

ENDC OCCASIONAL PAPERS

5/2016

ENDC OCCASIONAL PAPERS SERIES

Volume I

Vene-Gruusia 2008. aasta sõda – põhjused ja tagajärjed

Ants Laaneots

Volume II

ENDC Proceedings Selected Papers

Volume III

Uurimusi Eesti merelisest riigikaitsest

Toimetajad Andres Saumets ja Karl Salum

Volume IV

The Russian-Georgian War of 2008: Causes and Implications

Ants Laaneots

Volume V

Eesti merejulgeolek. Uuringu raport

Töögrupi juht Jaan Murumets

KAITSEVÄE ÜHENDATUD ÕPPEASUTUSED
RAKENDUSUURINGUTE KESKUS

EESTI MEREJULGEOLEK

Uuringu raport

Töögrupi juht Jaan Murumets

ENDC OCCASIONAL PAPERS
5/2016

ENDC OCCASIONAL PAPERS

Peatoimetaja / Editor-in-chief:

Andres Saumets (Estonia)

Toimetuskolleegium / Editorial Board:

Sten Allik (Estonia)

Wilfried Gerhard (Germany)

Ken Kalling (Estonia)

Jörg Keller (Germany)

Enno Mõts (Estonia)

Erik Männik (Estonia)

Andreas Pawlas (Germany)

Nele Rand (Estonia)

Claus Freiherr von Rosen (Germany)

Karl Salum (Estonia)

Vladimir Sazonov (Estonia)

Volker Stümke (Germany)

René Värk (Estonia)

Keeletoimetajad / Language Editors:

Collin W. Hakkinen (USA)

Reet Hendrikson (Estonia)

Marika Kullamaa (Estonia)

Epp Leete (Estonia)

Amy Christine Tserenkova (USA)

Nõuandev kogu / International Advisory Committee:

Martin Herem (Committee Manager, Estonia)

Hubert Annen (Switzerland)

Richard H. Clevenger (USA)

Angelika Dörfler-Dierken (Germany)

Sharon M. Freeman-Clevenger (USA)

Thomas R. Kämmerer (Germany)

Jakob Kübarsepp (Estonia)

Ants Laaneots (Estonia)

Tõnu Lehtsaar (Estonia)

Rain Liivoja (Australia)

Gale A. Mattox (USA)

Ago Pajur (Estonia)

Robert Rollinger (Austria)

Michael N. Schmitt (USA)

Peeter Tulviste (Estonia)

Martti Turtola (Finland)

Zdzislaw Sliva (Poland)

Väljaandja ja autoriõigus / Publisher and Copyright: Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused, 2016

Toimetuse kontakt / Editorial Contact:

Riia 12, 51013 Tartu, Estonia

Tel: +372 717 6207

E-mail: andres.saumets@mil.ee

Ajakirja koduleht / Homepage of the Journal:

www.ksk.edu.ee/publikatsioonid

Kaastööd / Address for Submission:

publikatsioonid@mil.ee

Kirjastus / Publishing House:

Eesti Ülikoolide Kirjastus, www.eyk.ee

ISSN 2382-7122 (print)

SISUKORD

Sissejuhatus.....	7
Töörühmades osalenute nimekiri.....	9
Eesti merekaitse kontseptuaalne raamistik	10
Hollandi, Soome, Taani ja Norra riiklike merejulgeolekuorganisatsioonide võrdlev lühianalüüs.....	19
Metoodika	24
Ametkondade planeerimisvahendid.....	24
Kaitseplaneerimise peamised meetodikad.....	26
Võimepõhine planeerimine.....	28
Uuringu metoodika valideerimine	30
Võimelüngad.....	44
Võimelahendid.....	49
Alternatiiv 1	49
Võimekirjeldused.....	49
Kokkuvõte	61
Järeldused	62
Alternatiiv 2	63
Võimekirjeldused.....	63
Kokkuvõte	72
Järeldused	74
Alternatiiv 3	74
Võimekirjeldused.....	74
Kokkuvõte	81
Järeldused	82
Kokkuvõte ja soovitusel.....	82
Sarnasused ja erinevused	82
Võimalikud tegevusvariandid.....	84
Tegevusvariantide võrdlus	87
Soovitused.....	89
Lisad.....	90
A. Riigi tasandi merelised ülesanded	90
B. Mereliste ülesannete taktikaline loend.....	92
C. Võimeprofiil alternatiiv 0. Merevägi (AK*)	140
D. Võimeprofiil alternatiiv 0. Politsei- ja Piirivalveamet (AK)	166

* Uuringu lühendatud, avalikuks kasutamiseks mõeldud versioon ei sisalda märgistusega "asutusesiseseks kasutamiseks" (AK) tähistatud lisasid. Lühendatud variandis on järgitud täieliku tekstikuju lehekülgede numeratsiooni.

E. Võimeprofiil alternatiiv 1. Merevägi (AK)	180
F. Võimeprofiil alternatiiv 1. Politsei- ja Piirivalveamet (AK)	206
G. Võimeprofiil alternatiiv 1. Veeteede Amet (AK).....	223
H. Veeteede Ameti tüüp-platvormid	236
I. Võimeprofiil alternatiiv 2. Jõu kasutamine (AK).....	242
J. Võimeprofiil alternatiiv 2. Jõu mittekasutamine (AK).....	270
K. Võimeprofiil alternatiiv 3 (AK).....	286
L. Hollandi, Soome, Taani ja Norra riiklike merejulgeolekuorganisatsioonide võrdlev analüüs.....	318
M. Referentsdokumentide loetelu	351

Sissejuhatus

Uuring, mille põhitäitja oli Rahvusvaheline Kaitseuuringute Keskus, algatati novembris 2014. Seoses organisatsiooniliste muudatustega Kaitseministeeriumi valitsemisalas, läks uuring 2016. aasta veebruarist üle Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste rakendusuuringute keskusele (KVÜÕA RUK). Kuna kõik uuringus osalejad jäid samaks, siis üleminekuga ühtegi sisulist muutust meetodikas, analüütikas ega töövoos ei toimunud.

Uuringule seati kolm eesmärki: 1) töötada välja Eesti merejulgeoleku tagamise alternatiivsed lahendused keskpikas kuni pikas ajaraamis (15 aastat ja kaugemale); 2) anda alusteave väljatöötamisel olevasse 10-aastasesse riigikaitse arengukavasse (RKAK 2017–2026); 3) töötada välja laiapõhjalise riigikaitsekontseptsiooni rakendamist toetav meetodika ja -töövahendid.

Uuringut tuleb käsitleda ühe sisendina järgmise Riigikaitse Arengukava (RKAK 2021–2030) ettevalmistamisse. Seega on tegemist strateegilise planeerimise valdkonda kuuluva uuringuga, millega markeeritakse eelkõige kaitsepoliitilised valikud. Kuivõrd uuringu läbiviimise ja ka selle lõppraporti koostamise ajal (detsember 2016) puudub Eesti Vabariigis geneeriliste võimevalikute tulevikukulu hindamise meetodika, on uuring läbi viidud teadlikult ainult võimepõhisena, informeerides otsustajaid võimalikest kaitsepoliitilistest valikutest võimepakettide kontekstis. Kui asjakohane meetodika muutub kättesaadavaks, osutub võimalikuks anda jätku-uuringu käigus esialgne hinnang ka väljatöötatud võimepakettide elutsüklikuludele.

Töö toimus korralduslikult kolmel tasandil. Meetodilised lahendused ja analüütilised töövahendid valmistas ette väike RKK (alates veebruarist 2016 KVÜÕA RUK) ja mereväe ekspertidest koosnev tuumikrühm. Seejärel kooskõlastati meetodilised lahendused ja töövahendid ning lisati asjakohane andmestik Politsei- ja Piirivalveameti (PPA), Veeteede Ameti (VA) ja mereväe ekspertidest koosnevates tehnilistes töörühmades, töö etappide vahetulemused arutati läbi ja kooskõlastati plenaaristungitel, kus peale tehniliste töörühmade osalesid ka Sise-, Majandus- ja Kommunikatsiooni- ning Kaitseministeeriumi asjakohase poliitika eest vastutavad esindajad. Töörühmades ning plenaaristungitel osalenute nimekiri on ametkondade kaupa ära toodud leheküljel 8.

Uuringu tulemusena anti õige ajaks analüütiline teave riigikaitse arengukavasse, töötati välja ja valideeriti laiapõhjalise riigikaitsekontseptsiooni rakendamist toetav meetodika ja töövahendid ning alternatiivsed lahendid Eesti merelise julgeoleku tagamiseks keskpikas kuni pikas ajaraamis. Lahendeid võrreldi omavahel ning sõnastati soovitused.

Uuringu aruanne on koostatud kolmes versioonis: vabariigi valitsuse julgeolekukomisjonile mõeldud lühiversioon (*executive summary*); täielik versioon koos kogu analüütilise materjaliga juurdepääsupiiranguga asutusesiseseks kasutamiseks ning ohvitseri- ja erialaväljaõppe toetamiseks koostatud avalik versioon, millest on välja jäetud aruande täisversiooni teatud lisad.

Uuringu kõrvaltulemusena valmis Tallinna Tehnikaülikooli Mereakadeemias kaitstud magistritöö ning kaks ETISE klassifikatsiooni 1.2 tasemel avaldatud teaduspublikatsiooni.

Eraldi tuleb rõhutada, et uuringu käigus on Politsei- ja Piirivalve- ning Veeteede Ameti töötajad omandanud metoodika ning töövahendite kasutamise vilumuse, mis omakorda toetab laiapõhjalise riigikaitsekontseptsiooni elluviimist tulevikus.

Töörühmades osalenute nimekiri

RKK /RUK

Dr Jaan Murumets, projektijuht

Kaitseministeerium

Rando Kruusmaa

Pedro Pokk

Aare Sutt

Andrus Tamm

Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeerium

Jaak Kaabel

Merily Must

Siseministeerium

Marit Mätik

Merevägi

kpt-mjr Ott Laanemets

kpt-mjr Denis Tulin

kpt-mjr (res) Risto Saimla

kpt-mjr Taavi Urb

Politsei- ja Piirivalveamet

Rene Hartõkainen

Heiki Ivask

Marti Magnus

Helen Neider-Veerme

Edgar Peganov

Jürgen Saarniit

Kalmer Sütt

Ivar Treffner

Danel Tüür

Riigikantslei

Kristjan Prikk

Martin Lambing

Veeteede Amet

Rene Arikas

Kaidi Katus

Taivo Kivimäe

Andres Kreek

Eero Naaber

Eesti merekaitse kontseptuaalne raamistik

Peatüki laiendatud versioon ilmus teadusajakirjas ENDC Occasional Papers 3/2015 „Uurimusi Eesti merelisest riigikaitsest” kpt-mjr Ott Laanemetsa artiklina „Eesti merejõudude ülesanded ja laevatüübid”.

Lähtuvalt Eesti julgeolekupoliitika alustes sõnastatud julgeoleku jagamata printsiibist ja asjaolust, et merekeskkonnas on julgeoleku tagamise jaotamine sise-, välis- jms julgeolekuks tinglik, tähendab merekaitse kogu tegevust merel, mille eesmärk on kindlustada Eesti riigi iseseisvus ja sõltumatus, territoriaalne terviklikkus, põhiseaduslik kord ning rahva turvalisus.¹

Merejõudude rollid

Merejõudude, s.o riigi merejulgeoleku tagamisega tegelevate organisatsioonide ülesannete liigitamist on kirjeldatud mitmete mudelitega. Osa neist põhineb konfliktispektril, kirjeldades laevastike tegevusi rahu-, kriisi- ja sõjaajal.² Teine osa kirjeldab merejõudude rolle kolmnurga ehk triaadina (*trinity*), millele pani 1977. aastal aluse Ken Booth. Ta nimetas merejõudude rollideks sõjalise, diplomaatilise ja korra tagamise ning leidis nende vahel seose, mis põhineb nn merekasutamiseideel.³

Booth peab oma mudeli kasutamisel oluliseks järgnevat⁴: (1) silme ees tuleb hoida selget pilti sõjalaevast ja selle võimetest; (2) nagu igasuguse klassifitseerimise puhul, esineb ka siin tinglikkust, eriti kui vaadelda rahu-aegseid mereväeoperatsioone, mis võivad täita kõiki kolme rolli samal ajal; (3) triaadi harud ei ole võrdse tähtsusega, sest riigid annavad neile erineva osakaalu, sõltuvalt oma eesmärkidest ja huvidest; (4) rollide liigitus ei põhine abstraktsetel ideedel, vaid kindlatel empiirilistel tõenditel.

Boothi käsitlus on aluseks paljude angloameerika traditsiooniga mere-riikide kõrgema taseme meredoktriinidele. Briti meredoktriini kolmes väljaandes (1995, 1999 ja 2004) on merelise võimu rakendused sõjalised (nn kõvad), politseilised ja nn pehmed (*benign*). Sõjalised ülesanded nõuavad jõu kasutamist või sellega ähvardamist, hõlmates ka mereväediplomaatiat,

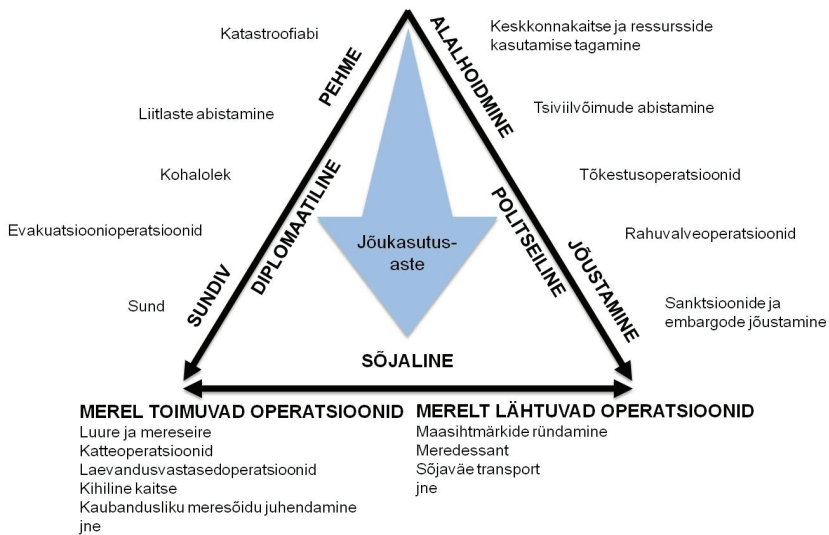
¹ **Eesti julgeolekupoliitika alused**, 12.05.2010. – RT I 2010, 22, 110. Online: <http://www.kaitseministeerium.ee/files/kmin/nodes/9417_Julgeolekupoliitika_alused_2010-pdf>, lk 3–4. [**Eesti julgeolekupoliitika alused 2010**]

² **Stocker, J.** 1998. Nonintervention. Limited Operations in the Littoral Environment. – Naval War College Review. Autumn 1998, Vol. LI, No. 4, p. 48.

³ **Booth, K.** 1977. Navies and Foreign Policy. London: Croom Helm Ltd., p 15.

⁴ *Ibid.*, p. 17.

sest diplomaatiliste eesmärkide saavutamiseks ei piisa bluffimisest, vaid vaja on reaalselt jõukasutusvõimet. Politseilised ülesanded on need, kus sõjalist võimet kasutatakse riigisisese seaduse või rahvusvahelise mandaadi jõustamiseks. Jõudu kasutatakse enesekaitseks või ainult sellisel määral, mis on vajalik seaduse vms jõustamiseks. Lahinguvõime ei ole korratagamisoperatsioonide peamine vahend, kuigi mõnes situatsioonis võib seda vaja minna. Sõjaline võime koos sõjaväelise organisatsiooni, toetusmehhanismide, eriteadmiste ja -võimetega aitab kaasa hulga selliste ülesannete täitmisele, kus vägivald või sellega ähvardamine ei ole ülesandega otseselt seotud. Nn pehmed ülesanded on humanitaar- ja katastroofiabi kohtaletoimetamine, demineerimine, merepääste, hüdrograafia, laevaliikluse juhtimine jms.⁵ Geoffrey Till märgib, et kõige intensiivsem tegevus – sõjapidamine – on esinemisageduselt üsna harv ja tänapäeval peamiselt kollektiivne ettevõtmine. Kõige sagedasem ja tavapärasem merejõudude tegevus on intensiivsuse skaala alummises otsas asuv korra tagamine.⁶

Joonis 1. Merejõudude rollide täiustatud jaotus⁷

⁵ **British Maritime Doctrine. BR 1806.** 2004. Third Edition. The Stationary Office, pp. 57–58.

⁶ **Till, G.** 1994. *Maritime Power and the Twenty-First Century.* – Till, G. (ed). *Seapower: Theory and Practice.* Ilford: Frank Cass & Co. Ltd, p. 180.

⁷ **Australian Maritime Doctrine: RAN Doctrine 1,** 2010. Sea Power Centre – Australia, Royal Australian Navy, p. 100.

Kuninglikus Austraalia mereväes tehti 2004. aastal mereoperatsioonide analüüs, mis kinnitas Boothi käsitlust (vt joonist). Rollide seoseid ning nende kiiret vaheldumist illustreerib nool joonise keskel, mis kujutab jõu kasutamise järkjärgulist eskaleerumist. Nimetatud uuring näitas veel kord, et merejõudude olemuses on määrav tähtsus sõjalisel rollil, sest võime täita poliitseli ja diplomaatilisi ülesandeid on sõjaliste vahendite ja oskuste rakendamise kaasnähtus.⁸

Eesti merekaitse mudel

Väheste ressursside tõttu on väikese rannikuriigi mereoperatsioonid piiratud nii intensiivsusest kui ka ulatuselt. Seetõttu ollakse iseseisvalt võimelised oma merealal suveräänsust tagama vaid rahu ja väheintensiivse konflikti korral⁹. Pole saladus, et isegi külma sõja aegsed, suhteliselt hästi relvastatud Taani ja Norra merevägi polnuks üksi ega koos suutelised relvastatud konflikti ilma liitlaste abita lahendama¹⁰. Rannikuriik ei suuda sõda võita ainult sõjaliste vahenditega ja seepärast on relvajõudude ülesanne sõja ärahoidmine ja heidutus – mitte ilmingimata võitlemine, kuigi see on osa usutavast heidutusest. Võrreldes suurte mereriikidega, peab väike rannikuriik proportsionaalselt rohkem panustama kohalolekule ja olukorratundlikkuse loomisele. Rannikuriigi laevastik peab peale kohaloleku olemasoleva ka piisavalt relvastatud, et vältida *fait accompli*'d juhul, kui agressor kasutab piiratud eesmärkide saavutamiseks n-ö selget jõudu (*definitive force*¹¹).¹² Just sel viisil uputati 1939. a septembris Narva lahes aurik Metallist. Selle teoga avaldas Nõukogude Venemaa Eestile survet läbirääkimistel, mis lõppesid kõigest päev pärast intsidenti vastastikuse abistamise pakti sõlmimisega.¹³

Rannikuriigi merejõud peavad olema piisavalt paindlikud, et tegutseda kahe äärmusliku olukorra – rahuaja ja sõja puhkemise – vahel. Selleks on

⁸ **The Roles and Tasks of Maritime Forces** 2004. – Semaphore, Issue 13, November 2004.

⁹ **Børresen, J.** 2004. Coastal Power: The Sea Power of the Coastal State and the Management of Maritime Resources. – Navies in the Northern Waters 1721–2000. Hobson, R., Kristiansen, T. (ed). London, Portland, OR: Frank Cass, pp. 250–251. [Børresen 2004]

¹⁰ **Gjelsten, R.** 2004. The Role of Naval Forces in Northern Waters at the beginning of a New Century. – Navies in the Northern Waters 1721–2000. Hobson, R., Kristiansen, T. (ed). London, Portland, OR: Frank Cass, p. 298. [Gjelsten 2004]

¹¹ **Cable, J.** 1994. Gunboat Diplomacy 1919–1991. Third Edition. London: Palgrave Macmillan, pp. 15–33.

¹² **Børresen** 2004, pp. 253, 255.

¹³ **Petrov, P.** 2006. Punalipuline Balti Laevastik ja Eesti 1939. aasta septembris ning vahejuhtum aurikuga “Metallist”. – Akadeemia, nr 6, lk 1213–1236.

vajalik tasakaalus laevastik (*balanced fleet*). Tasakaalus laevastik koosneb sellistest platvormidest ja relvadest, mille koosmõju on suurem kui igal üksikul eraldi võttes. Nii avaneb poliitilisel tasandil eri võimalusi tekkivate probleemide lahendamiseks ja vastasel pole võimalik saavutada üllatus efekti. Tasakaalus laevastik suudab vähemalt piiratud mahus tegutseda kõigis mere-sõjapidamise valdkondades (pealvee-, õhu- ja allveelaevatõrje ning miini-sõda) ja see on usutava merelise heidutuse eelduseks. Tasakaalus laevastiku vastandiks on praegune olukord: mereväe käsutuses on ainult miinitõrje-võimega niislaevastik.¹⁴ Viimane võib küll kvalitatiivselt olla suurriikide omaga samaväärne, kuid sel ei ole heidutuse efekti ega iseseisvat operatsioonivõimet. Sama mõttekäik kehtib riigikaitse kohta laiemalt: ainult maismaategevustele keskendudes ja teisi sõjapidamiskeskondi unarusse jättes pole võimalik saavutada edu.

Seega on Eesti merejõudude ülesanded lähtuvalt Jacob Børreseni ranniku-võimu (*coastal power*) teooriast järgmised¹⁵:

- (1) turvata (*protect*) ja hallata riigi merealasiid rannajoonest majandusvööndi välispiirini, sh merekommunikatsioone;
- (2) tagada riigi suveräänsus sisemeres ja territoriaalvetes;
- (3) koos maa- ja õhuväe ning liitlastega kaitsta (*defend*) riiki merel toimuva ja merelt lähtuva rünnaku eest;
- (4) osaleda rahvusvahelistel operatsioonidel.

Nii mere- kui ka tänapäevase julgeolekukeskkonna dünaamilisuse tõttu pole neid ülesandeid otstarbekas jagada rahu-, kriisi- ja sõjaaegseiks, samuti on ülesannete täitmiseks tehtav üldjoontes sama. Sõjaliselt võib kahte esimest liigitada mereala piiratud valdamiseks¹⁶, mis on Eesti sõjalise merekaitse sekundaarne ülesanne, ja kolmandat mereala valdamise takistamiseks¹⁷, mis on sõjalise merekaitse primaarne ülesanne. Eesti asukohta arvestades võib lisada ainsa ofensiivsema sõjalise ülesande – vastase meretranspordi häirimise. Teistpidi vaadatuna liigituvad kaks esimest merejulgeoleku tagamise

¹⁴ Børresen 2004, pp. 253–257.

¹⁵ *Ibid.*, p. 255.

¹⁶ **Mereala valdamine** (*sea control*) – olukord, mis tekib, kui ühel konfliktiosalisel on teatud merealal mingi ajavahemiku jooksul tegutsemisvabadus oma eesmärkide saavutamiseks nii veelaluses, veepealses kui ka vee kohal paiknevas keskkonnas. (AAP-6)

¹⁷ **Mereala valdamise takistamine** (*sea denial*) – vastase takistamine mingi mereala valdamisel, suutmata seda ise vallata. (AAP-6)

valdkonda ja kolmas – ühine kaitsetegevus liitlastega – tingib neljanda ehk vajaduse panustada ise kollektiivkaitsesse.

Rannikumere keskkond on võrreldes avaookeaniga keeruline ja tihe, operatsioonid intensiivsed ja tempokad, mis nõuavad kogemusi, head navigatsioonioskust ja keskkonna tundmist. Keskkonnast tulenev nn koduväljakueelis ongi põhjus, miks erinevalt avaookeanist on rannikuala sõjapidamises (*littoral warfare*) kaitse sõjapidamise tugevam vorm. Rahuajal peab rannikuriigi laevastik pidevalt merel viibima ja harjutama, et saada hakkama eri olukordades, lootmata liialt tänapäevastele elektroonikaseadmetele.¹⁸

Rannikuriigi laevastiku ülesannete vahel on suur kattuvus¹⁹, mille ühishimetajaks on pidev merel viibimine – kohalolek. See on ka suur eelis vallata mereala vaenutegevuse korral. Mereväeline kohalolek rahu ajal on vaenutegevuse puhkedes ka mereala valdamise kiire saavutamise eelduseks. Meresõja ajalugu näitab, et üldjuhul võidab lahingu see konfliktiosaline, kes on rohkem merel viibinud: meeskond, kes on harjunud laevas elama, töötama ja võitlema.²⁰

Kokkuvõttes on Eesti merejõudude põhitegevus nii rahu- kui ka sõjaajal mereväeline kohalolek (*naval presence*), mis²¹

- (1) väldib julgeolekuvaakumit riigi merealadel ja väljendab teistele osalistele rannikuriigi kindlat huvi ja tahet oma suveräänsust kaitsta;
- (2) annab riigi poliitilisele juhtkonnale hoopis suurema paindlikkuse kriisiohjekts (erinevalt näiteks tankidest ja lahingulennukitest ei eskaleeri sõjalaevad kriisi ning juba enne seda peab kõikidele osalistele olema selge, et mereväeline kohalolek on rannikuriigile norm, mitte erand);
- (3) tagab laevastiku pideva väljaõppe, oma merealade, keskkonna ja kohalike elumustrite tundmise;
- (4) tagab suurima ja pideva valmisoleku, et reageerida kõikidele ohtudele.

Alloleval joonisel on kujutatud Eesti merekaitsemudelit, mille vundamendi ja ühe samba moodustab mereolukorratadlikkus. Mereolukorratadlikkuse füüsiline väljendus on patrullimine ja mereväeline kohalolek. Mereolukorratadlikkusele toetuvad nii hüdrograafia, mis on igasuguse merel tegutsemise eeldus, kui ka sõjalised ja julgeoleku tagamise ülesandeid täitvad vastujõud.

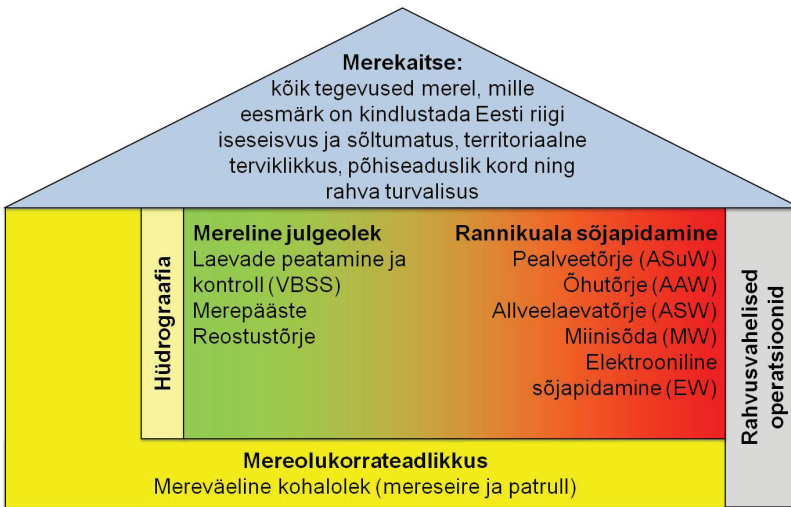
¹⁸ Børresen 2004, p. 258.

¹⁹ Gjelsten 2004, p. 288.

²⁰ Børresen 1994, p. 172.

²¹ Børresen 2004, p. 270.

Julgeolekualased tegevused on peamiselt merepääste, seaduste jõustamine, st kahtlustatavate laevade peatamine, milleks on vaja hoiatuslaskude laskmise võimet, ning laevade läbiotsimine, milleks on vaja pardumisvõimet. Sõjalised ülesanded (rannikuala sõjapidamine) hõlmavad peamiselt pealveetõrjet ja miinisõda, vähemal määral ka õhu- ja allveelaevatõrjet, ning ühendvõimeid, nagu elektrooniline sõjapidamine. Oluline on rõhutada tihedat seost mereolukorrateadlikkuse ja sellele järgneva relvastatud jõukasutuse vahel – nii ajalist, füüsilist kui ka õiguslikku. Nii mereolukorrateadlikkuse saavutamiseks kui ka meresõjalisteks ja merelise julgeoleku reaktsioonideks arendatavate võimetega tuleb panustada rahvusvahelistesse operatsioonidesse, et täita välispoliitilisi eesmärke, panustada kollektiivkaitsesse ning omandada vajalikke kogemusi.

Joonis 2. Eesti merekaitsemudel²²

Mereolukorrateadlikkus

Nii riigi sõjaliseks kaitseks kui ka merelise julgeoleku tagamiseks vajaliku tegevuse ja võimete loogiline jada algab mereolukorrateadlikkusest (*maritime situational awareness*, *MSA* või *maritime domain awareness*, *MDA*²³).

²² Joonis on loodud koostöös Risto Saimlaga ja eeskujuks on võetud „SACEURs Strategic Maritime Vision” (**SACEURs Strategic Maritime Vision**. SH/OPI/J3/SPOPS/MAO/JG/13-304066. Supreme Headquarters Allied Powers Europe, Belgia, p. 11).

²³ MSA on peamiselt NATO Euroopa riikides ja MDA USAs ja Aasias kasutatav samatähenduslik mõiste.

Ilma selleta jäävad muud arendatavad võimed nišivõimeteks, mida on riigi territooriumi esmaseks kaitseks keeruline kasutada.

Mereolukorrateadlikkus tähendab tegelikku arusaamist kõigest merekeskkonnas toimuvast, mis võib mõjutada riigi julgeolekut, ohutust, majandust ja keskkonda,²⁴ ning hõlmab nii sõbralike kui ka vaenulike laevade ja allveelaevade leidmist, terve maailmakaubanduse tarneahela mõistmist, laevade pardal olevate inimeste tuvastamist, merekeskkonnaga seonduva taristu mõistmist ja kõikides nendes valdkondades anomaaliate leidmist²⁵.

Mereolukorrateadlikkuse saavutamiseks on peamine mereluure (*scouting*), kuid tavapärastest elutegevuse mustritest kõrvalekallete avastamiseks on vajalik ka andmebaaside olemasolu ning kohalike olude, s.o geograafia ja inimtegevuse hea tundmine ja kogemus. Eesti oludes saavad mereolukorrateadlikkusse panustada peale merejõudude kohalikud rannakogukonnad, vabatahtlikud merepäästeseltsid, võimalikud merekaitseliidu üksused (nn turvavaip Eesti merealadel), kalurid ning rannaliinidel sõitvad meremehed, kes kogemuslikult teavad kõige paremini, mis teatud ajal ja kohas on tava-pärane, mis mitte.

Eestis, nagu paljudes teistes NATO väikestes liikmesriikides, ei ole oma mereoperatsioonide doktriini, sest doktriiniarendus nõuab palju vahendeid ning võimalusi seda katsetada. Seetõttu toetutakse peamiselt NATO doktriiniarendusele. Isegi Suurbritannia, Euroopa mõistes suurriik, toetub suures osas NATO doktriinile ja loob riikliku doktriini vaid nendes valdkondades, kus NATO doktriini pole.²⁶ Kuna Eesti sõjaline kaitse on kavandatud koostöös liitlastega Põhja-Atlandi lepingu 5. artikli operatsioonina²⁷, peab ka rahu-aegne merekaitse põhinema samal alusel. Seetõttu on järgnevalt esitatud merekaitse vundamendi, s.o mereluure ja mereseire taktikalise doktriini lühikirjeldus.

Mereluure (*scouting*) jaguneb mereseireks ja kohaluureks (vt joonis). Kohaluure (*reconnaissance*) eesmärk on visuaalse vaatluse või muude meetodite abil hankida informatsiooni vastase tegevuse ja ressursside või teatud mereala meteoroloogiliste, hüdrograafiliste või geograafiliste

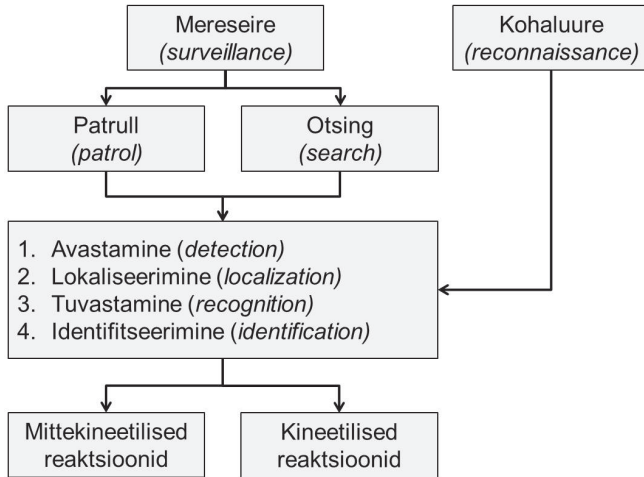
²⁴ **Naval Warfare. Naval Doctrine Publication 1.** 2010, p. 49.

²⁵ **Boraz, S. C.** 2009. Maritime Domain Awareness. Myths and Realities. – Naval War College Review. Summer 2009, Vol. 62, No. 3, p.141.

²⁶ **British Maritime Doctrine. JDP 0-10.** 2011. Shrivenham: The Development, Concepts and Doctrine Centre. Ministry of Defence, August 2011, pp. 3–5.

²⁷ **Eesti julgeolekupoliitika alused** 2010, lk 13.

näitajate kohta.²⁸ See tähendab, et peale esmase luureinfo saamist, mis viitab huvipakkuva objekti kohalolule merealal, saadetakse välja kohaluureüksus eesmärgiga objekt tuvastada ja selle kohta võimalikult palju infot koguda, milleks kasutatakse nii peal- kui ka allveelaevu ja lennuvahendeid (ka mehitamata).

Joonis 3. Mereluure ülesehitus ja reaktsioonid²⁹

Mereseire (*sea surveillance*) on seevastu mere veepealsete ja veealuste alade süstemaatiline vaatlemine kõigi kättesaadavate ja otstarbekate vahenditega, peamiselt eesmärgiga avastada ja tuvastada /.../ vee peal või vee all liikuvad sõbralike jõudude või vaenlase laevad, allveelaevad ja muud veesõidukid ning teha kindlaks nende liikumine.³⁰ Mereseire toimub alaliselt üksiklaeva või laevastikuüksuse ümber, huvipakkuval merealal või rannikuriigi huvialas (nt territoriaalmeres ja majandusvööndis). Mereseire tulemus on **tuvastatud merepilt** (*recognized maritime picture, RMP*), mis on pealvee-, allvee-, amfiib- ja õhutegevust kujutav geograafiline töödeldud infokogum ning sisaldab peale kontaktiinfo ka geo- ja keskkonnateavet³¹. Tuvastatud merepilti

²⁸ **NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French). AAP-6.** Edition 2014. NATO Standardization Agency, *sub* reconnaissance, MILITERM tõlge.

²⁹ **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, pp 6–11 põhjal autori koostatud.

³⁰ **NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French). AAP-6.** Edition 2014. NATO Standardization Agency, *sub* sea surveillance, MILITERM tõlge.

³¹ **Maritime Situational Awareness (MSA), EXTAC 790 (A).** NATO Standardization Agency, June 2011, ANNEX A põhjal.

kasutatakse nii operatsioonitasandil otsuste langetamiseks kui taktikatasandil relvade sihtmärgistamiseks ja sel juhul on tegu reaajas pildiga. Meresõda on alates teisest maailmasõjast pildipõhine, kus taktikalise relvakasutuse otsuste aluseks on tuvastatud merepilt.

Mereseiret teostatakse patrullides ja otsides. **Patrull** (*patrol*) tähendab üksuste paigutamist kindlale joonele või alale, kust ei soovita huvipakkuvate objektide märkamata läbisõitu, kusjuures eelduseks ei ole teadmine huvipakkuvate objektide kohalolust.³² **Otsing** (*search*) on mereala süsteemne uurimine, eesmärgiga teha kindlaks huvipakkuva kontakti olemasolu või selle puudumine (näiteks allveelaevajaht, aga ka merepääste).³³

Nii patrullimise kui otsingu faasideks on avastamine, lokaliseerimine, tuvastamine ja identifitseerimine. **Avastamine** käigus tehakse sensorite, nagu inimsilm, radar ja elektroonilised vahendid, abil kindlaks kontaktide olemasolu või puudumine. **Lokaliseerimine** käigus määratakse kontakti asukoht ning liikumisandmed (kurs ja kiirus) üldjuhul radari, aga ka näiteks elektrooniliste sensoritega ristpeilimise abil.³⁴

Pildiloomes tähtsaim osa on **tuvastamine**, mille käigus määratakse kindlaks kontakti tunnused, st mis objektiga on tegu. Tuvastamise täpsus ulatub üsna umbmäärasest *sõjalaev või mittedõjalaev* kuni *laevaklassi või konkreetse laevani*. Teine tuvastamisega seonduv oluline mõiste on tuvastamise kindlusaste (*recognition confidence level*). Kõrgeim tuvastamise kindlusaste on kindel sihtmärk (*certain target*), mis on kompetentse isiku poolt visuaalselt tuvastatud kontakt, mida pidevalt jälgitakse radariga. Keskmise tuvastusaste on tõenäoline sihtmärk (*probable target*), mis võib olla täitnud kindla sihtmärgi kriteeriumid, kuid mida pole pidevalt radariga jälgitud või sihtmärk, mis on tuvastatud muu vahendiga kui visuaalne vaatlus. Kõige madalam tuvastusaste on võimalik sihtmärk (*possible target*), mis ei ole küll nõuetekohaselt tuvastatud, kuid mille suhtes on alust oletusteks ning mis vajab täpsemat tuvastamist.³⁵ Nõutav tuvastamisaste sõltub olukorrast ja ressurssidest, kuigi taktikaliste otsuste tegemiseks on vaja nii detailset merepilti kui võimalik. Arvestades tänapäevaseid poliitilisi ja õiguslikke piiranguid,

³² **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, artikkel 6257.

³³ **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, artikkel 6258.

³⁴ **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, artiklid 6240–6242.

³⁵ **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, artikkel 6243.

on relvakasutuseks üldjuhul vajalik kindla sihtmärgi olemasolu, sest ainult inimsilmaga on võimalik objekte tuvastada 100%-lise tõenäosusega. Tiheda laevaliiklusega Läänemeres ja eriti Soome lahes pole sõjaliste sihtmärkide muul moel kui visuaalne tuvastamine mõeldav.

Pärast tuvastamist toimub **identifitseerimine**, mille käigus antakse kontaktile vastavalt etteantud kriteeriumidele üks kuuest standardidentiteedist: vaenulik, kahtlane, tundmatu, neutraalne, oletatavasti sõbralik ja sõbralik.³⁶ Nimetatud kriteeriumid määratakse kindlaks enne iga operatsiooni sõltuvalt olukorrast.

Kogu mereluure ülesehitus on kihiline, nagu ka rannikuala sõjapidamine, koosnedes horisondi taga olevatest laevadest ja lennuvahenditest, mis töötavad nii sensorikandjatena kui ka tuvastavad sihtmärke, laevadest rannikuvetes, mis tegelevad peamiselt tuvastamisega, ning kaldal paiknevatest paiksetest ja mobiilsetest sensoritest.

Hollandi, Soome, Taani ja Norra riiklike merejulgeolekuorganisatsioonide võrdlev lühianalüüs

Eesti riigi tasandil mereliste ülesannete täitmiseks vajaliku organisatsiooni alternatiivsete lahenduste võimepõhise analüüsi kontekstis on sihipärane vaadata võrdlevalt ka teistes, Eestiga ligikaudu võrreldavates NATO-sse ja/või Euroopa Liitu kuuluvates riikides toimivaid institutsionaalseid lahendusi. Alljärgnev võrdlev analüüs on koostatud Hollandi, Taani, Norra ja Soome mereliste ülesannete ja nende täitmiseks loodud organisatsioonide kohta. Analüüsi detailne täisversioon on ära toodud lisas L.

Metoodika

Kõigi riikide puhul püütakse vastata samadele küsimustele:

- riigi täitevvõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh ülesannete esmatähtsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral;
- ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik;

³⁶ **Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures. MTP-01 Vol I. Edition (F) Version (1).** NATO Standardization Agency, June 2014, artikkel 6244.

- ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuurielementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral;
- ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid, nende kuuluvus;
- toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus;
- personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus;
- kulude katmine, sh ametkondadevaheline tegevuskulude tasaarveldus (*cost recovery*), investeeringud erivarustusse, teiste ametkondade kaasärääkimisõigus platvormi valikul.

Analüüsimisel on kasutatud avalikke allikaid: peamiselt vastavate mereliste ametkondade kodulehtedel leiduvat informatsiooni ning andmepublikatsioone: *IHS Janes Fighting Ships 2012–2013*, *World Naval Review*, *Military Periscope* ja *CIA Factbook*.

Pingutustest hoolimata ei õnnestunud kogu vajalikku infot avalikest allikatest leida, puudulikuks jäi eelkõige kulude katmist puudutav osa, sest sellist infot tavaliselt ei avalikustata.

Holland

Hollandil on väga pikk mere- ja mereväetraditsioon ning merendusel on Hollandi majanduses suur roll. Peale territoriaalvete ja majandusvööndi Põhjameres omab Holland territooriume Kariibi merel. Holland on huvitatud korrast meredel ja rahvusvahelisest koostööst selles vallas. Holland on oma mereväge arendanud selliselt, et see suudaks tagada korra ookeanidel, oleks koostöövõimeline NATO-ga ja omaks arvestatavat jõu kuvamise võimet. Hollandi ja Belgia mereväed on osaliselt integreeritud ja neid juhitakse ühiselt.

Koduvetes tegutseb merevägi koostöös rannavalvega. Rannavalve on nelja ministeeriumi koostööna loodud raamorganisatsioon, mis loob merepilti ning koordineerib ja toetab teiste mereliste riigiasutuste tegevust. Nende organisatsioonide kõrval täidavad merelisi ülesandeid sõjaväepolitsei, veepolitsei, Rotterdami sadamapolitsei ja merepäästeselts. Rannavalve operatsioonikeskus asub mereväebaasis, lähitulevikus on kavas mereväe ja rannavalve operatsioonikeskused ühendada.

Mereväe hangete, hoolduse, toetuse ja väljaõppe eest hoolitsevad kaitseväge varustusteenistus ja toetusväejuhatas. Mereväe hooldusteenistus hooldab ka teiste riigiasutuste ja välisriikide laevu. Rannavalvel ei ole oma laevu, vastav teenus ostetakse riiklikult reederilt. Mereväel ega rannavalvel ei ole oma

helikoptereid, need tagab õhuvägi. Rannavalvel on küll oma patrull-lennukid, kuid need mehitab õhuvägi ja neid hooldab erafirma.

Taani

Taanile kuuluvad ulatuslikud territoriaalveed ja majandusvöönd ning ülemereterritooriumid Gröönimaa ja Fääri saared. Kalapüük, merekaubandus ja merendus tervikuna on Taani majanduses tähtis valdkond. Lahendamata on piirivaidlused Iirimaa, Suurbritannia, Islandi ja Kanadaga. Taani asub strateegiliselt olulisel kohal Läänemere ja Põhjamere vahel, kust saab kontrollida suurt osa kahe mere vahelisest laevaliiklusest. Sellest tulenevalt on Taani huvitatud korra hoidmisest ja kohaloleku näitamisest nii oma vetes kui ka maailmamerel. Riigi huve merel kaitseb merevägi, mis on riigi ainus merejulgoleku eest vastutav asutus. Mereväge toetab merekodukaitse. Mereväel ei ole oma lennuvahendeid. Lennuvahendid mereväe ülesannete täitmiseks tagab lennuvägi. Meresõiduohutuse tagamise ja laevaregistri pidamise eest vastutab veeteede amet. Vajaduse korral kasutatakse mereväe aluseid. Mereväel on oma väljaõppe- ja logistikaorganisatsioon, kuid hangete ja hoolduse eest vastutab kaitseministeeriumi materjali- ja sisseostuasutus. Kuna mereliste ülesannetega tegeleb üks asutus, ei toimu kulude korvamist või platvormide riskasutust.

Norra

Norral on ulatuslikud territoriaalveed ja majandusvöönd, mis vajavad kontrolli ja kaitset. Peale selle valmistub Norra sõjaliseks kaitseks iseseisvalt ja koostöös liitlastega ning on valmis täitma liitlaskohustusi välismaal. Suurema osa riigi ülesannetest merel täidavad mereväe koosseisu kuuluvad ranniku-eskaader (sõjalaevastik) ja rannavalvelaevastik. Merepäästet koordineerib päästeteenistus. Kalakaitse eest vastutab kalandusamet; merereostustõrje, laevaliiklusteenistuse, lootside, tormihoiatuste ja jääteadete eest rannikuamet. Ühelgi neist asutustest ei ole lennuvahendeid. Lennuvahendid tagab lennuvägi. Kogu kaitseväge hanked ja logistika on koondatud kaitseväge logistikaorganisatsiooni. Norras kehtib ajateenistus. Kindel suund on võetud naiste osakaalu suurendamisele kaitseväes. Ametkondadevahelist kulude korvamist või platvormide riskasutust ei toimu, sest neid kasutab peamiselt üks organisatsioon. Erandiks on kalakaitse, milleks tagab laevad merevägi. Merepäästes osalemise kulud tagab iga osalev asutus, kuid vabatahtlikele korvatakse otsesed kulud.

Soome

Soome on vaadeldavatest riikidest ainus, mis ei kuulu NATO-sse ja tegutseb ainult Läänemerel. Riigi ülesandeid merel täidavad merevägi, piirivalve ja transpordiohutuse amet. Oma roll on ka keskkonnakaitseorganisatsioonidel. Mereväe ülesanne on mereala ja merekommunikatsioonide kaitse ning merepildi loomine. Piirivalve vastutab merepiiri valvamise, merepääste ja merekeskkonna kaitse eest. Selleks teeb piirivalve koostööd kaitseväge, transpordiohutuse ameti, keskkonnakaitseorganisatsioonide ja vabatahtliku merepäästega. Sõja ajal kuuluvad piirivalve ja piirivalve vahendid kaitsejõudude koosseisu. Transpordiohutuse amet peab laevaregistrit, teostab laevade ülevaatusi sadamates, sertifitseerib meremehi ja menetleb mereõnnetusi.

Kaitseväel ja piirivalvel on eri erialaõppesüsteemid, kuid ühine tasemeõppesüsteem. Kõik piirivalvurid on reservis ja osalevad korrapäraselt kaitseväge õppustel ja koolitustel. Soome kaitseväge tugineb reservväele ja ajateenistusele pikkusega 165–347 päeva. Ajateenijatele on avatud kõik erialad. **Mereväeakadeemias õpetatakse ohvitseri, reservohvitseri, allohvitseri ja tsiviiliskuid. Akadeemias pakutav õpe vastab STCW 95 nõuetele. Kõrgema taseme väljaõppe saavad kõigi väeliikide, k.a piirivalve, ohvitserid riigikaitseülikoolis.** Alates 2015. aastast on kogu Soome kaitseväge hanked ja logistika koondatud logistikaväejuhatuse alla. Mereväe varustusele kulub umbes 15% hangetest.

Kokkuvõte ja järeldused

Vaadeldavad riigid on geograafilise ja poliitilise asukoha ning huvide poolest väga erinevad. Norra ja Soome on piiririigid. Holland ja Taani asuvad Euroopa ohutus südames või lääneosas, aga omavad suuri merealasid või ülemerevaldusi ja nende majandus on otseselt mõjutatud olukorrast maailmamerel. Riiklikud huvid merel on defineeritud erinevalt ja erinev on ka mereliste struktuuride ülesehitus. Tundub, et struktuuride selline ülesehitus ei ole tekkinud mingi kindla plaani alusel vaid arenenud vähehaaval valitsenud tehjulude raames ja üksikute reformide kaudu. Ühiseks jooneks võib pidada rannavalve/merepiirivalve tihedat seotust mereväega. Taanis täidab merepiirivalve ülesandeid merevägi. Norras on rannavalve mereväe osa. Hollandi rannavalve on raamorganisatsioon, mida juhib mereväelane ja mille operatsioonikeskus asub mereväebaasis. Soome merepiirivalve on küll osa piirivalvest, kuid teeb mereväega tihedat koostööd ja on sõja korral mereväe osa. Teine ühine suundumus kõigis vaadeldud riikides on hiljuti toimunud väeliikide väljaõppe- ja logistikaorganisatsioonide ühendamine kaitseväge sees.

Sarnasused ja erisused Eestiga võrreldes

Eestiga võrreldes on vaadeldud riikide merelised huvid ja mereala märgatavalt suuremad. Võrreldav on ainult Soome. Samuti on suuremad riikide ressursid. Holland ja Taani asuvad Euroopa südames ega tunneta praegu otsesest välisohtu. Kuna vaadeldud riikide mereliste organisatsioonide ülesanded ja ülesehitus on väga erinevad, on võrdlus Eestiga keeruline. Kahjuks ei õnnestunud välja selgitada kõiki detaile. Teiste riikidega võrreldes on Eestis mereväe roll väiksem ning Politsei- ja Piirivalveameti roll suurem. Eesti peamised merelised riigiasutused merevägi, Politsei- ja Piirivalveamet ja Veeteede Amet tegutsevad õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmisel suhteliselt autonoomselt. Puudub merel ülesandeid täitvate ametkondade ülene esindusorganisatsioon. Erinevalt vaadeldud riikidest ei oma Eesti merelised riigiasutused ühist operatsioonikeskust. Kõigi analüüsitud riikide merejulgeoleku tagamise funktsioonid on välja arendatud terviklikeks, mis vastavad riikide geograafilisele asendile ja huvidele merel. Suurimaks erinevuseks Eestist on asjaolu, et sõjalist funktsiooni täidab sõjalaevastik, pool-sõjalist funktsiooni üldjuhul samuti sõjalaevastik.

Platvormide osas ei ole Eesti vaadeldavate riikidega võrreldav, sest Eesti mereväel on miinitõrje näol vaid nišivõime. Muude laevade kuuluvus on riigiti väga erinev, kuid kuna merelised organisatsioonid on kas üksteise alluvuses või seovad neid koostöö ja ühised operatsioonikeskused, on jõude kergem koondada. Kõigis vaadeldud riikides tagab helikopterid ja lennukid õhuvägi, Eestis Politsei- ja Piirivalveamet, mis aga ei täida sõjalisi ülesandeid. Teiste riikide asutuste koostööd platvormide hankimisel ei õnnestunud allikate puudusel kontrollida. Samuti ei õnnestunud vaatluse all olnud riikides kättesaadavate andmete alusel koostööd varustuse hankimisel, hooldamisel, värbamisel ja väljaõppe korraldamisel. Väljaõppe-alast koostööd ja mereväe juhtrolli selles tuleb siiski eeldada, sest Taanis ja Norras on merevägi ainus merejulgeoleku organisatsioon ning Soome piirivalve laevad ja isikkoosseis lähevad sõja korral mereväe alluvusse. Hollandi puhul on olukord kõige ebaselgem, kuid Hollandi rannavalve on väga väikesearvuline ja seda juhib alati mereväehvitser.

Metoodika

Peatükk annab lühiülevaate uuringus osalevates ametkondades rakendatavatest planeerimisvahenditest, riigikaitse planeerimise meetoditest ning esitab ja valideerib selle uuringu jaoks valitud metoodika. Peatüki aluseks on kaptenmajor Deniss Tulini TTÜ Eesti Mereakadeemias kaitstud magistritöö³⁷.

Ametkondade planeerimisvahendid

Riikliku planeerimise korraldust strateegilisel tasandil võib vaadelda kahest aspektist. Kõigepealt peab olema olemas valdkonna arengukava, mis sätestab üldised- ja alameesmärgid ning vahendid, mille abil need saavutatakse. Valdkonna arengukava koostamisega võib olla seotud üks või enam ministriumi. Järgmiseks sammuks on valitsemisala arengukava, mis annab täpsemaid suuniseid, kuidas valitsemisala ametid, asutused ja organisatsioonid panustavad üldeesmärgi saavutamisse.

Planeerimine toimub tänapäeval ametkondades ja valitsemisalades eri metoodika alusel ning igas valitsemisalas on võimete väljaarendamisest, projektihaldusest ja juhtimisest oma arusaam³⁸. Iga amet või asutus kasutab oma erialakeelt nii igapäevases tegevuses kui ka õigusloomes. Identiteedi säilitamise mõttes see on õigustatud, kuid ühistegevuse koordineerimisel tekitab ebamugavusi. „Need erinevused on eriti selgesti nähtavad tsiviilorganisatsioonide- ja militaarorganisatsioonide vahel, kuid eksisteerivad ka mitmete tsiviilorganisatsioonide vahel.”³⁹

Veeteede Amet kuulub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) valitsemisalasse, mille „...põhifunktsioonideks on valitsemisala valdkondades riigi majanduspoliitika kujundamine, elluviimine ja tulemuste hindamine, valitsemisala valdkondade korraldamiseks õigusaktide eelnõude koostamine ning valitsemisala rahvusvahelise koostöö korraldamine.”⁴⁰ Majanduspoliitika planeerimine ja eluviimine toimub peamiselt äripõhimõtetest lähtuvalt. Organisatsiooni arengukava planeerimistsükkel on neli aastat, kuid see vaadatakse igal aastal üle ning täiendatakse analüüsipõhiste andmetega. Arengukavas mainitakse Veeteede Ametit vaid paari lausega, ameti

³⁷ **Tulin, D.** 2016. Võimepõhise planeerimismetoodika kasutatavus riigi mereliste ülesannete täitmise näitel. Magistritöö. Tallinn: TTÜ Mereakadeemia (käsikirjaline).

³⁸ **Jermalavičius et al.** 2014, lk 16.

³⁹ *Ibid.*, lk 14.

⁴⁰ **Organisatsiooni arengukava 2015–2018.** 2014, lk 3.

ülesanded on sätestatud eelkõige selle põhimääruses. Laiemalt on merendusega seotud valdkonna arengut kirjeldatud Eesti merenduspoliitikas.

Politsei- ja piirivalveameti tegevuse planeerimise alus on siseturvalisuse arengukava, samuti RKAK mittesõjaline osa ja muud asjakohased planeerimisdokumendid. Siseturvalisuse arengukavas on sätestatud peamised tegevussuunad ning selle dokumendi planeerimise tsükkel on kuus aastat. Arengukava eesmärgid vaadatakse üle igal aastal. Arengukava ja selle programmid vaadatakse üle vajaduse korral kord aastas eelarve koostamise käigus.⁴¹ Olukorra analüüsist selgub, et PPA soovib arendada võimet reageerida ohtudele ning ressursside optimaalset kasutamist.⁴² Riigipiiri seaduse kohaselt riigipiiri kaitsmisega tegelevad oma pädevuse piires PPA ja kaitsevägi. Siseturvalisuse arengukava kohaselt koostab riigipiiri kaitsmise ülesande täitmiseks PPA tegevusplaani, kuid arengukavast ei selgu, kas ja millises ulatuses on sellesse protsessi kaasatud kaitsevägi.

Kaitseväge tegevuse planeerimise aluseks on vabariigi valitsuse poolt kaitseministri ettepanekul kinnitatud „Riigikaitse arengukava”. See dokument kehtestatakse kümneks aastaks ning vaadatakse üle igal neljandal aastal. Arengukavas sätestatud eesmärgid täpsustatakse iga aasta keskpika perioodi arengukavas ja eelarvestraategias. Riigikaitseaduse alusel koostatakse riigikaitse arengukava, mille eesmärk on tagada riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamine ja tõrjumine ning riigi toimimine selle ajal. On olemas ka kaitsetegevuse operatiivkava, kuid see on salastatud dokument ning selle sisu käesoleva töö raames ei käsitleta. Võttes arvesse, et Eesti on NATO liige, peab riigikaitse planeerimisel arvestama ka allianssi kaitseplaneerimise toimingutega.

Riigikaitse strateegia on alus riigikaitse detailsematele arengu- ja tegevuskavadele ning määrab kindlaks riigikaitse peamiste tegevussuundadena lisaks sõjalisele kaitsele ka tsiviilsektori toetuse sõjalise kaitse, sisejulgeoleku tagamise, ühiskonna elutähtsate teenuste toimepidevuse kindlustamise ning psühholoogilise kaitse alal. Sisejulgeoleku tagamise eesmärk on kindlustada Eesti territooriumil võimalikult turvaline elukeskkond. Olulisim ühisosa on järgmine: sisejulgeoleku suurendamine, elutähtsate teenuste toimepidevus, avalik kord ja kiire abi.⁴³

Võib põhjendatult väita, et nii VA, PPA kui ka merevägi tegelevad pidevalt nii oma valitsemisala võimete kui ka julgeoleku valdkonna merelise osa

⁴¹ Siseturvalisuse arengukava 2015, lk 120.

⁴² *Ibid.*, lk 32.

⁴³ Siseturvalisuse arengukava 2015, lk 124.

võimete arendamisega. Käesoleva uuringu üheks eesmärgiks on välja töötada meetodika, mis võimaldaks neil ametkondadel teostada võimeplaneerimist ühisel, jagatud kontseptuaalsel alusel.”

Kaitseplaneerimise peamised meetodikad

Ohupõhine kaitseplaneerimise lähenemisviis oli kasutusel külma sõja ajal, kui vaenlane oli selgelt piiritletud ning ohusuund teada. Ohupõhine planeerimine juurdus nii sügavale militaarkultuuri, et see muutus ainsaks üldtunnustatud sõjalis-strateegilise planeerimise viisiks.⁴⁴ Planeerimismeetod põhines vaenlase potentsiaali ja võime hindamisel ning selle tasakaalustamisel kvalitatatiivsete ja kvantitatiivsete lahenduste abil. Peamine eesmärk oli vaenlase alistamine.⁴⁵ Külma sõja lõpu ning Nõukogude Liidu lagunemisega lõppes ka kahe suurema sõjalise bloki vastasseis. Selle tagajärjena muutus kardinaalselt ohu iseloom nii riiklikus kui ka rahvusvahelises tähenduses.⁴⁶

Eelduspõhine planeerimine loodi 1987. aastal, kui Morlie Hammer Levin ja James A. Dewar asusid lahendama Ameerika Ühendriikide maaväe strateegilise planeerimise käigus tekkinud probleeme.⁴⁷ Eelduspõhise planeerimise võtmesõnad on *ebamäärane aeg*, *stsenarium* ja *eeldus*. See on eelkõige vahend olemasolevate plaanide kohendamiseks, mitte uute plaanide loomiseks. Planeerimisprotsess põhineb eelduste põhjaliku nimekirja koostamisel ja arendamisel ning pideva hinnangu andmisel eesmärgiga leida koostatud plaanides nõrgad kohad.⁴⁸ Eelduspõhine planeerimine teeb koostatud plaanid suurte muutuste suhtes vähem tundlikeks. Samuti võib see aidata organisatsioonil tuvastada, milline koostatud plaanidest enam ei kõlba, vajab muutmist või täiesti uue plaani koostamist. Teisisõnu „Kõik plaanid põhinevad eeldustel ning eeldused põhinevad arusaamistel. Mida parem arusaamine, seda paremad plaanid.”⁴⁹

Võimepõhist planeerimist defineeris Donald Rumsfeld järgmiselt: „Võimepõhine strateegia keskendub rohkem küsimustele, mis võib meid

⁴⁴ Murumets 2013, lk 19.

⁴⁵ Stojkovic *et al.* 2007, p. 13.

⁴⁶ Murumets 2007, p. 62.

⁴⁷ Dewar 2002, p. XIII.

⁴⁸ Young 2009.

⁴⁹ Red teaming guide 2013, pp. 1–6.

ohustada ning mida me saame teha selle ärahoidmiseks ja enda kaitsmiseks, kui küsimusele, kes saab meid ohustada või kus me võime ohtu sattuda?”⁵⁰ Külma sõja ajal pidid riigikaitse planeerijad arvestama alljärgnevate asjaoludega:

- 1) vastane polnud määratu, sest see oli kommunistlik blokk Nõukogude Liidu juhtimisel;
- 2) oht oli üheselt mõistetav ning põhiline probleem oli riigi ellujäämine laiaulatusliku tuumarünnaku korral;
- 3) ressursid polnud ebaselged, sest oht oli niivõrd õudustäratav, et vajalikud vahendid oleks eraldatud sõltumatult muudest nõudlejatest;
- 4) konflikti asukoht oli piisavalt selge; see oli kahe maailmasõja võitjate, külma sõja vastaspoolte, vahel lõhestatud Kesk-Euroopa;
- 5) stsenaarium oli nii ilmselge, et seda võis pidada lausa kanooniliseks; see oli Varssavi pakti sissetung Lääne-Euroopasse, mis kiiresti eskaleerus tuumalöövide vahetamiseks algul Euroopas, seejärel aga kahe suurvõimu südamaal⁵¹.

Külma sõja lõpuga olukord muutus:

- 1) vastane pole enam selge; ta võib olla mõni diktaator või mõnest varasemast kuumast või külmast sõjast taaselustuv vana vaenlane;
- 2) oht riigi julgeolekule võib avalduda erineval viisil; selleks võib olla juurdepääs energiakandjatele või regionaalne konflikt, mis võib laienedes kaasa haarata vanu liitlasi või vaenlasi, kuid see ei ohusta enam riigi ellujäämist tuumasõjas;
- 3) riigi julgeoleku tagamiseks eraldatavate ressurside maht on äärmiselt ebaselge; teisi nõudlejaid, kelle taotlused külma sõja ajal pikka aega tagasi lükati, on palju ja nende hääl vägagi kuuldav;
- 4) konflikti asukoht (eriti piiratud ulatusega konfliktide või rahuoperatsioonide puhul) pole enam selge; konflikt võib tekkida peaaegu kus tahes maailmas.⁵²

„Seega nõuab tänapäeva kaitseplaneerimise meetodika, et riigikaitseelised ettevalmistused võtaksid arvesse potentsiaalseid vastaseid, tulevikuolukordi

⁵⁰ Pietrucha 2015.

⁵¹ Builder, Dewar 1994, pp. 4–15.

⁵² *Ibid.*

ja -ohte. Võimepõhine lähenemine peab seega käsitlema erilaadseid võimeid ja olukordi, millega riik võib tulevikus silmitsi seista.”⁵³ Teisisõnu: pikaajalise planeerimise protsessi käigus peavad planeerijad analüüsima muutliku julgeolekukeskkonna võimaliku arengu suunda, ohtusid ja väljakutseid, liitlaste rolli ning nende julgeolekupoliitikat ja kaitsestrateegiat.

Võimepõhine planeerimine töötati välja kui üks alternatiividest ohupõhilisele planeerimisele. Tegemist on katsega lammutada väljakujunenud stereotüüpe, tagamaks läbipaistvus ja ühtsus. Võimepõhine planeerimine võimaldab teha tuleviku hangete puhul ratsionaalseid otsuseid ning muudab planeerimisprotsessi määramatuse, ebakindluse, majanduslike piirangute ja riskide korral paindlikumaks. Ühtlasi loob võimepõhine planeerimine raamistiku analüüsi toetamiseks ning soodustab riskijuhtimist, keskendudes eesmärkidele, lõpptulemustele ja innovatsioonile. Kui ohupõhine planeerimine on orienteeritud kindlale eristsenaariumile, mis kirjeldab konkreetset vastast, kindlaid sõjalisi tingimusi jne, siis võimepõhine planeerimine on loodud käsitlema määramatust. Kui ohupõhine planeerimine välistab jäiga struktuuri ja tegevuse kaudu paindliku planeerimise, siis võimepõhine planeerimine võimaldab luua tingimused süstemaatiliseks võime väljaarendamiseks, et rahuldada valitsuse prioriteete⁵⁴. Väljatöötatud kontseptsioon peab vastama strateegilistele eesmärkidele, vähendama kulusid ja riske ning järgima muid piiranguid.

Ohupõhine planeerimine vajab kindlat vastast, kuid pärast külma sõja lõppu sellist pole. Eelduspõhise planeerimise meetodika on seotud eelduste loomisega, mis ühel hetkel võivad osutuda valeks. Võimepõhine planeerimine on loodud käsitlema määramatust ning sobib hästi ka ametkondadevaheliseks ja -üleseks planeerimiseks.

Võimepõhine planeerimine

Eeltoodust lähtuvalt on sihipärane vaadelda võimepõhise planeerimise geneerilist protsessi lähemalt.

Esimene faas: Strateegilise kontseptsiooni väljatöötamine

Strateegiline kontseptsioon on dokument, mis vaadatakse korrapäraselt üle ning vastavalt vajadusele ajakohastatakse, arvestades geostrateegilise ja poliitilise olukorra muutusi ning tehnoloogiavaldkonna pidevat arengut.

⁵³ Murumets 2007, p. 20.

⁵⁴ Murumets 2013, lk 21.

Esimese faasi peamised küsimused järgmised. Mida tuleb teha? Kus seda tuleb teha? Millal ja mitu korda tuleb seda teha? Kui kaua neid ülesandeid tuleb täita?

Vastused küsimustele moodustavad niinimetatud sõjalise väljundi.⁵⁵ Põhiseaduses, õigusaktides ja poliitiliselt väljendatud nõuetele lisaks tuleb arvestada ka selliste teguritega nagu piirkonna geostrateegiline olukord, eesmärgid ja strateegiad, sõjajõud (suurus, liik, väevõimed), jõu tõhusus (väljaõpe, moraal, sidusus), operatsioonikeskkond (maastik, ilmastik), võimaliku ohu iseloom ja tõenäosus.⁵⁶ Võimalikke julgeolekuohtusid tuleb käsitleda nii lühiajaliste, keskpikkade kui ka pikaajaliste plaanide koostamisel.⁵⁷ Kaitseväge ülesandeid tuleb analüüsida võimalikult põhjalikult ja mitmekülgsest, sest see on alus kaitseväge võimearenduseks.

Teine faas: Üldiste võimevalikute väljatöötamine

Selle faasi võtmeküsimused on järgmised. Kas määratletud ülesandeid saab kohe täita? Kui palju on piisav? Millised on seotud kulud ja riskid? Millised on eelistatud üldised valikud.⁵⁸

Selle planeerimisfaasi peamine eesmärk on analüüsida, kas kaitseväge (üksus, väeliik) on suuteline olemasolevate võimetega täitma strateegilistes kontseptsioonides määratletud ülesandeid. Kui see on teostatav, siis millisel määral suudetakse neid ülesandeid täita.⁵⁹ Ülesannete analüüs võimaldab korrastada mõtlemist ning hinnata, millistel asjaoludel ja milliste võimevalikute sooritus on hea, rahuldav (osaline) või puudulik.⁶⁰ Analüüsi koostamisel peab arvestama ka olukorraga, kui ülesannet ei saagi täita. Kui selgub, et ülesande täitmine piisaval määral ei ole võimalik või see on täiesti välistatud, siis analüüsitakse, milliseid meetmeid on tarvis rakendada puuduste kõrvaldamiseks. Võttes arvesse väikeriikide piiratud ressursse, on ainus lahendus kasutada nii jõustruktuuride kui ka riigi teiste institutsioonide ressursse. Tegemist on väga olulise planeerimisetapiga, sest see paneb proovile strateegilise tsiviil- ja militaartasandi koostöö. Koostöös teiste institutsioonidega on võimalik julgeolekuriskid täpsemini määratleda ning hinnata maandamatute riskide tüüp ja ulatus.⁶¹ Väljatöötatud lahendustele lisaks on väga olulise

⁵⁵ Davis 2002, p. 36.

⁵⁶ Young 2006, p. 41.

⁵⁷ Murumets 2013, lk 26.

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ Young 2006, p. 44.

⁶⁰ Murumets 2013, lk 27.

⁶¹ *Ibid.*

tähendusega kulude (eel)arvestamine ühe või teise võime loomisel ja/või rakendamisel. Võimete loomiseks, arendamiseks või täiustamiseks koostatud kalkulatsioonid võimaldavad moodustada pingerea ning määrata prioriteedid.

Kolmas faas: Spetsiifiliste võimevalikute väljatöötamine

Väearendamise protsessi viimane samm on spetsiifiliste võimevalikute määratlemine ning olemasolevate ressurssidega sidumine.⁶² Kolmanda faasi võtmeküsimus on, kui palju on piisav.⁶³ Teisisõnu tuleb hinnata, missugune sõjaline võime on piisav, et rahuldada erinevatest stsenaariumitest tuletatud võimenõudeid olemasolevate ressursside raames.⁶⁴ Spetsiifilise võimevaliku väljatöötamisel tuleb alati olla valmis, et tulla toime ootamatute olukordadega, sest kõik ei pruugi minna plaani järgi. Ei ole üleliigne uurida, kas spetsiifilise võime väljatöötamist on võimalik korraldada koostöös teiste asutuste või institutsioonidega.

Viimase faasi üks peamine ülesanne on kirjeldada spetsiifiliste relvasüsteemide või platvormide tüübid, nende arvud ning määratleda hangete ajaraam. Viimane faas aga ei tähenda automaatselt protsessi lõpu. Kui spetsiifilised võimelahendused on pälvinud heakskiidu, võib alustada arengukava ja eelarve ajakohastamisega.⁶⁵

Tulenevalt Kaitseministeeriumi kantsleri juhised, keskendub praegune uuring geneerilise protsessi kahele esimesele faasile, spetsiifilisi võimevalikuid (platvormide tüübid, arv ja hangete ajakava) välja ei töötata ning ressursihinnanguid ei anta.

Uuringu metoodika valideerimine

Geneerilise võimepõhise planeerimismetoodika alusel töötati välja laiapõhjalises riigikaitstes kasutatav meetod, mis lähtub kaitsevæes kasutatavatest protseduuridest, kuid evib samas erisusi, mis võimaldavad hallata mittesõjalisi ülesandeid ning määratleda nende täitmiseks vajalikud võimenõuded ja -kandjad. Metoodikat kirjeldatakse ja see valideeritakse alljärgnevalt, kasutades vajaduse korral näitena universaalse loendi ülesannet „Laevade kontroll”, mis on ühine nii mereväele, PPA-le kui ka VA-le.

⁶² Murumets 2013, lk 24.

⁶³ Davis 2002, p. 36.

⁶⁴ Murumets 2013, lk 29.

⁶⁵ Young 2006, p. 44.

Riigi tasandi ülesanded

Metoodikast tulenevalt peab esmalt selgitama välja ootused poliitilisel tasandil ning sõnastama soovitud poliitilise lõppseisundi. Poliitiline lõppseisund (*political end state*⁶⁶) on olukorra kirjeldus operatsiooni lõpus, mis näitab, kas poliitiline eesmärk on saavutatud. Poliitilise lõppseisundi kirjeldamisel tuleb lähtuda ülevalt-alla printsiibist, sest igas riigis on olemas dokument, mis sätestab riigi toimimise põhimõtted. Eesti Vabariigis on selleks põhiseadus, mis käsitleb riigikaitset ning sätestab selle põhialused.

Järgmisena tuleb analüüsida õigusakte: seadusi, rahvusvahelisi kokkuleppeid ja lepinguid, määrusi, põhimäärusi. Laiapindse riigikaitse põhimõtetest lähtuvasse riigikaitsetesse peavad panustama kõikide ministeeriumite valitsemisaladesse kuuluvad asutused, kuid mereliste ülesannete kontekstis tuleb keskenduda õigusaktidele, mis reguleerivad kaitseväge, Politsei- ja Piirivalveameti ning Veeteede Ameti tegevust.

Poliitilises keeles sõnastatud ülesanne ütleb mida tuleb teha, kuid ei ütle kuidas ja milliste vahenditega eesmärk saavutada. Sellest tulenevalt peavad ülesande täitmisega seotud sihtjõud väga hästi mõistma nii poliitilist ülesannet kui ka sobimatute toimingute tagajärge⁶⁷. Juhid peavad ühtlasi olema valmis tegema plaanis muudatusi mitte ainult operatiivolukorrast lähtuvalt, vaid ka poliitiliste suuniste muutmise tõttu.⁶⁸

Põhiseaduse § 2 kohaselt on Eesti riigi maa-ala, territoriaalveed ja õhuruum lahutamatu ja jagamatu tervik. Sellest johtuvalt on kaitsevõime arendamisel oluline⁶⁹:

- 1) tagada kontroll Eesti territoriaalmere üle;
- 2) demonstreerida suveräänsust;
- 3) anda piisav eelhoiatust;
- 4) tagada liitlasvägedele vastuvõtva riigi toetus.

Kaitseväge korralduse seadus sätestab järgmised ülesanded:

- 1) riigi sõjaline kaitsmine ja osalemine kollektiivses enesekaitsetes (rännaku sõjaline tõrjumine);

⁶⁶ AAP-6. 2014, 2-E-4.

⁶⁷ *Joint Doctrine for Military Operation Other Than War* 1995, pp. 1–2.

⁶⁸ *Ibid.*

⁶⁹ JPA 2010, 14

- 2) lahingumoonas kahjutuks tegemine sise- ja territoriaalmeres ning majandusvööndis;
- 3) osalemine rahvusvahelises sõjalises koostöös riigikaitseaduses sätestatud korras.

Riigikaitse strateegia tugineb julgeolekupoliitika alustele. Riigikaitse strateegia seab valdkondlikult eesmärgid kaitsepoliitika teostamiseks ning riigikaitse detailsemaks planeerimiseks⁷⁰. Selle kohaselt on kaitsevæele püstitatud järgmised ülesanded. Eesti kaitsevægi

- 1) osaleb kollektiivkaitseoperatsioonis Eesti liitlaste kaitsmisel;
- 2) osaleb vastuvõtva riigi toetuse tagamises liitlasvägedele;
- 3) planeerib ja viib ellu sõjalisi operatsioone Eesti territoriaalvete kaitseks ning tagab riigi suveräänsuse;
- 4) koordineerib Eesti kaitsmises osalevate liitlasvägede suhtlust Eesti tsiviilstruktuuridega;
- 5) tagab sõjaliste võimete eesmärgipärase arendamise;
- 6) osaleb riikliku eelhoiatussüsteemi tugevdamises ning elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamise süsteemis.

Siseministerium koordineerib koostöös teiste ministeriumidega elutähtsate teenuste toimepidavuse tagamist.⁷¹ Mereliste ülesannete täitmise kontekstis on elutähtsad teenused operatiivraadioside võrgu toimimine ja selle arendamine⁷² ning elektrivarustuse, vedelkütusega varustamise, telefonivõrgu, andmesidevõrgu ja transpordinfrastruktuuri toimimine.⁷³

Politsei- ja piirivalve seadus (PPVS) püstitab PPA-le sellised merelised ülesanded nagu otsingu- ja päästetööd, merereostuse avastamine ja selle likvideerimine ning piirivalve valdkonna asjade korraldamine. „Riigipiiri valvamise peamine eesmärk on ebaseaduslike piiriületuste ja piiriülese kuritegevuse ennetamine ja tõkestamine maismaapiiril, territoriaal- ja sisemerel ning piiriveekogudel, majandusvööndi õigusrežiimi tagamine, veesõidukite Eestile kuuluvatesse vetesse sisenemise ja väljumise kontrollimine ning migratsioonijärelevalve teostamine⁷⁴“.

⁷⁰ **Riigikaitse strateegia** 2010.

⁷¹ **Riigikaitse strateegia** 2010, lk 13.

⁷² *Ibid.*

⁷³ *Ibid.*

⁷⁴ **Siseturvalisuse arengukava** 2015, lk 109.

Meresõiduohutuse seadus (MSOS) reguleerib veesõidukite meresõiduohutust, turvalisust ja laevaliikluse tagamist veeteedel. MSOS-is sätestatud ülesanded toetavad riigikaitsestrateegia ja julgeolekupoliitika suuniste elluviimist. Hüdrograafiliste mõõdistusõõde teostamise, navigatsiooniteabe süstemaatilise ja pideva kogumise, töötlemise ning edastamise, laevaliiklusteenistuse korraldamise ülesanded on otseselt seotud suveräänsuse demonstreerimise ja tagamisega. Eeldatakse, et riik teab, mis tema merealadel toimub, seda mõistetakse kui mereolukorrateadlikkust.⁷⁵ Absoluutset mereolukorrateadlikkust ei ole võimalik alati saavutada⁷⁶ ning sellest tulenevalt kaasneb merealade omamisega vajadus füüsiliselt kohal viibida.⁷⁷ Kohal viibimine on olulise tähendusega ning ressursi nõudev ülesanne, sest riik peab olema valmis seadusrikkumistele reageerima ja tagama riigi seaduste kehtimise.⁷⁸ Seaduste rikkumise all tuleb mõista ka riigi merepiiri rikkumist.

Asutuste põhimäärustest tuleb pöörata tähelepanu Kaitsepolitseiameti ja Muinsuskaitseameti põhimäärustele. Muinsuskaitseameti põhimääruse kohaselt haldab amet veealuseid mälestisi ning väljastab nendele sukeldumise lubasid. Kaitsepolitseiameti põhimääruses § 8 p 6 on kirjas, et ameti üks ülesanne on terrorismi tõkestamine, selle punkti all tuleb mõista ka terrorismi merel.⁷⁹

Ülevaade riiklikest merelistest ülesannetest näitab, et ülesanded on hajutatud eri ametkondade vahel, sätestatud eri tasanditel ning sõnastus ei ole alati ühesugune (kohati on see dubleeriva tähendusega). Mereliste ülesannete analüüsil tuvastati ka ülesanded, mis on defineeritud, kuid millele ei ole selgesõnaliselt määratud täitjat või põhivastutajat. Sellised ülesanded on: „Anda piisav eelhoiatust”, „Riigi suveräänsuse demonstreerimine”, „Eesti Vabariigi territoriaalmere üle kontrolli tagamine” ning „Merel paikneva kriitilise taristu julgeoleku tagamine”.

Valideerimine: võimepõhise planeerimise metoodikast lähtuvalt võib konstateerida, et selles alapeatükis on väga selgelt välja toodud merelised ülesanded, mille täitmist oodatakse poliitilisel tasandil. Analüüsi käigus tekkinud mereliste ülesannete loetelu järgi võib järeldada, et nende täitmisega tegeleb mitu ametit, nagu Politsei ja Piirivalveamet, Veeteede Amet, Muinsuskaitseamet

⁷⁵ Laanemets 2014, lk 47.

⁷⁶ Laanemets 2014, lk 50.

⁷⁷ *Ibid.*

⁷⁸ *Ibid.*

⁷⁹ Nelson 2012, p. 16.

ning Kaitseministeeriumi valitsemisalasse kuuluv merevägi. Ühtlasi selgus, et on ülesandeid, mille täitja ei ole selgelt määratud. Poliitilisel tasandil sõnastatud ülesanded ei vasta veel täiel määral küsimusele, mida teha, kuid annavad suuniseid lõppseisundi kohta ning neid saab tõlkida operatsioonidel kasutatavasse keelde.

Seega võib kinnitada, et eri ametkondade merelised ülesanded on riigi tasandil ja soovitud poliitilise lõppseisundi mõistes rahuldavalt sõnastatud ning meetodika esimene samm on valiidne.

Operatsioonilised ülesanded

Riigi tasandi merelised ülesanded on oma sõnastuselt üldised ning nende elluviimine nõuab lahtimõtestamist. Teisisõnu peab täitja tegema endale selgeks, milliseid toiminguid ülesande täitmine nõuab, sest põhiülesannete kõrval on olemas eeldatud ülesanded. Eeldatud ülesanded on tegevus organisatsiooni toimimise tagamiseks (nt personali värbamine ja koolitus, logistiline tagamine), sõltumata riigi tasandi põhiülesandest. Üks viis, kuidas saada ülevaade poliitilistest ja operatsioonilistest ülesannetest, on luua sidusustabel (vt tabel). Tabelist on näha, kuidas poliitiline lõppseisund hõlmab mitut operatsioonilist tegevust, mille on ellu viinud eri ametkonnad. Samast tabelist on näha, et operatsiooniline ülesanne on seotud mitme ülesandega riigi tasandil.

Ülesanne „Laevade kontroll” on lahutamatu osa järgnevatest põhiülesannetest:

- 1) tagada kontroll Eesti Vabariigi territoriaalmere üle;
- 2) kaitsta avalikku- ja õiguskorda merel;
- 3) tõkestada terrorismi merel;
- 4) valvata ja kaitsta merepiiri;
- 5) tagada kriitilise merel paikneva taristu (nt merealuste side- ja elektri-kaablite ning gaasitorude) julgeolek ja majandusvööndi (*economic exclusive zone*, EEZ) režiim;
- 6) osaleda kollektiivkaitse operatsioonides liitlaste kaitsel;
- 7) osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel;
- 8) avastada ja likvideerida merereostust;
- 9) korraldada merealadel keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes;
- 10) korraldada veealuste muististe kaitset.

Eeltoodud loetelust on näha, et laevade tegevust kontrollivad (või teenistus-ülesannetest tulenevalt võivad tegeleda) mitu ametit (Politsei- ja Piirivalveamet,

ÜLESANDED OPERATSIOONIDE KEELES		
ÜLESANDED POLITILISES KEELES	Teostada laevade peatamist, kontrollimist, läbiviimist (VBSS), jälitamist ja vajaduse korral sadamasse suunamist	
	Anda piisav eelhoiatus (tagada mereolukorrateadlikkus)	
	Tõrjuda sõjaline rünnak	
	Demonstreerida riigi suveräänsust	
	Tagada kontroll Eesti Vabariigi territoriaalmerel üle	x
	Kaitsta avalikku ja õiguskorda merel	x
	Tõkestada terrorismi merel (<i>defence against terrorism</i>)	x
	Valvata ja kaitsta merepiiri	x
	Tagada majandusvööndi (<i>economic exclusive zone, EEZ</i>) režiim	x
	Tagada kriitilise merel paikneva taristu (nt merealuste side- ja elektrikaablite ning gaasitorude) julgeolek	x
	Tagada Eesti rahvusvahelised meretranspordiühendused	
	Osaleda kollektiivkaitse operatsioonis liitlaste kaitsel	x
	Osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel	x
	Korraldada ja teostada otsingu- ja päästetöid merel	
	Korraldada laevaliiklusteenistust (<i>vessel traffic service</i>)	
	Teostada hüdrograafilisi mõõdistustöid	
	Koguda, koostada, töödelda ja edastada navigatsiooniteavet	
	Avastada ja likvideerida merereostust	x
	Korraldada merealadel keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes	x
	Osaleda vastuvõtva riigi toetuse tagamisel	
Korraldada veeluste muististe kaitset	x	

Veeteede Amet, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet) ning mereväe laevastik. Laevu võib kontrollida nii merel kui ka sadamas. Laeva kontrollimisprotseduuriks piisab, kui kontrollimise õigust omav isik (inspektor) tuleb laeva pardale kai pealt trapi kaudu ning alustab oma ülesannete täitmist. Vajaduse korral on laeva läbiotsimiseks lisajõudude kutsumine suhteliselt lihtne ega nõua palju aega. Laeva kontrollimine merel ei erine kontrollist sadamas, kuid laeva pardale saamine võtab rohkem aega. Keerulisem on olukord siis, kui kontrollimiseks valitud laeva meeskond ei ole koostööaldis ning takistab inspektori pardale tulekut. Sellisel juhul peab kontrolli teostav pädev isik kasutama jõustruktuuride abi (turvameeskond koos ujuv- või lennudevahenditega). Laevakontrolli operatsioon merel koosneb üldjuhul neljast faasist: pealeminek, meeskonna kontroll, laeva kontroll ja lahkumine. Vajaduse korral teostatakse ka ruumide taktikalist läbiotsimist.

Laevakontrolli ülesanne on otseselt seotud riskidega, seega on selle ettevalmistamisel oluline iga detail. On selge, et laevakontrolli ei teostata iga päev, selleks peab olema juriidiline alus ning eelkõige põhjus või saadud informatsioon. Ülesande täitmiseks tuleb koostada ülesannete/alaülesannete loend, mis annab ülevaate vajaminevatest toimingutest ja ressurssidest. Ülesannete loendi koostamise aluseks võib abitööriistana kasutada „Mereväe ülesannete universaalset loendit” (MÜUL).⁸⁰

MÜUL-i raames laevade kontrollimise ja läbiotsimisega seotud ülesanded on kirjeldatud alapeatükis 1.4 („Vastase liikumise tõkestamine”) „Kinnipidamise operatsioon merel” (ülesanne *NTA 1.4.6 Conduct Maritime Interception*). Kinnipidamise operatsioon merel tähendab kommerts-, era- või muu mittesõjalise laeva kinnipidamist eesmärgiga laeva kontrollida ning vajaduse korral see läbi otsida. Kinnipidamise operatsioonid on suunatud salakaubavedamise ja/või ressursside loata kasutamise vastu.

Ülesannete ühtlustamise eesmärgil ning möödarääkimiste vältimiseks võib kasutada „Mereväe ülesannete universaalset loendit” (MÜUL/UNTL). Mereväe ülesannete universaalse loendi kasutamise peamine eesmärk on anda võimalus eri ametkondadele rääkida ühiselt mõistetavas keeles ning planeerida koostööd, kasutades kehtestatud standardeid ja tingimusi.⁸¹ Ühtlasi soodustab mereväe ülesannete universaalse loendi kasutuselevõtt eri ametkondade arengut mereliste ülesannete täitmisel ning võimaldab ühendoperatsioonidel ja riigikaitstes olemasolevat jõudu võimepõhise planeerimise baasil maksimaalselt ära kasutada.

⁸⁰ **Universal Navy Task List (UNTL) 2007.**

⁸¹ **UNTL 2007, 1-1**

MÜUL on eri valdkondade põhjalik hierarhiline ülesannete loetelu, mis viitab ülesannete täitmiseks kehtestatud taktikale, tehnikale ja protseduuridele ning määratleb parameetrid, mille abil on võimalik hinnata soorituse mõjusust.⁸² MÜUL on jaotatud kuueks mereväe tegevusvaldkonnaks:

1. Valmidus / manöövrivõime (*deploy / conduct maneuver*). Manöövrivõime all tuleb mõista võimet liikuda operatsioonipiirkonda ning võtta vaenlastest soodsam positsioon. Manöövrivõime võimaldab kontsentreerida jõud otsustavas kohas.
2. Luure / teave (*develop intelligence*). Luure andmete ja teabe kogumine on vajalik nii operatsiooni planeerimise kui ka taktikaliste ülesannete täitmiseks. Sisaldab vastase võime, haavatavuse ja operatsioonikeskkonna analüüsi.
3. Relvade kasutamine (*employ firepower*). Kirjeldab ülesandeid, kuidas võib rakendada kineetilist jõudu õhu, maa, veepealsete ja veealuste sihtmärkide vastu ning andmevahetust nende liikumise kohta. Ülesanne hõlmab nii relvade kasutamist kui ka elektrooniliste vastumeetmete rakendamist.
4. Logistika ja tagalatoetus (*perform logistics and combat service support*). Logistiline toetus laevastiku tegevuspiirkonnas jätkusuutlikkuse tagamiseks on olnud, on ja jääb üheks olulisemaks ülesandeks. Laevastikule tuleb tagada kütus, toiduvaru ja meditsiiniline toetus. Tänapäeval ei ole logistilise toetuse tagamine ainult enda või liitlasvägede ülesanne. Eri teenuseid võib tellida ka tsiviilettevõtetelt. Merenduse valdkonnas on see väga levinud ning toimib hästi.
5. Juhtimine ja side (*exercise command and control*). Juhtimine ja side on seotud personaliga ja (side) seadmete tehnilise seisukorra kontrolliga. Juhtimine toimub eri tüüpi sidevahendite abil ning operatsiooni planeerimisel hinnatakse, kui palju ja milliseid vahendeid on selleks vaja. Operatsioonikäskude koostamine ning tegevuse standardiseerimine käib samuti juhtimise ja side alla. Sujuva juhtimisprotsessi tagamiseks on vaja harjutada.
6. Väekaitse (*protect the force*). Väevõime õigel ajal ja õiges kohas rakendamiseks tuleb seda ka kaitsta. Peamine ülesanne on säilitada väevõime, hoidudes vastase rünnakute eest.

Iga MÜUL-i ülesanne on diskreetne tegevus või sündmus ning arvestada tuleb järgnevate asjaoludega:

⁸² UNTL

- 1) ülesanded ei vasta küsimustele „Kes täidab?” ja „Kuidas täidab?”;
- 2) ülesanded ei anna suuniseid, millist varustust peab kasutama;
- 3) ülesanded ei kirjelda keskkonna erisusi.

Peale selle ei dubleeri ülesanded teisi olemasolevaid ülesandeid. Näiteks ülesanded „Õhutorje operatsiooni planeerimine”, „Pealveetõrje operatsiooni planeerimine” ja „Allveelaevatorje operatsiooni planeerimine” on koondatud ühe universaalse ülesande alla „Käskude ja plaanide koostamine” (NTA 5.3.9).

Ülesannete loend võimaldab ülesandeid lisada, kustutada, täiendada või parandada vastavalt vajadusele. Kui põhiülesande analüüsist selgub, et on vaja täiesti uut ülesannet, siis võib selle kohta esitada ettepaneku.

MÜUL on paindlik ning võimaldab tuua välja vaid need ülesanded ja alamülesanded, mida PPA või VA peavad vajalikuks ning suudavad tegelekult täita. Teiste sõnadega, MÜUL-i põhimõtteid järgides on võimalik luua ülesannete loetelu, mis kõige paremini iseloomustab olemasolevaid võimeid. Lisaks ülesannetele on võimalik luua standardid või kriteeriumid, mille abil on võimalik mõõta ülesande täitmise tulemuslikkust.

Selle uuringu jaoks kohandati Eesti oludele Ameerika Ühendriikides kasutusel olev ja ülalpool viidatud *Universal Navy Task List*. Seda põhjusel, et UNTL on koostatud kasutamiseks nii USA mereväele, rannavalvele kui ka merejalaväele ning kajastab peale otseselt sõjaliste ülesannete ka rannavalve mittesõjalisi ülesandeid. Lisaks võimaldab merejalaväe osa loendist – maa- ja õhuoperatsioonide jaoks sõnastatud ülesanded – kasutada eestindatud loendit potentsiaalselt ka Eesti kaitseväge õhuväe ja maaväe ülesannete kirjeldamiseks. Seega kujutab loend endast dokumenti, mis kirjeldab kõigi väeliikide kõiki doktriiniga kooskõlas olevaid sidusaid taktikalisi ülesandeid. Ülesannete loend on toodud lisa B.

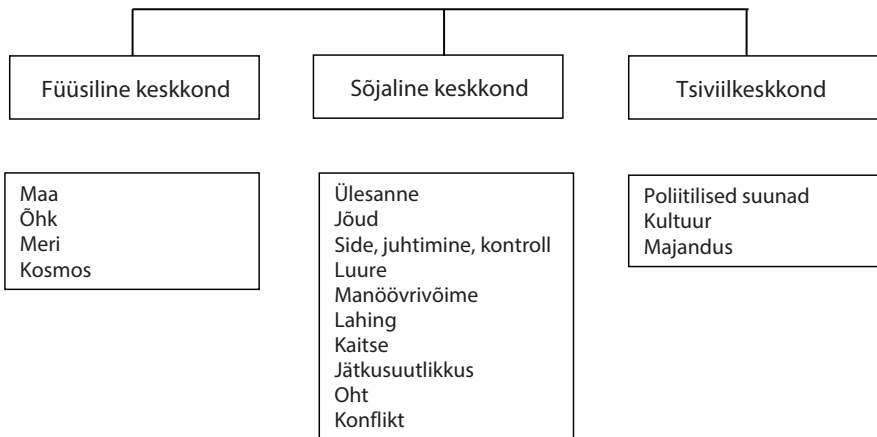
Loendi ristkasutamise tagamiseks väeliikide vahel ja -üleselt on säilitatud ühtne numeratsioon, ning ülesanded, mis pole rakendatavad mereväele, on loendis helehallis kirjas. Kuivõrd tegemist on õiguslikult mittesiduva referentsdokumendiga, ei pidanud töörühm selle uuringu kontekstis vajalikuks loendit eesti keelde tõlkida.

Valideerimine: kasutatud MÜUL sisaldab ka laeva kontrollimisega seotud ülesandeid. MÜUL-is on laeva kontrollimise ülesanded mereliste tõkestamisoperatsioonide (*maritime interdiction operation* või MIO) all. Merelised tõkestamisoperatsioonid NTA 1.4.6 on jaotatud järgmiselt: pardumine (*conduct visit*), otsimine (*conduct search*), arestimine (*conduct seizure*), kinni

peetud laeva eskortimine sadamasse (*escort detained vessel*), käsklustele mitte alluva laeva peatamine/neutraliseerimine (*stop/neutralize noncompliant vessel*), keeluvööndi rakendamine (*enforce exclusion zone*⁸³) ja õiguskorra tagamine merel (*conduct maritime law enforcement*). Ülesannete loetelust selgub, et ülesanded kattuvad PPA ja VA ülesannetega. Sellest tulenevalt on MÜUL-i võimalik kohandada ka PPA ja VA laevastike tegevuse kirjeldamiseks.

Ülesannete täitmise keskkond

Tegevuse planeerimisel peab arvestama mitmesuguste teguritega, mis võivad ülesannete täitmise käigus ette tulla. NATO direktiiv 80–90 jaotab tegurid kolme rühma: füüsilisteks, sõjaväelisteks ja tsiviiltingimusteks. Igas kategoorias on terve hulk tingimusi, millega võib reaallolukorras arvestada. Kõik tingimused on määratletud ja kirjeldatud. Füüsilise keskkonna tingimused sisaldavad faktoreid, mis on seotud loodusega ning inimese poolt mõjutatud keskkonnaga. Järgmises kategoorias on toodud kaitsejõududega seotud tegurid, mida võib rakendada nii oma kui ka vastase jõudude puhul. Kolmanda kategooria tegurid annavad võimaluse kirjeldada tsiviilsektorit ning sellega kaasnevaid tegureid, nagu inimesed, valitsus, poliitika, majandus ning nende mõju sõjalistele operatsioonidele (vt joonis allpool).

Joonis 4. Täitmistingimuste struktuur

⁸³ Keeluvöönd kehtestatakse selleks, et tõkestada tegevus teatud geograafilises asukohas. Keeluvöönd on võimalik kehtestada õhus (lendamiseks keelatud ala), maal ja merel. (NATO 1996, lk 8).

Keskkonnategureid on neli, kuid nende sisu on väga ulatuslik. Eelloetletud teguritest on mereliste ülesannete täitmiseks kõige tähtsam mere ja õhukeskkonnaga seotu. Keskkonnategurid võimaldavad kirjeldada merd, merepõhja, sadamaid, rannajoont, hoovuseid, jõekeskkonda ja laevaliiklust.

Sõjaväeliste tegurite alla käib kõik, mis on seotud materjali ja personaliga, samuti jõu kasutamise reeglid, liitlasvägede vastuvõtmine, alluvussuhe liitlasvägede vahel, informatsiooni vahetus, ohuhinnang ja -suund ning konflikti lühiiseloome. Tsiiviilkeskkond osutab riigis toimuvatele protsessidele, nagu poliitiline toetus riigis, valitsuse toetus valijate poolt, mobilisatsiooni tase, religiooni mõju, majanduse olukord, kaitsejõudude suurus, elanike arv jne.

Valideerimine: ülesande täitmise keskkonnategurite abil on võimalik kirjeldada füüsilisi, sõjaväelisi ja tsiiviiltingimusi. Veeteede Ameti üks põhiülesanne on tagada ohutu laevaliiklus ning selleks teeb hüdrograafialaev Jakob Prei merepõhja mõõdistustöid. Saadud andmeid on võimalik kasutada füüsiliste tegurite kirjeldamiseks. Nii PPA kui ka VA laevad kasutavad eri tüüpi kajaloode ning informatsioon helileviku kiirusest ja kaugusest on oluline nii tsiiviil- kui ka sõjaliste aluste jaoks. Sellest tulenevalt võib väita, et keskkonda kirjeldavate tegurite standardiseeritud kirjelduste kasutamine on võimalik ning mereliste ülesannete täimise kontekstis ka mõistlik.

Olulised operatsioonilised võimed

Olulised operatsioonilised võimed (OOV; ingl *essential operational capabilities*, EOC) on sõjaliste võimete kategooriad. OOV on defineerinud NATO, kaardistamaks liitlaste võimed ning saamaks teada, kuidas üks või teine riik on võimeline panustama ühistegevusse⁸⁴, OOV struktuur on jaotatud strateegilise, operatiivse ja taktikalise tasandi vahel.

Piir strateegilise, operatiivse ja taktikalise tasandi vahel ei ole alati tajutav, sest praeguses keskkonnas on traditsioonilised vastutusosalad hägustunud ning operatsioonitasandid liidetud.⁸⁵

OOV on jaotatud seitsmeks valdkonnaks ning iga valdkond sisaldab strateegilise, operatiivse ja taktikalise tasandi ülesandeid.

Valmisolek (*force availability*) – võime luua ja säilitada sõjalise kohaloleku demonstreerimine mistahes valmisoleku astmel. Strateegilise keskkonna muudatused toovad kaasa uusi tegureid, millega peab arvestama. Siia kuulub ka võime roteerida laevameeskondi operatsiooni piirkonnas.

⁸⁴ Bi-SC Directive 80-90, NATO Task List 2007, 2–1.

⁸⁵ *Ibid.*, 2–3.

Teave (*intelligence*) – koguda ja edastada usaldusväärset infot, eesmärgiga ennetada võimalikke ohtusid ja neile õigeaegselt reageerida.

Siiratus ja mobiilsus (*deployment and mobility*) – võime koguda ja rakendada sõjalist jõudu õiges kohas ja sobilikul ajal (siiratus) ning võime piirkonnas kiiresti liikuda (mobiilsus).

Rakendamine (*engagement*) – võime tõhusalt rakendada relvasüsteeme mistahes tingimustes.

Juhtimine ja side (*command, control, communication*) – liitlasvägede ja juhtorganite suunamine ühendoperatsioonide peamiste eesmärkide saavutamiseks.

Logistika ja jätkusuutlikkus (*logistics and sustainability*) – efektiivne ja õigeaegne liitlasvägede logistiline toetamine, kuni peaesmärk on saavutatud.

Hukukindlus ja väekaitse (*survival and force protection*) – minimeerida keemiarelva ning mürgiste materjalide mõju üksustele ning tagada samal ajal liitlasüksuste liikumisvabadus.⁸⁶

Valideerimine: kirjeldatud võimed on mõeldud sõjaliste operatsioonide planeerimiseks, kuid neid võib kohandada ka PPA ja VA laevastike tegevuse planeerimiseks. Laevade kontrolli ülesande täitmise näitel võib tõdeda, et direktiiv 80–90 sisaldab „Laevade kontrolli” ülesannet, mis on kajastatud strateegilisel (ülesanne ST 4.2.2), operatiivsel (ülesanne OT 4.2.9.15) ja taktikalisel (TT 4.3.4) tasandil. Direktiivis 80–90 kirjeldatud võimed sobivad PPA ja VA laevastikele, sest katavad kõik olulised valdkonnad, mis on vajalikud teenistusülesannete täitmiseks: valmisolek liikuda sündmuskohale, koguda informatsiooni merel toimuvate sündmuste kohta, logistiline toetus, käsuliin ja side. Vastavalt kehtiva riigikaitse strateegia punktile 34 on „Eesti sõjaline kaitse kavandatud Põhja-Atlandi lepingu 5. artiklis sätestatud operatsioonina”. Seega peavad kõik riigikaitstes osalevad asutused juba rahu ajal selleks ja vastavalt sellele valmistuma.

Võimeprofiilid

Võimeprofiile kasutatakse nii üksuse kui ka väe olemasolevate võimete kirjeldamiseks. Võimeprofiil on võimalik koostada nii olemasolevate kui ka planeeritavate võimete kohta. Võimeprofiili koostamist võib rakendada nii teenistuses olevate üksuste kui ka reservüksuste kohta.

Üksuse või sihtjõu võimeprofiil koosneb kolmest põhiosast: esmaülesanded, ülesannete täitmistingimused ning võimenõuded. Võimeprofiili

⁸⁶ *Ibid.*, 1–5.

esmaülesanded peavad olema kirjeldatud arusaadavas keeles ning sellest tulenevalt tõlgitakse need (mereväe) ülesannete universaalse loendi abil riigi tasandi ülesannete poliitilisest keelest operatsioonide keelde. Teises osas tuuakse välja ülesannete täitmistingimused. Täitmistingimused sõltuvad geograafilisest asukohast või planeeritavast tegevuspiirkonnast. Kolmandas osas kirjutatakse lahti olulised võimenõuded, lähtudes OOV kategooriatest ning kasutades võimekoode ja nende sõnastust.

Valideerimine: võimeprofiili koostamine peegeldab laevastiku reaalseid võimeid ja/või võimenõudeid ning seda, millistes tingimustes on vaja neid täita. Kõigi uuringus osalevate ametkondade võimenõuded ja võimekandjad on kirjeldatud võimeprofiili formaadis. Profiilide sisustamisel takistusi ei tekkinud, seega saab võimeprofiili formaati laiapõhjalise riigikaitse kontseptsiooni elluviimisel kasutada ka väljaspool kaitseväge olevate organisatsioonide võimenõuete ja -kandjate kirjeldamiseks.

Võimekoodid

Võimekood on ainulaadse tähendusega tähtede ja numbrite kombinatsioon, mis võimaldab koondada võimed funktsioonide kaupa. Võimekoodi ja nende sisu sätestab NATO dokument „Agreed Capability Codes and Capability Statements”. Võimekoodide abil saab lühidalt kirjeldada nõudeid ning need soodustavad eri tasandite planeerijatel teineteisest paremini ja kiiremini aru saada. Teisisõnu saab võimekoode kasutada kui ühenduslüli kaitseplaneerijate ja ameti või struktuuri operatsioonide planeerijate vahel. Võimekood on pigem kaardistamise tööriist, mis koosneb koodist ja nimetusest. Võimekirjeldus on võimekoodi sisuline osa. Võimekirjelduse all on välja toodud, milline peab olema üksuse (võime) sooritus, et täita üht või teist funktsiooni. Võimekirjeldus koosneb kolmest osast. Esimeses osas on põhivõime kirjeldus (*capstone capability statement*). Teises osas on lahti kirjutatud alusvõimed (*principle capability statement*), mille täitmine võimaldab saavutada põhivõime täies ulatuses. Kolmandas osas on kirjeldatud tugivõime olemust (*enabling capability statement*).

Poliitilistest juhustest lähtuvalt eeldab laiapõhjaline riigikaitse, et tsiviil-asutused on kaasatud riigikaitseesse ning kasutades oma ressursse, suudavad nad täita mittesõjalist pädevust vajavaid ülesandeid. Sõltumata kriisi tüübist võib NATO jõudude kohalviibimine olla piiratud nii aja kui ka suuruse poolest. See tähendab, et vastuvõtva riigi funktsiooni täitev riik peab olema valmis teatud osa ülesannetest täitma oma jõududega. Kui kriis jõuab stabiliseerimise ja/või rekonstrueerimise faasi, siis ei ole NATO vägede kohalolek enam vajalik ning juhtimise ja koordineerimise peab üle võtma asukohariik.

Tsiviilasutuste võimed on jaotatud kolmeks: 1) eesliitega CIV võimekoode on võimalik saada tsiviilorganisatsioonidelt (haiglad, laborid jne); 2) võimekoodid eesliitega MIL-CIV on mittesõjalisi ressursse kasutatavad võimed, mida saab nii kaitsevæest kui ka tsiviilasutusest (näiteks üksuste transportimiseks mõeldud laev); 3) S&R eesliitega võimed, mis toetavad mittesõjaliste eesmärkide saavutamist, nagu näiteks politseiväljaõpe (S&R-POLICE-TRG-CADRE).

Võimekoodide kasutamine on väga paindlik, sest seda on võimalik deklareerida ka juhul, kui võimekirjelduses toodud nõuded on täidetud vaid osaliselt. Ühtlasi ei ole dokumendis toodud võimekoodide loetelu ammendav ning seda võib vaadelda kui lähtepunkti. Alati on võimalik teha muudatusettepanekuid või kohandada need riigisiseste nõuetega.

Valideerimine: laevade kontrollimise võime on võimekoodide loetelus paigutatud „Tõkestamise operatsioonid merel” („Maritime Interdiction Operations”) alla. Võimekoode kirjeldav dokument on mõeldud pigem sõjalistele struktuuridele, kuid nende abil on võimalik kirjeldada ka PPA ja VA laevastike võimeid.

Kokkuvõte

Modifitseeritud võimepõhise planeerimise metoodikas kasutati NATO-s kasutusel olevaid „NATO ülesannete loendit”, „Kokkulepitud võimekoode ja kirjeldusi” ning Ameerika Ühendriikides kasutusel oleva „Merevæe ülesannete universaalset loendi” (UNTL) Eestile kohandatud versiooni. Dokumentatsiooni valik on põhjendatud asjaoluga, et Eesti on NATO liige ning liitlastega ühiste protseduuride kasutamine tagab kollektiivkaitse sujuva rakendumise. Võimepõhise planeerimise metoodika valideerimiseks kasutati ülesannet „Laeva kontroll”. Ülesande valik on põhjendatud asjaoluga, et seda saab täita nii PPA laev, VA laev kui ka merevæe laev vastavalt oma pädevusele ja jõu kasutamise vajadusele.

Võimepõhise planeerimise metoodika kohaselt on protsessi esimene etapp saada selged juhised poliitiliselt tasandilt. Poliitilise lõppseisundi hindamiseks analüüsiti seadusi, arengukavasid ning asutuste põhimäärusi. Tulemuste põhjal on võimalik kaardistada ülesanded valitsemisalade kaupa. Analüüs tuvastas ka ülesanded, mille täitja ei ole selgelt määratud. Poliitilised üleanded ütlevad, milline olukord tuleb saavutada, kuid ei vasta küsimusele mida tuleb selleks teha. Küsimusele vastuse saamiseks peab poliitilised ülesanded tõlkima operatsioonide keelde.

Ülesannete operatsioonide keelde ümberkirjutamine näitas, et mereväe ülesannete universaalne loend annab võimaluse kirjeldada mitte ainult sõjalise üksuse ülesandeid, vaid ka tsiviilametkondadele määratud ülesandeid. Lisaks ülesannete kirjeldamisele võimaldavad NATO-s kasutusel olevad standardid kirjeldada ülesannete täitmise tingimusi. Füüsiliste näitajate alusel saab hinnata näiteks seda, kas üksusele määratud ülesannete täitmine on võimalik aasta ringi või piirdub see navigatsioonihooajaga. Töörühm tõdes, et laevastike peamine tegevuspiirkond (Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni all olevad merealad) on üks ja sama ning ülesannete täitmise keskkonda kirjeldavat tööriista võib kasutada nii mereväes kui ka Veeteede Ametis ning Politsei- ja Piirivalveametis.

Järgmisena valideeriti olulised operatsioonilised võimed. NATO direktiivis 80–90 toodud võimed võib jaotada strateegiliseks, operatsiooniliseks ja taktikaliseks. Selle alusel võib väita, et ametkondade tasandid kattuvad teatud määral sõjaväelise juhtimise tasanditega ning oluliste võimete kirjeldamine on võimalik. Kirjeldatud tulemuste põhjal saab koostada võimeprofili, kajastades eeldatud ülesandeid, ülesannete täitmise keskkonda ning võimenõudeid ja -kandjaid.

Seega on uuringus kasutatud kujul modifitseeritud võimepõhise planeerimise metoodikat võimalik kasutada ka tsiviilametkondades.

Võimelüngad

Võimelüngad põhi-, alus- ja tugivõimete (*capstone capability, principal capability, enabling capability*) puhul on tuvastatud võimeprofiilide alternatiiv 0 (lisad C ja D) ja alternatiiv 1 (lisad E, F ja G) võrdluse põhjal. Kõikjal, kus võimalik, on võimenõuete määratlemisel aluseks võetud ametkondlikult kehtestatud või välislepingute ja konventsioonide nõuetest tuletatud sooritusstandardid. Siduvate standardite puudumisel on asendusena kasutatud NATO võimekirjeldusi. Seega peab arvestama, et olemasolev sooritusvõime võib olla piisav võimekandja rahuaegsete ülesannete täitmiseks, kuid osutada eba- piisavaks tegutsemaks vaenulikus keskkonnas sõjalise kriisi tingimustes. Kas selliste võimelünkadega seotud riske aktsepteeritakse või panustatakse nende kõrvaldamisse, on eelkõige poliitilise otsuse küsimus.⁸⁷

⁸⁷ Kuna lisad C–G ja I–K on märgistatud „asutusesiseseks kasutamiseks” („AK”), siis Occasional Papers trükiversioonis neid ei avaldata.

Merevägi

Praegu mereväe kasutuses olevad võimed rahuldavad võimenõudeid väga kitsas võimevaldkonnas ja sedagi suuremate või väiksemate piirangutega. Võime puudujääk või võime täielik puudumine on tuvastatud järgmiste põhi-, alus- ja tugivõimete (*capstone capability, principal capability, enabling capability*) puhul (täpsemalt vt lisa C):

- tuvastatud merepildi (*Recognised Maritime Picture, RMP*) genereerimine ja mereolukorrateadlikkuse (*Maritime Situational Awareness, MSA*) tagamine;
- pealveetõrje operatsioonide teostamine, sh
 - pealveesihhtmärkide avastamine, lokaliseerimine, tuvastamine ja identifitseerimine;
 - horisonditagune sihtmärgistamine (*over the horizon targeting, OTHT*);
 - mitme pealveesihtmärgi samaaegne haldamine;
 - tuletoetus maismaal opereerivatele vägedele;
 - õhu- ja mehitamata süsteemide rakendamine;
- allveelaevatõrjeoperatsioonide teostamine, sh
 - allveesihhtmärkide avastamine, lokaliseerimine ja klassifitseerimine;
 - allveesihhtmärkide ründamine;
 - allveesihhtmärkide vastaste õhusüsteemide haldamine;
- enesekaitse vee pealt, vee alt ja õhust lähtuva rünnaku korral;
- elektrooniline sõjapidamine;
- vaatluse ja taktikalise luure (*reconnaissance*) läbiviimine.

Olemasolevate platvormide sooritus jääb allapoole nõutavat järgmiste võimete puhul:

- miinisõja pidamine, sh
 - miinitraalimine;
 - mehitamata süsteemide rakendamine;
 - miiniveeskamine;
- mereoperatsioonide logistiline tagamine, sh
 - varustamine ja evakuatsioon õhu kaudu;
 - laevade hooldus ja remont väljaspool baassadamat;
- liikuvus (maksimaalne kiirus ja minimaalne kiirus etteantud mereolukorras);
- juhtimine ja side, sealhulgas andmetöötlus reaajas ja haavatavus elektroonilise sõjapidamise keskkonnas;
- hukukindlus ja väekaitse.

Peale mereoperatsioonide võimete on määratletud võimenõuded ka toetatavatele õhuoperatsioonidele. Õhuväe operatsioonivõimed ei rahulda ei täielikult ega osaliselt ühtegi alljärgnevat nõuet:

- elektromagnetilise kiirgusallika avastamine, lokaliseerimine, jälgimine ja tuvastamine;
- taktikaliste õhuoperatsioonide, sealhulgas õhutranspordi, -evakuatsiooni, -luure ja lahingpääste (*combat recovery*) operatsioonide teostamine;
- tõkestusoperatsioonide (*interdiction operations*) teostamine;

PPA alluvuses olev lennuskal evib võimeid, mis rahuldavad osa nõudeid piirangutega (näiteks õhutransport, evakuatsioon, pardumismeeskonna kohaletoimetamine).

Politsei- ja Piirivalveamet

Praegu PPA käsutuses olevad võimed on küll üldises korrelatsioonis võimenõuetega, kuid samas ei rahulda ükski olemasolev võime sooritusnõudeid täielikult. Puudujäägid on nii kvalitatiivsed kui kvantitatiivsed: kas puudub vajalik arv võimekandjaid, võimekandjate sooritus ei vasta võimenõuetele või on probleem mõlemaga. PPA võimeid on püütud optimeerida kriisieskalatsiooni kõige madalamale astmele – mittekineetiliste reaktsioonide tasemeni, millest tulenevalt on tekkinud süsteemne lünk PPA eeldatud soorituse ja kriisieskalatsiooni kõrgematel astmetel nõutavate võimete ja soorituse vahel.

Läbivalt saab ka sedastada, et võimekandjate soetamisel on lähtutud pigem hetkevõimalustest kui süsteemsetest võimenõuetest.

Eraldi tuleb välja tuua järgmised lüngad:

- võimevajadusena tuvastatud viie samatüübilise mitmeotstarbelise laeva asemel on olemas neli täiesti erineva karakteristikaga laeva, millest üks on väikelaev (alla 24 m) ja ainult kahel on reostustõrjevõime. Sellest tulenevalt on platvormide ülalpidamiskulud suhteliselt suured, võrreldes laevaklassi(de) teenistuses hoidmisega;
- olemasolevate laevade arv ei võimalda tagada rahvusvahelistest konventsioonidest ja siseturvalisuse srengukavast tulenevate nõuete/soovituste täitmist;
- täielikult puudub keemiareostuse lokaliseerimise ja -korje võime;
- Eesti mereala geograafiast tuleneva võimevajadusena tuvastatud kuuest helikopterist on olemas kolm;

- puudub suutlikkus toota riigi vajadusi rahuldavat tuvastatud merepilti (RMP), sh
 - olemasolev seiresüsteem on loodud rahuaja tingimuste tarvis, sellel puudub hukukindlus, see ei taga suutlikkust Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni alla kuuluva mereala (TTW+EEZ) katmiseks 24/7/365;
 - olemasolevatel lennu- ja ujuvvahenditel asuvate erivahendite arv on ebapiisav (puudub vajalik arv merereostuse seire- ja otsinguradareid, öövaatlusseadmeid jne);
 - andmeside võime laevade ja juhtimiskeskuse vahel on puudustega;
 - mere- ja lennupäästkeskuse operatsioonide juhtimise võime on puudustega;
- PPA võimekandjatel puudub väekaitsevõime (*Force Protection*).

Veeteede Amet

Praegu VA käsutuses olevad võimed rahuldavad võimenõuded täielikult, võimelünki ei ole.

Laiem kontekst

Peale osutatud, otseselt võimeprofiilide analüüsist tuvastatud võimelünkade tuleb tähelepanu pöörata laiemale kontekstile. On kolm põhiprobleemi, mille tõttu praegu kehtiv merekaitse korraldus ei hakka eskalatsiooni kõrgemates astemetes tööle ning puudub tegelik võimalus sõjaliste probleemide lahendamiseks: funktsioonide jaotus ei võimalda sõjalise merekaitse arengut.

Meresõjapidamise aluseks on mereseire, mis loob eeldused mereolukorra teadlikkuse (*Maritime Situational Awareness*, MSA) tekkeks ja mille teostamine on (vähemalt sõja korral ja sõjalisele standardile vastavalt) sõjaline tegevus. Sellist ühemõttelist ülesannet pole praegu antud ühelegi asutusele, küll aga sooritab mereseiret PPA merepäästeks ja merepiiri valvamiseks. Selline mereseire ei vasta aga sõjalistele nõuetele ega standarditele ja seetõttu pole võimalik

- 1) tajuda korrektselt meresõjalist olukorda Läänemeres;
- 2) sõjaliste sihtmärkide tõrjumiseks relvi sihtmärgistada. Olukord, kus kaitsevägi kasutab kineetilist jõudu sihtmärgi vastu, mille on kaheldava kvaliteediga avastanud ja tuvastanud keegi teine (vastava väljaõppe ja õigusliku vastutusega tsiviilasutus) pole otstarbekas ja poliitilise vastutuse tõttu ehk ka võimalik.

Rahvusvaheline meresõjaõigus. Kuna mereseire on sõja ajal sõjaline funktsioon, siis peaks mereseirega tegelevad isikud olema kombatandid ja laevad sõjalaevad. Praegu on politseiametnikud mittekombatandid (neid ei mobiliseerita relvajõududesse) ja PPA laevad riigilaevad (*state ship*). PPA ametnikud on seega sõjalise tegevusega (sõjaliste ülesannete täitmisega) tegelevad mittekombatandid, mis on vastuolus 1949. aasta Genfi konventsiooni 1977. aasta I lisaprotokollis artikli 37 lõike 1 punktiga c. Kuna PPA laevad ei ole ei sõja- ega abilaevad (*warship, auxiliary ship*) vaid riigilaevad, ei laiene neile sõjalaevade ja kombatantide õigused (nt vangi langedes ei ole tegemist sõjavangidega ja eeltoodust lähtuvalt võib PPA laevade meeskondi süüdistada rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumises).

Kuna PPA laevad ei ole ka kaubalaevad, kuid tegelevad sõjalise tegevuse, mereseirega, on nad legaalsed sõjalised sihtmärgid (*military objectives*) (San Remo manuaal, art 40). Kui PPA laevad tegeleks vaid merepäästega, oleks tegu ranniku päästelaevadega (*coastal rescue ship*), mis oleks sõjaliste sihtmärkidena välistatud (II Genfi konventsioon, art 27). Kuid seda ainult juhul, kui nad ei tegele millegi muuga (San Remo manuaal, art 48).

Isegi siis, kui jätta kõrvale rahvusvaheline meresõjaõigus, tuleb arvestada, et erinevalt tavapolitseist, mis sõja korral jätkab tegutsemist tagalas, ei ole merel rindejoont ja kõik tegutsevad sõjaliselt vaenulikus keskkonnas.

Seega on rahvusvahelise meresõjaõiguse seisukohast PPA laevad ja nende meeskonnad sõja ajal äärmiselt keerulises seisus, kus riik on andnud sõjalise ülesande, seega on tegu legaalsete sõjaliste sihtmärkidega, kuid samas ei laiene neile kombatantide õigused.

Väljaõpe. Kui lähtuda eeldusest, et PPA tegeleb sõja ajal sõjalise ülesandega ja laevad ise on legaalsed sihtmärgid, peab PPA laevadel teenival isikkoosseisul olema vastav sõjaline ettevalmistus. PPA laevade isikkoosseis peab saama meresõjalise hariduse ja väljaõppe ning sõja ajaks püstitatud sõjaliste ülesannete täitmist rahu ajal pidevalt harjutama. Siit järeldub ühtlasi laevade vastavuse nõue NATO standarditele (eelkõige nt sidevõime ja -vahendite puhul).

Kui enne PPA loomist eksisteeris Piirivalveamet paramilitaarse eraldi-seisva organisatsioonina Siseministeriumi valitsemisalas ja selle koosseisus olnud merekomponent oli sõjaolukorras allutatav mereväe ülemale ja kasutatav sõjaliste ülesannete täitmiseks, siis praegu see nii enam ei ole. PPA laevastikku ei saa sõjalise ettevalmistuse, väljaõppe ja tehnilise ühilduvuse puudumise (mittevastavus standarditele) tõttu kasutada sõjaolukorras sõjaliste

ülesannete täitmiseks. Küll aga osutub PPA laevastik tulenevalt tegevustest, mida ta sooritada püüab, sõja ajal sõjaliseks sihtmärgiks.

Kuna sõjalise mereseire võime ja mereolukorratadlikkus on kõigi mereoperatsioonide alus, teeb selle puudumine merel sisuliselt võimatuks ka kõigi teiste meresõjaliste võimete arendamise. Kõik arendatavad võimed, sealhulgas ka mereväe praegune miinitõrjevõime, on olukorratadlikkuseta vaid nišivõimed, mida pole võimalik kasutada iseseisvaks kaitseks. Samas on mereseire võime, mida erinevalt tulejõust ei saa liitlastelt n-ö tellida, selle võime peab iga kaldariik ise omandama.

Võimelünkade juures tuleb arvestada ka sõjaõiguse aspekti: praegune olukord, kus mereseirega tegeleb tsiviilametkond ja seda tõenäoliselt ka sõja korral, ei vasta rahvusvahelise sõjaõiguse põhimõttele kombatantide ja mittekombatantide eristamisest. Lisaks välistab see võimaluse, et mereseiretegevusi sooritavale PPA ametnikule laieneks sõja korral sõjavangi staatus.

Võimelahendid

Alternatiiv 1

Alternatiivi 1 sisu on praegu kehtiva riiklike ülesannete jaotuse juures määratleda doktriiniga põhjendatud ja asjakohastest regulatsioonidest lähtuvad võimenõuded ning minimaalselt vajalikud võimekandjad. Teisisõnu, millistele võimenõuetele peavad vastama ja milliseid võimekandjaid evima merevägi, Politsei- ja Piirivalveamet ning Veeteede Amet neile pandud mereliste ülesannete täies mahus täitmiseks.

Võimekirjeldused

Merevägi

Põhiülesanded (*missions*) ja esmaülesanded (*mission essential tasks*)

Strateegilisest poliitilisest juhisest ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on mereväe ülesanne

- 1) tõrjuda sõjaline rünnak;
- 2) osaleda vastuvõtva riigi toetuse tagamisel;
- 3) koordineerida Eesti kaitsmisel osalevate liitlasvägede suhtlust Eesti tsiviilstruktuuridega;

- 4) valvata ja kaitsta merepiiri vastavalt oma pädevusele;
- 5) tagada Eesti rahvusvahelised meretranspordiühendused;
- 6) osaleda kollektiivkaitse operatsioonis liitlaste kaitsel;
- 7) osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel;
- 8) osaleda elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamisel.

Siinkohal tuleb rõhutada, et loetletud ülesanded ei ole püstitatud spetsiifiliselt mereväele, vaid Kaitseministeeriumi valitsemisalale, sealhulgas kaitseväele, ning merevägi täidab ja osaleb nende ülesannete täitmisel merekeskkonnas vastavalt NATO ühendoperatsioonide doktriinile (AJP-3) ja meresõjapidamise doktriinile (AJP-3.1).

Lisaks antakse strateegilises poliitilises juhises ülesanded, mille puhul on täitja üheselt määratlemata:

- 1) anda piisav eelhoiatus (*pro* tagada mereolukorrateadlikkus);
- 2) demonstreerida riigi suveräänsust;
- 3) tagada kontroll Eesti Vabariigi territoriaalmere üle;
- 4) tagada kriitilise merel paikneva taristu (nt merealuste side- ja elektrikaablite ning gaasitorude) julgeolek.

Põhjendatult võib eeldada, et Eesti Kaitseväel, sealhulgas mereväel, on oma roll ka kõigi nende ülesannete täitmisel.

Ülaltoodud põhiülesannete (*missions*) täitmiseks peab merevägi olema võimeline täitma 22 esmaülesannet (*mission essential tasks*), mis dikteerivad võimevajadused (vt lisa E, Mereväe võimeprofiil, alternatiiv 1, märgistatud „AK”) ja millest tuletatakse vajadus võimekandjate järele.

Operatsioonikontseptsioon

Mereväe operatsioonikontseptsiooni aluseks on alaline kohalolek merel. Laevu rakendatakse koos lennuvahenditega (lennuk, helikopter) ning lahendi eelduslik orgaaniline osa on kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu. Peamise operatsiooniruumi, Läänemere, navigatsioonilisest eripärast lähtudes on vaja tagada kolme sõjalaeva (ühe suure ja kahe väikese) pidev merelolek. Peale selle on vaja, et üks sõjalaev pidevalt osaleks välisoperatsioonidel/rahvusvahelises koostöös.

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb kas täielikult või piirangutega täita. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa E).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasist, juhtimiskeskusest, väljaõppekeskusest, seirevõrgust, kaldal paiknevatest raketipatareidest ning õhukomponendist. Siinkohal tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mille üksikute osiste administratiivne kuulus ühte või teise ametkonda või operatiivalluvus ühele või teisele väeliigile ei ole selle uuringu objekt.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende kantavad võimed on järgmised:

- Juhtimiskeskus

Staatiline, sisaldab ka siirmisvõimelist komponenti. Valmidus 24/7/365. Evib sidevahendeid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemi.

- Kaldabaas

Evib laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiini, vajalikke ladusid, lõhkeainehoidlat, mobiilset logistikauksust, sidevahendeid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemi. Kaldabaasis ollakse suutelised laevu piiratud ulatuses remontima. Kaldabaasil on miinitõrje kalibreerimisrada, demagnetiseerimisrada ning väekaitse süsteem, mis koosneb maapealsest õhutõrjest, väga madalaveelise miinitõrje moodulist ning mehitatud valvest.

- Väljaõppekeskus (mereväekool)

Evib taktikamatkeseadet, avariitõrjematkeseadet, klassiruumi, basseini ning spordirajatisi. Võib asuda kaldabaasiga samal territooriumil.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb umbes 20 staatilisest kaldaradari- ja vaatlusjaamast ning vähemalt kolmest liikuvast radari- ja vaatlusjaamast. Kaldaseirevõrgu koosseisus võib

olla ka mehitamata õhuvahend (UAV). Radari- ja vaatlusjaamade täpne arv ja paiknemine vajab eraldi uuringut.

Iga kaldajaamal on pealveeseireradar, elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), elektrooniline sensor (ESM), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195. Kaldajaama väekaitse-süsteem koosneb valvekaameratest ning mehitatud valvest.

Nõutava liikuvuse tagamiseks on liikuvad radari- ja vaatlusjaamad paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda täiendavalt.

- Suur sõjalaev

Suure sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 75–100 meetrit ja veevälja-survega umbes 1000 tonni. Laevaehituslikult peab suur sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele (ANEP ja AMP standardid) ning evima vähendatud peal- ja allveesignatuure (sh *reduced RCS/stealth design*).

Suure sõjalaeva baaskonfiguratsiooni kuuluvad sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, laevakahur kaliibri vahemikus 57 mm kuni 5", lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealveeseireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), demagnetiseerimissüsteem, tsitadell (CBRN), radaripeibutid ning mehitamata süsteemid (UXV). Lisäülesannete täitmiseks, muuhulgas lisatavate võimemoodulite opereerimiseks vajalike laeva standardmeeskonda mittekuuluvate mereväelaste majutamiseks, nähakse ette lisakoikohad. Laeval peab olema merel varustamise võime.

Peale baaskonfiguratsiooni võib suur sõjalaev kanda ka operatsioonimooduleid:

- pealveetõrjemoodul: pealveetõrje-raketisüsteem (SSM);
- allveelaevatõrjemoodul: kerge torpedo (LWT), süvaveepomm, torpedopeibuti;
- miinitõrje moodul: miinjahtimissonar (SPVDS), mehitamata pealveevahend (USV (MH, MS, FP)), mehitamata allveevahend (UUV (MH)), miinihävitussüsteem (MDW, ROV), väga madalaveelise miinitõrje moodul (VSWMCM), barokamber, miiniveeskamissüsteem, meremiinid.

Laevaehituslikult tuleb juba kontseptsiooni disainifaasis langetada otsus, millised moodulid hakkavad laeval paiknema: piltlikult öeldes ehitatakse

laev ümber moodulite, mitte moodulid laeva sisse. Kõiki asjakohaseid senso-reid ja efektoreid ei pea paigaldama ühekorraga, kuid planeerimata moodulite lisamine hiljem tähendab märkimisväärset lisakulu, võrreldes integreerimis-valmidusega kohe (*fit to receive*).

Tuleb rõhutada, et platvorm *suur sõjalaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siin-toodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist (ning doktriinist ja taktikalistest lähtealustest) tuleneb vajadus omada vähemalt kolme suure sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Väike sõjalaev

Väikese sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 50–75 meetrit ja veevälja-survega kuni 500 tonni. Laevaehituslikult peab väike sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele (ANEP ja AMP standardid) ning evima vähendatud peal- ja allveesignatuure (sh *reduced RCS/stealth design*).

Väikesel sõjalaeval on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingujuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealveeseireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM) ja vajaduse korral miinirelsid, lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), demagnetiseerimissüsteem, tsitadell (CBRN) ja radaripeibutid.

Tuleb rõhutada, et platvorm *väike sõjalaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siin-toodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist (ning doktrinaarsetest ja taktikalistest lähtealustest) tuleneb vajadus omada 6–10 väikese sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Raketipatarei

Raketipatarei koosneb pealveetõrje-raketisüsteemist (SSM), pealveeseire-radarist, elektroonilisest sensorist (ESM), elektrooptilisest ja infrapunasensorist (EO/IR), sidevahenditest kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingujuhtimissüsteemist, ja väekaitse komponendist, sh maapealsest õhutõrjest. Nõutava liikuvuse tagamiseks on raketipatarei komponendid paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda lisaks. Hinnanguliselt oleks raketipatarei isikkoosseis – sensorite

ja efektorite opereerimiseks vajalikud spetsialistid, tehniline tugipersonal ning väekaitse komponent – samas suurusjärgus vähendatud pataljoni.

Tegemist on doktrinaarse osaga merekaitse süsteemist, kuid selles uurin-
gus on piiratud võimevajaduse tuvastamisega. Kui langetatakse otsus võtta
raketipatarei relvastusse, tuleb üksuse struktuuri ja varustusnõuete väljatöötä-
miseks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme
raketipatareid.

- Lennuk

Lennukil on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahing-
juhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeiseradar (SS), elekt-
rooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF),
allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealveetõrje-raketi-
süsteem (SSM) ning säraküünlad (*flares*).

Platvorm *lennuk* (merepatrull-lennuk – *maritime patrol aircraft*) on tead-
likult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see plat-
vorm relvastusse, tuleb konkreetse lennukitüübi valikuks teha eraldi uuring.
Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme lennukit.

- Helikopter

Helikopteril on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning
lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeiseradar (SS),
elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem
(IFF), allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealvee-
tõrje-raketisüsteem (SSM) ning säraküünlad (*flares*).

Platvorm *helikopter* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui
langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse kopteri-
tüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kuut heli-
kopterit.

- Lennubaas

Õhuoperatsioonide tagamiseks on vajalik lennubaas, mis evib sidevahen-
deid kooskõlas sõjalise ja mittesõjalise side NATO ühilduvusnõuetega ning
lahingjuhtimissüsteemi, samuti oma ja võõra tuvastussüsteemi (IFF).

Õhukomponendi – lennukid, helikopterid ja lennubaas – juures tuleb
rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mille

üksikute osiste administratiivne kuuluvus ühte või teise ametkonda või operatiivalluvus ühele või teisele väeliigile ei ole selle uuringu objekt.

Politsei- ja Piirivalveamet

Põhiülesanded (*missions*) ja esmaülesanded (*mission essential tasks*)

Strateegilisest poliitilisest juhisest ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on Politsei- ja Piirivalveameti ülesanne

- 1) kaitsta avalikku- ja õiguskorda merel;
- 2) tõkestada terrorismi merel (*defence against terrorism*), (Kaitsepolitsei-ameti ülesanne, PPA toetab vajaduse korral platvormidega);
- 3) valvata ja kaitsta merepiiri vastavalt oma pädevusele;
- 4) tagada majandusvööndi (*Exclusive Economic Zone, EEZ*) režiim;
- 5) korraldada ja teostada otsingu- ja päästetöid merel;
- 6) avastada ja likvideerida merereostust;
- 7) korraldada merealadel keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes (Keskkonnainspektsiooni ülesanne, PPA platvorm);
- 8) korraldada veealuste muististe kaitset (Muinsuskaitseameti ülesanne, PPA platvorm).

Ülaltoodud põhiülesannete (*missions*) täitmiseks peab PPA olema võimeline täitma 15 esmaülesannet (*mission essential tasks*), mis dikteerivad võimevajadused (vt lisa F, PPA võimeprofiil, alternatiiv 1, märgistatud „AK”) ja millest tuletatakse vajadus võimekandjate järele.

Õigusruumist ja PPA kinnitatud tegevusprotseduuridest tulenevad järgmised piirangud:

- Tugiteenuse osutamine: on kirjeldatud kui ennetustegevus, abi osutamine merel, kohapealne (väikejuvvahendite) mootori remont, kütuse andmine; SiM-i valitsemisala teiste ametite isikute ja vahendite transport (nt väikesaartele), toidu vedamine (HoS tulenevad kohustused).
- Keemiareostuse lokaliseerimine ja korje: ülesanne merel on praegu riigis määratlemata.
- Kannatada saanud ujuvvahendite pukseerimine: PPA teeb seda ainult merepäästesündmuse kontekstis, kui see on hädavajalik inimelu päästmiseks või keskkonnareostuse vältimiseks.

Operatsioonikontseptsioon

PPA operatsioonikontseptsiooni aluseks on reageerimine sündmusele. Laevu rakendatakse koos lennuvahendite (lennuk, helikopter) ja politseijaoskondade/kordonite juures olevate väikejuuvvahenditega ning lahendi eelduslik orgaaniline osa on kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu.

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb kas täielikult või piirangutega täita; NATO dokumentatsioonis kajastamata võimenõuded määratleti lähtudes rahvusvahelistest konventsioonidest ning riigisisest õigusest ja kehtestatud protseduuridest. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa F, märgistatud „AK”).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasist, juhtimiskeskusest ja seirekeskustest, seirevõrgust, kordonitest/politseijaoskondadest ning õhukomponendist. Siinkohal tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mis küll lähtub olemasolevatest struktuuridest, kuid ei kopeeri seda tingimusteta.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende kantavad võimed on järgmised:

- Juhtimiskeskus

Peale juhtimiskeskuse töötab neli vähemalt kahe töökohaga seirekeskust. Juhtimiskeskus evib sidemaste ja raadiolinke radaripildi edastamiseks, sidesüsteeme (mereraadioside, TETRA (ESTER), satelliitside, COSPAS-SAR-SAT) ning vajalikke andmebaase (SARIS) ja tarkvarakeskkonda.

- Kaldabaas

Evib laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiini, vajalikke ladusid ning administratiiv- ja olmeruume, mobiilset logistikaüksust, väikelaevade dokki ja sidevahendeid. Kaldabaasis ollakse suutelised laevu piiratud ulatuses remontima.

Lisaks põhibaasile on lepingutega tagatud sildumisvõimalused ja sadamateenuste osutamine muudes Eesti sadamates.

- Väljaõppekeskus

Eraldiseisva organisatsioonina puudub. Personali väljaõppevajadus kaetakse koostöös TTÜ Mereakadeemia, Sisekaitseakadeemia ja Eesti Lennuakadeemiaga.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb 20 radaripositsioonist, millel on radarimast, mereseireradar, raadiolingid radaripildi edastamiseks ning seire- ja valvekaamerad.

- Mitmeotstarbeline laev

Mitmeotstarbelise laeva all tuleb mõista alust pikkusega umbes 75 meetrit ja veeväljasurvega kuni 1000 tonni ning navigatsioonipiirkonnaga A2. Laev evib navigatsiooniradarit, merereostuse seire radarit (OSD), öövaatlusseadet ja soojuskaamerat, sonarit, kaugjuhitavat seadet allveeoperatsioonideks (ROV), helikopteri tüüpi drooni (UAV), raske- ja kergekuulipildujat, tsitadelli CBRN kaitseks ning sidevahendeid (mobiil- ja satelliitandmeside, TETRA (ESTER), mereraadioside, radari- ja videopildi otseülekanne juhtimiskeskusse).

Mitmeotstarbeline laev on suuteline osutama tugiteenuseid, lokaliseerima ja likvideerima õli- ja keemiareostust, teostama pinnalt- ja jäältpäädset, tulekustutamist (ilma suitsusukeldumiseta), pukseerima väikelaevu ning osutama meditsiiniabi.

Tuleb rõhutada, et platvorm *mitmeotstarbeline laev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi kasutuses ei pruugi tegelikult olla siintoodud kirjeldusele täielikult vastavat laeva.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt viit mitmeotstarbelist laeva.

- Kordon/politseijaoskond

Kordoni/politseijaoskonna juurde kuulub väikejuvvahend (kaater, mootorpaat, hõljuk, vesiskuuter) navigatsioonipiirkonnaga A1, mis evib navigatsiooniradarit, öövaatlusseadet ja soojuskaamerat, sonarit, video ja foto salvestamise võimalust, õlireostuse lokaliseerimise komplekti konteineris, mobiil-, mereraadio- ja TETRA sidet, radari- ja videopildi otseülekanne võimalust juhtimiskeskusse.

Kordonis/politseijaoskonnas on lepingutega tagatud väikejuvvahendite paikohad ja sadamateenuste osutamine, isikkoosseis on relvastatud automaatide ja püstolitega ning kannab kuuliveste. Kordonite / politseijaoskondade juurde kuuluvad köetavad ja põrandasoojendusega angaarid väikejuvvahenditele.

Kordon/politseijaoskond on suuteline osutama tugiteenuseid, lokaliseerima õlireostust (kaks kaatrit), teostama pinnaltpäästet (18 väikejuvvahendit) ja jäältpäästet (kolm väikejuvvahendit), andma esmaabi (18 väikejuvvahendit) ning pukseerima väikelaevu (18 väikejuvvahendit).

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada viit politseijaoskonda ja kahte kordonit.

- Lennuk

Lennukil on suunapeilingaator (päästemajakas), külguaateradar (SLAR) merereostuse avastamiseks ja IR/UV skänner valitud huviala kaardistamiseks infrapuna- ja ultraviolet- spektri osas, otsinguradar, infrapunakaamera, päevakaamera, AIS informatsiooni vastuvõtja, salvestusvõimekus, väljavisatav päästeparv, *maritime surveillance system*'i (MSS) taktikaline kaart, kõne- ja andmeside vahendid (ESTER, HF, VHF, satelliitside).

Lennuk on suuteline osutama inimeste (kuni 10 *pax*) või varustuse transpordi tugiteenust.

Platvorm *lennuk* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm kasutusele, tuleb konkreetse lennukitüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada kahte lennukit.

- Helikopter

Helikopteril on infrapunakaamera, päevakaamera, suunapeilingaator, öövaatlusseade, otsinguradar, salvestusvõimekus, otsinguprožektor, väliskandesüsteemi kaubakonks, vints, kõne- ja andmeside vahendid (ESTER, VHF, satelliitside), avariiujukid ja ballistiline kaitse.

Helikopter on suuteline transportima kahte lamavat patsienti (MEDEVAC) ning osutama inimeste (kuni 10 *pax*) või varustuse transpordi tugiteenust.

Platvorm *helikopter* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse kopteritüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada kuut helikopterit.

- Lennubaas

Õhuoperatsioonide tagamiseks on vajalik lennubaas, mis evib angaari, hooldusruumi, ladusid, administratiiv- ja olmeruume ning maismaatranspordivahendeid. Lepingutega tagatakse tankimisvõimalused teistes lennujaamades.

Operatsioonikontseptsioonist tulenevalt on vajalik üks põhibaas ja vähemalt üks tugibaas (*forward operating base*).

Veeteede Amet

Põhiülesanded (*missions*) ja esmaülesanded (*mission essential tasks*)

Strateegilisest poliitilisest juhisest ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on Veeteede Ameti ülesanne

- 1) korraldada laevaliiklusteenistust (*vessel traffic service, VTS*);
- 2) teostada hüdrograafilisi mõõdistustöid;
- 3) koguda, koostada, töödelda ja edastada navigatsiooniteavet.

Ülaltoodud põhiülesannete täitmiseks peab VA olema võimeline täitma kuut esmaülesannet universaalsest ülesannete loendist ja seitset tsiviilülesannet, mis loendis ei kajastu. Need ülesanded dikteerivad VA võimevajadused (vt lisa G, VA võimeprofiil, alternatiiv 1, märgistatud „AK”) ja nendest tuletakse vajadus võimekandjate järele.

Operatsioonikontseptsioon

VA operatsioonikontseptsiooni aluseks on valdavalt mitte-ajakriitiline eelplaneeritud tegevus. Erandiks on jäämurdmine, mida tehakse vastavalt tegelekule olukorrale. Laevu rakendatakse iseseisvalt ja ilma õhukomponendita ning lahendi osaks on piiratud kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu Tallinna ja Muuga lahes laevaliikluse korraldamiseks (VTS).

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb täita piirangutega; NATO dokumentatsioonis kajastamata võimenõuded määratleti rahvusvahelistest konventsioonidest ning riigisisest õigusest ja kehtestatud protseduuridest lähtudes. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa G, märgistatud „AK”).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasidest, juhtimis- ja sidekeskusest, seirevõrgust, püsinavigatsioonimärkidest ning kahest ülemaailmse kohamääramise süsteemi parandisignaali (DGPS) tugijaamast. Siinkohal tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mis küll lähtub olemasolevast struktuurist kuid ei kopeeri seda tingimusteta.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende kantavad võimed on järgmised:

- Juhtimis- ja sidekeskus

Juhtimis- ja sidekeskusel on tööks vajalik riist- ja tarkvarakeskkond ja andmebaasid ning kõik VA administratiivülesannete täitmiseks vajalik. Keskuse koosseisus on üks laevaliikluse (VTS) juhtimiskeskus ja kolm regioonides asuvat administratiivhoonet.

- Kaldabaas

Vajalik kaldabaas koosneb kahest mere- ja ühest sisevetesadamast. Kõigil sadamatel on sildumiseks vajaliku pikkusega kailiin, laod, töökojad ning administratiiv- ja olmeruumid. Peale selle peab ühel meresadamal olema kaldaramp, laevade tõsteseade ja laoplatz.

- Väljaõppekeskus

Eraldiseisva organisatsioonina puudub. Personali väljaõppevajadus kaetakse koostöös TTÜ Mereakadeemiaga.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb kahest radarist ja radarimastist, vajalik laevaliikluse korraldamiseks Tallinna ja Muuga lahes.

- Püsinavigatsioonimärgid ja DGPS tugijaamad

VA-l on 132 püsinavigatsioonimärki, millele lisandub 175 eraomanduses olevat püsinavigatsioonimärki VA järelevalve all. Rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks peab VA üleval kahte ülemaailmse kohamääramise süsteemi parandisignaali (DGPS) tugijaama.

- VA laevastik

Oma ülesannete täitmiseks vajab Veeteede Amet kokku 13 eri tüüpi, sageli kitsalt spetsialiseeritud platvormi. Ülesannete täitmiseks merekeskkonnas vajab VA nelja tüüpi laevu ja viit tüüpi väikejuuvvahendeid. Peale selle vajab VA tööks sisevetel nelja tüüpi platvorme.

Ühelegi VA laevatüübile ei rakendu väekaitse nõuded.

VA geneeriliste laevatüüpide parameetrid on detailsemalt lahti kirjutatud lisan H, sisevetel kasutatavad platvormid on lisan märgitud kursiivis.

Kokkuvõte

Kolm merelisi ülesandeid täitvat ametkonda opereerivad igaüks oma erimasesest operatsioonikontseptsioonist lähtuvalt, nähes ette võimekandjate paketi väljaarendamise selle toetuseks. Võimepakette omavahel võrreldes võib täheldada üsna suurt dubleerimist. Ilmselt ressursimahukaim dubleerivatest võimenõuetest oleks eraldiseisvate kaldal asuvate mereseirevõrkude väljaarendamine. Samas lubab PPA määratletud vajadus võimekandjate (eelkõige mitmefunktsiooniline laev ja lennuk) järele väita, et vastava ressursi olemasolul oleks PPA eelistatud operatsioonikontseptsioon kohalolek merel. VA võimenõuded ja -kandjad on tasakaalus ning võimaldavad täita kõiki neile pandud ülesandeid uuringu ajaraamis (15+ aastat) märkimisväärse lisaressursita.

Tuvastatud võimelünkade kõrvaldamiseks vajab merevägi kahe laevaklassi – suure sõjalaeva ja väikese sõjalaeva – relvastusse võtmist, et opereerida vastavalt Läänemere avaosas ja Eesti Vabariigi majandusvööndis ning territoriaalvetes ja sisemeres. Nende piirkondade navigatsiooniline erinevus ei võimalda piirduda ühe, hübriidse laevaklassiga. Siinkohal tuleb rõhutada, et merekaitse süsteemse väljaarendamise kontekstis määratletud võimekandjad (suur sõjalaev ja väike sõjalaev) on ette nähtud mereväe relvastuses olevate miinijahtijate kantud võimete asendamiseks. Teisisõnu ei ole võimeanalüüsist lähtuvalt otstarbekas olemasolevate miinijahtijate kasuliku elua lõppemisel asendada neid uute monofunktsionaalsete platvormide, vaid pigem teistsuguste laevaklassidega.

PPA on määratlenud vajaduse uue, mitmefunktsioonilise laevaklassi järele. Võrreldes omavahel võimekandjate (suur sõjalaev ja mitmefunktsiooniline laev) tehnilisi parameetreid, näeme, et tegemist on suuruselt ja tonnaazilt võrreldavate platvormidega. Märkimisväärseks erisuseks on mitmeotstarbelise laeva integreeritud reostuskorjevõime ning sõja- ja mitte-sõjalaeva erinevad laevaehituslikud standardid.

Kontseptuaalne ühisosa kõigi ametkondlike lahendite juures on kalda-seirevõrgu olemasolu ning viimasele esitatud võimenõudeid analüüsides võib teha järelduse, et PPA ja VA nõuded seirevõrgule on mereväe võimenõuete raamistikus täielikult rahuldatavad. Kombineerides seirevõrgu võimenõudeid geneerilisele juhtimiskeskusele osalevate ametkondade poolt esitatud võimenõuetega, võib teha esialgse järelduse, et põhimõtteliselt võiks olla võimalik luua ühist paiknemiskohta jagav (kuid mitte tingimata integreeritud) keskus kõigi rahuaegsete mereoperatsioonide juhtimiseks osaliselt jagatud tehnilisel baasil. Sõjaliste mereoperatsioonide eripärast (eelkõige kasutatava aparatuuri

ja protseduuride salastatuse ning väekaitse nõuded) tulenevalt ei ole juhtimiskeskuse täielik integreerimine tõenäoliselt mõistlik ega võimalik. Osalise integreerimise puhul tuleb kindlasti riigi tasandil kindlaks määrata mereseire eest vastutav ametkond – eeltoodust tulenevalt saab selleks olla ainult Eesti Kaitsevägi.

Kaldabaaside suurus ning nende poolt osutatavate tugiteenuste maht sõltub toetatava laevastiku suurusest ja ülesehitusest. Lähtudes eelkõige väekaitse võimenõuetest, tuleb pidada mõistlikuks mereväebaasi lahushoidmist PPA ja VA laevastikke toetavatest baasidest.

Nii PPA kui ka merevägi on oma operatsioonikontseptsioonis ette näinud õhukomponendi olemasolu. Võrreldes omavahel mereväe ja PPA poolt võimekandjatele (lennuk ja helikopter) esitatud võimenõudeid, võib tõdeda, et kuigi tegemist on erinevate funktsionaalsete ülesannetega, oleks põhimõtteliselt ilmselt võimalik leida platvorm (lennuki- ja helikopteritüüp), mida konfigurereida vastavalt PPA ja kaitseväe vajadustele. Oluline on siinkohal silmas pidada, et nii mereväe kui ka PPA määratletud merelised ülesanded on vaid osa õhuväe ja lennusalga ülesannetest, mille täitmiseks helikoptereid vajatakse. Jagatud platvormid võimaldaks vähendada logistilise toetuse ja väljaõppe kulusid.

Järeldused

Alternatiivis 1 toodud võimekandjate vajadus on lisaks VA laevastikule kolm laevaklassi (*suur sõjalaev, väike sõjalaev ja mitmeotstarbeline laev*) kokku minimaalselt 14 alusega ning kaks lennuki- ja kaks helikopteritüüpi, kokku minimaalselt 5 lennukit ja 12 helikopterit.

Põhimõtteliselt peaks olema võimalik täita PPA ja mereväe õhukomponendile esitatud võimenõuded ühe lennuki- ja ühe helikopteritüübi konfiguratsioonidega, kuid lõplik seisukohavõtt selles küsimuses vajab eraldi uuringut. 2016. aasta lõpuks on valmimas PPA õhusõidukite arengukontseptsioon aastateks 2018–2027, kus on lisaks PPA-le kaardistatud ka teiste ametkondade vajadused seoses õhusõidukitega.

Alternatiiv 1 näeb ette kahte eraldiseisvat kaldaseirevõrku ning kolme juhtimiskeskust. Mereseire- ja juhtimisvõime nõudeid on ilmselt võimalik täita ühe, mereväe võimenõuetele vastavaks konfigurereitud seirevõrgu abil, mis vastaks ka PPA ja VA teabevajadusele. Juhtimiskeskused rahuaegsete ülesannete täitmiseks on võimalik viia ühte paiknemiskohta kokku, kuid mitte neid integreerides. Osalise integreerimise puhul tuleb kindlasti riigi tasandil kindlaks määrata mereseire eest vastutav ametkond.

Kaldabaaside suurus ning osutatavate tugiteenuste maht sõltub lineaarselt toetatava laevastiku suuruselt ja ülesehitusest. Kuivõrd tugiteenuseid selles alternatiivis ei integreerita, ei mõjuta baaside ühendamine või mitteühendamine laevastike operatsioonilist sooritust ning taristu puhul sõjalise võime vaatenurgast lähtudes kokkuhoidu ei saavutata.

Alternatiiv 2

Alternatiivi 2 sisuks on jaotada riiklikud ülesanded kahe hüpoteetilise organisatsiooni vahel, lähtuvalt jõu kasutamise vajadusest ülesannete täitmisel.

Võimekirjeldused

Jõudu kasutav organisatsioon

Põhiülesanded (*missions*) ja esmaülesanded (*mission essential tasks*)

Strateegilisest poliitilisest juhiseist ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on jõudu kasutava organisatsiooni ülesanne

- anda piisav eelhoiatus (*pro* tagada mereolukorrateadlikkus);
- tõrjuda sõjaline rünnak:
 - osaleda vastuvõtva riigi toetuse (HNS) tagamisel;
 - koordineerida Eesti kaitsmisel osalevate liitlasvägede suhtlust Eesti tsiviilstruktuuridega.
- demonstreerida riigi suveräänsust:
 - tagada kontroll Eesti Vabariigi territoriaalmere üle;
 - kaitsta avalikku- ja õiguskorda merel:
 - tõkestada terrorismi merel (*defence against terrorism*).
 - valvata ja kaitsta merepiiri;
 - tagada majandusvööndi (*Exclusive Economic Zone, EEZ*) režiim;
 - tagada kriitilise merel paikneva taristu (nt merealuste side- ja elektrikaablite ning gaasitorude) julgeolek.
- tagada Eesti rahvusvahelised meretranspordiühendused;
- osaleda kollektiivkaitse operatsioonis liitlaste kaitseks;
- osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel;
- osaleda elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamisel.

Jõudu kasutav organisatsioon täidab ja osaleb nende ülesannete täitmisel merekeskkonnas vastavalt NATO ühendoperatsioonide doktriinile (AJP-3) ja

meresõjapidamise doktriinile (AJP-3.1) ning muudele asjakohastele regulatsioonidele.

Ülaltoodud põhiülesannete täitmiseks peab jõudu kasutav organisatsioon olema võimeline täitma 23 esmaülesannet, mis dikteerivad võimevajadused (vt lisa I, Jõu kasutamist eeldav võimeprofiil, alternatiiv 2, märgistatud „AK”) ja millest tuletatakse vajadus võimekandjate järele.

Operatsioonikontseptsioon

Jõudu kasutava organisatsiooni operatsioonikontseptsiooni alus on alaline kohalolek merel. Laevu rakendatakse koos lennubahenditega (lennuk, helikopter) ning lahendi eelduslik orgaaniline osa on kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu. Peamise operatsiooniruumi, Läänemere navigatsioonilisest eripärast lähtudes on vaja tagada kolme sõjalaeva (ühe suure ja kahe väikese) pidev merelolek; peale selle nähakse ette, et üks sõjalaev osaleb pidevalt välisoperatsioonidel/rahvusvahelises koostöös. Kasutatavaks pealveeplatvormiks on pardarelvadega sõjalaev rahvusvahelise mereõiguse (UNCLOS) mõistes.

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb kas täielikult või piirangutega täita. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa I, märgistatud „AK”).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasist, juhtimiskeskusest, väljaõppekeskusest, seirevõrgust, kaldal paiknevatest raketipatareidest ning õhukomponendist. Siinkohal tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mille üksikute osiste administratiivne kuulus ühte või teise ametkonda või operatiivalluvus ühele või teisele väeliigile ei ole selle uuringu objekt.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende poolt kantavad võimed on järgmised:

- Juhtimiskeskus

Staatiline, sisaldab ka siirmisvõimelist komponenti. Valmidus 24/7/365. Omab sidevahendeid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemi.

- Kaldabaas

Omab laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiini, vajalikke ladusid, lõhkeainehoidlat, mobiilset logistikaüksust, sidevahendeid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemi. Kaldabaasis ollakse suutelised laevu piiratud ulatuses remontima. Kaldabaasil on miinitõrje kalibreerimisrada, demagnetiseerimisrada ning väekaitse süsteem, mis koosneb maa-pealsest õhutõrjest, väga madalaveelise miinitõrje moodulist ning mehitatud valvest.

Lisaks põhibaasile tuleb lepingutega tagada sildumisvõimalused ja sadamateenuste osutamine muudes Eesti sadamates.

- Väljaõppekeskus (mereväekool)

Omab taktikamatkeseadet, avariitõrjematkeseadet, klassiruumi, basseini ning spordirajatisi. Võib asuda kaldabaasiga samal territooriumil.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb umbes 20 staatilisest kaldaradari- ja vaatlusjaamast ning kolmest liikuvast radari- ja vaatlusjaamast. Kaldaseirevõrgu koosseisus võib olla ka mehitamata õhusõiduk (UAV). Radari- ja vaatlusjaamade täpne arv ja paiknemine vajab eraldi uuringut.

Igal kaldajaamal on radarimast, pealveeseireradar, elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), elektrooniline sensor (ESM), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195. Kaldajaama väekaitse süsteem koosneb valvekaameratest ning mehitatud valvest.

Nõutava liikuvuse tagamiseks on liikuvad radari- ja vaatlusjaamad paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda lisaks.

- Suur sõjalaev

Suure sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 75–100 meetrit ja veeväljasurvega umbes 1000 tonni navigatsioonipiirkonnaga A3. Laevaehtuslikult peab suur sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele (ANEP ja AMP standardid) ning evima vähendatud peal- ja allveesignatuure (sh *reduced RCS/stealth design*).

Suure sõjalaeva baaskonfiguratsiooni kuuluvad sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, laevakahur kaliibrivahemikus 57mm kuni 5", lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealvee-seireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), demagnetiseerimissüsteem, tsitadell (CBRN), radaripeibutid ning mehitamata süsteemid (UXV). Lisäülesannete täitmiseks, muuhulgas võimemoodulite opereerimiseks vajalike laeva standardmeeskonda mittekuuluvate mereväelaste majutamiseks, nähakse ette lisakoikohad. Laeval peab olema merel varustamise võime.

Peale baaskonfiguratsiooni võib suur sõjalaev kanda ka järgmisi operatsioonimoduleid:

- pealveetõrjemoodul: pealveetõrje-raketisüsteem (SSM);
- allveelaevatõrjemoodul: kerge torpeedo (LWT), süvaveepomm, torpeedopeibuti;
- miinitõrje moodul: miinijahtimissonar (SPVDS), mehitamata pealveevahend (USV (MH, MS, FP)), mehitamata allveevahend (UUV (MH)), miinihävitussüsteem (MDW, ROV), väga madalaveelise miinitõrje moodul (VSWMCM), barokamber, miiniveeskamissüsteem, mere-miinid.

Laevaehituslikult tuleb juba kontseptsiooni disainifaasis langetada otsus, millised moodulid hakkavad laeval paiknema: piltlikult öeldes ehitatakse laev ümber moodulite, mitte moodulid laeva sisse. Kõiki asjakohaseid sensoreid ja efektoreid ei pea paigaldama ühekorraga, kuid planeerimata moodulite lisamine hiljem tähendab märkimisväärset lisakulu, võrreldes integreerimisvalmidusega kohe.

Tuleb rõhutada, et suure sõjalaeva tüüpi platvorm on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siintoodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada kolme suure sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Väike sõjalaev

Väikese sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 50–75 meetrit ja veeväljasurvega kuni 500 tonni navigatsioonipiirkonnaga A3. Laevaehituslikult peab väike sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele (ANEP ja AMP standardid) ning evima vähendatud peal- ja allveesignatuure (sh *reduced RCS/stealth design*). Laeval peab olema merelvarustamise võime.

Väikesel sõjalaeval on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealveeseireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM) ja vajaduse korral miinirelsid, lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), demagnetiseerimissüsteem, tsitadell (CBRNDC) ja radaripeibutid.

Tuleb rõhutada, et platvorm *väike sõjalaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siin toodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada 6–10 väikese sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Raketipatarei

Raketipatarei koosneb pealveetõrje-raketisüsteemist (SSM), pealveeseireradarist, elektroonilisest sensorist (ESM), elektrooptilisest ja infrapunasensorist (EO/IR), sidevahenditest kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemist, maapealsest õhutõrjest ning väekaitse komponendist. Nõutava liikuvuse tagamiseks on raketipatarei komponendid paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda täiendavalt. Hinnanguliselt oleks raketipatarei isikkoosseis – sensorite ja efektorite opereerimiseks vajalikud spetsialistid, tehniline tugipersonal ning väekaitse komponent – samas suurusjärgus vähendatud pataljoni.

Tegemist on doktrinaarse osaga merekaitse süsteemist, kuid selles uurin-gus on piiratud võimevajaduse tuvastamisega. Kui langetatakse otsus võtta raketipatarei relvastusse, tuleb üksuse struktuuri ja varustusnõuete väljatöötamiseks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme raketipatareid.

- Lennuk

Lennukil on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeiseiradar (SS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM) ning säraküünlad (*flares*).

Platvorm *lennuk* (merepatrull-lennuk – *maritime patrol aircraft*) on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse lennukitüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme lennukit.

- Helikopter

Helikopteril on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeiseiradar (SS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM), ballistiline kaitse ning säraküünlad (*flares*).

Platvorm *helikopter* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse kopteritüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kuut helikopterit, millest kolm oleksid konfigureeritud peal- ja allveesihetähtsuste avastamiseks ja ründamiseks ning kolm transpordifunktsiooni täitmiseks.

- Lennubaas

Õhuoperatsioonide tagamiseks on vajalik lennubaas, mis evib sidevahendeid kooskõlas NATO sõjalise ja mittesõjalise side ühilduvusnõuetega ning lahingjuhtimissüsteemi, samuti oma ja võõra tuvastussüsteemi (IFF).

Peale põhibaasi on vajalik kahe tugibaasi olemasolu: üks Lääne-Eesti saartel ja teine põhjarannikul.

Õhukomponendi – lennukid, helikopterid ja lennubaas – juures tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mille üksikute osiste administratiivne kuuluvus ühte või teise ametkonda või operatiivalluvus ühele või teisele väeliigile ei ole selle uuringu objekt.

Jõudu mittekasutav organisatsioon

Põhiülesanded (missions) ja esmaülesanded (mission essential tasks)

Strateegilisest poliitilisest juhisest ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on jõudu mittekasutava organisatsiooni ülesanne

- korraldada ja teostada otsingu- ja päästetöid merel;
- korraldada laevaliiklusteenistust (*vessel traffic service*);
- teostada hüdrograafilisi mõõdistustöid;
- koguda, koostada, töödelda ja edastada navigatsiooniteavet;
- avastada ja likvideerida merereostust;
- korraldada merealadel keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes (Keskkonnainspektsiooni ülesanne);
- osaleda vastuvõtva riigi toetuse (HNS) tagamisel;
- osaleda elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamisel;
- korraldada veeluste muististe kaitset (Muinsuskaitseameti ülesanne);
- teha jäämurdetöid;
- paigaldada ja hooldada navigatsioonimärgistust.

Ülaltoodud põhiülesannete täitmiseks peab jõudu mittekasutav organisatsioon olema võimeline täitma 12 esmaülesannet universaalsest ülesannete loendist ja viit tsiviilülesannet, mis loendis ei kajastu. Need ülesanded dikteerivad organisatsiooni võimevajaduse (vt lisa J, Jõu mittekasutamist eeldav võimeprofiil, alternatiiv 2, märgistatud „AK”) ja nendest tuletatakse vajadus võimekandjate järele. Kasutatavaks mereplatvormiks on riigile kuuluv mitteärilistel eesmärkidel kasutatav laev rahvusvahelise mereõiguse tähenduses.

Operatsioonikontseptsioon

Jõudu mittekasutava organisatsiooni operatsioonikontseptsiooni aluseks on reageerimine sündmusele. Laevu rakendatakse koos lennuvahenditega (helikopter) ning lahendi eelduslik orgaaniline osa on kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu. Hüdrograafiliste mõõdistustööde puhul on operatsioonikontseptsiooni aluseks mitte-ajakriitiline eelplaneeritud tegevus.

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb täita piirangutega; NATO dokumentatsioonis kajastamata

võimenõuded määratleti rahvusvahelistest konventsioonidest ning riigisisestest õigusest ja kehtestatud protseduuridest lähtudes. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa J, märgistatud „AK”).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasidest, juhtimis- ja sidekeskusest, kaldaseirevõrgust, püsinavigatsioonimärkidest ning kahest ülemaailmse kohamääramise süsteemi parandisignaali (DGPS) tugijaamast. Siinkohal tuleb rõhutada, et tegemist on võimepõhise geneerilise organisatsiooniga, mis küll lähtub olemasolevast struktuurist kuid ei kopeeri seda tingimusteta.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende kantavad võimed on järgmised:

- Juhtimis- ja sidekeskus

Juhtimis- ja sidekeskusel on tööks vajalik riist- ja tarkvarakeskkond ja andmebaasid ning jõudu mittekasutava organisatsiooni administratiivülesannete täitmiseks vajalikud struktuurilemendid.

- Kaldabaas

Kaldabaas koosneb kahest meresadamast. Mõlemad sadamad peavad evima laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiini, ladusid ning administratiiv- ja olmeruume, mobiilset logistikaüksust, väikelaevade dokki ja sidevahendeid. Ühes sadamatest peab olema suutlikkus laevu piiratud ulatuses remontida.

Lisaks põhibaasidele tuleb lepingutega tagada sildumisvõimalused ja sadamateenuste osutamine muudes Eesti sadamates.

- Väljaõppekeskus

Eraldiseisva organisatsioonina puudub. Personali väljaõppevajadus kaetakse koostöös TTÜ Mereakadeemia, Sisekaitseakadeemia ja Eesti Lennuakadeemiaga.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb 20 radaripositsioonist, millel on radarimast, mereseireradar, raadio-lingid radaripildi edastamiseks, seire- ja valvekaamerad ning Tallinna ja Muuga lahes laevaliikluse korraldamiseks vajalikud kaks radarit.

- Püsinavigatsioonimärgid ja DGPS-tugijaamad

Organisatsioonil on 132 püsinavigatsioonimärki, millele lisandub 175 eramanduses olevat püsinavigatsioonimärki, mis on organisatsiooni järelevalve all. Rahvusvaheliste kohustuste täimiseks peab organisatsioon üleval kahte ülemaailmse kohamääramise süsteemi parandisignaali (DGPS) tugijaama.

- Mitmeotstarbeline riigilaev

Mitmeotstarbelise riigilaeva all tuleb mõista alust pikkusega umbes 75 meetrit ja veeväljasurvega kuni 1000 tonni ning navigatsioonipiirkonnaga A2. Laeval on jääklass ja see on suuteline töötama sügavustel alates 5 meetrist. Funktsionaalselt on tegemist õli- ja keemiareostuskorje võimega avamere poilaevajäämurdjaga, mis ühendab endas alternatiivi 1 PPA mitmeotstarbelise laeva ja Veeteede Ameti laevatüübi VA2 võimed.

Mitmeotsatobelisel riigilaeval on navigatsiooniradar, merereostuse seire radar (OSD), öövaatlusseade ja soojuskaamera, sonar, allvee robot (ROV), sidevahendid (mobiil- ja satelliitandmeside, TETRA (ESTER), mereraadioside, radari- ja videopildi otseülekanne seade juhtimiskeskusse), jääkukseerimise seade, poipaigaldussüsteem, 20 t tõstejõuga kraana ning tekkipinda vähemalt 80 m². Laev on võimeline murdma 0,6 m paksust silejääd kiirusega kuni 6 sõlme, jääkanali laiusega 12 m. Laevale on ette nähtud lisakoikohad.

Tuleb rõhutada, et platvorm *mitmeotstarbeline riigilaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi kasutuses ei pruugi siintoodud kirjeldusele täielikult vastavat laeva tegelikult olla.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt nelja mitme-funktsioonilist riigilaeva.

Peale selle vajab jõudu mittekasutatav organisatsioon oma ülesannete täitmiseks 8 alternatiivis 1 Veeteede Ameti võimekandjatena määratletud laevatüüpi (laevatüüpide lahtikirjutused on ära toodud lisas H):

- VA1 – 2 tk
- VA3 – 1 tk
- VA4 – 1 tk
- VA5 – 1 tk
- VA7 – 1 tk
- VA8 – 1 tk
- VA11 – 3 tk
- VA12 – 1 tk

Kokku koosneks jõudu mittekasutava organisatsiooni laevastik 15 alusest. Kõik laevad on suutelised osutama tugiteenuseid, teostama pinnaltpäästet ning tulekustutamist (ilma suitsusukeldumiseta), andma meditsiiniabi, sh esmaabi, ning pukseerima väikelaevu.

- Helikopter

Helikopteril on pealveeseireradar (SS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), otsinguprožektor, väliskandesüsteemi kaubakonks kandejõuga kuni 2 t, vints, kõne- ja andmeside vahendid (ESTER, VHF, satelliitside) ja avariijukid.

Helikopter on suuteline transportima kahte lamavat patsienti (MEDEVAC) ning osutama inimeste (kuni 10 *pax*) või varustuse transpordi tugiteenust.

Platvorm *helikopter* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm kasutusse, tuleb konkreetse kopteri-tüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada minimaalselt kolme helikopterit SAR- ja MEDEVAC-konfiguratsioonis.

- Lennubaas

Õhuoperatsioonide tagamiseks on vajalik lennubaas, millel on angaar, hooldusruum, laod, administratiiv- ja olmeruumid ning maismaatranspordivahendid. Lepingutega tagatakse tankimisvõimalused teistes lennujaamades.

Operatsioonikontseptsioonist tulenevalt on vajalik üks põhibaas ja kaks tugibaasi (*forward operating base*) – Lääne-Eesti saartel ja põhjarannikul.

Kokkuvõte

Jõudu kasutava organisatsiooni operatsioonikontseptsioon on kohalolek merel, jõudu mittekasutava organisatsiooni operatsioonikontseptsiooni alus on reageerimine sündmusele. Hüdrograafiliste mõõdistustööde puhul on operatsioonikontseptsiooni alus mitte-ajakriitiline eelplaneeritud tegevus.

Tuvastatud võimenõuete rahuldamiseks vajab jõudu kasutatav organisatsioon kahe laevaklassi – suure sõjalaeva ja väikese sõjalaeva – relvasusse võtmist, et opereerida vastavalt Läänemere avaosas ja Eesti Vabariigi majandusvööndis ning territoriaalvetes ja sisemeres. Mõlema platvormi võimed rahuldavad ka sisejulgeoleku tagamise jõu kasutamise seotud ülesannete võimenõuded.

Jõudu mittekasutatav organisatsioon vajab lisaks asjakohaseid võimenõudeid juba rahuldavale, alternatiivis 1 kirjeldatud Veeteede Ameti laevasti-

kule täiendavalt veel ühe laevaklassi kasutuselevõtmist. See laevaklass ühendaks endas jäämurdmise, poipaigalduse ja reostuskorje funktsioonid ning asendaks laevaklassid VA2 ja VA7 olemasolevate platvormide kasuliku eluea ammendumisel.

Kontseptuaalne ühisosa mõlema lahendi juures on kaldaseirevõrgu olemasolu ning viimasele esitatud võimenõudeid analüüsides võib teha järelduse, et jõudu mittekasutava organisatsiooni nõuded seirevõrgule on täielikult rahuldavad jõudu kasutava organisatsiooni võimenõuete raamistikus. Kombineerides seirevõrgu võimenõudeid geneerilisele juhtimiskeskusele esitatud võimenõuete, võib teha esialgse järelduse, et põhimõtteliselt on võimalik luua ühist paiknemiskohta jagav (kuid mitte integreeritud) keskus kõigi rahuaegsete mereoperatsioonide juhtimiseks osaliselt jagatud tehnilisel baasil. Sõjaliste mereoperatsioonide eripärast (eelkõige kasutatava aparatuuri ja protseduuride salastatuse ning väekaitse nõuded) tulenevalt ei ole juhtimiskeskuse täielik integreerimine tõenäoliselt mõistlik ega võimalik.

Kaldabaaside suurus ning nende osutatavate tugiteenuste maht sõltub toetatava laevastiku suurusest ja ülesehitusest.

Nii jõudu kasutav kui ka jõudu mittekasutav organisatsioon on oma operatsioonikontseptsioonis ette näinud õhukomponendi olemasolu. Seejuures ei vajaks jõudu mittekasutav organisatsioon võimekandjat *lennuk* eeldusel, et jõudu kasutava organisatsiooni õhukomponent jagab asjakohast seireinformatsiooni jõudu mittekasutava organisatsiooniga – lennuki pardal olev aparaat rahuldab ka jõudu mittekasutava organisatsiooni teabevajaduse.

Võrreldes omavahel jõudu kasutava ja jõudu mittekasutava organisatsiooni poolt võimekandjale *helikopter* esitatud võimenõudeid, võib tõdeda, et kuigi tegemist on erinevate funktsionaalsete ülesannete täitmisega, oleks põhimõtteliselt võimalik leida platvorm (helikopteri tüüp), mida saaks konfigureerida vastavalt jõudu kasutava ja jõudu mittekasutava organisatsiooni vajadustele. Jagatud platvorm võimaldaks vähendada logistilise toetuse ja väljaõppekulusid.

Rahvusvahelise sõjaõiguse seisukohast on võrreldes praeguse olukorraga alternatiivis 2 jaotatud selgepiirilisel kombatandid ja mittekombatandid ning nende ülesanded. Kõiki sõjalisi või sõjaliselt tõlgendatavaid tegevusi sooritavad kombatandid, s.o sõjalaevad, mida mehitavad sõjaväelased. Kõiki mittesõjalisi tegevusi sooritavad riigilaevad ja tsiviilisikud, kusjuures ka sõja korral, saavad rakendada II Genfi konventsiooni artikli 27 kaitset merepäästeks.

Järeldused

Alternatiivis 2 nimetatud lisavõimekandjate vajadus peale VA laevastiku on kolm laevaklassi (suur sõjalaev, väike sõjalaev ja mitmeotstarbeline riigilaev, kusjuures viimane asendaks pikemas perspektiivis kaht olemasolevat laevaklassi), kokku minimaalselt 13 alusega, ning üks lennuki- ja kaks helikopteritüüpi, kokku minimaalselt kolme lennuki ja üheksa helikopteriga.

Põhimõtteliselt peaks olema võimalik täita jõudu kasutava ja jõudu mittekasutava organisatsiooni õhukomponendile esitatud võimenõuded ühe helikopteritüübi eri konfiguratsioonidega, kuid lõplik seisukohavõtt selles küsimuses vajab eraldi uuringut. 2016. aasta lõpuks on valmimas PPA õhusõidukite arengukontseptsioon 2018–2027, kus on lisaks PPA-le kaardistatud ka teiste ametkondade vajadused seoses õhusõidukitega.

Mereseire- ja juhtimisvõime nõudeid on ilmselt võimalik täita ühe, jõudu kasutava organisatsiooni võimenõuetele vastavaks configureeritud seirevõrgu abil, mis kataks seeläbi ka jõudu mittekasutava organisatsiooni teav vajaduse.

Alternatiiv 3

Alternatiivi 3 sisu on koondada kõigi mereliste ülesannete täitmine ühte hüpoteetilisse organisatsiooni.

Võimekirjeldused

Põhiülesanded (*missions*) ja esmaülesanded (*mission essential tasks*)

Strateegilisest poliitilisest juhisest ja õigusaktidest lähtuvalt (vt lisa A) on merelisi ülesandeid täitva organisatsiooni ülesanne

- anda piisav eelhoiatus (*pro* tagada mereolukorrateadlikkus);
- tõrjuda sõjaline rünnak:
 - osaleda vastuvõtva riigi toetuse (HNS) tagamisel;
 - koordineerida Eesti kaitsmisel osalevate liitlasvägede suhtlust Eesti tsiviilstruktuuridega.
- demonstreerida riigi suveräänsust:
 - tagada kontroll Eesti Vabariigi territoriaalmere üle;
 - kaitsta avalikku ja õiguskorda merel:
 - tõkestada terrorismi merel (*defence against terrorism*).
 - valvata ja kaitsta merepiiri;
 - tagada majandusvööndi (*economic exclusive zone, EEZ*) režiim;

- tagada kriitilise merel paikneva taristu (nt merealuste side- ja elektri-kaablite ning gaasitorude) julgeolek.
- tagada Eesti rahvusvahelised meretranspordiühendused;
- osaleda kollektiivkaitse operatsioonis liitlaste kaitset;
- osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel;
- osaleda elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamisel;
- korraldada ja teostada otsingu- ja päästetöid merel;
- korraldada laevaliiklusteenistust (*vessel traffic service*);
- teostada hüdrograafilisi mõõdistustöid;
- koguda, koostada, töödelda ja edastada navigatsiooniteavet;
- avastada ja likvideerida merereostust;
- korraldada keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada merealadel riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes;
- osaleda vastuvõtva riigi toetuse (HNS) tagamisel;
- korraldada veealuste muististe kaitset;
- teha jäämurdetöid;
- paigaldada ja hooldada navigatsioonimärgistusi.

Merelisi ülesandeid täitev organisatsioon täidab ja osaleb nende ülesannete täitmisel merekeskkonnas vastavalt NATO ühendoperatsioonide doktriinile (AJP-3) ja meresõjapidamise doktriinile (AJP-3.1), asjakohastele riigisisestele regulatsioonidele ning rahvusvahelistele konventsioonidele ja lepingutele.

Ülaltoodud põhiülesannete täitmiseks peab merelisi ülesandeid täitev organisatsioon olema võimeline täitma 32 esmaülesannet universaalsest ülesannete loendist ja 7 tsiviilülesannet, mis loendis ei kajastu. Need ülesanded dikteerivad võimevajadused (vt lisa K, võimeprofiil alternatiiv 3, märgistatud „AK”) ja neist tuletatakse vajadus võimekandjate järele. Poliitilise valiku küsimus on see, kas kasutatakse ainult pardarelvadega sõjalaevu rahvusvahelise mereõiguse (UNCLOS) mõistes või kahte liiki pealveeplatvorme: pardarelvadega sõjalaev rahvusvahelise mereõiguse (UNCLOS) mõistes ning riigile kuuluv mitteärilistel eesmärkidel kasutatav laev rahvusvahelise mereõiguse tähenduses.

Operatsioonikontseptsioon

Merelisi ülesandeid täitva organisatsiooni operatsioonikontseptsiooni alus on alaline kohalolek merel. Laevu rakendatakse koos lennuvahenditega (lennuk, helikopter) ning lahendi eelduslik osa on kaldaseiresüsteemi (kaldaradarivõrk) olemasolu. Hüdrograafiliste mõõdistustööde puhul on operatsioonikontseptsiooni alus mitte-ajakriitiline, eelplaneeritud tegevus.

Peamise operatsiooniruumi, Läänemere, navigatsioonilisest eripärast lähtudes on vaja tagada vähemalt kolme laeva (ühe suure ja kahe väikese) pidev merelolek; peale selle nähakse vajadust ühe sõjalaeva pidevaks osalemiseks välisoperatsioonidel või rahvusvahelises koostöös.

Võimenõuded

NATO võimekoode ja -kirjeldusi (*BiSC Agreed Capability Codes and Capability Statements*) kasutades määratleti asjakohased võimekoodid, mille nõudeid tuleb kas täielikult või piirangutega täita. Võimenõuete lahtikirjutused on võimeprofiilis rühmitatud vastavalt NATO esmastele operatsioonivõimetele (vt lisa K, märgistatud „AK”).

Võimekandjad

Võimenõuete sidumisel võimekandjatega loodi geneeriline organisatsioonistruktuur, mis koosneb laevadest, kaldabaasist, juhtimiskeskusest, väljaõppekeskusest, seirevõrgust, kaldalpaiknevatest raketipatareidest ning õhukomponentidest.

Võimekandjate peamised parameetrid ja nende kantavad võimed on järgmised:

- **Juhtimiskeskus**

Staatiline, sisaldab ka siirmisvõimelist komponenti. Valmidus 24/7/365. Evib sidevahendeid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemi, samuti organisatsiooni administratiivülesannete täitmiseks vajalikke elemente.

- **Kaldabaas**

Vajalik kaldabaas koosneb kahest meresadamast. Põhibaasil on laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiin, laod, lõhkeainehoidlad, mobiilne logistikaüksus, sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem. Põhibaas on suuteline tagama piiratud ulatuses laevade remondi. Baasil on miinitõrje kalibreerimisrada, demagnetiseerimisrada ning väekaitse süsteem, mis koosneb maapealsest õhutõrjest, väga madalaveelise miinitõrje moodulist ning mehitatud valvest.

Teisel baasil peab olema laevastiku sildumiseks vajaliku pikkusega kailiin, laod ning administratiiv- ja olmeruumid, mobiilne logistikaüksus, väike-laevade dokid ja sidevahendid.

Lisaks baasidele tuleb lepingutega tagada sildumisvõimalused ja sadamateenuste osutamine muudes Eesti sadamates.

- Väljaõppekeskus (mereväekool)

Evib taktikasimulaatorit, avariitõrjesimulaatorit, klassiruumi, basseini ning spordirajatisi. Võib asuda kaldabaasiga samal territooriumil.

- Kaldaseirevõrk

Koosneb umbes 20 staatilisest kaldaradari- ja vaatlusjaamast ning 3 liikuvat radari- ja vaatlusjaamast. Radari- ja vaatlusjaamade täpne arv ning paiknemine vajab eraldi uuringut, mille käigus tuleb lahendada ka Tallinna ja Muuga lahe laevaliikluse korraldamine (2 radarit).

Igal kaldajaamal on radarimast, pealveeseireradar, elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), elektrooniline sensor (ESM), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem. Kaldajaama koosseisus võib olla ka mehitamata õhuvahend (UAV). Kaldajaama väekaitstesüsteem koosneb valvekaameratest ning mehitatud valvest.

Nõutava liikuvuse tagamiseks on liikuvad radari- ja vaatlusjaamad paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda lisaks.

- Püsinavigatsioonimärgid ja DGPS-tugijaamad

Organisatsioon evib 132 püsinavigatsioonimärki, millele lisandub 175 eramanduses ja järelevalve all olevat püsinavigatsioonimärki. Rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks peab organisatsioon üleval kahte ülemaailmse kohamääramise süsteemi parandisignaali (DGPS) tugijaama.

- Suur sõjalaev

Suure sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 75–100 meetrit ja veeväljasurevega umbes 1000 tonni navigatsioonipiirkonnaga A3. Laevaehituslikult peab suur sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disainistandarditele (ANEP ja AMP standardid) ning sel peavad olema vähendatud peal- ja allveesignatuurid (sh *reduced RCS/stealth design*).

Suure sõjalaeva baaskonfiguratsiooni kuuluvad sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, laevakahur kaliibrivahemikus 57 mm kuni 5", lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealveeseireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), demagnetiseerimissüsteem, tsitadell (CBRN), radaripeibutid ning mehitamata

süsteemid (UXV). Lisaülesannete täitmiseks, muuhulgas võimemoodulite opereerimiseks vajalike, laeva standardmeeskonda mittekuuluvate mereväelaste majutamiseks, nähakse ette lisakoikohad. Laeval peab olema merelvarustamise võime.

Lisaks baaskonfiguratsioonile võib suur sõjalaev kanda ka järgmisi operatsioonimoduleid:

- pealveetõrjemoodul: pealveetõrje-raketisüsteem (SSM);
- allveelaevatõrjemoodul: kerge torpedo (LWT), süvaveepomm, torpedopeibuti;
- miinitõrjemoodul: miinijahtimissonar (SPVDS), mehitamata pealveevahend (USV (MH, MS, FP)), mehitamata allveevahend (UUV (MH)), miinihävitusüsteem (MDW, ROV), väga madalaveelise miinitõrje moodul (VSWMCM), barokamber, miiniveeskamissüsteem, meremiinid.

Laevaehituslikult tuleb juba kontseptsiooni disainifaasis langetada otsus, millised moodulid hakkavad laeval paiknema: piltlikult öeldes ehitatakse laev ümber moodulite, mitte moodulid laeva sisse. Kõiki asjakohaseid sensoreid ja efektoreid ei pea paigaldama ühekorraga, kuid planeerimata moodulite lisamine hiljem tähendab märkimisväärset lisakulu, võrreldes installeerimisega kohe.

Tuleb rõhutada, et platvorm *suur sõjalaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siintoodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada kolme suure sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Väike sõjalaev

Väikese sõjalaeva all tuleb mõista alust pikkusega 50–75 meetrit ja veeväljasurvega kuni 500 tonni navigatsioonipiirkonnaga A3. Laevaehituslikult peab väike sõjalaev vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele (ANEP ja AMP standardid) ning evima vähendatud peal- ja allveesignatuure (sh *reduced RCS/stealth design*). Laeval peab olema merelvarustamise võime.

Väikesel sõjalaeval on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), õhu- ja pealveeseireradar (SS/AS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma

ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonar (VDS/TACTAS), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM) ja vajaduse korral miinirelsid, lähikaitse relvasüsteem (CIWS/PDMS), tulejuhtimissüsteem (radar+EO), demagneti-seerimissüsteem, tsitadell (CBRNDC) ja radaripeibutid.

Tuleb rõhutada, et platvorm *väike sõjalaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi relvastuses ei pruugi tegelikult olla siintoodud kirjeldusele täielikult vastavat sõjalaeva. Kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse laevatüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada 6–10 väikese sõjalaeva tüüpi platvormi.

- Mitmeotstarbeline riigilaev

Mitmeotstarbelise riigilaeva all tuleb mõista alust pikkusega umbes 75 meetrit ja veeväljasurvega kuni 1000 tonni ning navigatsioonipiirkonnaga A2. Laeval on jääklass ja see on suuteline töötama sügavustel alates 5 meetrist. Funktsionaalselt on tegemist õli- ja keemiareostuskorje võimega avamere poilaevajäämurdjaga, mis ühendab endas alternatiivi 1 PPA mitmeotstarbelise laeva ja Veeteede Ameti laevatüübi VA2 võimed.

Mitmeotstarbelisel riigilaeval on navigatsiooniradar, merereostusseire radar (OSD), öövaatlusseade ja soojuskaamera, sonar, allvee robot (ROV), sidevahendid (mobiil- ja satelliitandmeside, TETRA (ESTER), mereraadioside, radari- ja videopildi otseülekanne juhtimiskeskusse), jääkukseerimise seade, poipaigaldussüsteem, 20 t tõstejõuga kraana ning tekkipinda vähemalt 80 m². Laev on võimeline murdma 0,6 m paksust silejääd kiirusega kuni 6 sõlme, jääkanali laiusega 12 meetrit. Laevale on ette nähtud lisakoikohad.

Tuleb rõhutada, et platvorm *mitmeotstarbeline riigilaev* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning ühegi riigi kasutuses ei pruugi tegelikult olla sellele kirjeldusele täielikult vastavat laeva.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt nelja mitmeotstarbelist riigilaeva.

Peale selle vajab merelisi ülesandeid täitev organisatsioon 8 alternatiivis 1 Veeteede Ameti võimekandjatena määratletud laevatüüpi (laevatüüpide lahti-kirjutused on lisan H):

- VA1 – 2 tk
- VA3 – 1 tk
- VA4 – 1 tk
- VA5 – 1 tk
- VA7 – 1 tk

- VA8 – 1 tk
- VA11 – 3 tk
- VA12 – 1 tk

Kõik laevad on suutelised osutama tugiteenuseid, teostama pinnaltpäästet ning tulekustutamist (ilma suitsusukeldumiseta), andma meditsiiniabi, sh esmaabi, ning pukseerima väikelaevu.

- Raketipatarei

Raketipatarei koosneb pealveetõrje-raketisüsteemist (SSM), pealveeseire-radarist, elektroonilisest sensorist (ESM), elektrooptilisest ja infrapunasensorist (EO/IR), sidevahenditest kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteemist, maapealsest õhutõrjest ning väekaitse komponendist. Nõutava liikuvuse tagamiseks on raketipatarei komponendid paigutatud maismaasõidukitele, mille arv, tüüp ja läbivusnõuded tuleb määratleda täiendavalt. Hinnanguliselt oleks raketipatarei isikkoosseis – sensorite ja efektorite opereerimiseks vajalikud spetsialistid, tehniline tugipersonal ning väekaitse komponent – samas suurusjärgus vähendatud pataljoniga.

Tegemist on doktriinipõhise osaga merekaitse süsteemist, kuid selles uuringus on piiratud võimevajaduse tuvastamisega. Kui langetatakse otsus võtta raketipatarei relvastusse, tuleb üksuse struktuuri ja varustusnõuete väljatöötamiseks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme raketipatareid.

- Lennuk

Lennukil on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeseireradar (SS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealveetõrje-raketisüsteem (SSM) ning säraküünlad (*flares*).

Platvorm *lennuk* (merepatrull-lennuk – *maritime patrol aircraft*) on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse lennukitüübi valikuks teha eraldi uuring.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kolme lennukit.

- Helikopter

Helikopteril on sidevahendid kooskõlas NATO direktiiviga MC195 ning lahingjuhtimissüsteem, elektrooniline sensor (ESM), pealveeseireradar (SS),

elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF), allveelaevatõrje sonarpoi, kerge torpeedo (LWT(ASW)), pealveetõrjeraketisüsteem (SSM), ballistiline kaitsesüsteem ning säraküünlad (*flares*).

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada vähemalt kuut helikopterit, millest kolm oleksid konfigureeritud peal- ja allveesihtmärkide avastamiseks ja ründamiseks ning kolm transpordifunktsiooni täitmiseks.

Sama platvormi saab kohandada ka tsiviilülesannete tarvis. Sel juhul on helikopteril pealveeseireradar (SS), elektrooptiline ja infrapunasensor (EO/IR), otsinguprožektor, väliskandesüsteemi kaubakonks kandejõuga kuni 2 t, vints, kõne- ja andmesidevahendid (ESTER, VHF, satelliitside) ja avariiuujukid.

Helikopter on suuteline transportima kaht lamavat patsienti (MEDEVAC) ning osutama inimeste (kuni 10 *pax*) või varustuse transpordi tugiteenust.

Operatsioonikontseptsioonist tuleneb vajadus omada minimaalselt kolme helikopterit SAR- ja MEDEVAC-konfiguratsioonis.

Helikopterite koguvajadus on seega üheksa. Kõik konfiguratsioonid võivad tugineda samale platvormile.

Platvorm *helikopter* on teadlikult kokku pandud võimepõhisena ning kui langetatakse otsus võtta see platvorm relvastusse, tuleb konkreetse kopteri tüübi valikuks teha eraldi uuring.

- Lennubaas

Õhuoperatsioonide tagamiseks on vajalik lennubaas, millel on sidevahendid kooskõlas NATO sõjalise ja mittesõjalise side ühilduvusnõuetega ning lahingujuhtimissüsteem, samuti oma ja võõra tuvastussüsteem (IFF) ning angaar, hooldusruum, laod, administratiiv- ja olmeruumid ning maismaatranspordivahendid. Lepingutega tagatakse tankimisvõimalused teistes lennujaamades.

Peale põhibaasi on vaja kahte tugibaasi, üks Lääne-Eesti saartel ja teine põhjarannikul.

Kokkuvõte

Lahendi operatsioonikontseptsiooni alus on kohalolek merel.

Tuvastatud võimenõuete täitmiseks vajab organisatsioon kolme laevaklassi – *suur sõjalaev*, *väike sõjalaev* ja *mitmeotstarbeline riigilaev* – kasutusele võtmist, opereerimaks Läänemere avaosas ja Eesti Vabariigi majandusvööndis ning territoriaalvetes ja sisemeres. Platvormide võimed rahuldavad ka sisejulgeoleku tagamise jõu kasutamisega seotud ülesannete täitmise.

Lahend näeb ette ühtse kaldaseirevõrgu olemasolu ning juhtimiskeskuse kõigi mereoperatsioonide juhtimiseks.

Kaldabaaside suurus ning nende osutatavate tugiteenuste maht sõltub toetatava laevastiku suurusest ja ülesehitusest.

Lahend näeb oma operatsioonikontseptsioonis ette õhukomponendi olemasolu, mis koosneks vastavatest võimekandjatest (lennuk ja helikopter).

Järeldused

Alternatiivis 3 toodud võimekandjate vajadus lisaks VA laevastikule on sama, mis alternatiivis 2: kolm laevaklassi (*suur sõjalaev, väike sõjalaev ja mitmetarbeline riigilaev*) kokku minimaalselt 13 alusega ning üks lennuki- ja üks helikopteritüüp kokku minimaalselt kolme lennuki ja üheksa helikopteriga.

Mereseire- ja juhtimisvõime nõudeid rahuldab üks, jõu kasutamise võimevõuetele vastavaks konfigureeritud seirevõrk ning üks juhtimiskeskus.

Kokkuvõte ja soovitused

Uuringut tuleb käsitleda ühe sisendina järgmise Riigikaitse Arengukava (RKAK 2021–2030) ettevalmistamisse. Seega on tegemist strateegilise planeerimise valdkonda kuuluva uuringuga, millega markeeritakse eelkõige kaitsepoliitilised valikud. Äratoodud soovitused kujutavad endast vaid ühte, võimepõhist sisendit RKAK uude tsüklisse. Kuivõrd uuringu läbiviimise ja ka selle lõppraporti koostamise ajal (detsember 2016) puudub Eesti Vabariigis geneeriliste võimevalikute tulevikukulu hindamise meetodika, on uuring läbi viidud teadlikult ainult võimepõhisena, informeerides otsustajaid võimalikest kaitsepoliitilistest valikutest võimepakettide kontekstis. Tuleb ka meeles pidada, et välja töötatud võimepakettid markeerivad võimalike poliitikavalikute koridori ega ole kavandatud jäikade ja muutumatute terviklahendustena.

Kui asjakohane meetodika muutub kättesaadavaks, osutub võimalikuks jätku-uuringu käigus anda esialgne hinnang ka välja töötatud võimepakettide elutsükliludele.

Sarnasused ja erinevused

Äratoodud kolm alternatiivi koosnevad geneerilistest elementidest, mille funktsionaalsus jääb kõigi puhul samaks, erineb vaid toetatava laevastiku suuruselt ja ülesehitusest lähtuv spetsiifika. Nii on funktsionaalselt vajalik juhtimiskeskuse, kaldabaasi, seirevõrgu ja väljaõpet teostava-toetava struktuuri olemasolu. Viimane võib olla lahendatud kas autonoomsena

(sõjaliste ülesannete täitmiseks vajalik oskusteave) või toetudes olemasolevatele tsiviilstruktuuridele (sisejulgeoleku- ja tsiviilülesannete täitmiseks vajalik oskusteave).

Kuivõrd Veeteede Ameti pädevuses olevate ülesannete täitmiseks on uuringu ajaraamis vajalikud võimed ja võimekandjad olemas, on sellekohast andmestikku käsitletud muutmatuna ning dubleeritud alternatiivi 1 põhjalt alternatiividesse 2 ja 3.

Samuti osutus muutumatuks sõjalise riigikaitse tagamiseks vajalike võimete ja võimekandjate laevu ning raketipatareisid puudutav blokk. Raketipatarei puhul tuleb veel kord rõhutada, et tegemist on doktrinaarse osaga merekaitse süsteemist, kuid selles uuringus on piiratud võimevajaduse tuvastamisega. Juhul kui langetatakse otsus võtta raketipatarei relvastusse, tuleb üksuse struktuuri ja varustusnõuete väljatöötamiseks teha eraldi uuring.

Oluline erinevus alternatiivide 1 ning 2 ja 3 vahel on vajaduses laevatüüpide järele. PPA alternatiivis 1 määratletud võimekandja mitmfunktsiooniline laev on eelkõige õiguskorra tagamiseks mõeldud, sisseehitatud reostuskorjevõimega patrull-laev, mis ei pea vastama klassifikatsiooniühingu sõjalaeva korpuse standardile ja sõjalaeva disaini standarditele ega evima vähendatud peal- ja allveesignatuure. Alternatiivides 2 ja 3 määratletud võimekandja *mitmeotstarbelise riigilaeva* puhul on tegemist õli- ja keemiareostuskorje võimega avamere poilaeva-jäämurdjaga. Erinevus on ka laevade arvus: alternatiivis 1 vajaks PPA viit mitmfunktsioonilist laeva, alternatiivides 2 ja 3 on määratletud vajadus nelja riigilaeva järele. Need neli laeva asendaksid pikemas perspektiivis olemasolevaid monofunktsionaalseid platvorme.

Siinkohal osutub otsustavaks küsimus reostustõrje ülesande kuuluvusest. Alternatiivis 1 on reostuskorje võime integreeritud PPA laevadesse; alternatiivis 2 on see ülesanne antud jõudu mittekasutavale organisatsioonile ning integreeritud jäärmurdmise ning poipaigalduse funktsiooniga.

Alternatiivi 2 riigi suveräänsuse demonstreerimisega seotud ülesanded (kontroll territoriaalmerel üle, avaliku- ja õiguskorra kaitsmine, majandusvööndi režiimi tagamine jne) on täidetavad võimekandjatega *suur sõjalaev* ja *väike sõjalaev*; otsingu- ja päästetöid saavad teostada kõik merel viibivad laevad, vastutav selle ülesande täitmise eest on jõudu mittekasutav organisatsioon.

Kontseptuaalseks ühisosaks kõigi alternatiivsete lahendite puhul on kaldaseirevõrgu olemasolu. Viimasele esitatud võimenõudeid analüüsides võib teha järelduse, et PPA ja VA nõuded seirevõrgule alternatiivi 1 kontekstis ning jõudu mittekasutava organisatsiooni võimenõuded alternatiivi 2 kontekstis on

täielikult rahuldatavad mereväe (alternatiiv 1) või jõudu kasutava organisatsiooni (alternatiiv 2) võimenõuete raamistikus. Seega oleks sihipärane asuda ühtse, mereväe võimenõuetele vastava ning seeläbi ka teiste kasutajate teabevajadusi rahuldava kaldaseirevõrgu väljaarendamisele, sõltumata võimalikest otsustest muude võimekandjate osas. Arendatava seirevõrgu administratiivset kuuluvust ja/või operatiivalluvust käsitletakse lähemalt allpool.

Kõik alternatiivid nägid operatsioonikontseptsioonides ette õhukomponendi kasutamist. Selles osas erineb alternatiiv 1 alternatiividest 2 ja 3. Mereväe alternatiiv 1 näeb ette vajaduse eelkõige pealvee- ja allveesihtmärkide avastamiseks ja ründamiseks konfigureeritud kolme merepatrull-lennuki ja kuue helikopteri järele. PPA alternatiiv 1 määratleb vajaduse merereostuse avastamiseks, otsingu- ja päästetöödeks ning evakuaatsiooniks ja transpordiks konfigureeritud kahe lennuki ja kuue helikopteri järele. Alternatiivi 1 puhul kuuluksid lennuvahendid vastavalt õhuväe ja PPA lennusalga koosseisu. On tõenäoline, et maksimaalse ülesandepõhise soorituse saavutamiseks võib olla tegemist kahe lennuki- ja kahe helikopteritüübiga. Kui lubada mööndusi operatsioonilises soorituses, on põhimõtteliselt võimalik leida platvorm (lennuki ja helikopteri tüüp), mida konfigureerida vastavalt PPA ja mereväe vajadustele.

Alternatiivides 2 ja 3 määratletud võimenõuded õhukomponendile näevad ette lennuki kui võimekandja konfiguratsiooni, mis rahuldab nii jõu kasutamise kui ka jõu mittekasutamise seotud ülesannete täitmise võimenõuded. Tegemist oleks sel juhul kolme samatüübilise merepatrull-lennukiga. Helikopteri kui võimekandja puhul näevad määratletud võimenõuded ette vajaduse üheksa helikopteri järele, millest kolm oleksid konfigureeritud peal- ja allveesihtmärkide avastamiseks ja ründamiseks, kolm transpordifunktsiooni täitmiseks ning kolme helikopteri SAR- ja MEDEVAC-konfiguratsioonis. Maksimaalse ülesandepõhise soorituse saavutamiseks võib alternatiivis 2 olla tegemist kahe helikopteritüübiga. Kui lubada mööndusi operatsioonilises soorituses, on ilmselt võimalik leida platvorm (helikopteri tüüp), mida konfigureerida vastavalt vajadusele.

Võimalikud tegevusvariandid

0. Põhimõttelisi otsuseid ei langetata, ülesannete jaotust ametkondade vahel ei muudeta ning võimearendus jätkub kehtestatud arengukavade alusel.

See tegevusvariant ei kõrvalda ühtegi tuvastatud võimelünka.

0A. Ülesannete jaotust ametkondade vahel ei muudeta ning võimearendus jätkub kehtestatud arengukavade alusel, kuid langetatakse põhimõtteline otsus mereseirevõrgu väljaarendamiseks mereväe koosseisus ja võimendüete baasil.

See tegevusvariant kõrvaldab osaliselt ühe kriitilise võimelünga – tuvastatud merepildi (*Recognised Maritime Picture*, RMP) genereerimine ja mereolukorrataadlikkuse (*Maritime Situational Awareness*, MSA) tagamine. Tegevusvariant eeldab lisauuringut, et otsustada, milline on statsionaarsete radari- ja vaatlusjaamade täpne arv ja paiknemine ning valida liikuvate radari- ja vaatlusjaamade liikuvuse tagamiseks maismaasõidukid. Samas tuleb rõhutada, et ainult kaldal paiknevate radari- ja vaatlusjaamadega pole võimalik tuvastatud merepilti toota ja hädavajalik on kohalolek merel ujuv- ja lennuvahendite kombinatsioonina.

Ülejäänud tuvastatud võimelüngad jäävad kõrvaldamata, kuid on loodud eeldus nende kõrvaldamiseks, s.o sõjalise merekaitse tekkeks kaugemas tulevikus.

I. Ülesannete jaotust ametkondade vahel ei muudeta, kuid lisaressursi abil arendatakse välja mereväe ning Politsei- ja Piirivalveameti võimed vastavalt alternatiivile 1. (Sel puhul oleks sisuliselt tegemist nn Rootsi mudeliga.)

See tegevusvariant kõrvaldab tuvastatud võimelüngad, kuid jätkab ressursside killustamist ministeeriumide valitsemisalade ja ametkondade vahel.

PPA laevastiku väljaarendamine võimekandja *mitmeotstarbeline laev* baasil võimaldab küll tõhustada võimet täita riigi suveräänsuse demonstreerimisega seotud rahuaegseid ülesandeid (kontroll territoriaalmere üle, avaliku- ja õiguskorra kaitsmine, majandusvööndi režiimi tagamine jne), teha otsingu- ja päästetöid ning avastada ja likvideerida merereostust, kuid võimekandja eeldatud laevaehituslikud parameetrid (mitte-sõjalaev) ei võimalda seda kasutada sõjalise kriisi olukorras ja mereväe toetamiseks.

Õhukomponendi puhul tuleb eeldada ülesandepõhise operatsioonilise soorituse maksimeerimist, mis tähendab vajadust kahe lennuki- ja kahe helikopteritüübi järele, mis omakorda tähendab suhteliselt suuri, iga eri tüübi logistika tagamise vajadusest tulenevaid püsikulusid. Peale selle eeldab alternatiiv 1 kokku viie lennuki ja 12 helikopteri kasutuselevõttu, mis on rohkem kui alternatiivides 2 ja 3 (kolm lennukit ja üheksa helikopterit). Kui lubada mõõndusi operatsioonilises soorituses, on põhimõtteliselt võimalik leida platvorm (lennuki ja helikopteri tüüp), mida configureerida vastavalt PPA ja mereväe vajadustele.

Kõigi uute võimekandjate puhul on vaja konkreetse laeva-, lennuki- ja helikopteritüübi valikuks teha lisauuringud.

Mereseire- ja juhtimisvõime nõudeid on võimalik täita ühe, mereväe võimenõuetele vastavaks configureeritud ja mereväe koosseisus oleva seirevõrgu abil, mis kataks ka PPA ja VA teabevajaduse.

Kaldabaaside suurus ning nende tugiteenuste maht sõltub toetatava laevastiku suurusest ja ülesehitusest. Varem langetatud otsused olemasolevate kaldabaaside ühendamise kohta on tehtud otsuse tegemise ajal kehtinud arengukavade alusel. Nii saavutatud toetusvõime võib, kuid ei pruugi olla piisav selles alternatiivis määratletud laevastiku toetamiseks.

II. Muudetakse ülesannete jaotus ametkondade vahel ja lisaressursi abil arendatakse välja kaks eraldiseisvat organisatsiooni vastavalt alternatiivile 2.

See tegevusvariant kõrvaldab tuvastatud võimelüngad. Võimalikud on erinevad **administratiivsed** lahendused:

A. Kõik jõu kasutamiseiga seotud ülesanded, sealhulgas riigi suveräänsuse demonstreerimisega seotud ülesanded (kontroll territoriaalmerel üle, avaliku- ja õiguskorra kaitsmine merel, majandusvööndi režiimi tagamine jne) antakse mereväele, delegeerides seadusega mereväe asjakohastele ametikohtadele vajaliku pädevuse (nn osaline Taani mudel). See lahendusvariant tähendaks PPA mereüksuse täielikku integreerimist mereväe koosseisu.

Veeteede Ameti ülesanded kuuluksid jõudu mittekasutavale organisatsioonile (nt võimalik Transpordiamet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas). Vastavate võimekandjate (mitmeotstarbeline riigilaev) valdajana antakse sellele üle ka reostuskorje funktsioon.

Mereseire- ja juhtimisvõime nõudeid on võimalik täita ühe, mereväe võimenõuetele vastavaks configureeritud ja mereväe koosseisus oleva seirevõrgu abil, mis kataks ka Veeteede Ameti (võimaliku Transpordiameti) teabevajaduse.

Kaldabaaside suurus ning tugiteenuste maht sõltub toetatava laevastiku suurusest ja ülesehitusest. Varem langetatud otsused olemasolevate kaldabaaside ühendamise kohta on tehtud otsuse tegemise ajal kehtinud arengukavade alusel. Nii saavutatud toetusvõime võib, kuid ei pruugi olla piisav selles alternatiivis määratletud laevastiku toetamiseks.

B. Kõik jõu kasutamiseiga seotud ülesanded antakse mereväele, mille koosseisus moodustatakse riigi suveräänsuse demonstreerimisega seotud ülesannete täitmiseks rannavalve struktuur (nn Norra mudel). Rannavalve asjakohastele ametikohtadele delegeeritakse seadusega vajalik pädevus. Nii mereväe kui ka rannavalve isikkoosseis oleksid combatandid rahvusvahelise

sõjaõiguse tähenduses. See lahendusvariant tähendaks PPA merekomponendi osalist integreerimist mereväe koosseisu.

Muud ülesanded ja asjakohased võimekandjad jaotuvad nagu tegevusvariandis IIA.

Õhukomponent koosneks nii tegevusvariandi IIA kui IIB puhul õhuväe koosseisus olevatest merepatrull-lennukitest ja peal- ja allveesihhtmärke avastamiseks ja ründamiseks ning transpordifunktsiooni täitmiseks konfigureeritud helikopteritest ning tsiviilalluvuses olevatest SAR- ja MEDEVAC-funktsioone täitvatest helikopteritest.

Kõigi uute võimekandjate puhul on vaja konkreetse laeva-, lennuki- ja helikopteritüübi valikuks teha lisauuring.

Arvestades Eesti riigi piiratud ressursse ei ole lisaorganisatsiooni loomine mereliste ülesannete täitmise koordineerimiseks (nn Hollandi mudel) otstarbekas.

III. Muudetakse ülesannete jaotust ja kõigi riigi mereliste ülesannete täitmine koondatakse ühte organisatsiooni (mereväkke) vastavalt alternatiivile 3 (nn täielik Taani mudel).

See tegevusvariant kõrvaldab tuvastatud võimelüngad ja võimekandjate erinevusi tegevusvariandiga II ei ole. Õiguslikult oleks selle variandi puhul vajalik määratleda organisatsiooni mittesõjalisi ülesandeid täitvate laevade staatus – sõjalaevad rahvusvahelise mereõiguse tähenduses või relvastamata riigilaevad.

Merelisi ülesandeid täitev organisatsioon õhuvahendeid ei oma.

Kaldabaaside suurus ning nende tugiteenuste maht kärpesse sõltub toetatava laevastiku suuruselt ja ülesehitusest. Varem langetatud otsused olemasolevate kaldabaaside ühendamise kohta on tehtud otsuse tegemise ajal kehtinud arengukavade alusel. Nii saavutatud toetusvõime võib, kuid ei pruugi olla piisav selles alternatiivis määratletud laevastiku toetamiseks.

Tegevusvariantide võrdlus

Võimalike tegevusvariantide tugevad ja nõrgad küljed on kokkuvõtvalt ära toodud alljärgnevas tabelis. Geneeriliste võimevalikute tulevikukulu hindamise meetodika puudumise tõttu on hinnangud eeldatud ressursivajadusel indikatiivsed ja lähtuvad alusloogikast, et mitme eritüübilise süsteemi või platvormi ülalpidamine on suhteliselt kallim kui mitme samatüübilise süsteemi või platvormi ülalpidamine.

Tegevusvariant	Tugevused	Nõrkused
0. Otsust ei langetata		• Võimelünki ei kõrvaldata • Jätkeb killustatud areng • Keskne koordineerija puudub • Sõjalist merkaitset ei teki • Õiguslikud probleemid seoses rahvusvahelise sõjaõigusega
I. Olemasolevate organisatsioonide väljaarendamine	• Võimelüngad kõrvaldatakse	• Jätkeb killustatud areng • Keskne koordineerija puudub • Püsikulud hinnanguliselt suuremad kui II ja III puhul • Õiguslikud probleemid seoses rahvusvahelise sõjaõigusega
IIA. Ülesanded koondatakse kahte organisatsiooni jõu kasutamise alusel, PPA merekomponent integreeritakse mereväkke	• Võimelüngad kõrvaldatakse • Selgelt on eristatud sõjalised ja mittesõjalised ülesanded • Selgelt on eristatud kombatandid ja mitte-kombatandid	• Püsikulud hinnanguliselt madalamad kui I puhul ja võrreldavad III omaga
IIB. Ülesanded koondatakse kahte organisatsiooni jõu kasutamise alusel, PPA merekomponendi baasil luuakse mereväe koosseisus rannavalve	• Võimelüngad kõrvaldatakse • Selgelt on eristatud sõjalised ja mittesõjalised ülesanded • Selgelt on eristatud kombatandid ja mitte-kombatandid • Maandatakse PPA merekomponendi integreerimise protsessi riske	• Püsikulud hinnanguliselt madalamad kui I puhul ja võrreldavad III omaga
III. Ülesanded koondatakse ühte organisatsiooni	• Võimelüngad kõrvaldatakse • Kõigi ülesannete täitmine toimub ühes käsuahelas	• Püsikulud hinnanguliselt madalamad kui I puhul ja võrreldavad II omaga

Soovitused

1. Sõltumata muudest organisatsioonilist struktuuri ja võimekandjaid puudutavatest otsustest on vaja viivitamatult alustada kaldal asuva mere-seirevõrgu väljaarendamist mereväe koosseisus ja selle võimenõuete baasil.
2. Süsteemselt eelistatud tegevusvariant oleks IIA. Üleminekuajal, arvestades olemasolevate platvormide tehnilisi erisusi ja nomenklatuuri, oleks otstarbekas rakendada keskpikas ajaraamis tegevusvarianti IIB. Tuleb rõhutada, et tegemist on eelkõige administratiivse mõjuga otsusega, mis kujundab organisatsioonide tulevikku pikas ajaraamis. Võimekandjate täpsemad võimenõuded ja võimalike hangete ajaraami puudutavad otsused langetatakse edaspidi, tulevikus tehtavate asjakohaste uuringute alusel.

Vajalikud jätku-uuringud

Sõltuvalt valitud tegevusvariandist tuleb tulevikus teha kõik või mõned allpool nimetatud jätku-uuringud:

- 1) Mereseirevõrgu väljaarendamine mereväe võimenõuetele vastavaks: stationaarsete radari- ja vaatlusjaamade täpse arvu ja paiknemise otsustamine, liikuvate radari- ja vaatlusjaamade liikuvuse tagamiseks vajalike maismaasõidukite valik.
- 2) Kaldal asuva raketipatarei struktuuri ja varustusnõuete väljatöötamine;
- 3) Platvormi *suur sõjalaev* valik;
- 4) Platvormi *väike sõjalaev* valik;
- 5) Platvormi *mitmeotstarbeline laev* valik;
- 6) Platvormi *mitmeotstarbeline riigilaev* valik;
- 7) Platvormi *lennuk* valik;
- 8) Platvormi *helikopter* valik;

Lisad

Lisa A

Riigi tasandi merelised ülesanded

Ülesanne	Viide
Tagada kontroll EV territoriaalmeres üle	<i>Eesti julgeolekupoliitika alused</i> . Riigikogus heaks kiidetud 12.05.2010, lk 14.
Demonstreerida riigi suveräänsust	<i>Eesti julgeolekupoliitika alused</i> . Riigikogus heaks kiidetud 12.05.2010, lk 14.
Anda piisav celhoiatus	<i>Eesti julgeolekupoliitika alused</i> . Riigikogus heaks kiidetud 12.05.2010, lk 14; <i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 42, p f.
Tõrjuda sõjaline rünnak	<i>Kaitseväekorralduse seadus</i> . RT I, 16.12.2014. 16, § 3 lg, 1, p 1.
Osaleda kollektiivkaitse operatsioonis liitlaste kaitsel	<i>Kaitseväekorralduse seadus</i> . RT I, 16.12.2014. 16, § 3 lg 1, p 1; <i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 42, p b.
Osaleda rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel	<i>Kaitseväekorralduse seadus</i> . RT I, 16.12.2014. 16, §3, lg 1, p 3.
Osaleda vastuvõtva riigi toetuse (HNS) tagamisel	<i>Eesti julgeolekupoliitika alused</i> . Riigikogus heaks kiidetud 12.05.2010, lk 14.
Tagada Eesti rahvusvahelised meretranspordiühendused	<i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 85, p g.
Koordineerida Eesti kaitsmisel osalevate liitlasvägede suhtlust Eesti tsiviilstruktuuridega	<i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 42, p d.
Osaleda elanikkonna ja rahvusvahelise avalikkuse teavitamisel	<i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 42, pkt f
Kaitsta avalikku ja õiguskorda merel	<i>Politsei ja piirivalve seadus</i> . RT I, 31.12.2014, 22, § 1 lg 2, § 3, lg 1, p 1; <i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 75, p a.
Valvata ja kaitsta merepiiri	<i>RIPS</i> , § 18 lg 1; <i>Politsei ja piirivalve seadus</i> . RT I, 02.12.2014, 8, § 1 lg 2; § 3, lg 1, p 6; <i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 75, p d.

Tagada majandusvööndi (<i>economic exclusive zone, EEZ</i>) režiim	<i>Riigipiiri seadus</i> . RT I, 31.12.2014, 26. § 9 ^a lg 2.
Avastada ja likvideerida merereostust	<i>Politsei ja piirivalve seadus</i> . RT I, 02.12.2014, 8. § 3, lg 1, p 4.
Korraldada ja teostada otsingu- ning päästetöid merel	<i>Politsei ja piirivalve seadus</i> . RT I, 02.12.2014, 8. § 3, lg 1, p 4; <i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 75, p b.
Tõkestada terrorismi merel (<i>defence against terrorism</i>)	<i>Kaitsepolitsei ameti põhimäärus</i> . RT I, 07.11.2014, 1. § 8, p 6.
Tagada kriitilise merelipaikneva taristu (nt merealuste side- ja elektri kaablite ning gaasitorude) julgeolek	<i>Riigikaitse strateegia</i> . Tallinn 2010. Artikkel 85, p-d a, b, c, d, g.
Teostada hüdrograafilisi mõõdistustöid	<i>Meresõiduohutuse seadus</i> . RT I, 29.06.2014, 113. § 47, lg 3; <i>Veeteede Ameti põhimäärus</i> . RT I, 05.09.2014, 5. § 13, p 2;
Koguda, koostada, töödelda ja edastada navigatsiooniteavet	<i>Meresõiduohutuse seadus</i> . RT I, 29.06.2014, 113. § 47, lg 1; <i>Veeteede Ameti põhimäärus</i> . RT I, 05.09.2014, 5. § 13, p 2.
Korraldada laevaliiklusteenistust (<i>vessel traffic service</i>)	<i>Meresõiduohutuse seadus</i> . RT I, 29.06.2014, 113. § 51; <i>Veeteede Ameti põhimäärus</i> . RT I, 05.09.2014, 5. § 13, p 2.
Korraldada merealadel keskkonnakaitse valveteenistust ja teostada riiklikku järelevalvet keskkonnaküsimustes	<i>Kalapüügiseadus</i> . RT I, 03.07.2014, 23. § 23 ^b ; <i>Keskkonnajärelevalveseadus</i> . RT I, 14.03.2014, 49. § 2.
Korraldada veealuste muististe kaitset	<i>Muinsuskaitse seadus</i> . RT I, 12.07.2014, 100; <i>Muinsuskaitseameti põhimäärus</i> . RT I, 03.10.2014, 8. § 5, p 13.

Lisa B

Mereliste ülesannete taktikaline loend

NTA 1 Valmisolek (*force availability*)

To have and sustain sufficient force at the right time to include the ability to buildup forces as required and to rotate forces, which are engaged in an operation.

LTA 1.1 Conduct mobilization of tactical units

LTA 1.1.1 Conduct alert and recall

LTA 1.1.2 Conduct home station mobilization activities

LTA 1.1.3 Conduct mobilization station activities

NTA 1.2 Train forces

To prepare maritime organisation and assets to respond to national tasking in order to operate, fight and win at the tactical level of war.

NTA 1.2.1 Develop collective training plans and programs

To prepare collective training plans and programs including developing unit Mission-Essential Task List (METL), scheduling training, and providing for assessment of training performance and effectiveness. To analyze applicable tasks in plans and external directives and select for training those tasks which are essential to accomplish the unit's missions throughout the conflict spectrum. To select tasks and to establish supporting standards and conditions for each task in the METL for collective, individual, and leader training.

NTA 1.2.2 Conduct collective training

To provide training in command and control, weapons employment, mobility (navigation, seamanship, engineering, and flight operations), damage control and warfare specialty within a collective setting.

NTA 1.2.3 Assess collective training

To conduct the evaluation of the performance of national maritime organisation and assets against specified tactical and training standards. This task, conducted by the combatant commanders, shipboard training teams, and afloat training organizations, includes after-action reviews, type commander directed readiness reviews, and organizational assessments. It provides feedback for altering policy and identifying training trends.

NTA 1.2.4 Report constraints in operational support/capability

Identify limitations in manning, equipment, collective performance, and sustainability of units.

NTA 2 Teave (intelligence)

To collect and disseminate reliable information, timely in order to anticipate and respond as necessary. This task includes the development of counterintelligence information.

NTA 2.1 Plan and direct intelligence operations

To assist tactical commanders in determining and prioritizing their intelligence requirements (IR), to enable them to plan and direct intelligence, counterintelligence, and reconnaissance operations to satisfy these requirements. This task requires oversight of the intelligence cycle process, which includes the identification, validation, and prioritization of IRs; the planning and directing of intelligence operations; planning, managing, and tasking of collection operations; processing and exploiting data; analysing data and producing intelligence; disseminating intelligence; integrating intelligence with operations; and providing evaluation and feedback to ensure effective and efficient intelligence support to operations.

NTA 2.1.1 Determine and prioritize priority intelligence requirements (PIR)

To assist tactical commanders in determining their PIRs and remaining IRs. PIRs are those critical pieces of intelligence the commander must know by a particular time to plan and execute a successful mission. PIRs are identified at every level and based upon guidance obtained from the mission statement, commander's intent, and end-state objectives.

NTA 2.1.2 Determine and prioritize intelligence requirements (IR)

To identify and prioritize those items of information that must be collected and processed to develop the intelligence required to fill a gap in the command's knowledge and understanding of the battlespace or enemy forces. Those intelligence requirements that are most critical or that would answer a PIR are known as essential elements of information (EEIs).

NTA 2.1.3 Conduct collection planning and directing

To convert IRs into collection requirements; to establish priorities; to task or coordinate with appropriate organic, supporting and external intelligence, counterintelligence, and reconnaissance sources and agencies; to integrate among collection units; to integrate collections with production and dissemination; to monitor ongoing operations and results; and to retask as required. Collection requirements management focuses on the requirements of the customer, is all-source oriented, and

advocates what information is needed for collection. To develop a collection plan that will satisfy the commander's intelligence requirements. Collection planning includes assigning the appropriate collection capabilities to fulfilling specific intelligence requirements. The plan must include obtaining intelligence from all sources (national, theater, and tactical).

NTA 2.1.4 Conduct production planning and directing

To determine the scope, content, and format of each intelligence product; to develop a plan and schedule for the development of each product; to assign priorities among the various production requirements; to allocate processing, exploitation and production resources; and to integrate production with collection and dissemination.

NTA 2.1.5 Conduct dissemination planning and directing

To establish dissemination priorities, integrate dissemination with collection and production, select dissemination means, and monitor the flow of intelligence throughout the command and to external forces. It also includes providing for use of security controls that do not impede the timely delivery or subsequent use of intelligence while protecting intelligence sources and methods.

NTA 2.1.6 Allocate intelligence resources

To assign adequate resources to tactical intelligence organizations to permit accomplishment of assigned intelligence tasks. To design and establish the structure necessary to provide intelligence and counterintelligence support throughout the operation. This task includes task organization of intelligence, counterintelligence, and reconnaissance units; and identification of critical and additional personnel and equipment requirements. It also includes identifying and readying intelligence liaison teams; planning and establishing communications and information systems (CIS) connectivity with other services, joint, theater, national, and multinational intelligence organizations and assets as required; identifying and obtaining unique intelligence logistics support; and identifying and obtaining specialized capabilities (e.g., linguists). This task includes providing specialized facilities and equipment.

NTA 2.1.7 Supervise intelligence, counterintelligence, and reconnaissance operations

To monitor and assess the effectiveness of intelligence, counterintelligence, and reconnaissance operations to ensure they focus on all supported commanders' PIRs, intent, and concepts of operations; to quickly identify and solve problems; to rapidly identify situations requiring changes to previously developed plans; and to identify new IRs and implement planning in support of future operations.

NTA 2.2 Perform collection operations and management

To gather data, information, and previously produced intelligence from all sources to satisfy the identified requirements. Collection involves mission planning, positioning of assets to locations that are favorable to satisfying collection objectives, data collection, reporting of acquired information, and continuous gathering of relevant information and intelligence from sources that are already on hand or that are available from other intelligence organizations.

NTA 2.2.1 Collect environmental information

To obtain environmental information that affects the conduct of operations. Considerations include the environmental characteristics of the area of operations, to include hydrographic, oceanographic, meteorological, climatological and other relevant information.

NTA 2.2.1.1 Conduct hydrographic surveys

To conduct surveys of planned sea areas/ports. Hydrographic surveys may be conducted overtly and/or clandestinely. Survey of port facilities to support offload of shipping, and survey of sites for emplacement of joint logistics over-the-shore/logistics over-the-shore (JLOTS/LOTS) may be conducted overtly by subject matter experts. To include: Bottom mapping of sea lines of communications (SLOC) and surveys of seaports of debarkation/embarkation (SPOD/SPOE) and Q-routes to support mine countermeasures operations.

NTA 2.2.1.2 Conduct climatological and meteorological analyses

To determine climatological and meteorological conditions and limitations which may affect or impair operations (both afloat and ashore). To include weather observation, collection, analysis, forecasting, determination of tidal and current conditions, predicted surf conditions, storm evasion tracks, and storm sanctuary sites.

NTA 2.2.1.3 Conduct tactical oceanographic analysis

To determine the characteristics of the sea and sea bottom in order to analyze all factors to determine their impact on naval tactics and operations.

NTA 2.2.2 Collect target information

To acquire information that supports the detection, identification, location, and operational profile of enemy targets in sufficient detail to permit attack by friendly weapons. Activities include searching for, detecting, and locating targets; and then tracking to include information such as range, bearing, altitude/depth, latitude/longitude, grid, and course and speed of the target. It also includes conducting post-attack battle damage assessment (BDA) and identifying follow-on targets. This task includes optimizing the use of organic collection assets to provide bomb hit assessment (BHA) in search of (ISO) BDA for targeting cycle and re-attack assessment.

NTA 2.2.2.1 Detect contacts

To detect contacts.

NTA 2.2.2.2 Track contacts

To track contacts and gather information such as range, bearing, altitude/depth, latitude/longitude, grid, and course and speed of the target.

NTA 2.2.2.3 Classify contacts

To determine the classification of a contact such as whether a surface or air contact should be designated a target; or an underwater contact is a possible submarine; or a mine-like contact is, in fact, a mine.

NTA 2.2.2.4 Identify contacts

To determine the identity of a contact.

NTA 2.2.2.5 Localize contacts

To determine a contact's position by reducing the general area of contact to a fixed point.

NTA 2.2.3 Collect tactical intelligence on situation

To obtain information that affects a commander's possible courses of action. Considerations include the characteristics of the area of operations and the enemy situation. Information includes threat, physical environment, and social/political/economic factors. This task also includes the reporting and locating of isolated or captured personnel.

NTA 2.2.4 Perform tactical reconnaissance and surveillance

To obtain, by various detection methods, information about the activities of an enemy or potential enemy or tactical area of operations. This task uses surveillance to systematically observe the area of operations by visual, aural, electronic, photographic, or other means. This includes development and execution of search plans.

NTA 2.2.4.1 Search assigned areas

To conduct a search/localization plan utilizing ordered search modes/arcs.

NTA 2.2.4.1.1 Provide cueing

To provide cueing, early warning, or other initial data to assist in detecting targets.

NTA 2.2.4.2 Perform tactical reconnaissance

To obtain by visual observation or other detection methods, information about the activities and resources of an enemy or potential enemy or about the meteorological, hydrographic, or geographic characteristics of a particular tactical area of operations.

NTA 2.2.4.3 Perform zone reconnaissance

To conduct a directed effort to obtain detailed information concerning all routes, obstacles (to include chemical or radiological contamination), terrain, and enemy forces within a zone defined by boundaries. A zone reconnaissance normally is assigned when the enemy situation is vague or when information concerning cross-country trafficability is desired.

LTA 2.2.4.4 Perform area reconnaissance**NTA 2.2.4.5 Perform reconnaissance in force/tactical probe**

To form a reconnaissance operation designed to discover or test an enemy's strength or to obtain other information.

NTA 2.2.4.6 Collect tactical intelligence on ordnance and munitions

To obtain, by various detection methods, information regarding an enemy or potential enemy's ordnance and munitions which could be utilized against friendly forces. Includes the use of visual, electronic, aural, photographic or any other means available.

NTA 2.2.5 Assess tactical environment

To utilize organic and non-organic sensors to detect combat threats, environmental conditions, geographic constraints and background shipping.

NTA 2.2.6 Collect human intelligence

To conduct human intelligence (HUMINT) collection. This task includes Military Source Operations (MSO) and use of interviews, elicitation, open source exploitation, interrogations, liaison, and document and media exploitation (DOMEX).

NTA 2.2.7 Conduct counterintelligence

To conduct counterintelligence (CI) activities in order to counteract the threat posed by foreign intelligence capabilities and by organizations or individuals engaged in espionage, sabotage, subversion, or terrorism. To identify, locate, and help counter the enemy's intelligence, espionage, sabotage, subversion, and terrorist related activities, capabilities, and intentions in order to deny the enemy the opportunity to take actions against friendly forces.

NTA 2.3 Process and exploit collected information and intelligence

To convert collected data and previously produced intelligence into information forms suitable for the production of intelligence.

NTA 2.3.1 Conduct technical processing and exploitation

To perform activities such as imagery development and interpretation, document translation, electronic data conversion into standardized formats, and decryption of encoded material.

NTA 2.3.2 Correlate information

To associate and combine data on a single subject to improve the reliability or credibility of the information. This task includes collating information (identifying and grouping related items of information for critical comparison).

NTA 2.3.3 Conduct site exploitation

To exploit sensitive materials or evidence that can be used for tactical, strategic, political, or operational military value and deny enemy forces the use of sensitive material seized at the site.

NTA 2.4 Conduct analysis and produce intelligence

To convert processed and exploited information and previously developed intelligence into tailored, mission-focused intelligence that satisfies all supported commanders' intelligence requirements through evaluation, integration, interpretation, analysis, and synthesis.

NTA 2.4.1 Evaluate information

To appraise information for pertinence, reliability, and accuracy.

NTA 2.4.2 Integrate information

To integrate new data and information with other relevant information and intelligence to assist in the formation of logical estimates of enemy capabilities, limitations, courses of action, and intentions.

NTA 2.4.3 Interpret information

To determine the significance of information and its effects on the current intelligence estimate; to form logical conclusions that bear on the situation and support the commander's decision-making process.

NTA 2.4.4 Analyze and synthesize information

To assess, synthesize and fuse new information and existing intelligence from all sources to develop timely, accurate mission-focused intelligence estimates in order to provide meaningful knowledge pertinent to the supported commanders' current and future planning and decision making needs, and to determine the significance of information in relation to the current situation.

NTA 2.4.4.1 Identify issues and threats

To assess threats to the friendly tactical force (including threats to forces of multinational partners). This task includes assessing potential issues and situations that could impact national security interests and objectives within the area of operations.

NTA 2.4.4.2 Define the battlespace environment

To determine and analyze the nature and characteristics of the area of operations and area of interest, and to identify gaps in currently available intelligence. To determine the types and scale of operations that are supportable and the impact of significant regional features and hazards on the conduct of both friendly and enemy operations.

NTA 2.4.4.3 Evaluate the battlespace environment

To evaluate the physical and civil (political, cultural, and economic) environments of the battlespace in order to identify the impact of environment on both friendly and enemy forces. The assessment includes an evaluation of the impact of significant regional characteristics such as the political, economic, industrial, geographic, demographic, topographic, hydrographic, and climatic characteristics.

NTA 2.4.4.4 Evaluate the threat

To evaluate and assess threat (or potential threat) forces, military and non-military capabilities, limitations, centers of gravity, and critical vulnerabilities. To assess the enemy in terms of mobilization potential, order of battle (ground, air, maritime, electronic), tactical organization (including allied forces) and dispositions, doctrine, military capabilities, command and control, personalities including history of key leaders' performance, communications and information systems, current activities and operating patterns, and decision making processes.

NTA 2.4.4.5 Determine enemy courses of action

To identify the enemy's likely objectives and prioritized assessment of courses of action available to him. To identify, at a minimum, the enemy's most likely and most dangerous courses of actions.

NTA 2.4.5 Prepare intelligence products

To analyze the environment and the enemy's capabilities and produce the requisite products as an aid to decision making. Intelligence products facilitate the commander's understanding of the battlespace and identify potential opportunities to exploit enemy vulnerabilities.

NTA 2.4.5.1 Provide support to the commander's estimate

To provide as accurate an image of the battlespace and the threat as possible to support both planning and decision making.

NTA 2.4.5.2 Provide intelligence to develop the situation

To provide continuing knowledge on current events to update the situation and subsequent intelligence estimates. It is a dynamic process used to assess the current situation and confirm or deny the adoption of specific courses of action by the enemy; it provides the basis for adapting plans to exploit opportunities.

NTA 2.4.5.3 Provide indications and warning (I&W) of threat

To provide early warning of impending hostile action in order to prevent surprise and reduce risk from enemy actions that run counter to planning assumptions. This task includes identifying hostile reactions to reconnaissance activities and indications of impending terrorist attacks.

NTA 2.4.5.4 Provide intelligence support to force protection

To identify, locate, and help counter the enemy's intelligence, espionage, sabotage, subversion, and terrorist related activities, capabilities, and intentions in order to deny the enemy the opportunity to take actions against friendly forces. It also includes intelligence support to identify friendly vulnerabilities, evaluate security measures, and assist with the implementation of appropriate security plans and countermeasures.

NTA 2.4.5.5 Provide intelligence support to targeting

To identify enemy target systems, critical nodes, and high-value and high-payoff targets; to provide intelligence to assist target planners in determining the most effective ways to engage these targets. This includes supporting the tactical targeting process.

NTA 2.4.6 Provide intelligence support to combat assessment

To provide intelligence support to the combat assessment process. This includes BDA, assistance with munitions effects assessment, and re-attack recommendations. BDA estimates physical damage to a particular target, functional damage to that target, and the capability of the entire targeted system to continue its operation.

NTA 2.5 Disseminate and integrate intelligence

To provide intelligence to all supported commanders in a timely way and in an appropriate form using any suitable means, while protecting that intelligence from

unauthorized disclosure. This task includes ensuring the commanders understand the intelligence.

NTA 2.5.1 Determine the form to be used in disseminating intelligence

To select from the various types of oral, text, and graphics intelligence forms (diagrams, imagery, overlays, standardized single or all-source intelligence reports, briefings, hard and electronic formats, etc.) that best satisfy the supported commander's time requirements and ease of use requirements.

NTA 2.5.2 Establish secure and rapid dissemination means

To establish flexible and responsive procedures (both *supply-push* and *demand-pull*) and create and maintain both automated and manual communications and information systems for the delivery of intelligence to all supported commanders for both routine and time-sensitive situations.

NTA 2.6 Evaluate intelligence operations

To determine the effectiveness of intelligence operations and to make any necessary changes to improve future intelligence operations. The primary task is to determine if disseminated intelligence satisfied all supported commanders' intelligence requirements on time. Additionally, the evaluation provides early identification of new IRs identified by either observed changes in the situation or clarification of the situation provided through on-going intelligence. Finally, it provides guidance and feedback regarding the effectiveness of intelligence operations to support future planning and decision-making needs.

NTA 3 Siiratus ja mobiilsus (deployment and mobility)

To concentrate forces and engagement capability, at the right place and appropriate time (deployability) and to be able to move quickly once deployed (mobility)

NTA 3.1 Move tactical forces

To move maritime units and their systems from one position to another in order to gain a position of advantage or avoid a position of disadvantage with respect to an enemy. Naval mobility ensures that a commander can either seek or avoid an engagement as required either for the completion of the mission or for the protection of own force. This task includes bypassing obstacles and sea mines.

NTA 3.1.1 Prepare forces for movement

To assemble, inspect, and load personnel, equipment, and supplies in preparation for a tactical movement. It includes procurement and storage of equipment and supplies, tagging/marshaling and embarkation of naval forces on sea borne assets, estimating throughput, time phasing force movement, and establishing tactical formations. It also includes completion of vital voyage repairs to the naval task force ships prior to movement.

NTA 3.1.1.1 Prepare ship for movement

Includes completion of all standard operating procedures, to include completion of approved preunderway or prior-to-arriving inport check-off lists. Arranging of port services, preparing and approval of charts with position and intended movement (PIM) tracks laid out on all harbor and transit charts, and conducting a navigation brief.

NTA 3.1.1.1.1 Provide engineering/ main propulsion

To conduct engineering procedures and operations to include main propulsion, HVAC (heating, ventilating and air-conditioning), ships services, water and electrical distribution, and other auxiliary systems.

NTA 3.1.1.1.2 Provide combat systems/ deck/ communications

To conduct combat systems (including deck, weapons systems, and communications) procedures and operations, including equipment configuration validation.

NTA 3.1.1.1.3 Provide damage control

To conduct damage control procedures and operations to contain, control, limit effects, and restore from conditions resulting from: fire, smoke, flooding, structural damage, toxic gas, hazardous material (HAZMAT) spills, contamination, and other emergency situations.

LTA 3.1.1.2 Identify lift requirements**LTA 3.1.1.3 Stage/ marshal forces****LTA 3.1.1.4 Reconstitute/ redeploy the force****NTA 3.1.2 Move forces**

To move forces/units tactically on or under the sea. This movement includes the positioning of ships, submarines/UUV, aircraft/UAV.

NTA 3.1.2.1 Establish naval cooperation and guidance for shipping (NCAGS)

To establish control over and protect shipping. Includes passive procedures for naval cooperation and guidance for shipping and the active procedures of movement, routing, reporting, convoy organization, and tactical diversion of allied merchant shipping in time of crisis.

LTA 3.1.2.2 Move embarked forces**NTA 3.1.2.3 Move units**

To coordinate and execute the movement of ships, aircraft/UAV.

NTA 3.1.2.3.1 Sail ship from port, anchorage, or moorage

To get a ship underway from its place of moorage to sea. This task includes safe and efficient execution of all procedures applicable to getting underway including navigation procedures, rules of the road, and emergency procedures.

NTA 3.1.2.3.2 Return ship to port, anchorage, or moorage

To sail a ship from sea or other underway operations to a moorage or anchorage. This task includes safe and efficient execution of all procedures applicable to getting underway including navigation procedures, rules of the road and emergency procedures.

NTA 3.1.2.3.3 Conduct flight operations

To conduct fixed-wing and helicopter flight operations from shore airfields, and from aboard ship, providing safe all weather air operations.

NTA 3.1.2.3.3.1 Conduct aviation ualification

To qualify pilots and other air wing crews in flight operations, especially landing operations, around and aboard ships.

NTA 3.1.2.3.3.2 Launch aircraft

To launch aircraft from ships. This task requires the safe and efficient execution of all procedures applicable to launch.

NTA 3.1.2.3.3.3 Recover aircraft

To recover aircraft onboard ships. This task requires the safe and efficient execution of all procedures applicable to recovery.

NTA 3.1.2.3.4 Conduct small boat operations

To operate small boats to include the launch, recovery, loading, and unloading of small boats.

LTA 3.1.2.3.5 Conduct convoy operations**NTA 3.1.2.4 Conduct tactical insertion and extraction**

To deliver and extract personnel and equipment. Includes, but is not limited to, fastrope, rappel, special purpose insertion/extraction (SPIE), and combat rubber raiding craft.

NTA 3.1.2.5 Employ remote vehicles

To operate vehicles such as robots, drones, unmanned underwater vehicles (UUVs), unmanned aerial vehicles (UAVs), and other devices from a local control station. This task includes deployment, launch, control, and recovery operations.

NTA 3.2 Navigate and close forces

To determine the optimum track for the movement of naval forces in tactical formations, to overcome the challenges presented by terrain, obstacles, enemy area denial efforts including mines, and weather, and to complete movement or deployment of naval forces into a tactical position. To include determining distance, direction, location, elevation/altitude, route, data for navigational aids, orientation, and rate of movement.

LTA 3.2.1 Establish force area operations coordination

LTA 3.2.1.1 Establish a plan for AOR management and the prevention of mutual interference

NTA 3.2.1.2 Conduct air space management and control

LTA 3.2.1.3 Establish procedures for control and conduct of relief operations

LTA 3.2.2 Stage forces**LTA 3.2.3 Conduct terrain analysis****LTA 3.2.4 Conduct climatological and meteorological analyses****LTA 3.2.5 Conduct tactical reconnaissance and surveillance**

LTA 3.2.5.1 Conduct route and road reconnaissance

LTA 3.2.5.2 Conduct helicopter landing zone reconnaissance

NTA 3.2.6 Conduct navigation

To plan, record, and control the course of an individual, unit, vehicle, ship, or aircraft, or task group/force on ground, air, or sea. This includes maneuvering ships, aircraft and other units into position to engage targets at sea/from the sea.

NTA 3.2.7 Maneuver in formation

Tactically maneuver forces in formation.

NTA 3.3 Maintain mobility

To maintain freedom of movement for ships, aircraft, personnel, and equipment in the battlespace without prohibitive delays due to terrain, weather (environmental effects), or barriers, obstacles, and area denial efforts including mines.

NTA 3.3.1 Enhance force mobility

To enhance the movement of the force from place to place while retaining its ability to fulfill its primary mission. This task also includes clearing, dredging, and establishing aids to navigation (ATON) in required harbor areas.

NTA 3.3.2 Conduct icebreaking

To provide ice breaking or clearing service to maintain SLOCs, to ensure vessel access to port facilities and waterways.

NTA 3.3.3 Perform mine countermeasures

To detect, classify, identify, mark, avoid, dispose, neutralise and disable (or verify destruction of) and exploit mines using a variety of methods including air, surface, and subsurface assets.

NTA 3.3.3.1 Conduct mine hunting

To detect, classify, identify and mark mines that present a hazard to force mobility in an overt and/or clandestine manner. The employment of sensor systems (including air, surface, and subsurface assets) to locate and dispose of individual mines. Mine hunting is conducted to determine the presence or absence of mines in a given area.

NTA 3.3.3.1.1 Reacquire minelike contacts (MILCO)

To reacquire a MILCO using one or more of several search techniques, to include all surface, air and underwater techniques.

NTA 3.3.3.1.2 Identify minelike contacts (MILCO)

To identify a MILCO through various observation techniques (i.e. divers' eyes-on, remotely operated vehicle (ROV) pictures, and live or recorded video) as either a mine or non-mine.

NTA 3.3.3.2 Conduct minesweeping

To clear mines using either mechanical or influence sweep equipment. Mechanical sweeping removes, disturbs, or otherwise neutralizes the mine; influence sweeping produces either the acoustic and/or magnetic influence required to detonate the mine.

NTA 3.3.3.3 Conduct mine neutralization

To render (by external means) mines incapable of firing on passage of a target, although the mines may remain dangerous to handle.

NTA 3.3.3.4 Conduct mine exploitation

To recover, disassemble, and exploit mines at an exploitation site separate from other units in order to gather intelligence on firing mechanisms and warhead design.

NTA 3.3.4 Conduct breaching of minefields, barriers, and obstacles

To employ any means available to break through or secure a passage through an enemy defense, obstacle or minefield. This enables a force to maintain its mobility by removing or reducing natural and man-made obstacles.

NTA 3.3.4.1 Mark barriers and obstacles

To use marking devices and/or personnel to identify and control barriers, obstacles, or contaminated areas in order to protect friendly forces and noncombatants.

NTA 3.3.4.2 Clear minefields, barriers, and obstacles

To provide for clearance of barriers and obstacles from an operational area. To remove and/or neutralize mines from a route or an area to prevent interference with friendly or neutral forces and noncombatants.

NTA 3.3.4.3 Transit mine threat area

To move forces through a known mine threat area/swept channel utilizing approved Q-routes.

LTA 3.3.4.4 Defeat intrusion detection devices**NTA 3.4 Conduct counter mobility**

To employ area denial efforts including mines to delay, disrupt, and destroy the enemy. The primary purpose of counter mobility operations is to slow or divert the enemy, to increase time for target acquisition, and to increase weapons effectiveness.

NTA 3.4.1 Conduct mining

To use surface assets to conduct offensive (deploy mines to tactical advantage of friendly forces) and defensive (deploy mines for protection of friendly forces and facilities) mining operations.

NTA 3.4.1.1 Plan minefields

To sequentially develop an integrated plan to emplace minefields which will effectively support the tactical plan. Planning consists mainly of establishing restrictions at higher-level units and detailed design and citing at lower level units.

NTA 3.4.1.2 Report minefields

To document intention to lay, initiation of laying, completion of laying, and changes to minefields.

NTA 3.4.1.3 Record minefields

To record conventional minefields to determine mines emplaced and their locations.

NTA 3.4.1.4 Mark minefields

To identify minefields and cleared lanes through or around minefields. This task contributes to momentum, confidence in the safety of the sea lane, and prevents casualties.

NTA 3.4.2 Place barriers and obstacles

To strengthen the existing operational area to slow, stop, or channel the enemy. Actions under this task could include removal of aids to navigation, and placement of navigational hazards.

NTA 3.4.3 Mark barriers and obstacles

To use marking devices to identify and control navigational hazards, or contaminated areas in order to protect friendly forces and non-combatants.

NTA 3.4.4 Detonate mines/explosives

To cause the explosion and the resulting destruction of enemy vessels (ships and submarines).

LTA 3.4.5 Enhance movement**LTA 3.4.5.1 Construct/ repair combat roads and trails****LTA 3.4.5.2 Facilitate movement on routes****NTA 4 Rakendamine (engagement)**

To be able to operate forces, particularly weapon systems across the wide spectrum of possible circumstances

NTA 4.1 Dominate the operational area

To dominate or control sea space to prevent enemy or other force use of the area through fire or fire potential.

NTA 4.1.1 Control or dominate the area through employment of combat systems

To use combat systems or the threat of combat systems on sea area to prevent the enemy or other forces from using the area, and permit friendly forces to use the area. Dominate a sea space to prevent enemy or other force use of the combat area through fire or fire potential.

NTA 4.1.1.1 Maneuver forces

To move available units, personnel and equipment, and combat systems into appropriate locations to conduct screening, attack, or provide battlespace dominance. Includes conducting maneuver to gain a tactical advantage over the enemy in terms of both time and space or to place them in a desired position for other purposes, such as safe navigation of units in formation, preparation to conduct along side replenishment or conduct coordinated search operations.

NTA 4.1.1.2 Occupy battlespace

To physically position forces on the sea thus dominating these areas and preventing the enemy from doing so. It includes enforcing exclusion zones, control of specific sea-lanes and choke points.

NTA 4.1.1.3 Integrate forces

To integrate a force in support of special operations, combat and maneuver, or other missions, while executing own unit's specialized tasks. This includes integration with a supported service, joint task force, or agency, and requires active participation in the execution of the supported force's assigned mission as required. The integration of forces may support mission tasks such as MIO, direct action, patrols, surveillance, humanitarian relief, and counter-terrorism operations.

LTA 4.1.2 Conduct attack

LTA 4.1.2.1 Conduct hasty attack

LTA 4.1.2.2 Conduct deliberate attack

LTA 4.1.2.3 Conduct raid

LTA 4.1.2.4 Conduct feint

LTA 4.1.2.5 Conduct demonstration

LTA 4.1.3 Conduct defense

LTA 4.1.3.1 Conduct security

LTA 4.1.3.1.1 Conduct screen

LTA 4.1.3.1.2 Conduct cover

LTA 4.1.3.1.3 Provide area security

LTA 4.1.3.1.4 Secure an area

LTA 4.1.3.1.5 Secure and protect LOCs and routes in AO.

LTA 4.1.3.2 Conduct delay.

LTA 4.1.4 Conduct ground tactical enabling operations

LTA 4.1.4.1 Conduct patrols

LTA 4.1.4.2 Conduct passage-of-lines

LTA 4.1.4.3 Conduct relief in place

LTA 4.1.4.4 Cross rivers and gaps

LTA 4.1.5 Conduct unconventional warfare

LTA 4.1.6 Conduct information superiority

NTA 4.2 Process targets

To positively identify and select land, sea, and air targets that decisively impact battles and engagements and match targets with appropriate firepower systems, taking into account operational requirements and capabilities, the rules of engagement, and laws of armed conflict. The term target is used in its broadest sense to include targets in military operations other than war.

NTA 4.2.1 Request attack

To request the employment of combat systems to deliver ordnance on specific targets or enemy positions.

NTA 4.2.2 Select target to attack

To analyze each target to determine if and when it should be attacked. This task includes: define target selection criteria, review the rules of engagement and the laws of armed conflict, compare sensor data to target selection criteria, perform target duplication checks, issue warning orders, determine target location, determine moving target intercept points, fuse target build-up reports to create a list of targets (target list), perform target list maintenance, and choose targets.

NTA 4.2.3 Select platform(s) and system(s) for attack

To determine the appropriate attack system (lethal and/or non-lethal) for a particular air, ground, or sea target. This task includes determining the availability of attack platform(s) and system(s) that can provide the required effects.

NTA 4.2.4 Develop order to fire

To create firing instructions (such as selected target, required effects, and time on target) for transmission to the selected attack platform(s) and system(s). This task may include conducting tactical fire control, issuing fire commands, issuing an air tasking order (ATO), or task force air and water space plan (e.g., no attack (NOTACK) area).

NTA 4.2.5 Conduct tactical combat assessment

To determine the overall effectiveness of weapons employment during military operations. Combat assessment is composed of three major components: (a) battle damage assessment (BDA), (b) munitions effects assessment, and (c) re-attack recommendations. The objective of combat assessment is to identify recommendations for the course of military operations.

NTA 4.2.6 Develop countertargeting plans

Develop plans to prevent the enemy from attaining fire control solutions on own forces. These plans require the integration of assets, timelines, and C2 arrangements.

NTA 4.2.7 Employ countertargeting

Employ countertargeting tactics when either the tactical situation warrants or when indications and warnings (I&W) indicate an attack is imminent. I&W must permit sufficient time to put countertargeting assets in place.

NTA 4.3 Attack targets

To engage the enemy and destroy, degrade, or disable targets using all available organic firepower. This task includes all lethal and nonlethal offensive and defensive actions.

NTA 4.3.1 Attack enemy maritime targets

To attack sea targets with the intent to degrade the ability of enemy forces to conduct coordinated operations and/or perform critical tasks. This task includes all efforts taken to control the battlespace by warfare commanders, including attacks against high payoff and high value targets, such as missile launching ships and submarines, and other attack and power projection units throughout the theater. This task includes also those efforts taken to undermine the enemy's will to fight.

NTA 4.3.1.1 Attack surface targets

To attack surface targets at sea. Attacks may be conducted with various types of weapons such as naval or other gunfire, missile systems, torpedoes, sea mines, or other weapon systems.

NTA 4.3.1.2 Attack submerged targets

To attack submerged targets. Attacks may be conducted with various types of weapons such as torpedoes, depth bombs or other dropped explosive devices, sea mines, or other weapon systems.

NTA 4.3.2 Attack enemy land targets

To attack land targets with the intent to degrade the ability of enemy forces to conduct coordinated operations and/or perform critical tasks. This task includes all efforts taken to control the battlespace by warfare commanders, attacks against high payoff and high value targets such as C4I facilities/nodes and ammunition storage facilities throughout the theater, and efforts undertaken to undermine the enemy's will to fight, including interdiction efforts.

LTA 4.3.3 Attack enemy aircraft and missiles (offensive counter air)**LTA 4.3.4 Suppress enemy air defenses (SEAD)****LTA 4.3.5 Conduct electronic attack****LTA 4.3.5.1 Conduct command and control (C2) attack****NTA 4.3.6 Interdict enemy operational forces/targets**

To apply weapon systems to disrupt, divert, delay, destroy, suppress, or neutralize enemy military equipment and potential before they can be effectively brought to bear against friendly forces.

NTA 4.3.7 Intercept, engage, and neutralize enemy aircraft and missile targets (defensive counter air)

To intercept, engage, neutralize, or destroy enemy aircraft and missiles in flight. Includes disruption of the enemy's operations through an appropriate mix of attack operations, combat air patrol (CAP), and supporting C4I measures.

NTA 4.3.8 Conduct fire support

To employ naval surface fire support (NSFS) against hostile targets which are in close proximity to friendly forces to assist land forces to maneuver and control territory, populations, and key waters.

NTA 4.3.8.1 Organize fire support assets

To organize fire support assets to provide fire support for operations. This includes the assignment of direct and general support missions to NSFS; direct support, general support, and general support reinforcing missions to artillery.

NTA 4.3.8.2 Illuminate/designate targets

To illuminate targets to aid in target identification and designation and aid in controlling the guidance system of friendly ordnance.

NTA 4.3.8.3 Engage targets

To employ lethal fires against hostile targets. This task includes providing target locations, providing target descriptions, and specifying methods of fire.

NTA 4.3.8.4 Adjust fires

To verify impact point of ordnance on selected targets and determine and recommend adjustments to the firing units to increase accuracy.

NTA 4.3.9 Conduct nonlethal engagement

To employ means designed to impair the performance of enemy personnel and equipment. This task includes employing incapacitating agents, deceptive maneuvers, battlefield psychological activities, electronic attack against enemy systems (jamming and use of electromagnetic or directed energy weapons), and counter-ing target acquisition systems.

NTA 4.3.10 Integrate tactical fires

To combine and coordinate all fires and non-lethal means, maximizing their effects in accomplishing the mission and minimizing their effects on friendly/neutral forces and noncombatants.

LTA 4.3.11 Conduct computer network attack**NTA 4.4. Conduct blockade**

To blockade designated areas.

NTA 4.5 Conduct maritime interception

To intercept commercial, private or other non-military vessels and conduct Visit, Board, Search and Seizure (VBSS) procedures. Includes operations to counter

smuggling and/or resource exploitation based on the authority of the United Nations or other sanctioning body.

NTA 4.5.1 Conduct visit

To board a ship or other vessel or transport to inspect and examine the vessel's papers or examine it for compliance with applicable resolutions or sanctions.

NTA 4.5.2 Conduct search

To inspect or examine a ship or other vessel to determine compliance with applicable resolutions or sanctions.

NTA 4.5.3 Conduct seizure

To confiscate or take legal possession of vessel and contraband (goods or people) found in violation of resolutions or sanctions.

NTA 4.5.4 Escort detained vessels

To escort detained vessels and ensure health, safety, and welfare of detained crew until turned over to appropriate legal authorities.

NTA 4.5.5 Stop/neutralize noncompliant vessels

To seize and secure a ship or vessel that is resisting the attempt to board and search.

NTA 4.6 Enforce exclusion zone

To use necessary means to deny use of an air or sea area to a designated force or forces.

NTA 4.7 Conduct maritime law enforcement

To patrol and intercept vessels for potential boarding, inspection, and possible search, and seizure in order to enforce applicable law (e.g. counterdrug, fisheries, pollution, boating safety, or immigration).

NTA 4.7.1 Conduct alien migrant interdiction operations

To intercept alien migrants at sea, rescue them from unsafe conditions, and prevent their passage to Estonian waters and territory.

NTA 4.7.2 Conduct maritime counterdrug operations

To coordinate with all applicable agencies to detect and monitor vessel and air traffic and provide vessels and qualified boarding teams to intercept, board, inspect, search, and as appropriate seize, vessels suspected of smuggling drugs.

NTA 5 Juhtimine ja side (command, control, communications)

To direct forces and Headquarters for the accomplishment of missions or tasks

NTA 5.1 Determine command relationships for the force

To determine the command authorities to be observed between all components of the force during all phases of the anticipated operation. The command relationships include the joint authorities of support, tactical control (TACON), and operational control (OPCON) and will be designated by the establishing authority of the operation.

NTA 5.1.1 Establish force command and control policy

To specify chain of command between the principle commanders and forces under their tactical control/tactical command; to specify subordinate command relationships. To identify degree of authority delegated to each warfare commander during cold-to-hot and hot-to-cold war transition periods and the areas in which the principle commanders can expect to assume control by command override.

NTA 5.2 Acquire, process, communicate information, and maintain status

To obtain information on the mission, enemy forces, neutral/non-combatants, friendly forces, terrain, and weather. To translate that information into usable form and to retain and disseminate it. This task includes disseminating any type information.

NTA 5.2.1 Communicate information

To send and receive internal and external data (to include verbal, semaphore, flashing light, signal flag, electronic, written). This activity includes obtaining, relaying, and distributing data and information by any means including establishing communication links with service, joint, interagency, intra-agency, and coalition forces. Information can include the mission, courses of action, air tasking orders, operational plans and orders, intelligence, environmental conditions, friendly troop/unit status and location, relaying I&W information, and other reports.

NTA 5.2.1.1 Transmit and receive information

To send and receive information (including tactical commanders assessments) between units and/or higher formations or commands (including the officer in tactical command (OTC) and functional commanders) to build the tactical picture.

NTA 5.2.1.1.1 Provide internal communications

To send and receive information required for own unit operations and to provide tactical information through the use of internal communication systems.

NTA 5.2.1.1.2 Provide external communications

To provide tactical information through the use of external communications systems. This task includes the use of the entire electromagnetic spectrum for voice, tactical data information link (TADIL) and other data link communications, and flashing light, semaphore, and flag hoist for visual communications.

NTA 5.2.1.1.2.1 Receive and transmit force orders

To provide and acknowledge tactical directions, including automated combat system data and orders for cover/kill/cease-fire/hold-fire orders. To provide threat warnings and weapons control status.

NTA 5.2.1.1.2.2 Relay communications

To pass information which cannot reach its targeted audience directly. This includes the use of aircraft for tactical relay.

NTA 5.2.2 Manage means of communicating information

To direct, establish, or control the instruments used in sending or receiving information and to use various communication networks (visual, radio, wire and cable, and messenger) and modes (e.g., frequency modulation (FM), multi-channel, radio teletype (RATT), continuous wave (CW), tactical satellite, data) for obtaining or sending information. To operate these nets under various levels of emissions control (EMCON).

NTA 5.2.2.1 Control communication nets

To ensure controlled nets (voice and data) carry information appropriate to their function.

NTA 5.2.2.2 Promulgate force communication plan

To pass to all users the communications plans and procedures, to include frequency, purpose, and guard requirements. Communications plans include net parameters, net participants, and what information each net will carry.

NTA 5.2.3 Maintain information and naval force status

To screen, circulate, store, and display data and information in a form that supports decision making and the tactical picture. To store, protect, display, publish, reproduce, and distribute information to include force organization, casualty reports (CASREP's) and readiness data, and maintain information in tactical decision aids (TDAs).

NTA 5.2.3.1 Maintain and display tactical picture

To process (to include fusing, correlating, and filtering) and maintain (automated and manual) raw data and display image-building information as the tactical picture. This tactical picture forms the primary basis for tactical level situation assessment.

NTA 5.2.3.2 Maintain and display force command and coordination status

To track and display task organization, assignments, and execution information to include warfare commander responsibilities.

LTA 5.2.3.3 Maintain and display unit readiness

To track and display information on Unit Readiness to include status on all materiel deficiencies and personnel limitations.

NTA 5.2.4 Manage fleet telecommunications and enterprise services

To manage Fleet Telecommunications and Enterprise Services, which include activities to determine, establish, direct, monitor and control Fleet Telecommunications, Fleet Transports and Enterprise Services for fleet and MoD users.

NTA 5.2.5 Provide communication services

To provide communications services to Fleet users, such as surface messaging circuits, air/surface termination, search and rescue communications, electronic message delivery, weather broadcast and international maritime/Navy satellite communication interfaces.

NTA 5.2.6 Provide visual information support

To create a record of unit activities. Still and motion video recordings include friendly forces, equipment, and positions before, during, and after engagements; terrain features in current or projected operational areas; battle damage to friendly, enemy, or indigenous property; any essential element of friendly information that assists a commander in conducting (planning, preparing, executing, and assessing) operations.

NTA 5.3 Analyze and assess situation

To evaluate all information received to continuously determine courses of actions.

NTA 5.3.1 Analyze mission and current situation

To examine all available information. This includes analyzing the mission, mission requirements, and evaluating updated status information. In this task, the commander analyzes higher-level guidance, identifies enemy centers of gravity, reviews assessments of the situation, and prepares a mission statement along with the commander's critical information requirements (CCIRs). Initial intent and initial planning guidance are developed and issued to facilitate determining the proposed course(s) of action.

NTA 5.3.1.1 Review and evaluate situation

To review the general tactical situation, including available tactical data, intelligence assessments, environmental conditions, and other external information. Includes assessment of own force and enemy capabilities for planning purposes.

NTA 5.3.1.2 Review and evaluate mission guidance

To review the superior commander's mission guidance and intentions including objectives, specified tasks, and implied tasks. To identify constraints or restraints on actions and assumptions, and to relate the guidance to the general tactical situation.

NTA 5.3.1.3 Review rules of engagement (ROE)

To determine limitations on tactical action based on rules of engagement (ROE). This also includes understanding the freedom for action provided by ROE.

NTA 5.3.1.4 Request changes to ROE

To request changes to ROE based on the review of the situation and current ROE.

NTA 5.3.1.5 Determine and prioritize commander's critical information requirements (CCIR)

To identify and prioritize those items of information, which are critical to the war fighter's decision-making process.

NTA 5.3.2 Decide on need for action or change

To decide whether actions are required that are different from those the unit or organization has already been directed to execute.

NTA 5.4 Determine and plan actions and operations

To make estimates and decisions based on assigned, projected, or implied tasks. To examine all aspects of potential operations, including options to alter planned or ongoing actions, and

determine the acceptable degree of risk. It also includes formulating the commander's guidance and intent and developing a mission essential task list including tasks and linked conditions and measures.

NTA 5.4.1 Develop concept of operations

To determine how the tactical commander intends to operate and fight his unit.

NTA 5.4.1.1 Define the mission

To state the mission in the commander's terms.

NTA 5.4.1.2 Provide concept of operations

To provide the commander's initial determination of a concept of operations and follow-on adjustments, as necessary, for achieving the mission.

NTA 5.4.1.3 Develop requirements and priorities

To establish and validate support requirements, including force logistics requirements and C4I requirements. It includes developing requirements for resources or capabilities (i.e., information, material, services, equipment, and personnel) and requesting additional assets, as the situation requires. Requirements are based upon concept of operations, COA, scheme of maneuver, and status of resources.

NTA 5.4.1.4 Develop procedures

To establish common reporting and tactical procedures, to include development of communications plan(s).

NTA 5.4.2 Issue planning guidance

To provide naval planners with information to develop courses of action. This task includes guidance on the collection of intelligence to support operations and support planning. Commander's guidance may include establishing planning time lines, providing operational limitations or constraints (such as rules of engagement), establishing priorities for planning, and initiating an estimate of the situation. It also includes the development of specified and implied tasks.

NTA 5.4.3 Develop courses of action

To define options for completing the mission based on analysis of the mission and a determination of mission feasibility with regard to enemy forces, friendly/neutral forces, non-combatants, and environmental factors. This activity includes evaluating available resources for supporting different courses of actions.

NTA 5.4.4 Analyze and compare courses of action

To analyze and evaluate each proposed friendly course of action as though opposed by each enemy capability. To examine or war game each COA to determine its advantages and disadvantages, and to ensure it satisfies the criteria of suitability, feasibility, acceptability, and flexibility. To evaluate the advantages and disadvantages of each COA, comparing them with respect to governing factors.

NTA 5.4.5 Select or modify course of action

To decide on the course of action that offers the best prospect for success and to issue a clear and concise statement of the general scheme of maneuver, supporting fires, and support for the operation. This task includes finalizing the naval commander's concept and intent. It also includes modifying a course of action previously selected and, therefore, is a cyclic process and it includes setting and revising priorities. This task also includes the ability to make real time changes to targeting plans.

NTA 5.4.6 Prioritize subordinate commander requirements

To resolve asset request conflicts and, in such cases, determine allocation of assets for subordinate commanders.

NTA 5.4.7 Issue tactical commander's estimate

To restate force mission and commander's intent; to identify subordinate's objectives, missions, and tasks.

NTA 5.4.8 Prepare plans/orders

To complete written or oral communications that convey information that governs actions, including those in selected COAs. It includes developing and completing plans and orders, coordinating support, and approving orders. This task guides, develops, and integrates detailed plans that support the mission. The COA mission requirements and capabilities are considered in the production of the plan. The commander's intent is refined and the operation plan is produced in this task, as well as other supporting plans and documents that integrate resources with maneuver. As the operation progresses, this activity is the decision-maker articulating, by whatever means necessary, his plan for meeting new challenges in the battlespace.

NTA 5.4.8.1 Formulate standing plans

To formulate those pre-planned actions that can be included as standing plans and to modify existing plans, as necessary.

NTA 5.4.8.2 Develop contingent responses

To formulate immediate responses to threats that can be foreseen or anticipated. This task includes such items as cruise missile mission planning and dissemination.

NTA 5.4.8.3 Plan tactical operations

To produce the detailed plan to accomplish the assigned mission, based upon the assessment and the selected course of action. This task includes completing detailed staff planning, integrating staff plans, reviewing staff plans, generating revision requirements, and developing an integrated plan.

NTA 5.4.8.4 Rehearse operation

To conduct one or more exercises under conditions approximating those of the contemplated operation or mission. Rehearsals may be conducted by the entire force or by individual units; rehearsals may deconflict activities and validate the operation plan.

NTA 5.5 Direct, lead, and coordinate forces

To direct subordinate units so that they understand and contribute effectively and efficiently to the attainment of the commander's concept and intent and assigned tactical military objectives. This task includes preparing and completing plans and orders, intelligence collection plans, essential elements of information, logistic plans, and promulgating rules of engagement.

NTA 5.5.1 Direct forces

To command and control operations of the task organization and the force.

NTA 5.5.1.1 Issue orders

To guide and command the execution of the plans. The commander's direction is guided by the operation order derived during the planning of the operation, as well as by the commander's intent, and may be varied as the battlespace situation changes. This task includes submitting orders and plans for transmission to subordinate, supporting, or attached units for execution, to adjacent and higher units for coordination and/or approval, and to promulgate ROE to subordinates.

NTA 5.5.1.2 Exercise tactical command and control

To execute command and control (e.g., order warfare degrees of readiness; direct asset assignment, movement, and employment; control tactical assets, including allied and joint forces assigned).

NTA 5.5.2 Lead forces

To provide leadership to assigned forces and to those attached.

NTA 5.5.2.1 Maintain command presence

To allow the commander to act, either directly or through direct communication, so as to infuse among subordinates the commander's will and intent. In addition to guiding, directing, and controlling operations, a commander must make his personal presence felt through personal positioning, communication, and involvement.

NTA 5.5.2.2 Maintain unit discipline

To preserve ordered behavior and obedience within the naval forces even under the severest combat conditions in order to execute the commander's concept and intent.

NTA 5.5.3 Synchronize tactical operations and integrate maneuver with fire-power

To arrange forces and coordinate detection assets and tactical fires with the maneuver of forces in time, space, and purpose to support the commander's concept of operations and produce maximum relative combat power at the decisive point. The goal is to maximize the effects of fires to accomplish the mission and minimize the effects on friendly/neutral forces and noncombatants. This task includes requests to higher authorities and requests to or support of non-assigned units operating within the area of operations, and coordinating with external agencies and elements.

NTA 5.5.3.1 Coordinate maritime strike missions

To provide centralized coordination for the allocation and tasking of assigned/ supporting air assets based upon the commander's apportionment decisions and guidance.

NTA 5.5.3.2 Develop/publish fire support measures

To prepare and promulgate fire support measures for deconfliction of friendly naval surface fire support, close air support, strike, artillery and other direct fires with movement of friendly forces. This task includes establishment of fire support control and coordination measures such as free fire, restricted fire, fire support coordination lines, no-fire, coordinated fire lines, restrictive fire lines, and phase lines. It also includes arranging for necessary support assets not organic to the Task Force.

NTA 5.5.3.3 Coordinate naval surface fire support (NSFS)

To coordinate NSFS with maneuver of forces ashore into a cohesive action maximizing their effect in accomplishing the mission and minimizing adverse effects on friendly/neutral forces and noncombatants.

NTA 5.5.3.4 Coordinate artillery support

To coordinate artillery support with maneuver of forces ashore into a cohesive action maximizing their effect in accomplishing the mission and minimizing adverse effects on friendly/neutral forces and non-combatants.

LTA 5.5.3.5 Coordinate close air support**NTA 5.5.4 Establish liaisons**

To provide personnel to other units or external agencies to allow for better communication and coordination. This includes providing support and facilities for liaisons assigned to one's own unit.

NTA 5.5.5 Report and analyze mission readiness

To review data and produce routine, periodic, situation, and status reports as well as reporting ability to continue mission following significant tactical events.

NTA 5.6 Conduct information warfare (IW)

To integrate the use of operations security (OPSEC), military deception (MILDEC), psychological operations (PSYOP), electronic warfare (EW), physical destruction, and the related activities of civil affairs (CA) and public affairs (PA), mutually supported by intelligence to deny information and to influence, degrade, or destroy adversary C2 capabilities, and to protect friendly C2 against such actions. Employing IW includes two component activities: (1) prevent or deny enemy effective C2 of adversary forces (also called C2 attack) and (2) maintain effective friendly C2 (also called C2 protect).

LTA 5.6.1 Plan, integrate, and employ C2 attack**NTA 5.6.2 Plan, integrate, and employ C2 protection**

To plan actions to maintain effective command and control of own forces by turning to friendly advantage (or negating) an adversary's efforts to deny information

to friendly forces. It also includes turning to friendly advantage (or negating) an adversary's efforts to influence, degrade, or destroy the friendly C2 system.

LTA 5.6.3 Conduct psychological operations

NTA 5.6.4 Conduct electronic warfare support (ES)

To obtain signals intelligence (SIGINT) information about the activities of an enemy or potential enemy in the tactical area of operations. This task employs sensors to complement perishable information obtained by other sources. This task includes providing, either on a time-share or dedicated basis, assets or asset protection to meet the commander's needs in a tactical environment.

NTA 5.6.4.1 Conduct measurement of own force electronic emitters

To develop a database of own forces emitters in order to monitor and control own force emissions. This task would entirely depend upon a valid, up-to-date "own force" database, this will significantly minimize inter-force interference, blue on blue attacks (both soft and hard kill) and provide systems analysis to determine signals security deficiencies and recommend appropriate corrective action.

NTA 5.6.4.2 Conduct electronic warfare peprogramming

To reprogram electronic warfare systems and libraries to ensure the continuing life-cycle integrity of EW systems' library data and implement the mechanism for informing commanders of changes in the EW environment and the potential impact of those changes on deployed platform and force protection systems. This task includes effectively countering hostile wartime reserve modes (WARM) and maintaining a vigilant intelligence review effort in order to minimize the impact of threat WARM on naval reprogrammable EW systems.

NTA 5.6.5 Perform information assurance

To protect and defend information and information systems by ensuring their availability, integrity, authentication, confidentiality, and nonrepudiation. This includes providing for restoration of information systems by incorporating protection, detection and reaction capabilities.

NTA 5.6.5.1 Provide computer network defense

To protect and defend information, computers, and networks from disruption, denial, degradation, or destruction.

NTA 5.6.5.2 Perform electronic protection

To protect personnel, facilities, and equipment from any effects of friendly or enemy employment of electronic warfare that degrade, neutralize, or destroy friendly combat capability.

LTA 5.6.6 Perform spectrum management

NTA 5.7 Conduct acoustic warfare

Action involving the use of underwater acoustic energy to determine, exploit, reduce, or prevent hostile use of the underwater acoustic spectrum and actions, which retain

friendly use of the underwater acoustic spectrum. This task includes acoustic warfare support measures, acoustic warfare countermeasures, and acoustic warfare counter-countermeasures.

NTA 5.8 Establish a task force headquarters

To organize a headquarters for the command and control of designated and organized forces under the duly authorized force commander. This includes developing a command and control structure, a force liaison structure, and effectively integrating force staff augmentees.

NTA 5.8.1 Develop a force command and control structure

To establish a structure for command and control of subordinate forces, maintain liaison with elements of the force, and integrate augmented personnel.

LTA 5.8.2 Deploy force headquarters advance element

NTA 5.8.3 Plan and execute command transition

To establish continuous, uninterrupted, and unambiguous guidance and direction for command transition; to plan and execute command transition. To ensure possession of adequate C4I capabilities, specific procedures, adequate communications, connectivity, manning, intelligence support, and C2 capability for command transitions.

LTA 5.9 Provide public affairs services

NTA 6 Logistika ja jätkusuutlikkus (logistics and sustainability)

To provide timely and effective logistic support for any operations

NTA 6.1 Arm

To provide munitions to weapon systems. This includes bombs, mines, missiles, torpedoes, demolition munitions, artillery projectiles, and any other type of conventional ordnance.

NTA 6.1.1 Schedule/coordinate armament of task force

To schedule and coordinate armament and rearmament of naval forces to ensure provision of continued support to forces operating both at sea and ashore. This task includes replenishment-at-sea (RAS) from sea- and shore-based assets in addition to replenishment of the forces operating ashore from sea and shore-based assets.

NTA 6.1.2 Provide munitions management

To project and allocate available munitions stocks in accordance with combat priorities to weight the main effort.

NTA 6.1.3 Provide munitions, pyrotechnics, and specialty items

To supply munitions items such as small arms ammunition, grenades, mines, rockets, missiles, bombs, torpedoes, countermeasures, and naval gun and artillery rounds.

NTA 6.1.4 Maintain explosives safety

To determine and coordinate proper and compatible stowage and explosive quantity distance arc requirements from arrival in theater to end user for all explosives and ammunition.

NTA 6.1.5 Onload and/ or offload ordnance

Receive, inspect, and load ordnance into magazines and/or onto weapon delivery systems. This includes performing weapons systems checks and procedural checklists and using ordnance test, handling and movement equipment. This task also includes download and reload functions and providing facilities for the receipt, supply, storage, loading and unloading of munitions and ammunitions.

NTA 6.2 Fuel

To provide fuel and petroleum products (petroleum, oils, and lubricants) to ships, weapon systems, and other equipment.

NTA 6.2.1 Conduct fuel management

To monitor and forecast fuel requirements. To manage the distribution of petroleum products based on forecasted unit requirements and availability.

NTA 6.2.1.1 Schedule/coordinate refueling

To schedule and conduct fueling and replenishment of naval forces to ensure provision of continued support to forces operating at sea and ashore. Includes RAS from sea and shore-based assets in addition to replenishment of the forces operating ashore from sea- and shore-based assets. Also includes offshore petroleum distribution system (OPDS), and bulk offload of fuel to barrels/bladders from shipping.

NTA 6.2.2 Move bulk fuel

To move bulk fuels by tankers, rail tank cars, hose lines, or bulk transporters to using or refueling units. This includes Forward Logistics Sites (FLS).

NTA 6.2.3 Provide packaged petroleum products

To provide packaged products including lubricants, greases, hydraulic fluids, compressed gases, and specialty items that are stored, transported, and issued in containers.

NTA 6.2.4 Provide petroleum, oil and lubricants (POL)

To provide supply, storage, and distribution of petroleum, oils and lubricants. Includes receipt, storage, and issue of bulk liquid fuel and lubricating oil, including document processing incident thereto, transferring and rotating bulk liquid fuel and lubricating oil in storage, conducting inventories, operating fuel testing laboratories, and quality surveillance.

NTA 6.3 Repair/maintain equipment

To preserve, repair, and ensure continued operation and effectiveness of units (ships, weapons systems, and their equipment). It includes the policy and organization related to the maintenance of equipment (afloat and ashore); development of

maintenance strategies; standards of performance for both preventive and corrective maintenance; technical engineering support; provision of repair parts and end items; and battle damage repair. This task includes facilities support for maintenance shops (intermediate and depot level).

NTA 6.3.1 Schedule/coordinate task force repair assets

To schedule and coordinate the repair and maintenance assets of naval forces.

NTA 6.3.2 Repair, maintain, and modify equipment

To repair, maintain, and modify naval forces; to ensure continued support to forces operating ashore during the repair process; and to ensure coordination of the internal task force repair, maintenance, and modification assets. This function includes the provision of repair parts and end items at the right place and right time and all the actions taken before, during, and after battle to keep equipment operational. It also includes employment of depot level maintenance, dry-docking facilities, fixed cranes, ship repair shops, and fitting out/ship repair piers. It includes deployable repair capabilities.

NTA 6.3.2.1 Perform preventive maintenance

To conduct maintenance checks and services to quickly identify potential problems. Preventive maintenance includes quick turnaround repairs by component replacement, minor repairs, performance of scheduled services, and calibration.

NTA 6.3.2.2 Diagnose and repair

To monitor equipment and material performance through the use of on-board sensors, diagnostic equipment, and visual inspections in order to identify impending and/or actual malfunctions. This task includes trend analysis and efforts taken to restore an item to serviceable condition through correction of a specific failure or unserviceable condition.

NTA 6.3.2.3 Perform quality assurance (QA)

To ensure repairs are performed in accordance with directives and that the repaired equipment is safe for operation. This task provides qualified inspectors and data analysts to support the maintenance effort.

NTA 6.3.2.4 Perform fleet modernization

To upgrade existing systems or add new equipment, subsystems, or other components to improve the level of performance, reliability, or safety. This includes ship alterations (SHIPALTs), ordnance alterations (ORDALTs), engineering changes, and other changes, improvements, or alterations.

NTA 6.3.2.5 Provide battle damage repair to ships at sea

To provide off-ship firefighting, underwater and on board damage assessment, structural analysis, and repairs. This task also includes emergency towing for damaged ships and vessels in the combat zone.

NTA 6.3.3 Provide repair parts

To provide any part, subassembly, assembly, or component required for installation in the preventive or corrective maintenance of an end item, subassembly, or

component. Includes repair parts management (handling, stocking level, storage, and inventory control).

NTA 6.3.3.1 Substitute

To provide suitable replacement parts from the logistics supply system in place of those routinely provided but currently not available. It includes the removal of serviceable parts, components, and assemblies from unserviceable or not economically repairable equipment (materiel authorized for disposal). It also includes the immediate reuse of these parts in restoring a like item of equipment to a combat-operable or serviceable condition.

NTA 6.3.3.2 Exchange and return

To issue serviceable materiel in exchange for unserviceable materiel on an item-for-item basis. It also includes the turnaround of equipment to the battle or supply system.

NTA 6.4 Provide personnel and personnel support

To provide support to units and individual Service members, as well as providing units with trained, healthy, fit personnel. This task includes civilian and contract personnel. This task includes planning and management of civilian and military personnel authorizations billet structure and related activities, civilian personnel management, injury compensation and employee/labor relations services. Services include correspondence management, mail management, information management, admin data calls, directives management, messages, telephone directories, official ceremonies, travel arrangements and publications management.

NTA 6.4.1 Distribute support and personnel

To provide support and replacements to military units.

NTA 6.4.1.1 Provide personnel readiness management

To distribute personnel to subordinate commands based on documented manpower requirements or authorizations to maximize mission preparedness. To provide for reception, staging, onward movement, and integration (RSOI) of military and civilian personnel. This includes replacements and return-to-duty personnel.

NTA 6.4.1.2 Provide personnel accounting and strength reporting

To record by-name data on personnel when they arrive in and depart from units, when their duty status changes, and when their grade changes.

NTA 6.4.1.3 Provide replacement personnel management

To provide replacement management for the physical reception, accounting, processing, support, and delivery of military (replacements, return-to-duty, transient) and civilian personnel.

NTA 6.4.1.4 Perform casualty operations and mortuary affairs management

To record, report, verify, and process casualty information and provide for the necessary care and disposition of deceased personnel and their personal property.

NTA 6.4.1.5 Execute casualty assistance calls program

To make personal notification of a casualty, provide circumstances of an incident, and keep the next of kin (NOK) informed of search efforts on those members reported in a missing status. To inquire of the needs of the family and extend assistance. To perform administrative tasks in support of a casualty including contacting the appropriate organizations, assist in arrangement of funeral or memorial services, and offer assistance. Also includes assisting in transportation requirements, dependent escort, and monitoring shipment progress of household goods and personal effects.

NTA 6.4.2 Perform fleet/field services

To perform logistic service tasks for units in the theater, to include clothing exchange and shower/bath, mail, laundry, food, and sanitary services.

NTA 6.4.2.1 Provide billeting, berthing, and related services

To provide short-term housing for military, and associated civilian support personnel. Includes billeting/berthing/ housing management and related services.

NTA 6.4.2.2 Provide food services

To furnish meals for personnel.

NTA 6.4.2.3 Provide exchange and/ or commissary services

To provide goods and services at a savings to military personnel and their families. Ships' stores provide personal necessities as well as laundry, dry cleaning, and barber services.

NTA 6.4.2.4 Provide billeting to noncombatant evacuees

To use available military resources (including afloat and ashore) to provide accommodations, food and emergency supplies to Government civilian employees, and private citizens (Estonian and third nation) who have been evacuated from the area of operations.

NTA 6.4.3 Perform personnel administrative service support

To support forces with personnel administration, financial, and resource management services; religious ministry support activities; and public affairs and legal services.

NTA 6.4.3.1 Provide career and other personnel and administrative services

To attract and retain the numbers of quality personnel needed to meet manpower requirements. To maintain an effective fighting force by recognizing personnel achievements and promoting qualified personnel.

LTA 6.4.3.2 conduct postal operations

NTA 6.4.3.3 Provide morale, welfare, and recreation services

To provide personnel with recreational and fitness activities and goods and services.

NTA 6.4.3.4 Provide band support

To provide music to enhance unit cohesion and the morale of naval personnel; to support civil-military operations, multinational operations, recruiting operations, and national and International community relations operations; and to support civil affairs and psychological operations.

NTA 6.4.4 Perform financial services

To perform financial services. These services include pay disbursement, accounting, travel pay, and financial technical advice and guidance.

NTA 6.4.5 Provide religious, spiritual, moral, and morale support

To advise the commander on matters of religion, moral, and morale concerns. To provide religious support and provide religious program personnel both ashore and afloat. To evaluate and assist command religious programs under the commander's authority.

NTA 6.4.6 Provide fleet and family support for deployment, crisis response and career support and retention

To provide Fleet and Family Support services that directly support deployment and mission readiness by preparing service and family members to anticipate, understand and cope with the demands associated with the Navy lifestyle and operating tempo. Also includes crisis response activities, such as clinical counseling, casualty/disaster response, prevention education, critical incident intervention and mobilization/ repatriation. This task includes services integral to increasing service member retention and building family support for active duty retention.

NTA 6.5 Provide transport services

To distribute logistic support in the form of material, support services, and personnel to military units and others by employing transportation services. To move materiel or personnel by towing, selfpropulsion, or carrier via any means, such as railways, highways, waterways, pipelines, oceans, Logistics over-the-shore (LOTS), Joint LOTS (JLOTS), and airways. This task includes technical operations and moving and evacuating cargo, personnel, and equipment. At aerial and seaports of debarkation, responsibilities of transportation support include off-load, operational control of the ports and beaches, and management of the throughput.

NTA 6.5.1 Provide or contract for shipping

To provide government owned or contracted vessels for transportation services. Includes providing capabilities of shipping dry cargo (general break bulk or containerized), fluids of various nature and type, and refrigerated or frozen goods. To provide coverage in point-to-point ocean transport services (i.e., ocean transport tankers, dry cargo common user ocean transport ships). Task includes providing

ice-strengthened shipping, roll-on/roll-off (RO/RO) ships, and barges when required. Task also includes planning and provisioning for fast surge capacity for large volume of military equipment and the overall management and prioritization of lift.

LTA 6.5.2 Load/ offload, transport, and store material

NTA 6.5.3 Provide position reports for in transit visibility

To maintain timely and accurate status of cargo/passenger movement.

NTA 6.5.4 Transport personnel and cargo

To provide the means for and to transport personnel and/or cargo.

NTA 6.5.4.1 Transport personnel

To provide the means and to transport personnel.

NTA 6.5.4.2 Transport cargo

To provide the means for and to transport cargo.

NTA 6.5.5 Provide materials handling equipment (MHE) / weight handling equipment (WHE)

To provide specialized mechanical devices to assist in rapid handling (offloading and uploading to other means of transportation or storage) of supplies, materiel, and equipment. This task includes providing qualified personnel to operate MHE/WHE.

NTA 6.6 Supply the force

To receive, store, issue, and resupply materiel for military units and others. Includes contracting, receipt, storage, inventory control, and issuance of end items, repairable and consumable materiel, and management of retrograde both at sea and ashore.

NTA 6.6.1 Provide general supply support

To supply Class I (subsistence), Class II (clothing, individual equipment, tools) and Class IV (barrier and construction material).

NTA 6.6.2. Manage supplies

To provide all required supplies when and where the user needs them. To include requesting, procuring, receiving, storing, and issuing supplies.

NTA 6.6.2.1 Provide preparation, preservation, and packaging (PP&P) of supplies and equipment

To provide the means to safeguard supplies and equipment in transit and to facilitate their handling and storage.

NTA 6.6.3 Provide replenishment at sea (RAS)

To conduct underway replenishment in support of operating forces by providing refrigerated stores, dry provisions, repair/spare parts, general stores, fleet freight, mail, personnel, petroleum, oils, and lubricants (POL), ammunition, and other items to all classes of afloat units.

NTA 6.6.4 Provide in-port replenishment

To conduct replenishment in-port in support of operating forces by providing refrigerated stores, dry provisions, repair/spare parts, general stores, fleet freight, mail, personnel, POL, ammunition, and other items to all classes of afloat units.

NTA 6.6.5 Provide vertical replenishment

To conduct vertical replenishment in support of operating forces by providing refrigerated stores, dry provisions, spares, general stores, fleet freight, mail, personnel, ammunition, and other items with helicopters.

NTA 6.7 Perform civil military engineering support

To repair and construct facilities and lines of communication, and to provide water, utilities, and other related infrastructure.

LTA 6.7.1 Perform construction engineer services**LTA 6.7.1.1 Conduct engineer reconnaissance****LTA 6.7.1.2 Conduct horizontal construction****LTA 6.7.1.2.1 Conduct airfield damage repair****LTA 6.7.1.3 Conduct vertical construction.****LTA 6.7.1.4 Perform bridging****LTA 6.7.2 Provide or obtain engineer construction material****LTA 6.7.3 Perform rear area restoration****NTA 6.7.4 Conduct port operations**

To organize and supervise port operations to support build up of forces ashore. This will include port loading, port safety, ships' scheduling, establishing navigation aids/vessel traffic systems, and dredging for safe navigation.

NTA 6.7.5 Perform lines of communication (LOC) sustainment

To maintain land, water, and air routes that connect an operating military force with one or more bases of operations and along which supplies and reinforcements move. Task includes constructing/maintaining roads, highways, over-the-shore facilities, ports, railroad facilities, and repairing/expanding existing airfield facilities. Task also includes raising and removing grounded or sunken vessels and providing towing services for ships with propulsion system casualties or non self-propelled craft.

NTA 6.7.6 Supply electric power

To supply electric power generation and distribution to military units through fixed or mobile generation, and/or a tactical distribution grid system.

LTA 6.7.7 Provide water**LTA 6.7.8 Provide humanitarian support****NTA 6.7.9 Provide environmental disaster relief support**

To provide support for environmental disaster relief, to include identification and location of hazardous environment, securing potential environmental hazards. Environmental hazards may include oil, hazardous materials, biological, or radiological substances. Task includes the transport and deployment of clean-up materials, hazard control/clean-up of hazardous releases, decontamination, and worker health safety. It also includes providing messing, berthing, and services for other agency workers, and providing command and control facilities. In addition, the task covers the management of environmental hazards and, if required,

the transport and evacuation of personnel. This task prevents or minimizes enemy environmental exploitation.

NTA 6.7.10 Provide environmental remediation (hazardous waste clean-up)

To provide environmental engineering and remediation (hazardous waste clean-up) for in-theater real estate used by Estonian forces.

LTA 6.8 Conduct civil affairs in area

LTA 6.8.1 Support peace operations

LTA 6.8.2 Provide staff support

NTA 6.8.3 Provide interagency coordination

To coordinate civil affairs, security, and emergency management with local governments and Other Government Departments (OGDs) and to facilitate information sharing and cooperation. This collaborative relationship supports the National Response Plan (NRP) and the National Incident Management Plan (NIMP).

NTA 6.8.4 Coordinate with nongovernmental organizations

To coordinate civil affairs with appropriate NGOs, including private voluntary organizations (PVOs).

NTA 6.8.5 Administer host nation support agreements

To support the administration of host nation support agreements, including Status of Forces Agreements (SOFA), treaties and alliances.

NTA 6.9 Train personnel

To prepare Sailors, civilians, and individual units to fight, operate, and win at the tactical level of war.

NTA 6.9.1 Conduct mission area training

To provide training in command and control, weapons employment, mobility (navigation, seamanship, damage control, engineering, and flight operations), and warfare specialty through adequate preparation, effective presentation, and practice to individual watch stations, watch teams, details, parties, and training teams.

NTA 6.9.2 Assess training

To conduct the evaluation of the performance of individual watch stations and personnel, watch teams, details, parties, and the effectiveness of training teams measured against specified tactical and training standards. This task, conducted by the combatant commanders, shipboard training teams, and afloat training organizations, includes after-action reviews, type commander directed readiness reviews, and organizational assessments. It provides feedback for altering policy and identifying training trends.

NTA 6.9.3 Develop training plans and programs

To prepare unit and individual training plans and programs including developing unit METL, scheduling training, and providing for assessment of training performance and effectiveness. To analyze applicable tasks in plans and external directives and select for training those tasks which are essential to accomplish the

unit's missions in wartime and military operations short of war. To select tasks and to establish supporting standards and conditions for each task in the METL for collective, individual, and leader training

NTA 6.9.4 Provide/ execute training for units and individuals

To provide adequate preparation, effective presentation, practice and rehearsal, thorough evaluation, and certification of the execution of unit (collective) and individual tasks.

NTA 6.9.5 Provide training services

To provide units and resources to support training. Research Development, Test and Evaluation (RDT&E), and Tactical Development and Evaluation (TAC D&E) tests and trials.

NTA 6.10 Perform resource management

To perform resource management of personnel, equipment, and funds. This includes services such as planning, programming, budgeting, and execution support; budget analysis; and force budget, financial, and management support for commanders. Additional activities include those such as contracting and monitoring contract performance, real property repair and maintenance, equipment systems acquisition, recruiting, providing and accounting for all classes of supply, total asset visibility and budgeting. For emergency management, resource management includes establishing systems for describing, inventorying, requesting and tracking resources; activating these systems; dispatching resources; and deactivating or recalling resources.

NTA 6.10.1 Provide for real estate management

To coordinate the use, lease or purchase of real estate in support of naval forces and other agencies afloat and ashore.

NTA 6.10.2 Manage contracts and contract personnel

To ensure contracts provide for mission requirements. This task requires inclusion of support contractors in sustainment planning. It also includes monitoring contract performance. This task includes properly adjusting required deliverables in light of requirements and allowable scope of effort.

NTA 6.10.3 Evaluate programs and personnel

To detect and prevent fraud, waste, and mismanagement within the organization. This task includes the necessary investigations, external/internal oversight and audit liaison.

NTA 6.10.4 Perform program management

To perform program management to define, develop, deliver, and launch products, solutions, systems and applications across the range of military operations. This task includes requirements development, project planning, project monitoring and control, risk management, and supplier agreement management. Program management also entails schedule development, cost control, quality control, and reach back to engage Naval enterprise resources beyond organic capabilities.

NTA 6.10.5 Manage business functions

To manage business functions, including planning, management and performance of business process improvements and strategic sourcing.

NTA 6.10.6 Assess organizational performance and implement improvements

To assess the capabilities of the Enterprise or Claimancy (people and materiel) to meet projected requirements, while taking into account opportunities for technological advancement, cost savings, procedural and technical efficiencies, and changes in Navy policy or doctrine. This task includes the identification of resource requirements based on mission area assessments.

NTA 6.11 Provide operational legal advice

To deliver legal services by providing legal advice and assistance on all operational matters concerning military, domestic, foreign, and international law; and rules of engagement.

NTA 6.11.1 Provide command legal service support

To provide advice and assistance in the functional areas of the law, including administrative, contract, international, and operational law, as well as claims and legal assistance.

NTA 6.11.2 Interpret administrative/contract law

To review facts; interpret applicable statutes, laws, and directives; and provide legal advice tailored to the command mission on administrative law and contract law matters.

NTA 6.11.3 Process claims

To investigate and adjudicate all claims against the Republic of Estonia arising under domestic laws and reciprocal international agreements. To assert affirmative claims on behalf of Estonia.

NTA 6.11.4 Provide legal assistance

To execute all legal assistance matters, including those associated with preparation for service outside Republic of Estonia. To implement the commander's preventive law program and establish a system for the delivery of legal assistance.

NTA 6.11.5 Interpret international/ operational law

To provide timely and accurate advice to commanders in an international environment. To provide legal support for operational law activities, especially law of war and civil affairs legal issues. To provide advice regarding existing rules of engagement and recommended changes.

NTA 6.11.6 Conduct investigations

To conduct informal or formal investigations for a commander as a result of legal proceedings or in anticipation of such possible proceedings. Coordinate, as required, with other service, national, or allied entities.

NTA 6.12 Provide health services

To preserve, promote, improve, conserve, and restore the mental and physical well being of the force. This task includes providing emergency and routine health care to all personnel; advising commanders on the state of health, sanitation and medical readiness of deploying forces on a continual basis; maintaining health and dental records; keeping a current mass casualty plan; training personnel in basic and advanced first aid; maintaining medical intelligence information files; implementing preventive medicine measures; and ensuring combat readiness of health care personnel assigned to various wartime platforms through continuous training. This task includes facilities support for hospitals, medical laboratories, medical and dental clinics, emergency vehicle garages, ophthalmic support buildings and rehabilitation centers.

NTA 6.12.1 Perform triage

To classify incoming casualties by level of treatment required.

NTA 6.12.2 Provide ambulatory health care

To provide routine, acute, and emergent health services to individuals.

LTA 6.12.3 Provide surgical and inpatient care**NTA 6.12.4 Provide dental care**

To provide routine, acute, and emergent dental services and care to individuals and provide advice and assistance to commanders as required.

NTA 6.12.5 Provide patient movement

To provide capabilities for medical regulating, patient evacuation and appropriate En Route Care from the point of injury/illness throughout the patient care system.

NTA 6.12.6 Provide industrial and environmental health services

To implement and monitor occupational and environmental hazard abatement measures. Task includes hazardous material (HAZMAT) management, storage, and disposal.

NTA 6.12.7 Maintain records

To maintain health and dental records, and other documentation relating to the provision of health care.

NTA 6.12.8 Obtain and analyze medical information

To review, catalog, and report information obtained in the course of current operations to include communicable diseases, epidemiological data, chemical and biological agents, and other useful information.

NTA 6.12.9 Train medical and nonmedical personnel

To provide training in first aid, preventive medicine, and in advanced skills to support medical response to mass causality situations and operation specific threats.

NTA 6.12.10 Provide medical staff support

To advise the commander on matters relating to the state of health, sanitation, and medical readiness.

LTA 6.12.11 Perform level II/III medical support

NTA 6.12.12 Provide emergency medical services

To provide core functions to include driving and operating ambulances, assessing situation, triaging casualties, providing in-field treatment, and transporting casualties to competent medical facilities.

NTA 6.13 Conduct recovery and salvage

To obtain damaged, discarded, condemned, or abandoned allied or enemy materiel both ashore and at sea. Includes monitoring and management of recovered material from initial identification to ultimate disposal, disposition, or repair.

NTA 6.13.1 Conduct debeaching and towing of stranded and/or damaged vessels

To free stranded vessels and/or tow vessels with propulsion system casualties.

NTA 6.13.2 Conduct debeaching, harbor clearance, and recovery

To clear beaches, piers, and channels of sunken and grounded vessels.

NTA 6.13.3 Perform underwater object recovery

To locate and recover items of intelligence value or otherwise useful to the operational commander.

NTA 6.13.4 Perform emergency towing

To tow combatant, logistics force, and other vessels with propulsion system casualties using tugs or other ships.

NTA 6.13.5 Conduct salvage of oil and fuels cargo

To offload liquid petroleum products from sunken or grounded ships or barges using lighters, specialized pumps, underwater and surface hot tap tank penetration devices, barges, bladders, and other equipment.

NTA 6.14 Provide support services to operations and maintenance

To provide services, units, and facilities to support research development, test, and evaluation

(RDT&E), tactical development and evaluation (TAC D&E), and operations and maintenance tests and trials.

NTA 6.14.1 Conduct diving operations

To conduct diving operations including the supervision and training of personnel and maintenance and operation of diving equipment and systems.

NTA 6.15 Provide fleet/ base support

To provide Shore Installation Management support and services to the Fleet.

NTA 6.15.1 Maintain installation facilities

To maintain the facilities necessary to operate a Naval installation. This task includes sustainment, restoration, and modernization of facilities, maintenance of harbors, communications and IT infrastructures, habitability services, and upkeep of grounds.

NTA 6.15.1.1 Provide facility management and facility investment

To provide facility sustainment, restoration, and modernization and facilities planning, engineering and management activities for all real estate assets to ensure the facility infrastructure supports the mission of the war fighter. Also includes facility management support identified with NATO/Host Nation Liaison for construction projects and facilities agreements.

NTA 6.15.1.2 Provide facility services

To provide building services and other miscellaneous services for the installation. The services include pest control services, janitorial services, refuse collection and recycling, grounds maintenance, street sweeping and snow removal.

NTA 6.15.1.3 Provide base infrastructure

To provide facilities to transport people and cargo. This task includes roads, parking lots, helicopter pads and lighting and street lighting.

NTA 6.15.1.4 Dredge port channels

To provide dredging so that operating channels, maneuvering areas, anchorages and moving basins for ships and other watercraft are open and maintained.

NTA 6.15.1.5 Provide base communications

To provide base-level administrative telephone services to Navy. Task includes operation, maintenance and management of switches and on-base telephone cable plants. Also includes operation of centrally managed systems such as intercoms, walkie-talkies and other communication devices.

NTA 6.15.1.6 Provide information technology services

To provide installation-wide information services, including information technology support and management of the systems.

NTA 6.15.2 Provide port facilities, operations and maintenance

To provide Shore Installation Management support to Navy forces afloat to conduct port operations.

NTA 6.15.2.1 Provide at-berth support

To provide logistics support to ships within the harbor or at approved anchorages.

NTA 6.15.2.2 Provide harbor master services

To provide harbor master services to manage the movement of ships and schedule the delivery of services to ships. This task also includes administration, management, and training for all Port Operations functions and Senior Officer Present Afloat (SOPA) administrative support.

NTA 6.15.2.3 Provide piloting services

To provide piloting services for ship when entering or leaving the harbor or when operating in restricted waters.

NTA 6.15.2.4 Provide magnetic silencing

To provide support for the operation and maintenance of the port magnetic silencing operation, to include Electromagnetic Roll (EMR), ranging, deperming, calibration, and technical assistance support.

NTA 6.15.3 Provide operations support

To provide operating and operations support to naval forces afloat and ashore. This task includes providing facilities and equipment necessary to execute meteorological and oceanographic missions and communications infrastructure.

NTA 7 Hukukindlus ja väekaitse (survival and force protection)

To minimize the effects of any adversary, to include CBRN, weapons and devices and toxic industrial materials, whilst ensuring freedom of action and force effectiveness.

NTA 7.1 Enhance survivability

To protect personnel, equipment, ships, supplies, areas, and installations from enemy and friendly operations and systems and natural occurrences.

NTA 7.1.1 Protect against combat area hazards

To protect friendly forces in the battlespace by reducing or avoiding the effects of enemy weapons systems and sensors and friendly mutual interference or fratricide. This task includes providing safety to personnel, units, and equipment during operations and training (e.g., through positive identification).

NTA 7.1.1.1 Protect individuals and systems

To use protective positions, measures, or equipment to reduce the effects of enemy and friendly weapon systems and to enhance force effectiveness. This activity physically protects a military unit, area, activity, or installation against acts designed to impair its effectiveness and to retain the unit's capability to perform its missions and tasks. It includes employing local security, observation posts, and protective positioning of equipment. While moving, forces employ a variety of movement techniques designed to enhance protection (e.g., the use by maritime forces of convoys, circuitous routing, dispersal and defensive formations, and zigzag plans). The task includes providing for passive defense in a chemical/biological/radiological/nuclear (CBRN) environment.

NTA 7.1.1.2 Remove hazards

To eliminate the presence of hazards to equipment and personnel. This task includes hazardous material removal, decontamination, and explosive ordnance disposal.

NTA 7.1.1.2.1 Conduct explosive ordnance disposal

To detect, locate, access, identify, and dispose of domestic or foreign conventional ordnance, underwater ordnance, and improvised explosive devices (IED) that present a threat to military operations and military and civilian facilities, materiel, and personnel, regardless of

location. This task includes render safe and recovery of conventional or underwater ordnance, and improvised explosive (IED) devices as appropriate. This task also includes the detection, evaluation, decontamination, recovering, rendering safe, and/or disposing of nuclear, chemical, and biological agents or munitions as appropriate.

NTA 7.1.1.3 Positively identify friendly forces

To provide the means, procedures, and equipment to positively identify friendly forces and distinguish them from unknown, neutral, or enemy forces. This task includes positively distinguishing friendly from enemy forces through various methods that may include procedural, visual, electronic, and acoustic, in addition to providing information to the force commander to aid in the identification of unknown contacts.

NTA 7.1.2 Conduct perception management

To convey and/or deny selected information and indicators to foreign audiences to influence their emotions, motives, and objective reasoning. To convey and/or deny selected information and indicators to intelligence systems and leaders at all levels to influence official estimates, ultimately resulting in foreign behaviors and official actions favorable to the originator's objectives. In various ways, perception management combines truth projection, operations security, cover and deception, and psychological operations.

NTA 7.1.2.1 Employ operations security

To deny adversaries information about friendly capabilities and intentions by identifying, controlling, and protecting indicators associated with planning and conducting naval operations. OPSEC process consists of five distinct actions: identification of critical information, analysis of threat, analysis of vulnerability, assessment of risk and application of appropriate OPSEC measures.

NTA 7.1.2.1.1 Employ electronic security

To deny unauthorized persons information of value that might be derived from their interception and study of non-communications electromagnetic radiations, e.g., radar.

NTA 7.1.2.1.2 Employ concealment techniques

To protect friendly forces and personnel from observation and surveillance. This task includes the use of maneuver, deceptive lighting, certain emissions control postures, camouflage, physical evidence controls, smoke, and other obscurants.

NTA 7.1.2.1.3 Employ communication security

To deny unauthorized persons information derived from telecommunications of the Estonian Government related to national security and to ensure the authenticity of such communications. Such protection results from the application of security measures (including crypto security, transmission security, emissions security,

password management and file protection) to telecommunications systems and automated information systems, which generate, handle, process, store, or use classified or sensitive government or government-derived information, the loss of which could adversely affect the national security interest. It also includes the application of physical security measures to communications security (COMSEC) information or materials.

NTA 7.1.2.2 Conduct deception in support of tactical operations

To mask the real objectives of tactical operations and delay effective enemy reaction. This is done by misleading the enemy about friendly intentions, capabilities, objectives, and the locations of vulnerable units and facilities. This task includes manipulating, distorting, or falsifying evidence available to the enemy to enhance security of real plans, operations, or activities. It includes countertargeting and physical and electronic (imitative, simulative, and manipulative) deception.

NTA 7.1.3 Conduct counterdeception

To negate, neutralize, diminish the effects of (or gain advantage from) a foreign deception operation. (Counterdeception does not include the intelligence function of identifying foreign deception operation.)

LTA 7.1.4 Conduct counterpropaganda operations

NTA 7.1.5 Maintain counterreconnaissance

To protect a military unit, area, activity, or an installation against hostile observation acts.

NTA 7.1.6 Protect the environment

To protect the environment through awareness, compliance, prevention, mitigation and elimination of threats to the natural environment.

NTA 7.1.6.1 Support environmental compliance

To support compliance with environmental regulations. This task supports all activities required to achieve compliance with international conventions, environmental laws, regulations, Executive Orders and MOD environmental policy. This task does not include meeting requirements for conservation or pollution prevention.

NTA 7.1.6.2 Conserve cultural and natural resources

To support the conservation, protection and enhancement of cultural and natural resources of installations and surrounding areas. Includes activities to achieve compliance with international conventions, laws and regulations, Executive Orders and MOD environmental policy as applicable.

NTA 7.1.6.3 Prevent environmental pollution

To prevent environmental pollution by source reduction (pollutant elimination and/or reduction) or pollutant minimization. This task includes activities to achieve compliance with international conventions, laws and regulations, Executive Orders and MOD environmental policy as applicable.

NTA 7.2 Rescue and recover

To rescue and recover military and civilian personnel, equipment and systems.

NTA 7.2.1 Evacuate noncombatants from area

To use available military and civilian resources (including host-nation resources) to evacuate Estonian dependents, Estonian Government civilian employees, and private citizens (Estonian and third nation) from the area of operations. This task includes providing temporary security augmentation to Estonian Government and Estonian privately owned facilities ashore.

NTA 7.2.2 Conduct personnel recovery

To execute Personnel Recovery (PR) operations using component, joint, multi-national, and multi-agency Personnel Recovery capabilities to report, locate, support, recover, and debrief and reintegrate Estonian military, MOD civilians, contractors, and other designated personnel. At the tactical level, PR includes Search and Rescue (SAR), Combat Search and Rescue (CSAR), and Survival, Escape, Resistance, and Evasion (SERE).

NTA 7.2.2.1 Perform search and rescue (SAR)

To employ aircraft, surface ships, specialized rescue teams, and equipment for search and rescue (SAR) of personnel in distress on land or at sea.

NTA 7.3 Provide security for operational forces and means

To enhance freedom of action by identifying and reducing friendly vulnerability to hostile acts, influence, or surprise. This includes measures to protect from surprise, observation, detection, interference, espionage, terrorism, and sabotage. This task includes actions for protecting and securing the operational formations, and protecting and securing critical installations, facilities, and systems. It also includes protection of harbors, ports, and installations against acts, which may undermine the effectiveness of friendly forces.

NTA 7.3.1 Protect and secure area of operations

To protect the routes, land, water, and air, which connect an operating military force with a base of operations and along which supplies and military forces move.

NTA 7.3.1.1 Protect/secure installations, facilities, and personnel

To protect installations, facilities and personnel.

NTA 7.3.1.2 Provide harbor defense and port security

To provide naval forces for the protection of vessels and port/waterfront facilities. This task includes protecting friendly forces within a designated geographic area; harbors, approaches, or anchorages against external threats, sabotage, subversive acts, accidents, theft, negligence, civil disturbance, and disasters.

NTA 7.3.1.3 Protect lines of communication

To protect the land, water, and air routes which connect an operating military force with a base of operations and along which supplies and military forces move.

NTA 7.3.1.4 Establish and enforce protection perimeter

To establish a force protection perimeter to include assessment zone, warning zone, threat zone, and the minimum standoff zone. Task includes enforcing perimeter boundaries and conducting access control to prevent unauthorized entry and counter the introduction of unauthorized personnel, hazardous materials, contraband and/or prohibited items from entering an installation or restricted area.

NTA 7.3.1.5 Conduct surveillance detection operations

To identify, locate, and help counter the enemy's intelligence, espionage, sabotage, subversion, and terrorist-related activities, capabilities, and intentions in order to deny the enemy the opportunity to take actions against friendly forces.

NTA 7.3.1.5.1 Evaluate base security plans

To conduct Force Protection, Antiterrorism Measures, surveillance detection, assessments (criticality, vulnerability, and risk), and exercises to determine base security readiness.

LTA 7.3.2 Conduct military law enforcement support**LTA 7.3.2.1 Manage enemy prisoners of war****NTA 7.3.2.2 Maintain law and order**

To enforce laws and regulations and maintain the discipline of units and personnel, and provide first response. This task includes performing counterdrug activities, combating terrorism, and coordinating with civil/law enforcement authorities. This task also includes law enforcement investigation.

LTA 7.3.2.2.1 Assure traffic safety and security of routes**NTA 7.3.2.2.2 Review and apply use of force rules**

To review and understand the basis for the Standing Rules of Engagement and Standing Rules for Use of Force and apply the Use of Force Continuum, including the use of deadly force.

NTA 7.3.2.2.3 Restrict personnel

To provide administration, control and maintenance of restricted personnel and confinement facilities.

LTA 7.3.2.3 Manage refugees and refugee camps**NTA 7.3.2.4 Detain personnel.**

To provide for the temporary detention and/or security for movement of enemy Prisoners of War (EPW), Civilian Internees (CI), Retained Personnel (RP), Enemy Combatants (EC), or designated Estonian Military Personnel.

NTA 7.3.3 Combat terrorism

To perform defensive and offensive measures to reduce vulnerability of individuals and property to terrorist acts; to prevent, deter, and respond to terrorism.

NTA 7.4 Perform consequence management

To employ all consequence management techniques available to restore combat capabilities to units and bases damaged by enemy attack or natural occurrences.

NTA 7.4.1 Provide disaster relief

To deliver disaster relief, including personnel and supplies, and provide a mobile, flexible, rapidly responsive medical capability for acute medical and surgical care.

NTA 7.4.2 Coordinate damage control operations

To perform all necessary actions required responding to and fight all shipboard and base fires. Task includes performing all necessary actions required to respond to a casualty, provide casualty control, and make all necessary repairs to minimize and prevent further damage and maintain material conditions of readiness.

NTA 7.4.3 Provide emergency assistance

To perform all necessary actions required assisting another unit in responding to an enemy attack or natural occurrence.

NTA 7.4.4 Provide emergency management

To protect and sustain Navy forces and mission capabilities, and to assist civil authorities in preparedness, response mitigation, and recovery for disasters and emergencies that threaten Navy forces or civilian communities.

LTA 7.4.5 Provide fire and emergency services programs**NTA 7.4.6 Provide incident command**

To take action(s) to prepare for, prevent, respond to, or recover from any event impacting lives or property. The task can be associated with an attack, natural, or manmade situations involving disasters or other catastrophic occurrences. This task includes pre-event preparedness, during incident and post-incident activities, which protect public health and safety, protect the environment, restore essential operations and services, and provide emergency relief to governments, businesses, and individuals affected by the incident. The task may include defense support to civil authorities through automatic/mutual aid agreements between military installations and local communities.

NTA 7.4.7 Provide structural firefighting services

To provide services to include, driving/operating apparatus, ventilating structure, perform search and rescue in an immediately dangerous to life or health (IDLH) atmosphere/area, extinguishing fires, protecting exposures, performing salvage and overhaul.

NTA 7.4.8 Provide HazMat/CBRNE response and incident management

To provide core services to include establishing hot, warm and cold zones, conducting rescue operations in an immediately dangerous to life or health (IDLH) atmosphere/area, perform atmospheric monitoring, detection and environmental sampling to determine contaminant and level of contamination, individual protective equipment and decontamination requirements; extract and decontaminate casualties and first responders, preserve evidence, support investigation, mitigate contamination under conditions as specified.

NTA 7.5 Provide for operational safety of personnel and equipment

To eliminate accidents, deaths, and occupational illnesses by applying risk management strategies.

NTA 7.5.1 Provide safety and occupational health (SOH) programs

To direct, establish, develop and integrate SOH policy, strategies, protocols, standards, and programs mandated by Estonian Law and regulations to ensure SOH force readiness at the installation. This task provides technical consultation, program management, inspections/evaluations, mishaps and near misses investigations, education and training, and awareness programs.

Lisa H**Veeteede Ameti tüüp-platvormid*****MEREPLATVORMID*****Laevad****VA1 Avamere jäämurdja**

- 2 tk
- jäämurdmise valmiduses 20.12 kuni 20.04
- L/B/D: 110/24/8/
- GT 2500
- veeväljasurve 3000 t
- peamasin 19 000 kW
- kiirus max 12 sõlme
- kuni sea state 10
- jääklass PC 4 (*polar code*)
- autonoomia 30 ööpäeva
- töötamine sügavustel alate 10 m
- võimeline murdma 1,5 m paksust silejääd kiirusega kuni 4 sõlme
- jääpukseerimise seade
- jääkanali laius 24 m
- pukseerimisvõime

VA2 Avamere jäämurdja

- 2 tk (navigatsioonimärgistuse paigaldamine ja hooldus aastaringselt 1 tk)
- jäämurdmise valmidus vastavalt jääolukorrale
- L/B/D: 60/12/4
- GT 900
- veeväljasurve 900 t
- peamasin 3 tk a' 1717 kW
- kiirus max 12 sõlme
- kuni *sea state* 6
- jääklass 1A Super
- autonoomia 4 ööpäeva
- töötamine sügavustel alates 5 m
- võimeline murdma 0,6 m paksust silejääd kiirusega kuni 6,0 sõlme
- jääpukseerimise seade
- jääkanali laius 12 m
- pukseerimisvõime
- kraana 20 t
- tekipind 80 m²
- poipaigaldussüsteem

VA3 Avamere hüdrograafialaev

- 1 tk
- jääklass puudub, valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 26/13/3
- GT 235
- veeväljasurve 130 t
- peamasin 2 tk a' 809 kW
- kiirus max 20 sõlme
- kuni sea *state* 8
- autonoomia 1 ööpäev
- mitmekiireline kajalood (MBES) /HÜD1
- külgvaatlussonar (SSS) /HÜD2
- madalsageduskajalood (LFE) /HÜD3
- satelliitnavigatsioonisüsteem (GNSS) /HÜD4
- kõikumise mõõtja (MRU) /HÜD5
- helikiiruse mõõtja (SVP) /HÜD6
- allveerobot (ROV) /HÜD7
- SATCOM/ HÜD11
- töötama lainekõrgusega kuni 3 m
- töösügavus 7–300 m

VA7 Avamere poilaev (suur)

- 1 tk
- NTM 2 h
- L/B/D: 31/8/2,3
- GT 215
- veeväljasurve 220 t
- peamasin 368 kW
- kiirus max 8 sõlme
- kuni *sea state* 5
- jääklass 1A kuni 30 cm
- autonoomia 5 ööpäeva
- lainekõrgus kuni 3 m
- kraana 10 t
- tekipind 80 m²
- jääklass 1 A
- töötama lainekõrgusega 2 m
- poipaigaldussüsteem

Väikejuvvahendid

VA4 Väike hüdrograafialaev (katamaraan)

- 1 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 18/7/1
- GT 57
- veeväljasurve 35 t
- peamasin 2 tk a' 368 kW
- kiirus max 12 sõlme
- kuni *sea state* 4
- jääklass puudub
- autonoomia 1 ööpäev
- mitmekiireline kajalood (MBES) /HÜD1
- satelliitnavigatsioonisüsteem (GNSS) /HÜD4
- kõikumise mõõtja (MRU) /HÜD5
- helikiiruse mõõtja (SVP) /HÜD6
- töötama lainekõrgusega kuni 1 m
- töösügavus 2–70 m

VA5 Sise- ja rannikumere hüdrograafiakaater (katamaraan)

- 1 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 8/3/0,5
- GT puudub
- veeväljasurve 3,5 t
- peamasin 2 tk a' 115 kW
- kiirus max 25 sõlme
- kuni *sea state* 4
- jääklass puudub
- autonoomia 0,5 ööpäeva
- mitmekiireline kajalood (MBES) /HÜD1
- satelliitnavigatsioonisüsteem (GNSS) /HÜD4
- kõikumise mõõtja (MRU) /HÜD5
- helikiiruse mõõtja (SVP) /HÜD6
- töötama lainekõrgusega 0,7 m
- töösügavus 1–20 m

VA8 Avamere poilaev (väike)

- 1 tk
- NTM 2 h jäävabal perioodil
- L/B/D: 20/7/1

- GT 72
- veeväljasurve 35 t
- peamasin 2 tk 308 kW
- kiirus max 15 sõlme
- kuni *sea state* 4
- jääklass puudub
- autonoomia 3 ööpäeva
- lainekõrgus kuni 0,8 m
- kraana 2 t
- tekipind 60 m²
- aparell
- poipaigaldussüsteem

VA11 Transpordikaater (katamaraan)

- 3 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 8/3/0,5
- GT puudub
- veeväljasurve 3 t
- peamasin 2 tk 52,2 kW
- kiirus max 20 sõlme
- kuni *sea state* 4
- jääklass puudub
- autonoomia 0,5 ööpäeva
- teisaldatav tõsteseade 0,7 t
- tekipind 15 m²
- aparell

VA12 Süvendaja (sadamad ja siseveed)

- 1 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 15/3,3/1
- GT - puudub
- veeväljasurve 20 t
- peamasin 500 kW
- kiirus max 3 sõlme
- kuni *sea state* 1
- jääklass puudub
- autonoomia 1 ööpäeva
- süvendusvõimalus sügavustel 1–6 m

SISEVETE PLATVORMID**VA6 Sisevete hüdrograafia- ja poilaev/kaater (katamaraan)**

- 1 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 20/7/1
- GT 72
- veeväljasurve 35 t
- peamasin 2 tk 308 kW
- kiirus max 15 sõlme
- kuni Sea State 4
- jääklass puudub
- autonoomia 3 ööpäeva
- mitmekiireline kajalood sisevetel (MBES) /HÜD8
- satelliitnavigatsioonisüsteem (GNSS) /HÜD4
- kõikumise mõõtja (MRU) /HÜD5
- helikiiruse mõõtja (SVP) /HÜD6
- töötama lainekõrgusega 0,8 m
- töösügavus 1–20 m
- kraana 2,5t
- tekipind 10 m²
- poipaigaldussüsteem

VA9 Sisevete poilaev (monohull)

- 2 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 15/4/0.5/
- GT 15
- veeväljasurve 12 t
- peamasin 2 tk 173 kW
- kiirus max 12 sõlme
- kuni sea state 4
- jääklass puudub
- autonoomia 1,5 ööpäeva
- töötama lainekõrgusega kuni 0,8 m
- kraana 1 t
- tekipind 60 m²
- aparell
- poipaigaldussüsteem

VA10 Sisevete pargas-poilaev

- 1 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 30/6/1
- GT 30
- veeväljasurve 80 t
- peamasin 2 tk 300 kW
- kiirus max 8 sõlme
- kuni sea state 3
- jääklass puudub
- autonoomia 4 ööpäeva
- lainekõrgus kuni 0,8 m
- kraana 5 t
- tekipind 100 m²
- poipaigaldussüsteem
- pinnase transpordi ja puiste võimekus

VA14 Laevakontrolli kaater (siseveed)

- 3 tk
- valmisolekus jäävabal perioodil
- L/B/D: 5/2/0.5
- GT puudub
- veeväljasurve 0,5 t
- peamasin 40 kW
- kiirus max 8 sõlme
- kuni sea state 3
- jääklass puudub
- autonoomia 0,5 ööpäeva
- pardumismeeskond min 2 inimest

Lisa L

Hollandi, Soome, Taani ja Norra riiklike merejulgelekuorganisatsioonide võrdlev analüüs

I. Sissejuhatus

Probleem

Eesti riigi tasandi mereliste ülesannete täitmiseks vajaliku organisatsiooni alternatiivsete lahenduste võimepõhise analüüsi kontekstis on sihipärane vaadata võrdlevalt ka teistes, Eestiga ligikaudu võrreldavates NATO-sse ja/või Euroopa Liitu kuuluvates riikides toimivaid institutsionaalseid lahendusi. Koostatud on võrdlev analüüs valitud välisriikide, Hollandi, Taani, Norra ja Soome tuvastatud mereliste ülesannete ja nende täitmiseks loodud organisatsioonide kohta.

Metoodika

Kõigi riikide puhul püütakse vastata samadele küsimustele:

- riigi täitevvõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh ülesannete prioriteetsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral;
- ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik;
- ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuuri-elementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral;
- ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid, nende kuuluvus;
- toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus;
- personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus;
- kulude katmine, sh ametkondadevaheline tegevuskulude tasaarveldus (*cost recovery*), investeringud erivarustusse, teiste ametkondade kaasaraäkimisõigus platvormi valikul.

Uuringus on kasutatud avalikke allikaid: peamiselt vastavate mereliste ametkondade kodulehtedel leiduvat informatsiooni ning andmepublikatsioone *IHS Janes Fighting Ships 2012–2013*, *World Naval Review*, *Military Periscope* ja *CIA Factbook*.

Pingutustest hoolimata ei õnnestunud kogu vajalikku infot avalikest allikatest leida, puudulikuks jäi eelkõige kulude katmist puudutav osa, sest sellist infot üldjuhul ei avalikustata.

II. Holland

Riigi täitevvõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh ülesannete prioriteetsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Hollandi rannajoone pikkus on 1913,8 km ja majandusvööndi pindala 50309 km².⁸⁸ Hollandile kuulub mitu eri staatusega meretagust territooriumi Kariibi merel (Curacao, St Maarten, Aruba, Bonaire, St Eustatius ja Saba), mille julgeoleku ta tagab.⁸⁹ Merendusel on Hollandi majanduses väga suur osa. Rotterdam on Euroopa suurim sadam ja Antwerpen kuulub samuti suurimate hulka. Holland on läbi aegade olnud arvestatava laevastikuga mereriik ja tugev panustaja NATO-sse. Hollandi laevad osalevad nii SNMG1-s kui SNMCMG1-s, samuti NATO operatsioonis *Ocean Shield* ja Euroopa Liidu operatsioonis *Atalanta* Adeni lahel ja Somaalia rannikul.⁹⁰ Pärast 2011. aastat kärpis Holland oluliselt kaitsekulutusi. Muuhulgas jäid tegemata mitmed planeeritud laevaostud.⁹¹

Tihedat kaitsealane koostöö toimub Belgia ja Luksemburgiga 1975. aastal sõlmitud Admiraal Beneluxi (ABNL) kokkuleppe alusel. Alates 1995. aastast on Hollandi ja Belgia mereväed osaliselt integreeritud. Tihedat koostööd tehakse eeskirjade, väljaõppe, hoolduse ja logistika vallas. Hollandi ja Belgia mereväel on ühine miinitõrjekool ning eesmärk on tulevikus koostööd süvendada.⁹²

Hollandi mereväe ülesanne on mereteede kaitse, võitlus piraatluse, narkokaubanduse, relvade salakaubaveo ja terrorismiga. Ülesannete täitmiseks võib merevägi viia läbi patrulle, pardumisoperatsioone ja blokaade. Merevägi teeb kahjutuks lõhkekehi merel ja sadamates, teostab merepäästeoperatsioone ja patrullib rannikuvetes. Maaväe ja humanitaaroperatsioonide toetuseks transpordib merevägi vägesid, sõidukeid, laskemoona, toitu ja vett, annab meditsiini- ja humanitaarabi, kogub luureinfot ja tagab tuletõrjet. Selleks otstarbeks on merevägi võimeline looma merebaasi (*sea base*). Merevägi abistab rannavalvet ning on sukeldumis- ja allveemeditsiini pädevuskeskus, kogub hüdrograafilist informatsiooni ja koostab merekaarte, toetab tsiviilvõime loodusõnnetuste korral ja kadunud inimeste otsingutel.⁹³

⁸⁸ CASR. <<http://www.casr.ca/id-senate-netherlands.htm>> (29.03.2015).

⁸⁹ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> (28.01.2015).

⁹⁰ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/topics/somalia>> (25.02.2015).

⁹¹ **World Naval Review** 2013. Seaforth Publishing 2012, p. 63.

⁹² **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html> 28.01.2015> **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units/admiralty-benelux>> (19.02.2015).

⁹³ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/tasks>> (05.02.2015).

Rannavalve (*Kustwacht*) vastutab Põhjamere, Ijsselmeeri, Waddenzee ning Lõuna-Hollandi ja Zeelandi jõgede heaperemeheliku kasutamise, mereohutuseks vajalike teenuste tagamise ja mereõiguse järgimise eest ning jõustab sellealaseid regulatsioone. Täpsemalt tegeleb rannavalve merepääste, olles selles valdkonnas peamine vastutaja ja koordineerija, mereohutuse tagamise, mereõnnetuste tagajärgede likvideerimise, demineerimise, korra tagamise, tollimise, keskkonna- ja kalakaitse ning piirikontrolliga.⁹⁴ Õiguskaitsega merel tegelevad veel veepolitsei, sõjaväepolitsei ja Rotterdami sadamapolitsei.⁹⁵ Samu ülesandeid Hollandi Antillide ja Aruba vetes täidab Kariibi piirkonna rannavalve (*Kustwacht voor het Koninkrijk der Nederlanden in het Caribisch Gebied*).⁹⁶

Merepäästes lööb kaasa merepäästeselts (*Moninklijke Nederlandse Redding Maatschappij*), mis koondab 1300 vabatahtlikku merepäästjat, haldab 45 merepäästejaama ja õpetab välja vetelpäästjaid.⁹⁷

Ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik

Mereväe ülesandeid kirjeldab Hollandi kaitsedoktriin ja selle lisaks olev mereoperatsioonide juhend (*Leidraad Maritiem Optreden*).⁹⁸

Rannavalve on raamorganisatsioon, mis koordineerib ministriumide asutuste tööd. Selle tegevust juhib nelik, mis koosneb infrastruktuuri ja keskkonnaministeeriumi Põhjamere osakonna ülemast (*directeur Noordzee van Infrastructuur en Milieu*), Põhjamere õiguskaitse komitee esimehest (*Voorzitter van de Permanente Contactgroep Handhaving Noordzee*), mereväe planeerimis- ja kontrolliosakonna ülemast (*Directeur Planning en Control van de Marine*) ja rannavalve ülemast (*Directeur Kustwacht*).⁹⁹ Rannavalve operatiivjuhtimise ja ülesannete täitmise eest vastutab merevägi.¹⁰⁰

Kariibi piirkonna rannavalve tegevuse põhisuunad pannakse paika Kariibi mere piirkonna riikide ja Hollandi valitsuse koostöös. See viiakse ellu Hollandi mereväe ja Kariibi piirkonna rannavalve vahenditega.¹⁰¹

⁹⁴ **Hollandi rannavalve koduleht.** <<https://www.kustwacht.nl>> (29.03.2015); **Manual of Maritime Operations** 2008. Royal Netherlands Navy, p. 93.

⁹⁵ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/marechaussee/contents/tasks-of-the-royal-netherlands-marechaussee>> (19.02.2015); **CASR.** <<http://www.casr.ca/id-senate-netherlands.htm>> (29.03.2015). **Info Eesti saatkonnalt Hollandis.**

⁹⁶ **Manual of Maritime Operations** 2008. Royal Netherlands Navy, p. 103.

⁹⁷ **Hollandi merepäästeseltsi koduleht.** <<http://www.knrm.nl/>> (09.03.2015).

⁹⁸ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/documents/publications/2013/11/20/defence-doctrine-en>> (19.02.2015).

⁹⁹ **Hollandi rannavalve koduleht.** <<https://www.kustwacht.nl/en/aboutus.html>> (29.03.2015)

¹⁰⁰ **Manual of Maritime Operations** 2008. Royal Netherlands Navy, p. 93.

¹⁰¹ *Ibid.*, p. 102.

Ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuurilelementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Hollandi ja Belgia ühislaevastikku juhib *Admiraal Benelux* (ABNL), kelleks on Hollandi mereväe ülem. Ühislaevastikul on ühine operatsioonistruktuur peakorteriga Den Helderis.¹⁰² Hollandi laevastiku (*Netherlands Maritime Force*, NLARFOR) ülesanne on juhtida laevade ja merejalaväe (*Korps Mariniers*) operatsioone ning väljaõpet.¹⁰³ Merejalavägi koosneb 2650 sõdurist. 1. merejalaväe pataljon on integreeritud Suurbritannia 3. Komandobrigaadi.¹⁰⁴ Hollandi Kariibi merejõudude ülem (*Commandement der Zeemach Caribish Gebied*, COMNLCARIB) juhib Hollandi mereväe üksusi Kariibi merel. Lisaks sellele on tema ülesanne võitlus narkokaubanduse, illegaalse kalapüügi ja keskkonnaalaste kuritegudega selles piirkonnas. Merevägi tagab Kariibi piirkonna rannavalve logistilise, rahalise ja personalialase toetuse. COMNLCARIB abistab tsiviilvõime otsingu- ja päästeoperatsioonides ning looduskatastroofide korral. Hüdrograafiateenistus (*Dienst der Hydrografie*) tegeleb hüdrograafiliste töödega, annab välja merekaarte ja teateid meremeestele (*Notices for Mariners*). Tuukrigrupp (*Defensie Duikgroep*) tegeleb tuukritööde ja veealuste lõhkekehade kahjutuks tegemisega. Allveemeditsiinikeskus (*Duikmedisch Centrum*) on Hollandi allveemeditsiini pädevuskeskus. Keskus teeb mereväetuukrite, allveelaevnike ja mõnikord ka tsiviil- ja päästeameti tuukrite tervisekontrolli, allveemeditsiini-alast väljaõpet ja teaduslikke uuringuid ning ravib tuukriõnnetusel viga saanud.¹⁰⁵

Alates 2007. aastast on rannavalve iseseisev organisatsioon kaitseministeeriumi alluvuses (enne seda oli rannavalve osa mereväest). Rannavalve ja Kariibi piirkonna rannavalve direktoraadid kuuluvad mereväestaabi (*Admiraliteit*) koosseisu.¹⁰⁶ Rannavalve tegutseb raamorganisatsioonina, mis pakub teistele tuvastatud merepilti ja reageerimisvõimet. Rannavalve operatsioonikeskuses on alati kohal ka teiste relevantsete ametkondade (näiteks politsei ja tolli) esindajad. Operatsiooni läbiviimiseks

¹⁰² **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html> 28.01.2015> **Hollandi kaitseväge koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units/admiralty-benelux>> (19.02.2015).

¹⁰³ **Hollandi kaitseväge koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units>> (19.02.2015).

¹⁰⁴ **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹⁰⁵ **Hollandi kaitseväge koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units>> (19.02.2015); **Manual of Maritime Operations** 2008. Royal Netherlands Navy, p. 105.

¹⁰⁶ **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, p. 562; **Hollandi kaitseväge koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units/admiralty>> (19.02.2015); **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> (28.01.2015).

paigutatakse nad ka laevadele. Rannavalvel ei ole oma laevu, vaid ta kasutab politsei, rahandusministeeriumi (toll), infrastruktuuri ja keskkonnaministeeriumi, sadamavõimude ning põllumajandus- ja kalandusministeeriumi aluseid. Kõik need alused kannavad rannavalve embleeme.¹⁰⁷ Rannavalve operatsioonikeskus on ühtlasi ühendatud päästkeskus (JRCC). See asub Den Helderi mereväebaasis.¹⁰⁸ Kuigi mereväe ja rannavalve operatsioonikeskused asuvad kõrvuti hoonetes, on nendevaheline koostöö nõrk. Lähitulevikus plaanitakse see viga parandada ja luua ühine operatsioonikeskus.¹⁰⁹

Mereväel ega rannavalve ei ole oma lennuvahendeid. Helikopterid patrulllendudeks ja merepäästeks paneb välja õhuväe helikopteriüksus (*Defensie Helikopter Commando*). 7. eskadrilli kuuluvad merepäästehelikopterid ja 860. eskadrilli laevadel baseeruvad merehelikopterid.¹¹⁰ Rannavalve omab lennukeid, kuid nendega lendavad õhuväe piloodid ja neid hooldab erafirma.¹¹¹

Sõjaväepolitsei (*Koninklijke Marechaussee*) täidab muuhulgas piiripolitsei ülesandeid, mille täitmiseks on sõjaväepolitsei käsutuses patrullkaatrid ja paadid.¹¹² Sõjaväepolitsei vastutab kõigi lennujaamade ja sadamate turvalisuse eest, välja arvatud Rotterdam, kus on oma sadamapolitsei (*Zeehavenpolitie*). Sadamapolitsei täidab politsei (sh võitlus organiseeritud kuritegevusega), piirivalve ja keskkonnakaitse ülesandeid.¹¹³ Siseministeeriumile alluv veepolitsei kontrollib laevaliiklust, menetleb õnnetusjuhtumeid ja keskkonnareostuse juhtumeid ning annab abi sisevetel ja Põhjamere rannikul lähedal.¹¹⁴

¹⁰⁷ **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013**. IHS 2013, p. 562; **Hollandi kaitseväge koduleht**. <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units/admiralty> 19.02.2015> **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹⁰⁸ **Hollandi rannavalve koduleht**. <<https://www.kustwacht.nl>> (29.03.2015).

¹⁰⁹ **V-Itn Ott Laanemetsa vestlus Hollandi rannavalve ülema reservmereväekapten Ed Veeniga** 22.04.2015.

¹¹⁰ **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> **Hollandi kaitseväge koduleht**. <<http://www.defensie.nl/english/organisation/air-force/contents/bases-and-units/gilze-rijen>> (28.01.2015); **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013**. IHS 2013, p. 562.

¹¹¹ **V-Itn Ott Laanemetsa vestlus Hollandi rannavalve ülema reservmereväekapten Ed Veeniga** 22.04.2015.

¹¹² **Hollandi kaitseväge koduleht**. <<http://www.defensie.nl/english/organisation/marechaussee/contents/tasks-of-the-royal-netherlands-marechaussee>> (19.02.2015).

¹¹³ **CASR**. <<http://www.casr.ca/id-senate-netherlands.htm>> (29.03.2015).

¹¹⁴ **Info Eesti saatkonnalt Hollandis**.

Ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid, nende kuuluvus¹¹⁵

Laevatüüp	Hulk	Kasutaja
allveelaev (SSK)	4	merevägi
fregatt	6	merevägi
avamere patrulllaev	4	merevägi
miinjahtija	6	merevägi
allveelaeva tender	1	merevägi
dessantlaev (LPD)	2	merevägi
dessantpraam (LCU, LCVP)	5+12	merevägi
uurimislaev	2	merevägi
varustuselaev	3	merevägi
tuukritoetuslaev	5	merevägi
tanker	1	merevägi
õppelaevad	1	merevägi
pukserid	12	merevägi
muud abilaevad	7	merevägi
varustuslaevad	1	merevägi
hüdrograafialaevad	2	merevägi
patrullkaater	16	sõjaväepolitsei (5), rannavalve käsutuses (3), siseministeerium (5), Kariibi mere rannavalve (3)
täpsustamata	13	Rotterdami sadamapolitsei
<i>salvage ship</i>	1	rannavalve käsutuses
mitmeotstarbeline laev	9	infrastruktuuri ja keskkonnaministeeriumi
päästekaatrid	75	merepäästeselts
helikopter	14	õhuvägi
merepatrulllennukid	4	rannavalve käsutuses (2), Kariibi mere rannavalve (2)

¹¹⁵ IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013. IHS 2013, pp. 550–563; World Naval Review 2015. Seaforth Publishing 2014, p. 70.

Toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus

Kaitseväe varustusteenistus (*Defensie Materieel Organisatie*) tegeleb sõjatehnika ja -varustuse hangete, hoolduse ja müügiga.¹¹⁶ Toetusväejuhatuse (*Commando Diensten Centra*) tagab kogu kaitseväe toitlustamise, meditsiinilise teenindamise, ehitustegevuse ja väljaõppe ning haldab harjutusalasid. Muuhulgas allub toetusväejuhatusele sõjakool, kus õpetatakse kõigi väeliikide ohvitseri.¹¹⁷ Mereväe hooldusteenistus vastutab mereväe laevade ja laevasüsteemide hooldus eest, aga hooldab ka teiste riigiasutuste ja välisriikide laevu.¹¹⁸

Mereväebaas asub Den Helderis, merejalavägi (väljaõppekeskus, 1. ja 2. merejalaväe pataljon, toetuspataljon) Doornis.¹¹⁹ Merepäästekopterid baseeruvad Leeuwardenis, merehelikopterid De Kooy merelennuväe baasis Den Helderis.¹²⁰ Kariibi merel on Hollandil kolm mereväebaasi: Parera ja Suffisant Curacaol ning Savaneta Arubal.¹²¹

Personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus

Hollandis ajateenistust ei ole, sõjavägi mehitatakse vabatahtlikega¹²². Rannavalvesse kuulub kõigest 50 inimest: 20 staabis ja 30 radarijaamades¹²³. Rannavalve ülem (*Directeur Kustwacht*) on mereväehvitser¹²⁴.

Kulude katmine, sh ametkondadevaheline tegevuskulude tasaarveldus (*cost recovery*), investeringud erivarustusse, teiste ametkondade kaasaraäkimisõigus platvormi valikul

NIL

¹¹⁶ **Hollandi kaitseväe koduleht.**

<<http://www.defensie.nl/english/organisation/dmo>> (19.02.2015).

¹¹⁷ **Hollandi kaitseväe koduleht.**

<<http://www.defensie.nl/english/organisation/cdc/contents/tasks>> (19.02.2015).

¹¹⁸ **Hollandi kaitseväe koduleht.**

<<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units>> (19.02.2015).

¹¹⁹ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/navy/index.html>> (28.01.2015).

¹²⁰ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/air-force/contents/air-force-units>> (25.02.2015).

¹²¹ **Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl/english/organisation/navy/contents/navy-units/dutch-naval-command-caribbean>> (19.02.2015).

¹²² **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/netherla/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹²³ **V-ltn Ott Laanemetsa vestlus Hollandi rannavalve ülema reservmereväekapten Ed Veeniga** 22.04.2015.

¹²⁴ **Hollandi rannavalve koduleht.** <<https://www.kustwacht.nl>> (29.03.2015).

Kokkuvõte

Hollandil on väga pikk mere- ja mereväetraditsioon ning merendusel on Hollandi majanduses suur roll. Peale territoriaalvete ja majandusvööndi Põhjameres omab Holland territooriume Kariibi merel. Holland on huvitatud korrast meredel ja rahvusvahelisest koostööst selles vallas. Seepärast on Holland oma mereväge arendanud selliselt, et see suudaks tagada korda ookeanidel, oleks koostöövõimeline NATO-ga ja omaks arvestatavat jõu kuvamise võimet. Hollandi ja Belgia mereväed on osaliselt integreeritud ja neid juhitakse ühiselt.

Koduvetes tegutseb merevägi koostöös rannavalvega. Rannavalve on nelja ministeeriumi koostööna loodud raamorganisatsioon, mis loob merepilti ning koordineerib ja toetab teiste mereliste riigiasutuste tegevust. Nimetatud organisatsioonide kõrval täidavad merelisi ülesandeid sõjaväepolitsei, veepolitsei, Rotterdami sadamapolitsei ja merepäästeselts. Rannavalve operatsioonikeskus asub mereväebaasis, lähitulevikus on kavas mereväe ja rannavalve operatsioonikeskused ühendada.

Mereväe hangete, hoolduse, toetuse ja väljaõppe eest hoolitsevad kaitseväge varustusteenistus ja toetusväejuhatus. Mereväe hooldusteenistus hooldab ka teiste riigiasutuste ja välisriikide laevu. Rannavalvel laevu ei ole, vastav teenus ostetakse riiklikult reederilt. Mereväl ei ole oma helikoptereid, need tagab õhuvägi. Rannavalvel on küll oma patrull-lennukid, kuid need mehitab õhuvägi ja neid hooldab erafirma.

III. Taani

Riigi täitevvõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh. ülesannete prioriteetsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Taani territooriumi põhiosa asub Jüüti poolsaarel ja seda ümbritseval saarestikul. Peale selle kuuluvad Taanile Bornholm Läänemeres ning Fääri saared ja Gröönimaa Põhjameres. Taani ainulaadne asukoht võimaldab tal kontrollida juurdepääsu Läänemerele. Taanile kuuluvad ulatuslikud kala- ja maavararikkad territoriaalveed ning majandusvöönd Põhjameres ja Arktika ookeanis. Lahendamata on piirivaidlused Rocalli šelfi pärast Islandi, Iirimaa ja Suurbritanniaga ning Hansi saare pärast Kanadaga. Arktika ookeani sulamine võib kaasa tuua uusi vaidlusi.¹²⁵ Merendus on Taani majanduses väga olulisel kohal ja kaubalaevastiku suurusel on Taani 27. riik maailmas.¹²⁶ Seepärast on Taani huvitatud mereteede turvalisusest kogu maailmas.

¹²⁵ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/denmark/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹²⁶ **CIA Factbook.**

<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/da.html>> (03.02.2015).

Otsest välisohtu Taani endale ei näe. Taani on Euroopa Liidu ja NATO liige. Taani merevägi panustab oma laevadega mitmesse NATO laevastikku: CTF 500, CTF 501, SNMG1 ja SNMCMG1. ARK-i projekti raames rendib Taani kolme RO-RO tüüpi laeva, mida kasutatakse NATO, eelkõige NRF-i, strateegiliseks meretranspordiks.¹²⁷ NORDEFECO raames teeb Taani kaitsealast koostööd Skandinaavia riikidega ja osaleb SUCBAS projekti raames Taani Läänemeriikide ühise merepildi loomises.¹²⁸

Tähtsaimaks täitevvõimu struktuuriks, mis tegeleb ülesannetega merel, on kaitseväge (*Forsvaret*) struktuuriüksus merevägi (*Søværnet*). Taani kaitseväge seadusega pandud ülesanne on osaleda koostöös NATO-ga konfliktiennetuses, kriisireguleerimises ja NATO vastutusala kaitses, tuvastada riigi suveräänsuse rikkumisi ja neile reageerida ning täita muid riigivõimuülesandeid (*myndighedsopgaver*); vastavalt kaitseministri määramisele ja teiste ministeeriumidega läbi rääkides täita muid ülesandeid.¹²⁹

Eelnevast tulenevalt on Taani mereväe ülesanne mereabi teenus (*Maritime Assistance Service*), mere- ja lennupääste, merekeskkonna kaitse, jääteenistus, laevaliiklusteenistus (*Vessel Traffic Service*, VTS), mereseire ja suveräänsuse tagamine, miinitõrje ja rahuagne demineerimine, riikliku barokambri- ja tuukriarsti valmisoleku tagamine koostöös riigihaihlaga (*Rigshospitalet*); hürdograafilised mõõdistustööd koostöös geoinfoametiga (*Geodatastyrelsen*), vrakkide kaitse ja haurahu tagamine.¹³⁰ Neid ülesandeid aitab täita kodukaitse (*Hjemmeværnet*) mereline osa merekodukaitse (*Marinehjemmeværnet*).¹³¹ Meremärkide, lootsiteenuse ja merenduslike publikatsioonide eest vastutab veeteede amet (*Søfartstyrelsen*).

Ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik

Mereväe ülesanded tulenevad seadusega kaitseväge eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist, mille § 4 kohaselt täidab kaitseväge riigivõimuülesandeid (*myndighedsopgaver*). Lisaks täidab kaitseväge sama seaduse paragrahvi 7 teisi ülesandeid. Nn teiste ülesannete täpse piiratluse ja vastutuse peavad kokku leppima kaitseminister ja

¹²⁷ **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/International/ARK/Pages/default.aspx>> (30.01.2015).

¹²⁸ **SUCBAS koduleht.** <<http://sucbas.org>>, (04.02.2015); **NORDEFECO koduleht.**

<<http://www.nordefco.org/The-basics-about-NORDEFECO>> (16.02.2015).

¹²⁹ **Seadus kaitseväge eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist** (*Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.*).

<<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=6294#K3>> (04.02.2015).

¹³⁰ **Taani kaitseväge koduleht.** <<http://forsvaret.dk/MST/Nationalt/Pages/default.aspx>> (04.02.2014).

¹³¹ **Taani kodukaitse koduleht.** <<http://www.hjv.dk/OE/MHV/Sider/Opgaver.aspx>> (07.02.2014).

ülesande eest maal vastutav minister. Kaitseministril on seejärel õigus ministeeriumidevaheline kokkulepe oma määrusega jõustada.¹³²

Viimast volitusnormi ja selle alusel sõlmitavaid ministeeriumidevahelisi kokkuleppeid kasutatakse selliste ülesannete täitmise reguleerimiseks, mis jäävad küll mõne teise ministeeriumi haldusalasse, kuid mille täitmine on kõige otstarbekam kaitseväe (mereväe) vahenditega (*ressortansvar*). Näiteks mereväe politseivõimu (*politimyndughed*) riigi merealadel reguleerib kaitseministri määrus, millega merevägi on volitatud täitma politseilisi ülesandeid merel, milleks on avaliku korra tagamine, nii avaliku kui ka üksikisiku ohutuse tagamine, õigusrikkumiste peatamine ja ennetamine ning järelevalve. Mereväe politseiliste ülesannete täitmist juhib politsei-amet ning vajaduse korral kaasatakse tegevusse merel politseiametnikke.¹³³

Merepääste korraldust Taanis reguleerib merepäästeseadus (*Søfartsstyrelsen*). Vastavalt 1957. aasta ministeeriumidevahelisele kokkuleppele koordineerib merepäästet Taanis mere- ja õhusõidu päästenõukogu (*Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd*), kuhu kuuluvad kaitseministeeriumi, majandus- ja tööhõiveministeeriumi, justiitsministeeriumi, transpordiministeeriumi, teadusministeeriumi, tehnoloogia- ja arenguministeeriumi ning toiduainete, põllumajanduse ja kalanduse ministeeriumi esindajad. Nõukogu ülesanne on jälgida ja koordineerida otsingu- ja päästeala arengut, teha ettepanekuid osalejatele päästevahendite (sh laevad ja lennudevahendid) uuenduste/soetuste kohta ning teha ettepanekuid otsingu- ja päästealase side kohta.¹³⁴ Mere- ja lennupääste nõukogu alluvuses tegutseb operatiivne kontaktgrupp (*Operative Kontaktgruppe for Sørledningstjenesten*), mis koosneb mere- ja lennupäästes osalevate ministeeriumide allasutuste ja operatsiooniliste struktuuriüksuste esindajatest ja mille ülesanne on nõukogu otsuste ellurakendamine. Merepääste eest vastutab kaitseministeerium, kõik riigilaevad on kohustatud selles osalema.¹³⁵

Taani kodukaitse tegevuse aluseks olev kodukaitse seadus ei defineeri kodukaitse ülesandeid, vaid viitab seadusega kaitsevæle pandud täitmisele.¹³⁶

¹³² **Seadus kaitsevæe eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist** (*Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.* LOV nr 122 af 27/02/2001).

<<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=6294#K3>> (04.02.2015).

¹³³ **Bekendtgørelse om forsvarets varetægelse af politimæssige opgaver til søs.** BEK nr 178 af 10/03/2008. <<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=115011>> (04.02.2015).

¹³⁴ **Cirkulære om Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd.** CIR nr 9460 af 23/08/2010. <<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=132770>> (08.02.2015).

¹³⁵ **SAR Denmark.** Volume I. Organisation. Rescue Council for Shipping and Aviation 2011. <http://forsvaret.dk/MST/Nyt%20og%20Presse/Publikationer/SAR%20DK/PublishingImages/SARDK_uk.pdf> (25.02.2015).

¹³⁶ **Kodukaitse seaduse muutmise määrus** (*Bekendtgørelse af lov om hjemmevernet*. – LBK nr 198 af 09/02/2007). <<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=6487>> (07.02.2014); **Seadus kaitsevæe eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist** (*Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.* LOV nr 122 af 27/02/2001).

<<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=6294#K3>> (04.02.2015).

Ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuurilelementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Merelisi ülesandeid Taanis täidab merevägi, mis koosneb staabist (*Søværnets Operative Kommando, Admiral Danish Fleet HQs*), operatsioonistaabist (*Søværnets Taktiske Stab, Danish Task Group*), 1. ja 2. eskaadrist, mereväe eritüksusest (*Søværnets Frømanskorps*), kahest logistikakeskusest ja mereväekoolist. Mereväestaabi operatsioonikeskus koondab mereabiteenistust (*Maritime Assistance Service*), Sundi ja Belti laevaliiklusteenistusi, sidekeskust, põhja ja lõuna mereseirekeskust, ühendatud pääste-, hooldus- ja pildiloome keskust.¹³⁷ Merelisi ülesandeid Fääri saarte ja Gröönimaa ümbruses täidab 2012. aastal loodud Arktika väejuhatuse (*Arktisk Kommando*), kuid selleks kasutatakse mereväe laevu¹³⁸.

1. eskaader täidab siseriiklikke ülesandeid ja talle allub ka ranniku merepääste-teenistus. 2. eskaader keskendub välisoperatsioonidele¹³⁹. Alates 2011. aasta jaanuarist alluvad mereväe helikopterid õhuväele.¹⁴⁰ Mereseire ja suveräänsuse tagamiseks on Taani vetes merel kogu aeg vähemalt kolm patrull-laeva, lisaks kaks laeva sadamas valmis, et kohe reageerida. Tegevusi juhitakse ja koordineeritakse kahest seirekeskusest (Frederikshavnis ja Bornholmil). Selle ülesande täitmisega tagatakse ka kõikide teiste kaitseväele pandud ülesannete täitmine Taani merealadel, koostöötegevus NATO-ga ning teiste võimuorganite abistamine. Merevägi registreerib rikkumised liikluseraldusvööndis ja edastab need veeteede ametile (*Søfartstyrelsen*), kes neid edasi menetleb. Samal moel toimub järelevalve välisriikide laevade juurdepääsu üle Taani vetesse, üldiste merel liiklemise reeglite järelevalve, sukeldumiskeelualade jälgimine, ankurdamiste ja kalastuse jälgimine veetalude kaablite läheduses ja maksuameti abistamine merel. Merevägi tegeleb kalastuskontrolli järelevalvega Taani, Gröönimaa ja Fääri saarte vetes, rikkumisi menetleb kalandusdirektoraat (*Fiskeridirektoratet*).¹⁴¹

Mereabi teenistus vahendab Taani vetes hätta sattunud laevu riigiasutuste ja erafirmadega, kelle abi vajatakse, ning välisvetes hätta sattunud Taani laevu vastava

¹³⁷ **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/About/Organisation/Pages/default.aspx>> (30.01.2015).

¹³⁸ **Taani kaitseväge koduleht.** <<http://www2.forsvaret.dk/eng/Organisation/ArcticCommand/Pages/ArcticCommand.aspx>>, <<http://forsvaret.dk/MST/eng/About/Pages/default.aspx>> (04.02.2015).

¹³⁹ **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/About/Organisation/Pages/default.aspx>> (30.01.2015).

¹⁴⁰ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/denmark/navy/index.html>> (28.02.2015).

¹⁴¹ **Taani kaitseväge koduleht.** <<http://forsvaret.dk/MST/Nationalt/Pages/default.aspx>> (04.02.2014).

riigi ametiasutuste ja eraettevõtetega. Peale selle on mereabi teenistus Taani riiklik pädevuskeskus Euroopa Liidu SeaSafeNeti juures. Selles rollis vahetab ta merendus-alast infot, näiteks ohtlike laadungite kohta, teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega.¹⁴²

Ühendatud päästekeskus töötab koostöös mereseirekeskustega ning vastutab otsingu- ja päästetööde juhtimise eest lennuki- ja mereõnnetuse korral Taani ja Bornholmi ümbruses. Laevad merepäästeks paneb välja merevägi, helikopterid õhuväe 722. eskadrill. Alalises valmisolekus on kolm helikopterit, halva ilma korral neli. Valmisolekus on päästekaadrid, kõik mereväe laevad ja merekodukaitse umbes 30 alust.¹⁴³

Jäätteenistus tegutseb koostöös mereabi teenistuse ja ühendatud päästeteenistusega. Jäätteenistus annab välja jääteateid ja jäähoiatusi ning vahendab jäämurdmise teenust.¹⁴⁴

Reostustõrje on mereväe vastutusallas alates 2000. aastast. Selleks kasutatakse mereväe, Taani kuningliku navigatsiooni- ja hüdrograafia teenistuse ning erafirmade laevu ja õhuväe õhusõidukeid.¹⁴⁵

Laevaliiklust Suures Beltis ja Sundis korraldavad vastavad laevaliiklusteenistused. Sundis toimub laevaliiklusteenistus koostöös Rootsiga.¹⁴⁶

Merepildi loomisega tegelevad pildiloomes keskus ning põhja ja lõuna mereseirekeskused. Pildiloomeks kasutatakse kaldaradareid, elektrooptilisi kaameraid (KYRA süsteem), satelliite ja mereväe laevu. Kuna Taani väinu läbib päevas 125 000 laeva, on kõigi nende identifitseerimine suur töö.¹⁴⁷

Merekodukaitse üksused (nii laevad kui maatüksused) paiknevad ühtlaselt terve Taani ranniku ulatuses. Merekodukaitse ülesanne on merepääste ja keskkonnapkaitse – merekodukaitse laevad asuvad tavaliselt õnnetuspaigale kõige lähemal ja on esimesed reageerijad; mereseire – igal nädalavahetusel on vähemalt kaks merekodukaitse laeva mereseire ülesandega merel, täiendades mereväe laevu; mereväebaaside, tsiviilsadamates seisvate sõjalaevade jms turvamine. Lisaks sellele toetab merekodukaitse tolli ja politseid. Merekodukaitse tegutseb mereväe operatiivjuhtimise all.¹⁴⁸

¹⁴² **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/National/MAS/Pages/default.aspx>> (03.02.2015).

¹⁴³ **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/National/JRCC/Pages/default.aspx>> (03.02.2015).

¹⁴⁴ **Taani kaitseväge koduleht.** <<http://forsvaret.dk/MST/eng/National/Ice/Pages/default.aspx>> (03.02.2015).

¹⁴⁵ **Taani kaitseväge koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/National/environment/Pages/default.aspx>> (03.02.2015).

¹⁴⁶ **Taani kaitseväge koduleht.**

<http://forsvaret.dk/MST/eng/National/VTS_TSS/Pages/default.aspx> (03.02.2015).

¹⁴⁷ **Taani kaitseväge koduleht.** <<http://www2.forsvaret.dk/eng/About/Facts/Pages/FactsFigures.aspx>> (03.02.2015); **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, p. 190.

¹⁴⁸ **Taani kodukaitse koduleht.** <<http://www.hjv.dk/OE/MHV/Sider/Opgaver.aspx>> (07.02.2014); **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, p. 190.

Äri- ja kasvuministeeriumile alluv veeteede amet (*Søfartsstyrlesen*) vastutab Taani laevaehituse kontrollimise, meremeeste hariduse ja töötingimuste kontrollimise, mereõiguse järgimise ja meremärkide eest. Amet peab laevaregistrat annab navigatsiooniinfot ja haldab lootsiteenistust.¹⁴⁹ Veeteede ametil ei ole oma laevu, kuid võib vajaduse korral kasutada oma ülesanneteks eralaevu.¹⁵⁰ Kalakaitsega tegeleb toidu-, põllumajandus- ja kalandusministeeriumile (*Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri*) alluv agrokalaamet (*Natur Erhvervstyrelsen*). Ametil on kasutada kolm kalakaitsealaevu.¹⁵¹

Erisusi juhtimises ja ülesannetes juriidiliste eriseisundite korral (sõjaaeg, rahu-aeg) ei ole. Küll aga on kaitsevael sõja- või eriolukorra ajal oma ülesannete täitmiseks rohkem õigusi.¹⁵²

Ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid, nende kuuluvus¹⁵³

Laevatüüp	Hulk	Kuuluvus
fregatt	1 ¹⁵⁴	merevägi, 2. eskaader
avamere patrull-laev	6	merevägi, 1. Eskaader
avamere patrullkutter	1	merevägi, 1. eskaader
patrull-laev	6	merevägi, 1. eskaader
miinitõrje droon	4	merevägi, 2. eskaader
staabi- ja toetuslaev ¹⁵⁵	2	merevägi, 2. eskaader
jäälõhkuja	4	Merevägi
reostustõrjelaev	7	merevägi, 1. eskaader
dessantkaater	4	merevägi, 2. eskaader ¹⁵⁶
päästekaater	2	Merevägi
uurimislaev	6	merevägi, 1. eskaader
pukser	2	Merevägi
abilaev	12	Merevägi

¹⁴⁹ **Taani veeteede ameti koduleht.** <<http://www.dma.dk/AboutUs/Sider/Mainpage.aspx>> (10.03.2015).

¹⁵⁰ **Info Morten Grandahlilt, Taani atašeelt Eestis.**

¹⁵¹ **Taani agrokalaameti koduleht.** <<http://agrifish.dk/>> (10.03.2015).

¹⁵² **Seadus kaitsevæe eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist, § 7.** <<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=6294#K3>> (04.02.2015).

¹⁵³ **Taani kaitsevæe koduleht.** <<http://forsvaret.dk/MST/eng/About/Ships/Pages/default.aspx>> (29.01.2015); **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, p. 193.

¹⁵⁴ Veel kaks on valmis, aga pole veel teenistusse võetud.

¹⁵⁵ Absalon klass, omab fregativäärilist relvastust ja võib pardale võtta kuni 200-mehelise dessandi.

¹⁵⁶ Kuuluvad Absalon klassi staabi- ja toetuslaeva juurde.

Laevatüüp	Hulk	Kuuluvus
RO-RO	3	merevägi ¹⁵⁷
patrullkaater	30	merekodukaitse
uurimislaev	1	toidu-, põllumajandus- ja kalandusministeerium
kalakaitselaev	3	toidu-, põllumajandus- ja kalandusministeeriumi agrokalaamet
helikopterid	16	õhuväe 722. eskadrill

Toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus

Mereväe väljaõpe on koondatud mereväekooli. See koosneb mere- ja allohvitseride väljaõppekeskusest, mehaanikakeskusest, mereohutuskeskusest, mereväe tuukrikeskusest, meresõja taktika keskusest, mereväe relvasüsteemide keskusest ja mereväe orkestrist.¹⁵⁸ 2014. aastal ühendati Taani mereväeakadeemia, maaväe ohvitseride kool ja õhuväekool kuningliku sõjakooli juhtimise alla.¹⁵⁹ Mereväe ohvitseride õpe jaguneb kolmeks erialaks: taktikaohvitser, tehnikaohvitser ning relvastuse ja elektroonikaohvitser.¹⁶⁰ Teised laevu opereerivad asutused tasemeõpet ei korralda, vaid tuginevad tsiviilmerekoolidele, pakkudes ise vaid täienduskoolitusi.

Mereväe suuremad sadamad on Korsor ja Fredrikshavn, lisaks väike Gronnedal Gröönimaal. Helikopterid asuvad Karupi õhuväebaasis. Mereväe logistikakeskused asuvad Fredrikshavnis ja Korsoris.

Taani kaitseministeeriumi haldusalas vastutab tagamise eest eraldi asutusena kaitseministeeriumi materjali- ja sisseostusasutus (*Forsvarsministeriets Materjel- og Indkøbsstyrelse*).¹⁶¹ Mereväe operatsioonitasandi toetuse eest vastutavad kaks logistikauksust: operatsiooniline logistikakeskus Korsør ja operatsiooniline logistikakeskus Frederikshavn. Lisaks on mereväel mobiilne logistikameeskond (*OPLOG teams*) 64 maismaasõidukiga. Mereväe suuremad sadamad on Korsor ja Fredrikshavn, peale selle väike Gronnedal Gröönimaal. Helikopterid asuvad Karupi õhuväebaasis.¹⁶² Merelokukaitse kasutab tsiviilsadamaid.

¹⁵⁷ Liisitud ARK projekti raames.

¹⁵⁸ **Taani mereväe koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/eng/About/Organisation/Pages/default.aspx>> (30.01.2015).

¹⁵⁹ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/denmark/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹⁶⁰ **Taani Kaitseakadeemia koduleht.**

<<http://www.fak.dk/uddannelse/officer/Pages/default.aspx>> (22.02.2015).

¹⁶¹ **Taani kaitseväe koduleht.**

<http://forsvaret.dk/FMI/Om_FMI/Pages/default.aspx> (08.02.2015).

¹⁶² **Taani kaitseväe koduleht.**

<<http://forsvaret.dk/MST/Om%20MST/Pages/default.aspx>> (08.02.2015).

Personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus

Taanis on kohustuslik ajateenistus, mis kestab sõltuvalt erialast 4–12 kuud. Mereväes teenib 2850 sõdurit, nende hulgas 150 ajateenijat ja 300 tsiviilisikut.¹⁶³

Kõik Taani mereväe taktikaharu ohvitserid, operatsioonide eriala allohvitserid ning merepääste operatsioonidega tegelevad teenistujad saavad mereväe taktika-koolis vastava koolituse (ohvitseridel OCS kursus).¹⁶⁴

Kulude katmine, sh ametkondadevaheline tegevuskulude tasaarveldus (*cost recovery*), investeringud erivarustusse ja teiste ametkondade kaasaráäkimisõigus platvormi valikul

Kuna kõiki merelisi ülesandeid täidab üks asutus ja mitmeid saab täita paralleelselt (näiteks mereseire ja politseiülesanded), ei toimu tegevuskulude tasaarveldust. Merepääste ümberkorraldamisega aastatel 1955–1957 hakati rakendama praeguseni kehtivat põhimõtet, et iga päästeoperatsiooni kulud katab selle teinud ministeerium ja riigi sees raha ümber ei jagata.¹⁶⁵

Kokkuvõte

Taanile kuuluvad ulatuslikud territoriaalveed ja majandusvöönd ning ülemereterriitoriumid Gröönimaa ja Fääri saared. Kalapüük, merekaubandus ja merendus tervikuna on Taani majanduses olulisel kohal. Lahendamata on piirivaidlused Iirimaa, Suurbritannia, Islandi ja Kanadaga. Taani asub strateegiliselt tähtsal kohal Läänemere ja Põhjamere vahel, kust saab suure osas kontrollida kahe mere vahelist laevaliiklust. Sellest tulenevalt on Taani huvitatud korra hoidmisest ja kohaloleku näitamisest nii oma vetes kui ka maailmamerel. Riigi huvisid merel kaitseb merevägi, mis on riigi ainus merejulgoleku eest vastutav asutus. Mereväge toetab merekodukaitse. Mereväel ei ole oma lennuvahendeid, mereväe ülesannete täitmiseks tagab need lennuvägi. Meresõiduohutuse tagamise ja laevaregistri pidamise eest vastutab veeteede amet. Vajaduse korral kasutatakse mereväe aluseid. Mereväel on oma väljaõppe- ja logistikaorganisatsioon, kuid hangete ja hoolduse eest vastutab kaitseministeeriumi materjali- ja sisseostuasutus. Kuna mereliste ülesannetega tegeleb üks asutus, ei toimu kulude korvamist või platvormide riskasutust.

¹⁶³ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/denmark/navy/index.html>> (28.02.2015).

¹⁶⁴ **SAR Denmark.** Volume I. Organisation. Rescue Council for Shipping and Aviation 2011. <http://forsvaret.dk/MST/Nyt%20og%20Presse/Publikationer/SAR%20DK/PublishingImages/SARDK_uk.pdf> (25.02.2015).

¹⁶⁵ **SAR Denmark.** Volume I. Organisation. Rescue Council for Shipping and Aviation 2011, pp. 2–4. <http://forsvaret.dk/MST/Nyt%20og%20Presse/Publikationer/SAR%20DK/PublishingImages/SARDK_uk.pdf>, (25.02.2015).

IV. Norra

Riigi täitevõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh ülesannete prioriteetsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Norrat iseloomustab ulatuslik mereala ja majandusvöönd (mereala on maismaaterriitoriumist seitse korda suurem) ning väga pikk rannajoon (maailmas pikkuselt teine). Norra territoriaalmeres ja majandusvööndis asuvad suured kala-, nafta- ja maagaasivarud. Nende eksport on Norra majandusele väga oluline, tuues igal aastal tulu 650 miljardi Norra krooni väärtuses.¹⁶⁶ Kuigi piirivaidlused Venemaaga lahendati 2010. aastal¹⁶⁷, suurendab Arktika jääkilbi sulamine konkurentsi selles piirkonnas ja uute piiritülide tekkimine ei ole välistatud. Norra kuulub NATO-sse, kuid mitte Euroopa Liitu. Peale selle tehakse teiste Skandinaavia riikidega kaitsealast koostööd NORDEFECO raames.¹⁶⁸ Norra merevägi on Skandinaavia riikide merevägedest kõige professionaalsem ja kõige paremini rahastatud. Nagu teisedki Skandinaavia riigid, püüab Norra luua paindlikku mereväge, mis sobib rahvusvahelistes operatsioonideks, aga samal ajal suudab luua ka heidutust Venemaa vastu.¹⁶⁹

Peamine merel tegutsev ametkond Norras on kaitseväge koosseisus olev merevägi (*Sjøforsvaret*). Norra kaitseväge ülesanne on kaitsta Norrat ja liitlasi, teostada seiret ja luuret, teha rahvusvahelist koostööd, tagada riigi suveräänsus ja riigivõimuülesannete täitmine (*myndighedsutøvelse*) ning toetada tsiviilühiskonda.¹⁷⁰ Merepäästet koordineerib siseministeriumile (*Justisdepartementet*) alluv pääste-teenistus (*Redningstjenesten*).¹⁷¹ Kalakaitse eest vastutab kaubandus-, tööstus- ja kalandusministeriumi kalandusamet.¹⁷² Merereostustõrje, laevaliiklusteenistuse, lootside, tormihoiatuste ja jääteadete eest vastutab transpordi- ja kommunikatsiooniministeriumile alluv rannikuamet (*Kystverket*).¹⁷³

¹⁶⁶ **Norra kaitseväge koduleht.**

<<http://mil.no/culture-attractions/navy200/Pages/default.aspx>> (16.02.2015).

¹⁶⁷ **Military Periscope.**

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹⁶⁸ **NORDEFECO koduleht.**

<<http://www.nordefco.org/The-basics-about-NORDEFECO>> (16.02.2015).

¹⁶⁹ **World Naval Review** 2014. Seaforth Publishing 2013, p. 72.

¹⁷⁰ **Norra kaitseväge koduleht.** <<http://forsvaret.no/oppgaver>> (16.03.2015).

¹⁷¹ **The Norwegian Search and Rescue Service.** <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/bro/2003/0005/ddd/pdfv/183865-infohefte_engelsk.pdf> (16.02.2015).

¹⁷² **Act relating the management of wild living marine resources (Marine Resources Act).** <<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/diverse/2010/marineresourcesact.pdf>> (16.02.2015).

¹⁷³ **Norra rannikuameti koduleht.** <http://www.kystverket.no/en/EN_Preparedness-against-acute-pollution/Protection-against-acute-pollution/Resources> (16.02.2015).

Ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik

Mereväele alluva rannavalve (*Kystvakten*) tegevust reguleerib rannavalve seadus (*Lov om Kystvakten*). Rannavalve seadusega on loodud rannavalve nõukogu (*Kystvaktsrådet*), mis koosneb kõikide asjasse puutuvate asutuste esindajatest ja mis peab tegutsema koostöö- ja kontaktorganina rannavalve ülesannete parema täitmise tagamiseks. Sama seadusega määratakse ka rannavalve teenistuja õigused oma ülesannete täitmisel.¹⁷⁴

Päästeteenistuse, sh merepääste põhimõtted pandi paika parlamendi 1961.–1962. aasta istungijärgu otsusega nr 86. Päästeteenistus toimub riigiasutuste ja vabatahtlike organisatsioonide koostööna, kõik riigiasutused on kohustatud sellele kaasa aitama.¹⁷⁵

Ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuurilelementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Merevägi koosneb mereväestaabist, rannikueskaadrist (*Kystereskadren*), rannavalvest (*Kystvakten*), mereväekoolidest ja mereväebaasidest. Norra mereväkke kuulub 4000–4500 sõdurit, nende hulgas 2050 ajateenijat, lisaks veel 320 reservis. Kuni 2014. aastani oli mereväel oma eriuksus, kuid siis koondati mereväe ja maaväe eriuksused (*Marinejegerkommandoen*, *Forsvarets spesialkommando* ja *Haerens jegerkommando*) ühtseks valmisolekuüksuseks.¹⁷⁶

Rannikueskaadri peamine ülesanne on valmistada ette operatsioonilisi ressursse nii rahu ajal kui ka kriisi ja sõja korral, tagada mereväe kõikide operatsiooniliste üksuste tootmine, logistika ja isikkoosseisu ettevalmistamine.¹⁷⁷ Rannikueskaader tegeleb territoriaalvete kontrollimise, dessanditõrje ja merekommunikatsioonide kaitsega ning osaleb NATO ja ÜRO missioonidel. Kodusadamaks on Haakonssvernini mereväebaas Bergenis.¹⁷⁸

Rannavalve ülesanne on riigi suveräänsuse tagamine, järelevalve kalapüügi ja muude loodusressursside kasutamise üle, tollijärelevalve, keskkonnajärelevalve, osalemine päästetöödel, järelevalve teadusuuringute üle, ohtlike objektide tuvastamine

¹⁷⁴ **Rannavalve seadus** (*Lov om Kystvakten*).

<<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-42>> (16.03.2015), § 6, 8–18.

¹⁷⁵ **The Norwegian Search and Rescue Service**. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/bro/2003/0005/ddd/pdfv/183865-infohefte_engelsk.pdf> (16.02.2015).

¹⁷⁶ **Military Periscope**.

<<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/organzn/index.html>> (28.01.2015).

¹⁷⁷ **Norra kaitseväe koduleht**.

<<http://forsvaret.no/fakta/organisasjon/Sjoeforsvaret/Kysteskadren>> (16.03.2015).

¹⁷⁸ **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/organzn/index.html>> (28.01.2015); **Norra kaitseväe koduleht**.

<<http://mil.no/organisation/about/navy/Pages/default.aspx>> (16.02.2015).

ja kahjutuks tegemine, politsei ja teiste riigiasutuste abistamine ning piirikontroll merel.¹⁷⁹ Rannavalvel on 15 alust. Igal laeval on topeltmeeskond, mida vahetatakse iga kolme nädala tagant. Nii on iga laev aastas üle 300 merepäeva sõidus. Rannavalve kodusadam on Sortlandis. Sõja korral lähevad rannavalve laevad rannikueskaadri alluvusse.¹⁸⁰

Norra rahvuskaardil (*Heimevernet*) on nii maa- mere- kui ka õhuelemeent (viimane tegeleb küll ainult õhuväebaaside kaitsega). Rahvuskaardi mereväeelement koosneb neljast kiirreageerimisüksusest ja 17 merevaatluspiirkonnast.¹⁸¹

Merepäästet koordineerib siseministeeriumile (*Justisdepartementet*) alluv pääste-teenistus (*Redningstjenesten*). Merepäästeks kasutatakse rannikueskaadri ja rannavalve laevu, õhuväe helikoptereid ja lennukeid ning Norra merepäästeseltsi aluseid. Peale selle liisib rannavalve tsiviilkoptereid.¹⁸²

Merereostustõrje eest vastutab transpordi- ja kommunikatsiooniministeeriumile alluv rannikuamet. Ameti käsutuses on 27 reostustõrje depood rannikul ja 19 avamere reostustõrje süsteemi. Peale selle on reostustõrje varustus mitmel rannavalve laeval.¹⁸³

Ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid, nende kuuluvus¹⁸⁴

Laevatüüp	Hulk	Alluvus
fregatt	5	rannikueskaader
allveelaev	6	rannikueskaader
raketikaater	6	rannikueskaader
patrull-laev	19	rannavalve
kalakaitselaev	10	rannavalve
miinitraaler	3	rannikueskaader
miinijahtija	3	rannikueskaader
abilaev	3	rannikueskaader
väike mitmeotstarbeline laev	6	rahvuskaart

¹⁷⁹ **Rannavalve seadus** (*Lov om Kystvakten*).

<<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-42> 16.03.2015> § 8–18.

¹⁸⁰ **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/organzn/index.html>> (28.01.2015); **Norra kaitseväe koduleht**.

<<http://mil.no/organisation/about/navy/Pages/default.aspx>> (16.02.2015).

¹⁸¹ **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/organzn/index.html>> (28.01.2015); **Norwegian Defence** 2013. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/fakta-om-forsvaret-2013_engelsk_oppdaterert-mai-2013.pdf> (16.02.2015).

¹⁸² **The Norwegian Search and Rescue Service**. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/bro/2003/0005/ddd/pdfv/183865-infohefte_engelsk.pdf> (16.02.2015).

¹⁸³ **Norra rannikuameti koduleht**. <http://www.kystverket.no/en/EN_Preparedness-against-acute-pollution/Protection-against-acute-pollution/Resources> (16.02.2015).

¹⁸⁴ **Norwegian Defence** 2013. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/fakta-om-forsvaret-2013_engelsk_oppdaterert-mai-2013.pdf> (15.02.2015).

Laevatüüp	Hulk	Alluvus
päästekaatrid	30	Norra merepäästeselts
väikesed abi- ja dessantlaevad	teadmata	merevägi
reostustõrjelaevad	vähemalt 38	rannikuamet
helikopter	12	õhuvägi
merepatrull-lennuk	2	õhuvägi

Toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus

Mereväekoolides valmistatakse ette kõiki mereväe auastmekategooriaid. Mereväekoolid on mereväe allohvitseride kool (*Befalsskolen for Sjøforsvaret*)¹⁸⁵ ja mere-sõjakool (*Sjøkrigsskolen*) ohvitseride väljaõpetamiseks.¹⁸⁶ Rahvuskaardi mereväe-lemendil on oma väljaõppe- ja oivakeskus.¹⁸⁷

Mereväel on kaks peamist baasi: Haakonssvern Bergenis ja Ramsund Põhja-Norras. Väiksemad mereväebaasid asuvad Hortenis, Stavangeris, Sortlandis ja Trondenesis. Rannavalve baasid on Bergenis ja Sortlandis, õhuväele alluvad helikopterid asuvad Bardufossis.¹⁸⁸ Hangete, varustamise ja logistilise toetusega kogu kaitseväs tegeleb kaitseväe logistikaorganisatsioon (*Forsvarets logistikkorganisasjon*).¹⁸⁹

Personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus

Norras kehtib kaitsevækohustus pikkusega 19 kuud kõigile 19–44-aastastele (reservohvitseridel kuni 55-aastastele) kodanikele. 12 kuud läbitakse ajateenistusena ühe perioodina, ülejäänud kuus kuud lühemate perioodidena tegev- väes või rahvuskaardis kaitsevækohustuse aja jooksul. Alates 2015. aasta jaanuarist on kaitsevæeteenistus kohustuslik ka naistele. Ka varem oli 10% Norra kaitsevæelastest ja 14% lihtsõduritest naised. Eesmärk on suurendada naiste osakaalu kõigis auastmekategooriates 15%-ni ja ohvitserkonnas 20%-ni.¹⁹⁰

¹⁸⁵ *Befalsskolen for Sjøforsvaret*'i koduleht. <<http://forsvaret.no/karriere/utdanning/befalsutdanning/befalsskolen-for-sjoforsvaret>> (16.03.2015).

¹⁸⁶ *Sjøkrigsskolen*'i koduleht. <<http://forsvaret.no/sjokrigsskolen>> (16.03.2015).

¹⁸⁷ Norwegian Defence 2013. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/fakta-om-forsvaret-2013_engelsk_oppdateret-mai-2013.pdf> (16.02.2015).

¹⁸⁸ *Military Periscope*. <<https://militaryperiscope.com/nations/nato/norway/navy/index.html>> (28.01.2015); *Norra kaitsevæe koduleht*. <<http://mil.no/organisation/about/navy/Pages/default.aspx>> (16.02.2015).

¹⁸⁹ Norwegian Defence 2013. <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/fakta-om-forsvaret-2013_engelsk_oppdateret-mai-2013.pdf> (15.02.2015).

¹⁹⁰ *Norra kaitsevæe koduleht*. <<http://mil.no/organisation/personnel/compulsory-military-service/Pages/compulsory-military-service.aspx>>; <<http://mil.no/organisation/news/Pages/Female-conscription-in-Norway.aspx>>, <<http://mil.no/organisation/personnel/women/Pages/default.aspx>> (16.02.2015).

Kulude katmine, sh ametkondadevaheline tegevuskulude tasaarveldus (cost recovery), investeeringud erivarustusse ja teiste ametkondade kaasaráákimisõigus platvormi valikul

Merepäästes osalevad riigiasutused kannavad oma kulud ise, vabatahtlike kulud korvatakse, kuid neid ei tasustata.¹⁹¹ Ka muude ülesannete puhul ei toimu tasaarveldust, sest neid täidab põhiliselt üks asutus – merevägi.

Kokkuvõte

Norral on ulatuslikud territoriaalveed ja majandusvõõnd, mis vajavad kontrolli ja kaitset. Peale selle valmistub Norra sõjaliseks kaitseks iseseisvalt ja koostöös liitlastega ning on valmis täitma liitlaskohustusi välismaal. Suurema osa riigi ülesannetest merel täidavad mereväe koosseisu kuuluvad rannikueskaader (sõjalaevastik) ja rannavalvelaevastik. Merepäästet koordineerib päästeteenistus. Kalakaitse eest vastutab kalandusamet; merereostustõrje, laevaliiklusteenistuse, lootside, tormihoiatuste ja jääteadete eest rannikuamet. Ühelgi neist asutustest ei ole lennuvahendeid, need tagab lennuvägi. Kogu kaitseväge hanked ja logistika on koondatud kaitseväge logistikaorganisatsiooni. Norras kehtib ajateenistus. Kindel suund on võetud naiste osakaalu suurendamisele kaitseväes. Ametkondadevahelist kulude korvamist või platvormide riskasutust ei toimu, sest neid kasutab peamiselt üks organisatsioon. Erandiks on kalakaitse, milleks tagab laevad merevägi. Merepäästes osalemise kulud tagab iga osalev asutus, kuid vabatahtlikele korvatakse otsesed kulud.

V. Soome

Riigi täitevvõimu struktuuridele antud merelised ülesanded ja nende jaotus ametkondade vahel, sh ülesannete prioriteetsus juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Soome merelised huvid piirduvad Läänemerega. Soome mereväe laevad tegutsevad ainult Soome ja Botnia lahel. Ainsana vaadeldavatest riikidest ei kuulu Soome NATO-sse, aga kuulub Euroopa Liitu. NORDEFKO raames teeb Soome kaitsealast koostööd Taani, Islandi, Norra ja Rootsi.¹⁹² Samuti panustab Soome SUCBAS-i kaudu Läänemere-äärsete riikide ühisesse merepildiloomesse.¹⁹³

¹⁹¹ **The Norwegian Search and Rescue Service.** <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/bro/2003/0005/ddd/pdfv/183865-infohefte_engelsk.pdf> (16.02.2015).

¹⁹² **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/organzn/index.html>> (29.01.2015); **NORDEFKO koduleht.** <<http://www.nordefco.org/>> (26.02.2015).

¹⁹³ **SUCBAS koduleht.** <<http://sucbas.org/>> (04.02.2015).

Soome kaitsevägi arendab võimeid, mis vastavad poliitilise juhtkonna poolt defineeritud välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika vajadustele.¹⁹⁴ Mervägi vastutab merekaitse võime arendamise, mereseire, territoriaalse terviklikkuse kaitse ja merekommunikatsioonide turvalisuse eest.¹⁹⁵

Merepääste, merepiiri valvamise, meresõidu ohutuse tagamise ja merekeskkonna kaitsega tegeleb piirivalve koostöös transpordiohutuse ameti (*Finnish Transport Safety Agency, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi*) ning kaitsejõudude ja keskkonnakaitseorganisatsioonidega.¹⁹⁶ Sõja korral on piirivalve osa kaitsejõududest.¹⁹⁷

Ametkondadevahelise koostöö õiguslik raamistik

Soome merepääste tugineb Hamburgi¹⁹⁸ ja SOLAS-i¹⁹⁹ konventsioonidele ning IAMSAR-ile²⁰⁰. Siseriiklikult reguleerivad merepäästet merepäästeseadus (*säädetty meripelastuslaissa*) (1145/2001) ja siseministri merepäästemäärus (*asetuksessa meripelastuksesta*) (37/2002).²⁰¹ Kahepoolsed koostöölepingud merepääste vallas on sõlmitud kõigi naaberriikidega.²⁰² Transpordiohutuse ameti ülesanded

¹⁹⁴ **Soome kaitseväge koduleht.** <http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZPZbqMwFIafZR4g8cJifEmDw5KwhC3ADaIe6kJCIE3aNDx9GY3UjlRN-rqr4v_z0-5PPkUEBphyqt0ZU56Y_VHuQgUItTaxqlgMR9QPEoO07lqooD2ixVCee_8tX7-sPElZAl6wD5lbnV9jDYggzKZdReB3vcjWFLQtdrbei9sIvLdihmR-QaqRO1-XvMTigijh2ZHp6hgIhTIC43THfM87C0f013FbdsBN7mIfrLVYmtmGfKyAwWMrQjI6FxFxiTof-t_f-sfD-v9zdAhyUJCvPqQUtN1iMGiYUuwiEP_gNG67pPu5GLyjC9_R9bP7ckDRPHbzC-_mcK5g-mWBCiKIQmWjq9E8Kjt-Nky2YbTynuLO2s2VXzPxjL21buup3nD0JEBxgc19LAS2vWE-te1zTVdLHhudJcnFd3r4fywEXmhvGjPlaH-Pe10NfgyKrnWel7ca3n3UFaRPh4RHjBuwF-vAkG41uUnfSQ8qof-IMS0NM5pMIhNJVpOIViY4ZPcZMCz-q4GQ5e8DSy0xuwz9Qe1_fd9/d13/d3/L2dBISevZ0FBIS9nQSEh/?pcid=9c2134804e1be854bc41fe6b8aba78a5> (26.02.2015).

¹⁹⁵ **Soome kaitseväge koduleht.** <http://www.puolustusvoimat.fi/en/Navy/Front_Page/?uril=wcm%3Apath%3A/en%20puolustusvoimat.fi/Puolustusvoimat.fi%20en/Navy/Front%20Page/> (26.02.2015).

¹⁹⁶ **Soome piirivalve koduleht.** <http://www.raja.fi/functions/maritime_safety> (04.03.2015).

¹⁹⁷ **Soome piirivalve koduleht.** <http://www.raja.fi/functions/national_defence> (04.03.2015).

¹⁹⁸ **The International Convention on Maritime Search and Rescue**, sõlmitud Hamburgis 27.04.1979 ning täiendatud aastatel 1998 ja 2004.

¹⁹⁹ **The International Convention for the Safety of Life at Sea 1974.**

²⁰⁰ **The International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual.**

²⁰¹ **Maritime Search and Rescue Manual.** <http://www.raja.fi/download/17615_Meripelastusohje_2010_liitteinen_EN_PAIVITETTY_TOUKOKUU11.pdf?07ea402c0a18d288> (04.03.2015), lk 1–2.

²⁰² **Maritime Search and Rescue Manual 2010.** <http://www.raja.fi/download/17615_Meripelastusohje_2010_liitteinen_EN_PAIVITETTY_TOUKOKUU11.pdf?07ea402c0a18d288> (04.03.2015), lk 34–35.

sätetab transpordiohutuse ameti seadus (*Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta (863/2009)*).²⁰³

Ülesannete täitmiseks ellukutsutud organisatsiooniline struktuur ja struktuurilelementide võimuvolitused (pädevused), sh juhtimisahel ja erisused juhtimises juriidiliste eriseisundite (erakorraline seisukord, sõjaseisukord vms) korral

Merevägi koosneb staabist, rannikulaevastikust, rannikubrigaadist, Uudenmaa/Nylandi brigaadist ja mereväekoolist.²⁰⁴ Mereväe ülesanded on territoriaalvete ja oluliste laevateede kaitse. Rannikukaitse selgroo moodustavad rannakaitse suurtükiväe, radaripostide ja allveeluureseadmete võrgustik. Merevägi loob tuvastatud merepildi ja jagab seda teiste Soome merendusasutustega ning vahetab infot teiste Läänemere-äärsete riikidega.²⁰⁵

Merepääste, merepiiri valvamise, meresõidu ohutuse tagamise ja merekeskkonna kaitsega tegelevad piirivalvele alluvad Soome lahe ja Lääne-Soome merepiirivalve piirkond ning õhupatrulli eskadrill koostöös transpordiohutuse ameti

²⁰³ **Act of the Finnish Transport Safety Agency (863/2009).** <<http://www.trafi.fi/filebank/a/1328286825/ff17b79de38f2f5b8b6e41b15893752d/9154-en20090863.pdf>> (09.03.2015).

²⁰⁴ **Soome kaitseväe koduleht.** <http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi/!ut/p/c5/vZDLsqIwFEW_xR8wIUACw0BiBBG8QFCZWOilbPD9uIr5-ks_Bv0o7R7Y5kxStWqfXWeBHLsZLS7VsJhXu22xBhOQ451A2Or7ULOFF1rQi9IREnEPwoy0fPoTjwZDp-VBS4KR5kLtUTrUv6exzgc8FIYmRq4BvYRJO5VEFxL_S_pOdxSTv6THYAKNWVLf9p5aqbhWSROyfJQcveuQr1D79xJ50x1W3RLeBOD-5PByqqQrhOoALW8t6b5wGlePCU6fdlf_S9psHoT3m8Ad_ZOJB_tutXzm88ygEU5C-TezaEjkH6RBU8zXdfnGC7te6NB_pUPy_C7nLUsF1yMogsyGHnf7zOap6enodXc5xn-8y2KeCanl9iUjCdX4cx36IK_mm-51senCrmkTRliFEDEsHZsEjOeLzCNO3pVxRh9s5nikt-613Lm94ncM6p5qbRMX-A55x6a5LNKuVjgl7w3Tph47zLzGz95uz3qvB0pc9E1P_YJfn5kdDjyijq8AW-FixWZ-kh9IqP1jRuLiQL8I5bmeln6gmxlQhpdRqMQ6sjTIUmBDqr9-zLe-AsL_blGC_kvJe9jzuq8kfU9LOJ-uoE-M!/dl3/d3/L2dBISevZ0FBIS9nQSEh/?pcid=4937bb804c130dae8f28afe99f3674fd> (04.03.2015).

²⁰⁵ **Soome kaitseväe koduleht.** <http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi/!ut/p/c5/vZDLbqNAEEW_ZT7A7gfQHZbN07waMIYAG2RGBOMYY-MHhq8fpEijmUW8S1K1vLp1VAfkYN7j9t7U22vTHbcHkIKcFCYmLysbItkPkA4t314RSV-JQzCTwCIIoFtF-PFNt-7TeT9HjooUCp97gaeYQaeEQTQ7iLvciODXveJ7cECX9wGii4w-SI9SZEZqcsF_zrfx_muMpM82FCXUDpJrweQ7RR04E3dG5KSIzUEVoRVosb2IqmDF52v-fX9COHnwyDIAM5_afP7dmGaKoO5hY2MASbL7TnxIV_kIW-kzXLn1mB5WIEsIzg-Jx0KX8qyQd6U7XL43S7hUqayJEIUFaIGAiQYvOYZfuidV-ssKZTs2otVD7eb5LCxKmu-3O9aNmTZvj5e2LDvBpwFFztRywScsdDA6r8t6H8bMK-psyD2FYHbGJU-ow3aNW45-j8yx6u2FihuWrN7b8HbLLbe9pSOLFvIFMQYUxOrR6eRz71-xVDTxbcezt7N7eqBwkcLs3ozJWpz_4KuucCpvZ_09WpK_27F_gAzenNN/dl3/d3/L2dBISevZ0FBIS9nQSEh/?pcid=48977680408a06b5969fdec83f1e29a3> (04.03.2015).

ning kaitsejõudude ja keskkonnakaitseorganisatsioonidega.²⁰⁶ Merepäästet koordineerivad merepiirivalve piirkondadele alluvad merepäästekeskused.²⁰⁷ Merepäästeks kasutatakse eelkõige piirivalve laevu ja lennuvahendeid, aga ka vabatahtliku merepääste vahendeid.²⁰⁸

Transpordiohutuse amet peab laevaregistrit, teeb laevade ülevaatusi sadamates, sertifitseerib meremehi ja menetleb mereõnnetusi.²⁰⁹

Ülesannete täitmiseks kasutatavad platvormid ja nende kuuluvus²¹⁰

Tüüp	Hulk	Alluvus
raketikaater	8	merevägi
patrull-laev	4	piirivalve
patrullkaater	41	piirivalve
patrullhõljuk	7	piirivalve
miiniveeskaja	6 ²¹¹	merevägi
miinjahtija	3	merevägi
miinitraaler	13	merevägi
dessantlaev (LCU)	3	merevägi
dessantpaat (LCA)	30	merevägi
dessantkaater	59	merevägi
väike transpordilaev	4	merevägi
kaabliveeskaja	1	merevägi
muud juhtimis- ja abilaevad	15	merevägi
õppelaev	5	merevägi
õlitõrjelaev	3	merevägi
pukser	2	merevägi

²⁰⁶ **Soome piirivalve koduleht.** <http://www.raja.fi/functions/maritime_safety; http://www.raja.fi/the_border_guard/organization> (04.03.2015).

²⁰⁷ **Maritime Search and Rescue Manual 2010.** <http://www.raja.fi/download/17615_Meripelastusohje_2010_liitteineen_EN_PAIVITETTY_TOUKOKUU11.pdf?07ea402c0a18d288> (04.03.2015), lk 12.

²⁰⁸ **Soome piirivalve koduleht.** <<http://www.raja.fi/sar/en/equipment>> (04.03.2015).

²⁰⁹ **Soome transpordiohutuse agentuuri koduleht.** <<http://www.trafi.fi/en/maritime>> (09.03.2015).

²¹⁰ **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/organzn/index.html>>; <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/navy/index.html>> (29.01.2015); **Soome piirivalve koduleht.** <<http://www.raja.fi/sar/en/equipment>> (04.03.2015); **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, pp. 235–240.

²¹¹ 2015. aastal arvatakse Pohjanmaa teenistusest välja. **Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/navy/index.html>> (29.01.2015).

Tüüp	Hulk	Alluvus
helikopter	8 ²¹²	piirivalve
merepatrull-lennuk	2	piirivalve
rannakaitsesuurtükk (130 mm)	102	merevägi
laevavastane rakett (maalt lastav)	teadmata	merevägi

Toetava väljaõppe- ja logistikaorganisatsiooni ülesehitus ja kuuluvus

Mereväeakadeemias õpetatakse ohvitseri, reservohvitseri, allohvitseri ja tsiiviliskuid.²¹³ Kõrgema taseme väljaõppe saavad kõigi väeliikide ohvitserid riigikaitseülikoolis (*Maanpoulustuskorkeakoulu*).²¹⁴ Väljaõpet piirivalve ja merepääste alal teeb piirivalve- ja merepiirivalvekool (*Raja- ja merivartioukolu*). Piiri- ja merepiirivalve kooli mereline väljaõpe toimub Porkkala merepiirivalve väljaõppekeskuses.²¹⁵

1. jaanuaril 2015 ühendati väeliikide varustuskeskused, sõjaväemeditsiini keskus, Häme rügemendi logistikakool ja kaitseväge logistikakeskus logistikaväejuhatuseks

²¹² 2015. aastal on plaanis juurde hankida 2 Puma helikopterit. **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/organzn/index.html>> (29.01.2015).

²¹³ **Soome kaitseväge koduleht**. <[²¹⁴ **Soome kaitseväge koduleht**. <\[²¹⁵ **Soome piirivalve koduleht**. <<http://www.raja.fi/rmvk/en>> \\(04.03.2015\\).\]\(http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZPbbptAFEW_JR9Qzwx3HmEYruF-CebFcinFYDAYU-Pw9cGq1M-Sq4yYh8pzHpT1Ls48GZGZw_Zcldux6g7bBqQg4zYaxQm6CZHoOiaBBqNhi3I-Mw2epha8_cg8t3DV1jmVlhAN0L-2xv9McTSziaAzSPMxAI1RiMYp5Grwrf9Lv3LLlxf0ME_7ZQ27A_yp9AILIbML6tTfm_RzUc-DYEaFtxZhsckR6Z1wcOywjueQnFDIm0ZEOjjCEqJcRInqEwmTtp7sp-Wu7NZ224MD7_NrT1d-r4nb_N9vvXL4yZEGW IOM_6yNmKFA9IVt3HehB7rox7ks-EDX1-7LBFn1vV1NebuCK5pFICDSLIOQwi-gCWj5KllcX5WSURFL8INOVlcXziXe5Vi3p8ChyOHjd61YqFgw1UMI4d5fzz-Ovm-GBnx4_z1Gi0gWnVjXFTv3iS56YDLHa-rKhVEoibyy7Z5JKpaA37ozqOQ99EDT90-HabPs70v5eJ8sBM957aqaWIWU99gMq4VwRuSy-jLaTo501QQifJ4OhdW4C-jeP43JNA-n9M_U0hPb173zoU!!/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?pcid=5d4702004e1bebf9be60fe6b8aba78a5> \(04.03.2015\)</p>
</div>
<div data-bbox=\)](http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZHLkqADlafxQc4drg2veTSNCCCQCvKhtLROYIX8DIgPP14ahanaqrG-IWOyyOKv5MufoAzd87hsir_La1Edl3s0R5maqId0YDJAAtNEDK45IiohskSwgII0BzLPyq52-10fl9AJ3HL78WrRj0KnN8rD7urH7UJrjfx6cIYSMJLSAKNCDM7orrxqt1DfXCfl-f2jMVHVHA8EEo7GBrihDzPsTwSTwWMdhC_9_7YTUwY3saaET7HEpurD_jDGXz-r8EDqgBerwj9cIFMSfeI3HLPx8lhHNOKNSCJrlKqBrpJO1cKILDL_M1yQUX8g-SXSiSfvFfzJ8RcKnpWIRyxY1f6Ct5ri8PZcXqMGzfDkMYgoJFDTBoioxVVZRElGala7YubmvpRu7Fonarccb8Oio9HvDIo92uocv1Ka-7quz-7GHbT8KVYnd65J-a9COPm-dAZQV0kRlq9-659KdrLrRj1r1jfkfj1hWZbNyq4zq9KFfzdD1f947dSBBNSPAR-RaCtznvJpntXX6sRio7LxqbnfTltiDarElyFDjVYYPqQ1PT2Onn33KjDwafb9Bdww!!/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?pcid=e9b64380415c04629980bf22167cca76> (04.03.2015).</p>
</div>
<div data-bbox=)

(*Puolustusvoimien logistiikkalaitos*).²¹⁶ Mereväe varustusega tegeleb väejuhatuse mereväe osakond (*merijärjestelmäosasto*). 2. logistikarügemendile alluvad mereväe hoolduskeskus (*Merivoimien kunnossapitokeskus*) ja mereväe laod (*Merivoimien varikki*). Koos tsiviilpartneritega vastutavad nad mereväe varustuse hangete ja hoolduse tehnilise ettevalmistuse eest, hangete korraldamise eest vastutab logistikaväejuhatuse staabi hangete osakond (*kaupalline osasto*).²¹⁷ Mereväe varustusele kulub umbes 15% hangetest.²¹⁸

Personalipoliitika: värbamine, koolitamine, karjäärikorraldus

Mereväkke kuulub 1550 kaadrikaitseväelast ja 3900 ajateenijat, nende hulgas umbes 30 vabatahtlikku naist. **Igal aastal õpetatakse välja 3400 reservväelast**, reservi suurus on 31000 reservväelast. Ajateenistus kestab sõltuvalt erialast ja ametikohast 165, 255 või 347 päeva. Ajateenijaid võetakse kõigile erialadele, ka tuukriteks.²¹⁹

²¹⁶ **Soome kaitsevää koduleht.** <[²¹⁷ **Soome kaitsevää aastaraamat 2013.**](http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZTJsqJAEEW_pT8Aa4ICImCViDIok8qGcKbTJsUhZPj6R8eL6E3Hc2WQd-3kj82TeRYIYDLrsX915_8yul30JtiCmCSV8yR1DRIoUzaDpu9Laxzq2VAQ2YAv-FxM-72uyL3sthg507h8E9bGxm9E9-xnZBO5vtuiAw8bPXLt-3sS17NnyoKJqtuTb-rykorfg2z4r80A1N1voBIdZe2Dk3XgpFsrddUgO99iL79f9saq6k4bMtCNQhlyoT-0bb_ryd8-KE0CHYgln9Iw1Q0BIIPpvGO5Q5ZjMZyyedZ-joKDE5cqDBTgpoyndm-9jUEpffHuWo7I8sl4LErHY6kjZqh_irUAeXaoJs2xmsDJ8BIIQphQRJCsSiLYxDvasqvdMO-4li3WbZulJ8NNqo5-Pj8U25oFpJAF19qSXHSUHKK-Ssnb2D7K2We7yWCjz2U0LWqs8xzt-HgrqEmX4vblp4jMyeCYKYe4neee3plCqO-jr4csGNdkVonVx8drN4URQ18S2kn7IWw99FI-HEs1ILWyffmAUxneUpKf9r3yqN5aXx13f7pgTO_Vimoq1fNvXm__U-p9gUyKggN/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEH/?pcid=c3493e804698c23b8325b3786bf3619b> (25.02.2015).</p>
</div>
<div data-bbox=)

<http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/dd992c80436e046a872bfd7095b1830/PV_VSK_2013_www.pdf?MOD=AJPERES> (26.02.2015), lk 17.

²¹⁸ **Soome kaitsevää koduleht.** <[²¹⁹ **IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013, p. 235; **Soome kaitsevää koduleht.** <\[http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZLZcqJAFIafJQ8Qe6Gh5RKhZ-ZNFlojcWIRCEVWJICI8_TA1U1lqKs5cZNLn8uu_vzp_NYjBNFVyor6S7lhXyRIEIBZ2K-hbmmgGR6LiIqD0xNIHnFyiU-IlvP-Wyhz6m4QOFOnF1Sx4yWTcr7TAMZPZKk-GqKxOo-0ooBiHloAP_Jf3GTWsxuVfttZWLHI_-Jb0BESQ7vxgafTyNXgF7bBU67op1b7E-TClZJb7MSW2x-DUaL86mhB6yGHTxAllroYblmkpKreTa_m96Kb_QkU3Sbe7_5rSY-5v_\]\(http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZLZcqJAFIafJQ8Qe6Gh5RKhZ-ZNFlojcWIRCEVWJICI8_TA1U1lqKs5cZNLn8uu_vzp_NYjBNFVyor6S7lhXyRIEIBZ2K-hbmmgGR6LiIqD0xNIHnFyiU-IlvP-Wyhz6m4QOFOnF1Sx4yWTcr7TAMZPZKk-GqKxOo-0ooBiHloAP_Jf3GTWsxuVfttZWLHI_-Jb0BESQ7vxgafTyNXgF7bBU67op1b7E-TClZJb7MSW2x-DUaL86mhB6yGHTxAllroYblmkpKreTa_m96Kb_QkU3Sbe7_5rSY-5v_\)](http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZDLbqNAEEW_ZT7A7gfQHZbN07waMIYAG2RGBOMYY-MHhq8f-pEijmUW8S1K1vLp1VAfkYN7j9t7U22vTHbcHkIKcFCYmLysbItkPkA4t314RSV-JQzCTwClloFtF-PFnt-7TeT9HjooUCp97gaeYQaeEQ7Q7iLvcieODXveJ7cECX9wGii4w-SI9SEZeqsF_zrfx_muMpm82FCXUDpJrweQ7RR04E3dG5KSizUEVoRVosb2IqmDF52v-fX9COHnwyDIAM5_afP7dmGaKoO5hY2MASbL7TnxnIV_kIW-kzXLn1mB5WIEsIzg-Jx0KX8qyQd6U7XL43S7hUqayJEIUFaiGAiQYvOYZfuidV-ssKZT2ofVD7eb5LcXKmu-3O9aNMtZvj5e2LDvBpwFFztRywScsdA6r8t6H8bMK-psyD2FYHbGJU-ow3aNw45-j8yx6u2FIhuWrN7b8HbLLbe9pSOLFvIFMQYUxOrR6eRz71-xVDTxbcezt7N7eqBwkcLs3ozJWpz_4KuureCpvZ_09WpK_27F_gAzcnNN/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEH/?pcid=48977680408a06b5969fdec83f1e29a3> (04.03.2015).</p>
</div>
<div data-bbox=)

Mereväeakadeemias õpetatakse ohvitseri, reservohvitseri, allohvitseri ja tsiviilisikuid. Akadeemias pakutav õpe vastab STCW 95 nõuetele.²²⁰ Kõrgema taseme väljaõppe saavad kõigi väeliikide ohvitserid riigikaitseülikoolis (*Maanpoulustuskorkeakoulu*).²²¹

Kokkuvõte

Soome on vaadeldavatest riikidest ainus, mis ei kuulu NATO-sse ja tegutseb ainult Läänemerel. Riigi ülesandeid merel täidavad merevägi, piirivalve ja transpordiohutuse amet. Oma roll on ka keskkonnakaitseorganisatsioonidel. Mereväe ülesanded on mereala ja merekommunikatsioonide kaitse ning merepildi loomine. Piirivalve vastutab merepiiri valvamise, merepääste ja merekeskkonna kaitse eest. Selleks teeb

c9SeHnxwJgi2I6bu8bUx-osomtnW8xBAEX9jGbRf-Rhf6n673P0pfut_ZlfelLgPEx8dy1qfID-M5EKvI8TWknYMHbAYNNnB6o0uo9kyLpaQiWyT2KUpJLfpZbbS2dd1fvQp0A-ysP1lQdq-D-iV-b8iXaF5XIWmdraIpZynHaPr8oDcry7eLMX8NT96wpZJ84Q96YWutk-4kbsXoYi3LkDebjL4lQdeLs2oqZrx7DVHqOjS677tRz0JrC1usxAU4ZheGmYp43R62T-S3Q8V0xqS/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?pcid=c22339004e1c894c87d7f76b8aba78a5> (26.02.2015); **Military Periscope**. <<https://militaryperiscope.com/nations/naeur/finland/organzn/index.html>> (29.01.2015); **Conscript 2014**. A guide for who ar preparing to carry out your military service. <http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/424acb8043d3656c9e40df028affb6da/Conscript_2014_web_small.pdf?MOD=AJPERES> (26.02.2015).

²²⁰ **Soome kaitseväe koduleht**. <[²²¹ **Soome kaitseväe koduleht**. <](http://www.puolustusvoimat.fi/portal/puolustusvoimat.fi!/ut/p/c5/vZHLkqADlafxQc4drg2veTSNCCQCvKhtLROYIX8DIgPP14ahanaqrG-IWOyyOKv5MufoAzd87hsir_La1Edl3s0R5maqId0YDJAtNEDK45IohskSwglI0BzlPyq52-10f19AJ3HL78WrRji0Knn8rD7urH7UJrfrpx6cIYSMJLSAKNCDM7orrrtq1DfXCfl-f2jMVHVHA8EEo7GBrihDzPsTwSTwWMdhC_9_7YTUwY3saaET7HEpurD_jDGXz-r8EDqgBerwj9cIFMSfeI3HLPx8lhHNOKNSCJrlKqBrpjO1cKILDL_M1yQUX8g-SXsiSfvfFzJ8RcKnpWIRyxY1f6Ct5ri8PZcXqMGzfDkMYgoJFDTBoioxVVZRElGala7YubmvpRu7Fonarccb8Oio9HvDIo92uocv1Ka-7quz-7GHbT8KVYnd65J-a9COPm-dAZQV0kRlq9-659KdrLrRj1r1jfkfj1hWZbNyq4zq9KFfzdD1f947dSBBNSPAR-RaCtznJPnfTXX6sRio7LxqbnfTltiDarElyFDjVYYPqQ1PT2Onn33KjDwafb9Bdww!!/dl3/d3/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?pcid=e9b64380415c04629980bf22167cca76> (04.03.2015).</p>
</div>
<div data-bbox=)

piirivalve koostööd kaitseväge, transpordiohutuse ameti, keskkonnakaitseorganisatsioonide ja vabatahtliku merepäästega. Sõja ajal kuuluvad piirivalve ja piirivalve vahendid kaitsejõudude koosseisu. Transpordiohutuse amet peab laevaregistrit, teeb laevade ülevaatusi sadamates, sertifitseerib meremehi ja menetleb mereõnnetusi.

Kaitseväl ja piirivalvel on erinevad erialaõppesüsteemid, kuid ühine tasemeõppesüsteem. Kõik piirivalvurid on reservväelased ning osalevad korrapäraselt kaitseväge õppustel ja koolitustel. Soome kaitsevägi tugineb reservväele ja ajateenistusele pikkusega 165–347 päeva. Ajateenijatele on avatud kõik erialad. **Mereväeakadeemias õpetatakse ohvitseri, reservohvitseri, allohvitseri ja tsiviilisikuid. Akadeemias pakutav õpe vastab STCW 95 nõuetele. Kõrgema taseme väljaõppe saavad kõigi väeliikide ohvitserid riigikaitseülikoolis.** Alates 2015. aastast on kogu Soome kaitseväge hanked ja logistika koondatud logistikaväejuhatuse alla. Mereväe varustusele kulub umbes 15% hangetest.

VI. Kokkuvõte ja järeldused

Vaadeldavad riigid on geograafilise ja poliitilise asukoha ning huvide poolest väga erinevad. Norra ja Soome on piiririigid. Holland ja Taani asuvad Euroopa ohutus südames või lääneosas, aga omavad suuri merealasi või ülemerevaldusi ja nende majandus on otseselt mõjutatud olukorrast maailmamerel. Riiklikud huvid merel on defineeritud erinevalt ja erinev on ka mereliste struktuuride ülesehitus. Tundub, et struktuuride selline ülesehitus ei ole tekkinud mingi kindla plaani alusel, vaid arenenud vähehaaval valitsenud tehiolude raames ja üksikute reformide kaudu. Ühiseks jooneks võib pidada rannavalve/merepiirivalve tihedat seotust mereväega. Taanis täidab merepiirivalve ülesandeid merevägi. Norras on rannavalve mereväe osa. Hollandi rannavalve on raamorganisatsioon, mida juhib mereväelane ja mille operatsioonikeskus asub mereväebaasis. Soome merepiirivalve on küll osa piirivalvest, kuid teeb mereväega tihedat koostööd ja on sõja korral mereväe osa. Teine ühine suundumus kõigis vaadeldud riikides on hiljuti toimunud väeliikide väljaõppe- ja logistikaorganisatsioonide ühendamine kaitseväge sees.

Sarnasused ja erisused Eestiga võrreldes

Eestiga võrreldes on vaadeldud riikide merelised huvid ja mereala märgatavalt suuremad. Võrreldav on ainult Soome. Samuti on suuremad riikide käsutuses olevad ressursid. Holland ja Taani asuvad Euroopa südames ega tunnetata praegu otsesest välisohtu. Kuna nende riikide mereliste organisatsioonide ülesanded ja ülesehitus on väga erinevad, on võrdlus Eestiga keeruline. Kahjuks ei õnnestunud kõiki detaile ka välja selgitada. Eestis mereväe roll märgatavalt väiksem ja Politsei- ja Piirivalveameti roll pigem suurem. Eesti peamised merelised riigiasutused merevägi, Politsei- ja Piirivalveamet ja Veeteede Amet tegutsevad iseseisvalt ja omaette,

koostöö sisuliselt puudub. Puudub ka merelisi asutusi ühendav katusorganisatsioon või foorum. Erinevalt vaadeldud riikidest ei oma Eesti merelised riigiasutused ühist operatsioonikeskust.

Platvormide poolest ei ole Eesti vaadeldavate riikidega võrreldav, sest Eesti mereväel sõjajõud puudub. Muude laevade kuuluvus on riigiti väga erinev, kuid kuna merelised organisatsioonid on kas üksteise alluvuses või seovad neid koostöö ja ühised operatsioonikeskused, on jõude kergem koondada. Kõigis vaadeldud riikides tagab helikopterid ja lennukid õhuvägi, Eestis PPA. Teiste riikide asutuste koostööd platvormide hankimisel ei õnnestunud allikate puudusel kontrollida. Samuti ei õnnestunud tuvastada koostööd varustuse hankimisel, hooldamisel, värbamisel ja väljaõppe korraldamisel. Koostööd väljaõppe vallas ja mereväe juhtrolli selles peab siiski eeldama, sest Taanis on merevägi peamine mereline organisatsioon, Norras on rannavalve mereväe osa ning Soome piirivalve laevad ja isikkoosseis lähevad sõjakorral mereväe alluvusse. Hollandi puhul on olukord kõige ebaselgem, kuid Hollandi rannavalve on väikesearvuline ja seda juhib alati mereväeohvitser.

VII. Lisad

Lisa 1: Vaadeldud riikide kuulumine rahvusvahelistesse organisatsioonidesse

	Holland	Taani	Norra	Soome
Euroopa Liit	+	+	–	+
NATO	+	+	+	–
NORDEFECO	–	+	+	+
SUCBAS	–	+	–	+

Lisa 2: Laevastike koosseis ja kuuluvus²²²

tüüp	Holland		Taani		Norra		Soome	
	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus
fregatt	6	merevägi	1	merevägi	5	merevägi		
avamere patrulllaev	4	merevägi	6	merevägi				
avamere patrullkutter			1	merevägi				
patrulllaev			6	merevägi	19	ranna- valve	4	piirivalve
patrullkaater	16	sõjaväe- politsei (5), ranna- valve käsutu- ses (3), sisemini- sterium (5), Ka- riibi mere ranna- valve (3)	30	mere- kodu- kaitse			41	piirivalve
patrull- hõljuk							7	piirivalve
raketikaater					6	merevägi	8	merevägi
miini- veeskaja							6	merevägi
miinijahtija	6	merevägi			3	merevägi	3	merevägi
miinitraaler					3	merevägi	13	merevägi
miinitõrje droon			4	merevägi				
staabi- ja toetuslaev ²²¹			2	merevägi				
allveelaev	4	merevägi			6	merevägi		
allveelaeva tender	1	merevägi						
väike trans- pordilaev							4	merevägi
jäälõhkuja			4	merevägi				
dessantlaev (LPD)	2	merevägi						

²²² Absalon klass. Omab fregativäärilist relvastust ja võib pardale võtta kuni 200-mehelise dessandi.

tüüp	Holland		Taani		Norra		Soome	
	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus
dessant- praam (LCU, LCVP)	17	merevägi					3	merevägi
dessantpaat (LCA)							30	merevägi
dessant- kaater			4 ²²³	merevägi			59	merevägi
varustuslaev	3	merevägi						
tuukri- toetuslaev	5	merevägi						
muud juhtumis- ja abiliaevad							15	merevägi
kaabli- veskaja							1	merevägi
kala- kaitselaev					10	ranna- valve		
päästekaater	75	merepääs- teselts	2	merevägi	30	mere- pääste- selts		
uurimislaev	2	merevägi	6	merevägi				
pukser	12	merevägi	2	merevägi			2	merevägi
tanker	1	merevägi						
reostus- tõrjelaev			7	merevägi	Vähe- malt 38	ranniku- amet	3	merevägi
õppelaev	1	merevägi					5	merevägi
abiliaev			12	merevägi	3	merevägi		
Ro-Ro			3	mere- vägi ²²⁴				
uurimislaev			1	toidu-, põllu- majan- dus- ja kalandus- minis- teerium				

²²³ Kuuluvad Absalon klassi staabi- ja toetuslaeva juurde.

²²⁴ Liisitud ARK projekti raames

tüüp	Holland		Taani		Norra		Soome	
	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus	kogus	kuuluvus
kala- kaitselaev			3	toidu-, põllu- majandus- ja kalandus- minis- teeriumi agrokala- amet				
päästelaev (<i>salvage ship</i>)	1	ranna- valve käsutuses						
mitmeots- tarbeline laev	9	infra- struktuuri ja kesk- konna- minis- teeriumi			6	rahvus- kaart		
täpsusta- mata	13	Rotter- dami sadama- politsei						
helikopter	14	õhuvägi	16	õhuvägi	12	õhuvägi	8	piirivalve
mere- patrull- lennuk	4	ranna- valve käsutuses (2), Ka- riibi mere ranna- valve (2)			2	õhuvägi	2	piirivalve
ranna- kaitse- suurtükk (130 mm)							102	merevägi
laeva- vastane rakett (maalt lastav)							tead- mata	merevägi

Lisa 3: Ülesannete jaotus mereliste asutuste vahel

	Holland	Taani	Norra	Soome	Eesti
merekaitse	merevägi	merevägi koostöös kodu- kaitsega	merevägi	merevägi, sõja ajal ka piirivalve	merevägi
rahvusvaheline sõjaline koostöö	merevägi	merevägi	merevägi		merevägi
maaväe transporti- mine ja varustamine	merevägi				
mereturvalisuse tagamine koduveses	rannavalve	merevägi	merevägi (rannavalve)	piirivalve koostöös transpordi- ohutuse ame- tiga	PPA, mere- vägi osaleb ja toetab
lahingumoonna kahjutuks tegemine	merevägi	merevägi	merevägi		merevägi
mereseire	merevägi	merevägi koostöös kodu- kaitsega	merevägi, rannavalve	merevägi	
territoriaalse tervik- likkuse kaitse	merevägi	merevägi koostöös kodu- kaitsega	merevägi, rannavalve	merevägi	merevägi
mere-kommunikat- sioonide turvalisuse tagamine	merevägi	merevägi koostöös kodu- kaitsega	merevägi	merevägi	merevägi
sala- ja narko- kaubanduse tõkestamine	merevägi		merevägi (rannavalve) ja politsei koostöös	piirivalve	PPA
võitlus piraatlusega	merevägi				
õiguskaitse merel	rannavalve, veepolitsei, sõjaväe- politsei, Rotterdami sadama- politsei		merevägi (rannavalve) ja politsei koostöös	piirivalve	PPA

	Holland	Taani	Norra	Soome	Eesti
merepääste	rannavalve koostöös mereväega ja merepääste-seltsiga	merevägi koostöös kodu-kaitsega	pääste-teenistus	piirivalve, teised organisatsioonid peavad toetama	PPA, merevägi toetab
merepiiri valvamine	rannavalve	merevägi (rannavalve)	merevägi (rannavalve)	piirivalve koostöös mereväega	PPA
meresõidu ohutuse tagamine	rannavalve	merevägi ja veeteede amet	rannikuamet	piirivalve koostöös transpordi-ohutuse ametiga	VA
merikeskkonna kaitse	rannavalve	merevägi (rannavalve)	rannikuamet	piirivalve koostöös keskkonna-kaitse organi-satsioonidega	PPA ja keskkonna-inspeptsioon
tuukritööde ja tuukriväljaõppe korraldamine	merevägi	merevägi			merevägi
hüdrograafilised mõõdistustööd	merevägi	merevägi	rannikuamet		VA
navigatsiooni-teabe kogumine, töötlemine ja edastamine	merevägi	merevägi ja veeteede amet	rannikuamet		VA
terrorismi tõkestamine merel	merevägi	merevägi koostöös politseiga			kaitsepolitsei
kalakaitse	rannavalve	kalandus-amet	merevägi (rannavalve)	piirivalve koostöös keskkonna-kaitse-organi-satsioonidega	keskkonna-inspeptsioon
muististe kaitse		merevägi			muinsus-kaitseamet
mereabi		merevägi			VA
jäätteenistus		merevägi	rannikuamet		VA

Lisa M

Referentsdokumentide loetelu

- AAP-6 NATO Glossary of Terms and Definitions (English and French)** 2014. NATO Standardization Agency.
- Act of the Finnish Transport Safety Agency** (863/2009). <<http://www.trafi.fi/filebank/a/1328286825/ff17b79de38f2f5b8b6e41b15893752d/9154-en20090863.pdf>> (09.03.2015).
- Act relating the management of wild living marine resources** (Marine Resources Act). <<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/diverse/2010/marineresourcesact.pdf>> (16.02.2015).
- AJP-3 Allied Joint Doctrine for the Conduct of Operations** 2011. NATO Standardization Agency, March 2011.
- AJP-3.1 Allied Joint Maritime Operations** 2004. NATO Standardization Agency, April 2004.
- Australian Maritime Doctrine: RAN Doctrine 1**, 2010. Sea Power Centre – Australia, Royal Australian Navy.
- Befalsskolen for Sjøforsvaret** i koduleht. <<http://forsvaret.no/karriere/utdanning/befalsutdanning/befalsskolen-for-sjoforsvaret>> (16.03.2015).
- Bekendtgørelse om forretningsvsvaaretagelse af politimæssige opgaver til søs**. BEK, nr 178 af 10/03/2008. <<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=115011>> (04.02.2015).
- Bi-SC Agreed Capability Codes And Capability Statements**. 5000 TSC FRX 0030/TT-7673/Ser: NU0053; 14 October 2011.
- Bi-SC Directive 80-90, NATO Task List**, 16 November 2007.
- Booth, K.** 1977. Navies and Foreign Policy. London: Croom Helm Ltd.
- Boraz, S. C.** 2009. Maritime Domain Awareness. Myths and Realities. – Naval War College Review. Summer 2009, Vol. 62, No. 3, pp. 137–146.
- Børresen, J.** 1994. The Sea Power of the Coastal State. – Seapower: Theory and Practice. Till, G. (ed). Ilford: Frank Cass, pp. 148–175.
- Børresen, J.** 2004. Coastal Power: The Sea Power of the Coastal State and the Management of Maritime Resources. – Navies in the Northern Waters 1721–2000. Hobson, R., Kristiansen, T. (ed). London, Portland, OR: Frank Cass, pp. 249–275.
- British Maritime Doctrine. BR 1806**. 2004. Third Edition. The Stationary Office.
- British Maritime Doctrine. JDP 0-10**. 2011. Shrivenham: The Development, Concepts and Doctrine Centre. Ministry of Defence, August 2011.
- Builder, C. H, Dewar, J. A.** 1994. A Time for Planning? If not Now, When? – Parameters, Summer 1994.
- Cable, J.** 1994. Gunboat Diplomacy 1919-1991. Third Edition. London: Palgrave Macmillan.
- CASR (Canadian American Strategic Review)**. <<http://www.casr.ca>>.

- Cirkulære om Skibsfstens og Luftfartens Redningsråd.** CIR nr 9460 af 23/08/2010. <<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=132770>> (08.02.2015).
- CIA Factbook.** <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/da.html>> (03.02.2015).
- Conscript 2014.** A guide for who ar preparing to carry out your military service. Online: <http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/424acb8043d3656c9e40df028affb6da/Conscript_2014_web_small.pdf?MOD=AJPERES> (26.02.2015).
- Davis, P. K.** 2002. Analytical architecture for capability based planning, mission based planning and transformation. National Defense Research Institute.
- Dewar, J. A.** 2002. Assumption based planning. The tool for reducing avoidable surprises. Edinburgh: Cambridge University Press.
- Eesti julgeolekupoliitika alused.** – RT I 2010, 22, 110.
- Gjelsten, R.** 2004. The Role of Naval Forces in Northern Waters at the beginning of a New Century. – Navies in the Northern Waters 1721–2000. Hobson, R., Kristiansen, T. (ed). London, Portland, OR: Frank Cass, pp. 276–304.
- Hollandi kaitseväe koduleht.** <<http://www.defensie.nl>>.
- Hollandi rannavalve koduleht.** <<https://www.kustwacht.nl>>.
- Hollandi merepäästeseltsi koduleht.** <<http://www.knrm.nl>>.
- IHS Jane's Fighting Ships 2012-2013.** IHS 2013.
- Info Eesti saatkonnalt Hollandis.**
- Info Morten Grandahlilt, Taani kaitseatašeelt Eestis.**
- Jermalavičius, T.; Pernik, P.; Hurt, M.; Breitenbauch, H.; Järvenpää, P.** 2014. Avar julgeolek ja riigikaitse. Tallinn: Rahvusvaheline kaitseuuringute keskus.
- Joint Doctrine for Military Operation Other Than War** 1995.
- Kaitsepolitsei ameti põhimäärus.** RT I, 05.04.2013, 15.
- Kaitseväe korralduse seadus.** RT I, 12.03.2015, 19.
- Kalapüügiseadus.** RT I, 03.07.2014, 23.
- Kaitseväe põhimäärus.** RT I, 29.07.2014, 5.
- Keskonnajärelevalve seadus.** RT I, 14.03.2014, 49.
- Kodukaitseaduse muutmise määrus** (*Bekendtgørelse af lov om hjemmeværnet. LBK nr 198 af 09/02/2007*). <<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=6487>> (07.02.2015).
- Laanemets, O.** 2014. Eesti merejõudude ülesannete analüüs ja sellest tulenevad laevatüübid. Magistritöö. Tallinn: TTÜ Eesti Mereakadeemia (käsikirjaline).
- Laanemets, O.** 2015. Eesti merejõudude ülesanded ja laevatüübid. – Uurimusi Eesti merelisest riigikaitsest (toim. Saumets, A.; Salum, K.). ENDC Occasional Papers 3/2015. Tartu: Eesti Ülikoolide Kirjastus, lk 97–187.
- Manual of Maritime Operations** 2008. Royal Netherlands Navy.
- Maritime Search and Rescue Manual** 2010. <http://www.raja.fi/download/17615_Meripelastusohje_2010_liitteinen_EN_PAIVITETTY_TOUKOKUU11.pdf?07ea402c0a18d288> (04.03.2015).

- Maritime Situational Awareness (MSA), EXTAC 790 (A)** 2011. NATO Standardization Agency, June 2011.
- MC 0195/9 NATO Minimum Interoperability Fitting Standards for Communications and Information Systems (CIS) Equipment Onboard Maritime Platforms.** October 2011.
- Meresõiduohutuse seadus.** RT I, 23.03.2015, 266.
- Military Periscope.** <<https://militaryperiscope.com>>.
- MTP-1(E) Multinational Maritime Tactical Instructions And Procedures** 2010. Vol. I. NATO Standardization Agency, March 2010.
- Muinsuskaitseameti põhimäärus.** RT I, 03.10.2014, 8.
- Murumets, J.** 2007. Renewed national defence planning and management: Capability based planning, programming, budgeting and execution system for small states. [ENDC Proceedings Vol. 7]. Tartu: Estonian National Defence College.
- Murumets, J.** 2013. Võimepõhise planeerimise alused. – KVÜÕA toimetised nr 13. Tartu: TÜ kirjastus.
- Naval Warfare. Naval Doctrine Publication 1,** 2010. US Navy, March 2010.
- Nelson, E. S.** 2012. Maritime Terrorism and Piracy: Existing and Potential Threats. Vol. 3, Issue 1. Global Security Studies.
- NORDEFECO (Nordic Defence Cooperation) koduleht.**
<<http://www.nordefco.org>>.
- Norra kaitseväe koduleht.** <<http://mil.no>>.
- Norra rannikuameti koduleht.** <<http://www.kystverket.no>>.
- Norwegian Defence 2013.** <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/fakta-om-forsvaret-2013_engelsk_oppdatert-mai-2013.pdf> (16.02.2015).
- Organisatsiooni arengukava 2015-2018.** Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Online: <https://www.mkm.ee/sites/default/files/mkm_valitsemissala_strateegia_2015-2018.pdf>.
- Petrov, P.** 2006. Punalipuline Balti Laevastik ja Eesti 1939. aasta septembris ning vahejuhtum aurikuga “Metallist”. – Akadeemia, nr 6, lk 1213–1236.
- Pietrucha, M. W.** 2015. Essay: Capability-Based Planning and the Death of Military Strategy. – USNI News, 05 August 2015.
- Politsei ja piirivalveseadus.** RT I, 31.12.2014, 22.
- Rannavalve seadus (Lov om Kystvakten).**
<<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-42>> (16.03.2015).
- Red teaming guide** 2013. 2nd edition. Ministry of Defence, Great Britain.
- Riigikaitse seadus.** RT I, 12.03.2015, 1.
- Riigikaitse strateegia** 2010. RT III, 05.01.2011, 7.
- SAR Denmark.** Vol. I. Organisation. Rescue Council for Shipping and Aviation 2011.
<http://forsvaret.dk/MST/Nyt%20og%20Presse/Publikationer/SAR%20DK/PublishingImages/SARDK_uk.pdf> (25.02.2015).

- Seadus kaitseväe eesmärgist, ülesannetest ja organisatsioonist** (*Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.*). <<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=6294#K3>> (04.02.2015).
- Siseturvalisuse arengukava 2015-2020.** RT III, 03.03.2015, 5.
- Sjøkrigsskolen i koduleht.** <<http://forsvaret.no/sjokrigsskolen>> (16.03.2015).
- Stocker, J.** 1998. Nonintervention. Limited Operations in the Littoral Environment. – Naval War College Review. Autumn 1998, Vol. LI, No. 4, pp. 42–62.
- Stojkovic, D.; Dahl, B. R.** 2007. Methodology for long term defense planning. Norwegian Defence Research Establishment.
- Soome kaitseväe aastaraamat 2013.**
<http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/dd992c80436e046a872bdfd7095b1830/PV_VSK_2013_www.pdf?MOD=AJPERES> (26.02.2015).
- Soome kaitseväe koduleht.** <<http://www.puolustusvoimat.fi>>.
- Soome piirivalve koduleht.** <<http://www.raja.fi>>.
- SUCBAS (Sea Surveillance Co-Operation Baltic Sea) koduleht.**
<<http://suchbas.org/>>.
- Taani agrokalaameti koduleht.** <<http://agrifish.dk/>>.
- Taani kaitseväe koduleht.** <<http://forsvaret.dk>>.
- Taani kodukaitse koduleht.** <<http://www.hjv.dk>>.
- Taani veeteede ameti koduleht.**
<<http://www.dma.dk/AboutUs/Sider/Mainpage.aspx>>.
- The International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual.**
- The International Convention for the Safety of Life at Sea 1974.**
- The International Convention on Maritime Search and Rescue,** sõlmitud Hamburgis 27.04.1979 ning täiendatud 1998 ja 2004.
- The Norwegian Search and Rescue Service.** <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/bro/2003/0005/ddd/pdfv/183865-infohefte_engelsk.pdf> (16.02.2015).
- The Roles and Tasks of Maritime Forces 2004.** – Semaphore, Issue 13, November 2004.
- Till, G.** 1994. Maritime Power and the Twenty-First Century. – Till, G. (ed). Seapower: Theory and Practice. Ilford: Frank Cass & Co. Ltd, pp. 176–199.
- Tulin, D.** 2016. Võimepõhise planeerimismetoodika kasutatavus riigi mereliste ülesannete täitmise näitel. Magistritöö. Tallinn: TTÜ Mereakadeemia (käsikirjaline).
- Universal Navy Task List (UNTL) 2007.** US Navy, US Marine Corps, US Coast Guard.
- Veeteede Ameti põhimäärus.** RT I, 05.09.2014, 5
- V-ltn Ott Laanemetsa vestlus Hollandi rannavalve ülema reservmerekapteni Ed Veen'iga 22.04.2015**
- World Naval Review 2013.** Seaforth Publishing 2012.
- World Naval Review 2014.** Seaforth Publishing 2013.

World Naval Review 2015. Seaforth Publishing 2014.

Young, T-D. 2006. Capabilities-Based Defense Planning: Techniques Applicable to NATO and Partnership for Peace Countries.

Young, T-D. 2009. Defense Planning Methodologies. Unpublished proceedings of the Centre for Civil-Military Relations, US Naval Postgraduate School, Monterey.